ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΑΡ. 438 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964 ΔΡ. 5

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

54 ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΩΡΑΙΟΤΕΡΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΖΩΗ ΧΑΡΙΣΜΕΝΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΤΕΛΙΑ ΑΝΕΙΡΟΠΑΝΟΣ

Συνδέστε κάθε ὅμορφη στιγμὴ κι' ἀκόμη περισσότερο κάθε δημιουργικὴ ἡμέρα, κάθε κοινωνικὴ συναναστροφή, μ' ἕνα σιγαρέττο ΠΑΛΛΑΣ

ΤΟ ΕΥΓΕΝΕΣΤΕΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΙΓΑΡΕΤΤΟ

ΠΡΟΪΟΝ ΤΗΣ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ **Γ. Α. ΚΕΡΑΝΗΣ** Α.Ε.

"ΑΛΕΚΤΩΡ"

Orlon*

ἄνοιξη 64

Εἶναι ζεστό... ἂν καὶ τὸ νιώθει κανεὶς ἐλαφρὸ κι' ἁπαλὸ στὴν ἁφή. Πλένεται εὔκολα... στεγνώνει γρήγορα... δὲν τσαλακώνει. Ἔχει ξεχωριστὴ ὀμορφιά... ἂν καὶ δὲν χρειάζεται ἰδιαίτερη περιποίηση. Δὲν ἐπηρεάζεται ποτὲ ἀπὸ τὸ πλύσιμο, τὸν ἥλιο, τὴν σκόνη, τὸν ἱδρώτα καὶ διατηρεῖ πάντα τὸν χρωματισμό του. Εἶναι ἄνετο... δὲν προκαλεῖ ἀλλεργία... δὲν τὸ τρώει ὁ σκώρος. Μιὰ προσταγὴ τῆς ἐφετεινῆς γαλλικῆς καὶ ἰταλικῆς μόδας ποὺ παρουσιάζει τὸ πλεκτὸ ORLON σ' ἕνα ὑπέροχο μπουκέτο ἀποχρώσεων καὶ σχεδίων. Θὰ δῆτε τὶ διαφορὰ ποὺ θὰ φέρη στὴν ζωή σας. Θὰ σᾶς χαρίση ἄνεση... ζεστασιά.. ἐλεγκάντικη φινέτσα.

* ORLON εἶναι τὸ σῆμα τῆς DU PONT γιὰ τὴν ἀκρυλικὴ ὑφάνσιμη ὕλη της.

Γεν. Ἀντιπρόσωποι «Κ. Γ. Λαζαράκης» Α. Ε. Creation Μελεμενῆ

Ἀποκλειστικότης νηματοποιήσεως γιὰ τὴν Ἑλλάδα. χριόλαν

ΤΟ ΠΛΕΚΤΟ ΠΟΥ ΘΑ ΟΜΟΡΦΗΝΗ ΤΗΝ ΖΩΗ ΣΑΣ

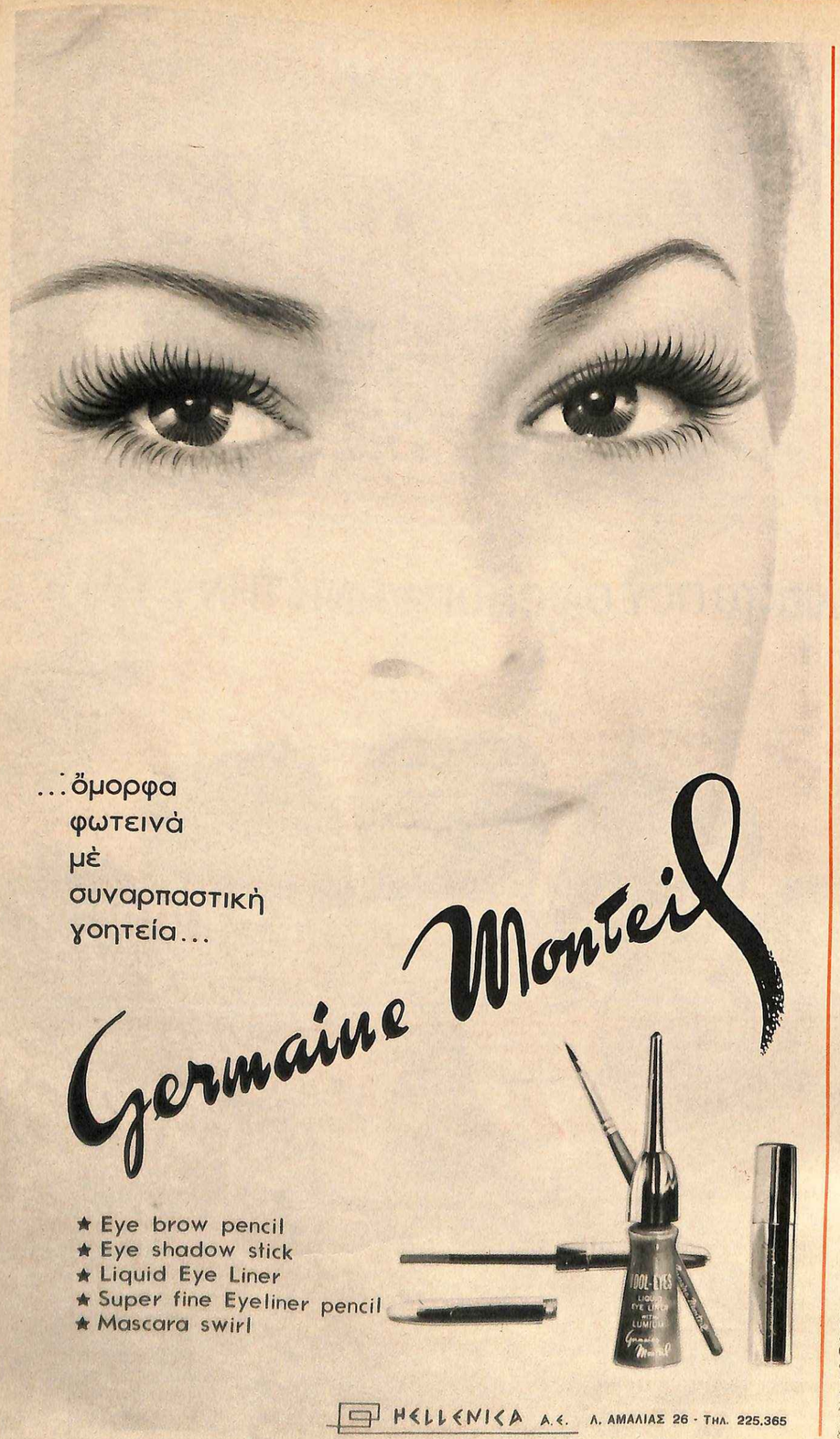

Οἱ ἀναγνῶστες μας γράφουν

Κοινὴ συνείδηση

Ὅλα δείχνουν ὅτι ἔφθασε πιὰ ἡ ὥρα τῆς δημοτικῆς. Τὰ πάντα εἶναι ὥριμα γιὰ νὰ πάρη τὴν θέση ποὺ τῆς ταιριάζει ἡ ἐθνική μας γλῶσσα. Ἐνῶ ἔχει κατακτήσει τὴν λογοτεχνία καὶ ἔχει κάνει πολλὰ καὶ ἐπιτυχημένα βήματα στὴν ἐπιστήμη, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ Παιδεία, ἡ Διοίκηση, ἡ Ἐκκλησία καὶ αὐτὴ ἀκέμη ἡ Ἐφημερίδα τὴν κρατοῦν σὲ ἀπόσταση, σὰν νὰ εἶναι κάτι ἀπαγορευμένο, ἀπρεπὲς καὶ βλαβερὸ νὰ ἐκφράζεται ὁ Ἕλληνας στὴν γλῶσσα ποὺ αἰσθάνεται, μιλᾶ καὶ σκέπτεται. Οἱ ζυμώσεις ποὺ γίνονται, οἱ συζητήσεις καὶ οἱ ἐπιστημονικὲς μελέτες ἐπὶ τοῦ θέματος δείχνουν ὅτι εἶναι πιὰ κοινὴ συνείδηση ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἔστω καὶ καθυστερημένη ἀποκατάσταση τῆς δημοτικῆς, σὲ ὅλες τῆς ἐκδηλώσεις τῆς ἐθνικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Θεσσαλονίκη — ΧΑΡ. ΛΑΤΡ.

Κυκλοφοριακὰ

Κολὴ ἡ ἰδέα τῆς δημιουργίας «κυκλοφοριακῶν πάρκων», γιὰ νὰ διδαχθοῦν τὰ παιδιὰ τοὺς κανόνας τῆς σημερινῆς κυκλοφορίας εἰς τὰς πόλεις καί, ἀσφαλῶς, τὸ μέτρον αὐτὸ θὰ προστατεύση τοὺς μικροὺς, οἱ ὁποῖοι κυκλοφοροῦν συχνὰ μένοι των. Τί θὰ γίνη, ὅμως, μὲ τοὺς μεγάλους, ἐποχουμένους καὶ πεζοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν σέβονται τὰ σήματα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς δύο- τρεῖς κεντρικώτερους δρόμους; Ἐπληβύνθησαν τελευταίως οἱ «ἔξυπνοι», οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ εἰς τὰς 99 ἐπὶ τῶν 100 περιπτώσεων δὲν ἔχουν κανένα λόγον νὰ διάζωνται, ὑπολογίζουν μὲ τὸ μάτι ἐὰν ἠμποροῦν ἢ δὲν ἠμποροῦν νὰ περάσουν καὶ δημιουργοῦν κυκεῶνα. Μόνον ἕνα γερὸ πρόστιμο θὰ τοὺς συμμορφώση. Ἐὰν δὲν ληφθοῦν μέτρα διαπαιδαγωγήσεως τῶν μεγάλων, οἱ μικροὶ θὰ τοὺς ἀντιγράφουν, θὰ παραβαίνουν καὶ αὐτοὶ τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰ «κυκλοφοριακὰ πάρκα» θὰ ἀποδειχθοῦν ἄχρηστα.

Ἀθῆναι — ΦΡ. ΑΝ.

Μιὰ ἐξαίρετη γυναίκα

Πρὶν λίγες ἡμέρες πέθανε στὸ Νέο Δελχί ἡ Ραζκουμαρὶ Ἀμρὶτ Κασούρ. Πολλοὶ Ἀθηναῖοι θυμοῦνται ἀκέμη μιὰ ψηλόλιγνη σιλουέττα τυλιγμένη σὲ ἀραχνοῦφαντα σαρί. Τὴν Ἰνδὴ πριγκίπισσα ποὺ ἀφιέρωσε τὴν ζωή της στὸ ἔργο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ὅταν τὸ 1959 ἦρθε στὴν Ἑλλάδα, ἐκπροσωπώντας σὲ διεθνὲς συνέδριο τὸν Ἰνδικὸ Ἐρυθρὸ Σταυρό, εἶχε ἤδη συμπληρώσει μιὰ ἀξιοθαύμαστη πορεία. Ἱδρυτικὸ μέλος τοῦ Ἰνδικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἐξελέγη τὸ 1950 στὸ Κεντρικὸ Συμβούλιό του. Τὴν θέση αὐτὴ τὴν κράτησε ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς της, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἀντιπροσώπων τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν. Ἀπὸ τὸ 1952 ἐξετέλει καθήκοντα Ἀντιπροέδρου τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἐνῶ παράλληλα διεξαμάτισε ἄκρως ἐνδιαφέροντα ρόλο στὴν πατρίδα της. Ἐπὶ δέκα χρόνια κατείχε τὴν θέση τῆς γραμματέως τοῦ Γκάντι καὶ ἀκολούθως ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Συγκοινωνιῶν. Τὸ 1950, ἀνέλαβε τὴν προεδρία τῆς Παγκοσμίου Συνελεύσεως τῆς Ὑγείας. Ἐπειδὴ δὲν διάβασα τίποτε σχετικὸ γιὰ τὴν ἐ →

ΠΑΚΗΣ ΚΟΠΙΔΗΣ

πρωτότυπα δῶρα

νέα γραμμὴ σὲ κοσμήματα

ΑΜΕΡΙΚΗΣ 10 — ΤΗΛ. 612.172

ΤΙ ΘΑ ΦΟΡΕΘΗ ΦΕΤΟΣ;

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

ξαίρετη αὐτὴ γυναῖκα, σᾶς στέλνω αὐτὸ τὸ γράμμα, ἀφοῦ εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ τὴν γνωρίσω γιὰ λίγο ἀπὸ κοντά.

Ἀθῆναι — Κ. Μ.

Ἀπαντήσεις

● Α. Πολυκανδριώτην — Ἀθῆναι: Τὸ θέμα γιὰ τὸ φάρμακο ποὺ σᾶς ἐνδιαφέρει ἐλήφθη ἀπὸ ἄρθρο ξένου εἰδικοῦ περιοδικοῦ καὶ δυστυχῶς δὲν περιεῖχε ἄλλες πληροφορίες ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὲς ποὺ δημοσιεύθηκαν (τεῦχος 431, σελ. 39).

● Θεοδ. Παυλοπ. — Θεσσαλονίκη: Ἔχομε γράψει πολλὲς φορὲς γιὰ τὸν ἀγαπημένο σας ἠθοποιὸ καὶ θὰ ἐπανέλθουμε μόλις ὑπάρξη κάποια νεώτερη ἀφορμὴ ἐπικαιρότητος.

● Αἰκ. Λαμ. — Ἀθῆναι. Δυστυχῶς, οἱ «Εἰκόνες» δὲν δημοσιεύουν ἄρθρα αὐτοῦ τοῦ τύπου.

Ὁ Λῶρενς...

Εἶδα πρόσφατα τὸ ἔργο «Λῶρενς τῆς Ἀραβίας» καὶ ἔμεινα κατάπληκτος ἀπὸ τὴν θαυμάσια σκηνοθεσία καὶ τὴν μουσικὴ ὑπόκρουση. Ἀλλὰ θαυμασιώτερος ὅλων ἦταν ὁ ἐξαίσιος Πήτερ Ο' Τούλ. Δὲν ξέρω ἂν στὸ παρελθὸν ἔχετε ἀσχοληθῆ μὲ τὸν νέον αὐτὸν ἀστέρα, ἀλλὰ θὰ ἦταν πολὺ ἐνδιαφέρον ἂν μᾶς δίνατε μιὰ βιογραφία καὶ μερικὲς καλὲς φωτογραφίες του.

Θεσσαλονίκη — Γ. ΙΟΡΔΑΝΟΓΛΟΥ

● Ἔχουμε γράψει στὰ τεύχη 299 καὶ 391, ἀλλὰ πολὺ σύντομα θὰ δημοσιεύθῆ μεγάλο θέμα, ὅπου θὰ βρῆτε ὅ,τι σᾶς ἐνδιαφέρει γιὰ τὸν ἐκλεκτὸ ἠθοποιό.

Γράψτε κάτι...

...Πέστε μας, τέλος πάντων, τί εἶναι αὐτοὶ οἱ «Μπήτλς». Τόσος θόρυβος γίνεται, χαλάει ὁ κόσμος μὲ τοὺς κυρίους αὐτούς, ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν ξέρουμε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ ὅτι προκαλοῦν παντοῦ πανζουρλισμό. Σέ τί συνίσταται ἡ ἀξία τους καὶ γιατί δημιουργοῦν τόση ἀναστάτωση, ὥστε νὰ χρειάζεται νὰ ἐπέμβη ἡ ἀστυνομία γιὰ νὰ ἀποκαταστήση τὴν τάξη; Αὐτοὶ οἱ τραγουδισταί εἶναι σήμερα τὸ βρεταννικὸ προϊὸν ποὺ προβάλλεται περισσότερο σέ ὅλο τὸν κόσμο. Γράψτε καὶ σεῖς κάτι γι' αὐτούς.

Ἀθῆναι — ΛΙΛ. Κ.

● Οἱ «Εἰκόνες» ἔχουν γράψει ἐκ τῶν πρώτων γιὰ τὸ περιλάλητο κουαρτέτο (τεῦχος 422) καὶ θὰ ἀσχοληθοῦν μ' αὐτοὺς καὶ πάλι.

Νηπιοφυλακίδες

Νομίζω ὅτι εἶναι σωστὸ καὶ ἐπιτυχημένο τὸ «νηπιοφυλακίδες» τοῦ Index, γιατὶ ἀποδίδει στὰ ἑλληνικὰ τὸ «μπέιμπυ - σίτερ». Καὶ ἂν τὸ χρησιμοποιήση ὁ τύπος, τότε θὰ φθάση καὶ στὴν «πλατεια κατανάλωση», ποὺ φοβᾶται ὁ συνεργάτης σας. Ἀλλὰ πρός Θεοῦ, «μπέιμπυ - σίτερ» καὶ ὄχι ... «σίστερ»!..

Πειραιεὺς — Κ. Ρ.

● Φυσικά, πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ λάθους. Τὸ σίτερ, ἀτυχῶς, ἔγινε εὔκολα... σίστερ!..

Σύμμαχοι

Ὀρθότατη ἡ ἀπόφαση περὶ διακοπῆς τῶν ξένων ἐκπομπῶν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ραδιόφωνο, ἀφοῦ κατάντησε οἱ σύμμαχοί μας νὰ μᾶς ἀντιπολιτεύωνται καὶ νὰ μᾶς ἀδικοῦν καταφώρως. Τὸ νὰ μᾶς καταπολεμοῦν μέ μέσα ποὺ τοὺς δίνουμε ἐμεῖς, θὰ πήγαινε πάρα πολύ. Συνεπῶς, τοὺς χρειαζόταν αὐτό.

Ἀθῆναι — Δ. Κ.

ΔΙΤΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΘΙΒΕΤ

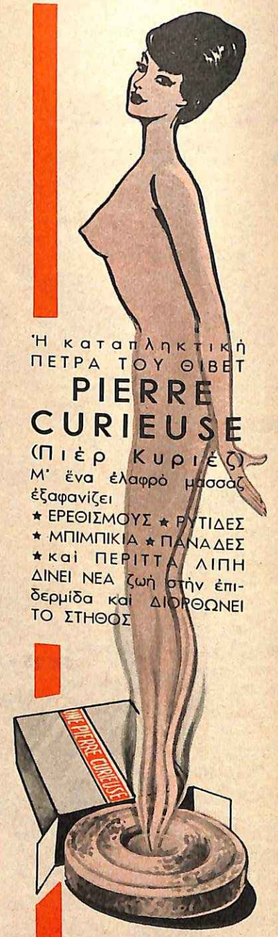

Ἡ καταπληκτικὴ ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΘΙΒΕΤ

PIERRE CURIEUSE

(Πιὲρ Κυριέζ)

Μ' ἕνα ἐλαφρὸ μασσάζ ἐξαφανίζει

★ ΕΡΕΘΙΣΜΟΥΣ ★ ΡΥΤΙΔΕΣ ★ ΜΠΙΜΠΙΚΙΑ ★ ΠΑΝΑΔΕΣ ★ καὶ ΠΕΡΙΤΤΑ ΛΙΠΗ

ΔΙΝΕΙ ΝΕΑ ζωὴ στὴν ἐπιδερμίδα καὶ ΔΙΟΡΘΩΝΕΙ ΤΟ ΣΤΗΘΟΣ

PARFUM MAGNÉTIQUE

Τὸ ἄρωμα ποὺ μαγνητίζει

60 φορὲς ἰσχυρότερον ἀπὸ τὰ ἐκλεκτώτερα παρισινὰ ἀρώματα

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ – ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΑ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΟΙΚΟΥ GAUVIN PARIS

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΑΦΟΙ ΨΗΤΤΟΥ

ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ 43 - ΤΗΛ. 628.686

ΑΘΗΝΑΙ

ΚΟΥΖΕΝΤΟΣ

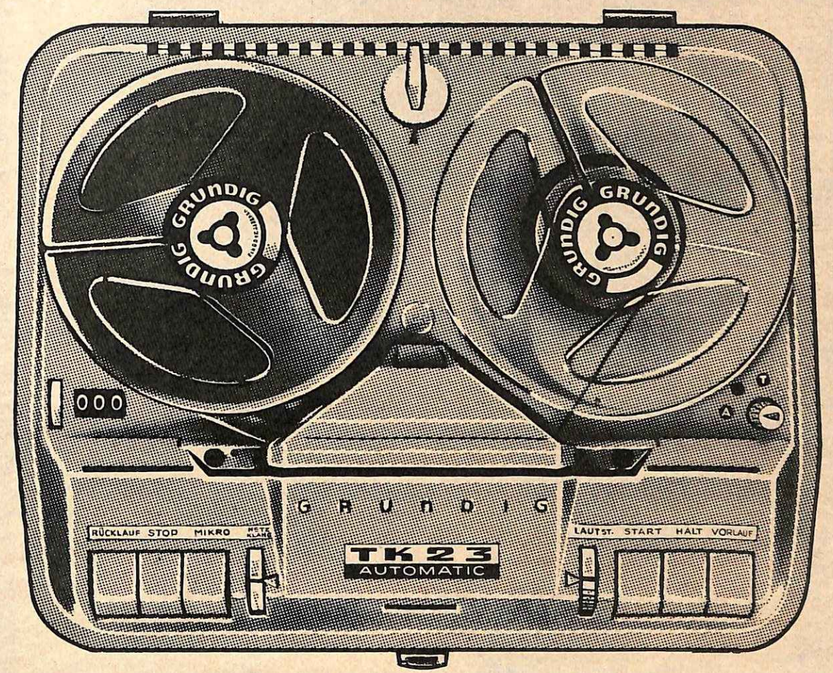

TK 23 - ΔΡΧ. 5.800. Αὐτόματον 4 μαγν. ἐγγραφῶν. Διάρκεια ἐγγραφῆς 6 ὧρες (4 × 1,30')

ΦΑΒΟΡΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΑΓΟΡΑΣ

15.000.000 συσκευὲς GRUNDIG σὲ ὅλες τὶς χῶρες, πιστοποιοῦν τὴν ἀνωτερότητα τῆς GRUNDIG.
29.000 ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοί, τὸ τεράστιον δυναμικὸν τῆς GRUNDIG, ἔχουν ὡς μοναδικὴ φροντίδα τὴν δημιουργίαν ἠλεκτρονικῶν συσκευῶν μεγίστης ἀκριβείας.
4υ κέντρα ἠλεκτρονικοῦ ἐλέγχου δοκιμάζουν καὶ παραδίδουν μετὰ ἀπὸ χιλιάδες πειραματισμοὺς τὰ μαγνητόφωνα GRUNDIG.
Γι' αὐτὸ τὰ μαγνητόφωνα GRUNDIG ὑπερέχουν εἰς ΟΛΑ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ παντὸς ἄλλου.

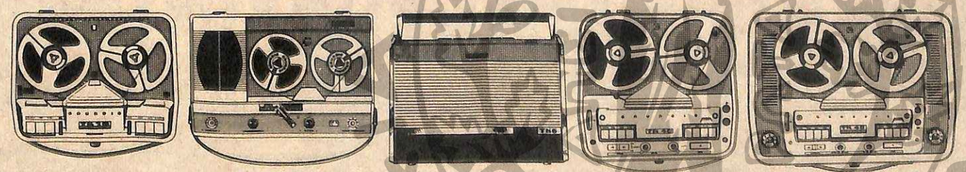

TK 19 - ΔΡΧ. 5.200
Αὐτόματον
Μαγν. ἐγγραφαὶ 2
Διάρκεια ἐγγραφῆς
3 ὧρες (2 × 1,30')

TK 4 - ΔΡΧ. 4.600
Μπαταρίας καὶ ρεύματος
Μαγν. ἐγγραφαὶ 2
Ταχύτης 9,5 CM
Διάρκεια ἐγγρ. 2 ὧρες

TK 6 - ΔΡΧ. 6.000
Μπαταρίας καὶ ρεύματος
Μαγν. ἐγγραφαὶ 2
2 ταχυτήτων
Διάρκεια ἐγγρ. 4 ὧρες

TK 40 - ΔΡΧ. 8.400
Μαγνητ. ἐγγραφαὶ 4
Ταχ. 4,75 - 9,5 - 19 CM
Διάρκεια ἐγγραφῆς
16 ὧρες (4 × 4 ὧρες)

TK 46 - ΔΡΧ. 11.500
Στερεοφωνικὸν
4 μαγν. ἐγγραφῶν
καὶ ἀναμεταδόσεων
Ταχ. 4,75 - 9,5 - 19 CM

GRUNDIG

Ἡ GRUNDIG σᾶς προσφέρει μιὰ σειρὰ 13 τύπων μαγνητοφώνων γιὰ μιὰ ἄνετη ἐκλογὴ τοῦ μοντέλου τῆς ἀπολύτου προτιμήσεώς σας.

Σημειώσατε τὸν ἀρ. τηλεφ.: 630.161 εἶναι τὸ SERVICE τῆς GRUNDIG... Ἕνα τέλειο ὀργανωμένο συνεργεῖον συντηρήσεως στὴν διάθεσίν σας.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

COIFFURE ALEXANDRE

Πρόσωπο γοητευτικὸ μὲ τοὺς βελούδινους τόνους τῆς ὑγρῆς πούδρας

LIQUID POWDER

Ἡ LIQUID POWDER εἶναι μία πρωτότυπη δημιουργία τῆς HARRIED HUBBARD AYER. Μία καταπληκτικὴ ὑγρὴ πούδρα. Ἡ πρώτη! Στὴ συνήθη κρέμα-βάσι πούδρας ἁπλῶστε μὲ τὶς ἄκρες τῶν δακτύλων σας LIQUID POWDER καὶ τότε θὰ δῆτε νὰ παίρνη τὸ πρόσωπό σας τὸν πιὸ μάτ τόνο, τὸν πιὸ βελούδινο, ποὺ ἔχετε ποτὲ ὀνειρευτῆ. Εἶναι ὁ πιὸ φυσικὸς καὶ κρατάει ὅλη τὴν ἡμέρα τὸ ἴδιο βελούδινος... Κάτω ἀπὸ τὸν πιὸ δυνατὸ ἥλιο τοῦ μεσημεριοῦ ὥς τοὺς πιὸ θαμπούς βραδινοὺς φωτισμοὺς ὁ τόνος τοῦ προσώπου σας παραμένει πάντα βελούδινος καὶ φυσικός! LIQUID POWDER τῆς HARRIED HUBBARD AYER σὲ πέντε ὑπέροχα χρώματα τῆς μόδας. Διαλέξτε τὸ δικό σας. Θὰ σὰς γοητεύση καὶ θὰ γοητεύετε.

Harriet Hubbard Ayer

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ: GIMET, Ε.Π.Ε. - ΧΑΡΗΤΟΣ 1 - ΑΘΗΝΑΙ 129 ΤΗΛ. 720.291

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΥΧΟΣ ΑΡΙΘ. 438 ΔΡΑΧ. 5
ΕΤΟΣ Θ', 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 1964

ΕΚΔΟΣΙΣ: «ΕΛΚΗΝ» (Ε.Π.Ε.)
Ἑλένη Γ. Βλάχου - Η. Γ. Ἡλιόπουλος
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Κωνσταντῖνος Κ. Ψύχας
(ὁδὸς Μονῆς Πετράκη, ἀριθ. 8, Ἀθῆναι)
Προϊστάμενος τυπογραφείου: Δ. Φλῶρος
(ὁδὸς Ἀγχιάλου, ἀριθμὸς 23, Ἀθῆναι)

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
Ὁδὸς Σωκράτους 57 καὶ 40-42, Ἀθῆναι
τηλ.: 523.366 - 535.140 - 537.611
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
Ὁδὸς Βουλιαγμένης 352 (τηλ. 971.685)

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

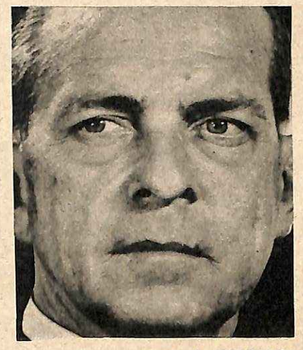

(Φωτ. Δ. ΠΑΤΡΙΔΗ)

54 ΣΕΛΙΔΕΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΕΣ
ΣΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ
ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΕ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

Ἀποκλειστικὸ φωτορεπορτὰζ ἀπὸ τὴν κηδεία τοῦ ἀποθανόντος λαοφιλοῦς Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Παύλου Α'

Ἄρθρο
τοῦ κ. ΣΠ. ΜΑΡΚΕΖΙΝΗ
μὲ 25 ἀνέκδοτες
ἱστορικὲς φωτογραφίες

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ. Ἐσωτερικοῦ: Ἐξάμηνος δρχ. 130, ἐτησία δρχ. 260. Ἐξωτερικοῦ: Ἐξάμηνος δολλάρια 7, ἐτησία δολλάρια 14. Ἀεροπορικὴ ἀποστολὴ κατόπιν συνεννοήσεως • ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ κατὰ τιμοκατάλογον καὶ συμφωνίαν • ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ἄρθρων καὶ φωτογραφιῶν μόνον κατόπιν ἀδείας • ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ χειρόγραφα καὶ φωτογραφίαι • ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ διεύθυνσις: ΕΙΚΟΝΕΣ Ἀθῆναι • ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑΙ ΕΠΙΤΑΓΑΙ ἐπ' ὀνόματι ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΕΛΚΗΝ» (Ἑταιρία Περιωρισμένης Εὐθύνης), Βουλιαγμένης 352, Ἀθῆναι (Τ.Τ. 463).

σὲ 70 χῶρες!
PANTÈNE

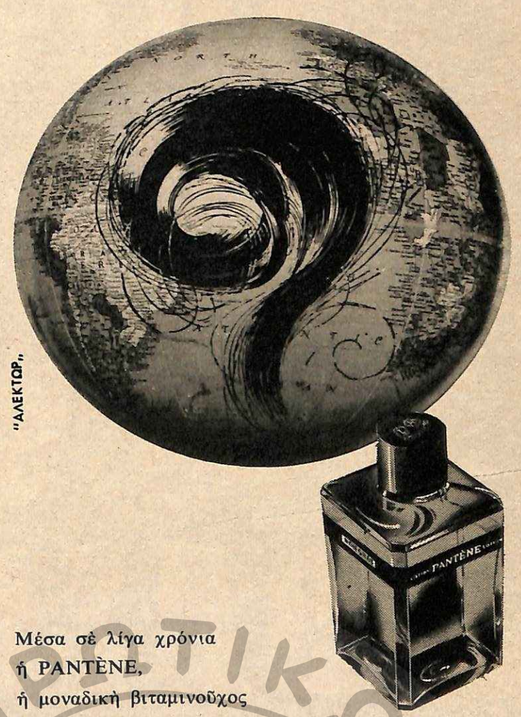

Μέσα σὲ λίγα χρόνια
ἡ PANTÈNE,
ἡ μοναδικὴ βιταμινοῦχος
λοσιὸν μαλλιῶν,
κατέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνη ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων
σὲ 70 χῶρες τοῦ Κόσμου.
Προϊὸν ἑνὸς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἐργοστασίων
τῆς Ἑλβετίας,
ἡ PANTÈNE δίνει Ζωὴ στὰ μαλλιά,
σταματᾶ τὴν τριχόπτωσι
καὶ ἐξαλείφει τὴν πιτυρίδα.
Ἐπωφεληθεῖτε καὶ σεῖς!.. 3 λεπτὰ τὴν ἡμέρα μασσὰζ
μὲ PANTÈNE εἶναι ἀρκετὰ
γιὰ νὰ ἔχετε μαλλιὰ ὑγιῆ σ' ὅλη σας τὴ ζωή.

Κανονικὸν φιαλίδιον δρχ. 35
Μεγάλο φιαλίδιον δρχ. 55

PANTÈNE
ἡ βιταμίνη τῶν μαλλιῶν
PANTÈNE S. A., BALE (Suisse)

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΠΕΘΑΝΕ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΛΟ κι ἀγαπημένο βασιλιᾶ ποὺ χάθηκε πρόωρα, μέσα στὴν πανελλήνια ὀδύνη, εἶναι ἀφιερωμένες οἱ σελίδες ποὺ ἀκολουθοῦν. Θέλουν νὰ συγκρατήσουν γιὰ τὸν ἀναγνώστη ὄχι τὴν μνήμη μιᾶς προσωπικότητος ποὺ ἀνήκει πιὰ στὴν ἱστορία — καὶ ποὺ ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ ξεχασθῆ —, ἀλλὰ τὸ χαμογελο, τὴν ζεστασιά, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀπέριττη σοφία ἑνὸς ἀνθρωπου, ποὺ ἔζησε μιὰ ὁλόκληρη ζωὴ τόσο ἀνθρώπινα. Σπάνια ἐμφανίζεται τόση θαυμαστὴ πληρότητα, τόση ἁρμονικὴ ἰσορροπία ψυχικῶν ἀρετῶν καὶ ρώμης, θάρρους καὶ τρυφερότητος, ἀφοσιώσεως καὶ εὐγενείας, σὲ ἕνα ἄτομο. Κι αὐτὸ τὸ σπάνιο φαινόμενο ἦταν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Παῦλος Α΄, ποὺ κληροδοτεῖ στὸν γιό του, τὸν νέο Βασιλέα Κωνσταντῖνο, ἕνα στέμμα καὶ μιὰ πανίσχυρη ἀγάπη — τὴν ἀγάπη τοῦ λαοῦ, ποὺ εἶναι ἔμβλημα καὶ θεμέλιο τῆς δυναστείας...

(Φωτ. Δ. ΠΑΤΡΙΔΗ)

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΔΙΟΤΙ ΠΟΛΥ ΗΓΑΠΗΘΗ

Ὅπως ὅλοι οἱ θνητοί, ἔτσι καὶ ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἔχασε τὴν τελευταίαν μάχην. Ὑπέφερε πολύ. Ἡ μοῖρα, ποὺ τὸν εἶχε προικίσει μὲ τόσην καλωσύνην καὶ τόσην ἀνθρωπιάν, τοῦ ἐδείχθη τελικῶς πολὺ στυγνὴ καὶ ἀπάνθρωπος. Παράπονον ὅμως δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ χείλη του. Ἐδέχθη τὰ πλήγματα μὲ στωϊκότητα, μὲ ἐγκαρτέρησιν καὶ μέ ἦθος ὄντως βασιλικόν.

Ἴσως πίσω ἀπὸ τὴν σκληρότητα αὐτὴν τοῦ πεπρωμένου νὰ ὑπάρχη κάποια τάσις ἰσορροπήσεως. Διότι ὁ ἐκλιπὼν Βασιλεὺς εἶχε γνωρίσει δύο μεγάλας καὶ ζηλευτὰς εὐτυχίας: Τὴν εὐτυχίαν τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀγαπωμένου οἰκογενειάρχου, καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ λαοφιλοῦς Ἄνακτος. Εἰς τὴν γῆν αὐτήν, ὅπου ἐδοκίμασε καὶ τὴν ὑψίστην θωπείαν καὶ τὴν ὑψίστην τραχύτητα τῆς μοίρας, οἱ ἄνθρωποί της ἐπίστευαν ἀπὸ αἰώνων ὅτι «τὸ θεῖον ἐστι φθονερόν...».

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει τώρα, ἀπὸ τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς, νέον Βασιλέα, τὸν Κωνσταντῖνον. Εἶναι νέος τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' υἱὸς τοῦ Παύλου. Καὶ αὐτὸ τοῦ ἔχει ἐξασφαλίσει τὴν εἰλικρινῆ στοργήν καὶ ἀγάπην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος πάντοτε θὰ ἐνθυμῆται καὶ τὰς ὑπηρεσίας ποὺ προσέφερεν ὁ ἐκλιπὼν Βασιλεὺς εἰς τὸ ἔθνος, καὶ τὸν ἀξιαγάπητον καὶ ἐγκάρδιον χαρακτῆρα του.

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἔχει τύχει ἐπιμελοῦς προπαρασκευῆς ἐκ μέρους τῶν γονέων του διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον ἡ τύχη τοῦ ἐπεφύλασσε μίαν ἡμέραν. Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐνθαρρυντικὴν ἐγγύησιν ἐπιτυχοῦς ἐκπληρώσεως τῆς ἀποστολῆς του, ἡ ὁποία δὲν εἶναι εὐχερής, ὅπως θὰ ἐνόμιζε κανείς, διότι τὸ πολίτευμα εἶναι δημοκρατικόν. Εἰς τὴν πραγματικότητα τὸ ἀντίθετον συμβαίνει: Ἡ δημοκρατικότης τοῦ πολιτεύματός μας καθιστᾶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος λεπτοτέραν καὶ δεσχερεστέραν.

ΑΣ ΥΠΟΦΕΡΗ Ο ΑΝΑΞ. ΟΧΙ Ο ΛΑΟΣ!

Ὅταν πρὸ ἓξ ἐτῶν, ὁ ἐκλιπὼν Βασιλεὺς προσεφώνει τὸν σημερινὸν ὡς Διάδοχον ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει του, τοῦ εἶπε, μεταξὺ ἄλλων στοχαστικῶν, καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἐνθυμοῦ πάντοτε ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ ὑποφέρη ὁ Βασιλεὺς παρὰ ὁ λαὸς καὶ ἡ χώρα». Σήμερον ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει του εἰς τὸν θρόνον, τοῦ εὔχεται ὅπως βασιλεύση εὐτυχὴς, χωρὶς ποτέ ν' ἀντιμετωπίση παρόμοιον δίλημμα!..

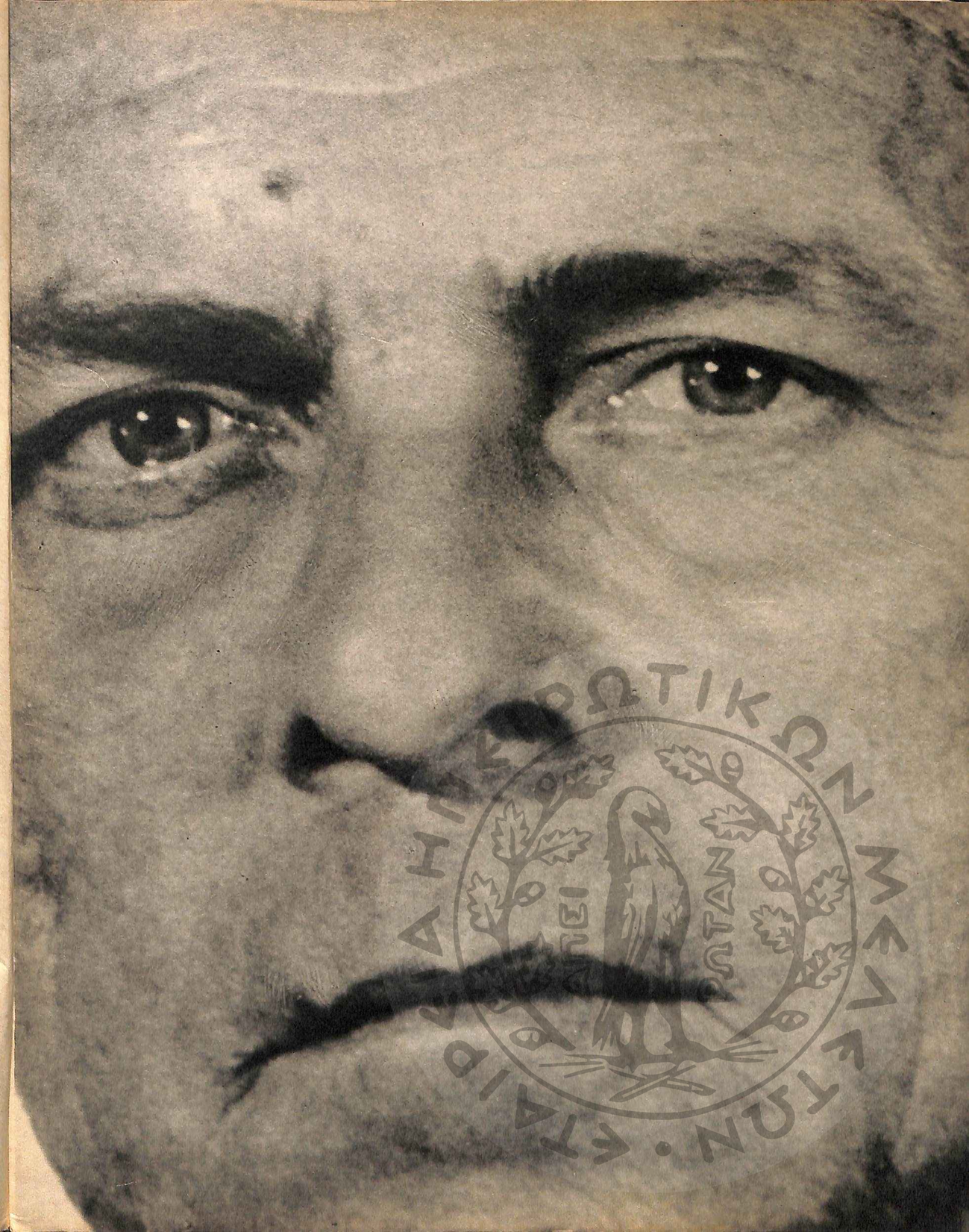

Ὁ ἁπλὸς ἄνθρωπος

ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ ΚΑΙ ΠΡΟ ΠΑΝΤΟΣ ΤΗ ΧΑΡΑ

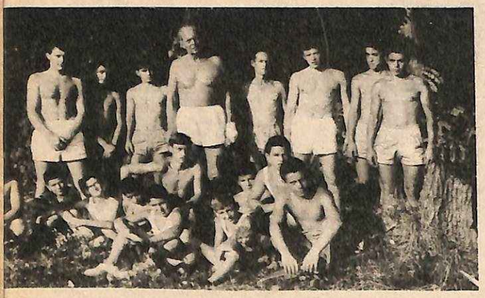

Η ΑΠΛΟΤΗΤΑ του ὡς ἀνθρώπου θὰ μείνῃ παροιμιώδης. Τὸ διαπίστωναν αὐτὸ ὅσοι εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν γνωρίσουν ἀπὸ κοντά, ἀκόμη καὶ σὲ στιγμὲς ἐπίσημες. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ ἄφηνε τὸν ἑαυτό του νὰ ἐκδηλωθῇ ἀνεμπόδιστα ἦταν ὅταν βρισκόταν στὸ στενό του περιβάλλον — μέσα στὸ σπίτι του. Στὴν Κέρκυρα, κάθε καλοκαίρι, στὸν μεγάλο κῆπο ποὺ πλαισιώνει τὸ ἀνάκτορο τοῦ «Μὸν Ρεπό», κατέβαινε κάθε πρωῒ μὲ τὴν ἁπλούστερη περιβολή, γιὰ νὰ κλαδέψῃ τὰ δένδρα του. Στὴν δουλειὰ τὰν βοηθοῦσαν πρόθυμα μερικὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ φωτογραφήθηκε.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, θὰ μᾶς πάρετε μιὰ φωτογραφία ὅλους μαζί, ὅπως δουλεύουμε ἐδῶ μέσα. Σύμφωνοι;

—Μάλιστα, Μεγαλειότατε!

—Ἂν βγοῦμε «ὡραῖοι», νὰ μᾶς στείλετε ἀπὸ μία παρακαλῶ, γιατὶ ἐμεῖς ἐδῶ εἴμαστε μιὰ παρέα. Ἐμπρός. Οἱ ψηλοὶ ἐλᾶτε πίσω μαζί μου καὶ οἱ μικροὶ καθῆστε μπροστά.

—Μεγαλειότατε, νὰ φωνάζουμε καὶ τὰ σκυλάκια! λέει ἕνας ἀπὸ τὴν «παρέα».

Εἶναι ὁ μικρότερος, ἑπτὰ - ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ περισσότερο ἀπὸ δουλειὰ στὸν κῆπο τοῦ «Μὸν Ρεπό» κάνει ἀστεῖα καὶ κυνηγητὸ στὰ δυὸ μικροσκοπικὰ σκυλιὰ τῆς Βασιλίσσης. Ὁ Βασιλεὺς γελάει.

—Ἕνα λεπτό! Ἂς φωνάζουμε καὶ τὰ σκυλιά...

ΕΙΝΑΙ καλοκαιριάτικο πρωινὸ ποὺ μοσχοβολάει ρετσίνι, θάλασσα καὶ δροσιά. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ποὺ ἀπὸ πολὺ νωρὶς —πεντέμισι περίπου— βρίσκεται στὸν κῆπο τοῦ Ἀνακτόρου, ἔχει τώρα συναντηθῆ μὲ τὰ δέκα Κορφιατόπουλα, ποὺ τὸν βοηθᾶνε κάθε πρωὶ στὸ κλάδεμα.

—Ἂν δὲν προσπαθήσετε νὰ μοῦ πάρετε συνέντευξη, ἐλᾶτε πιὸ κοντὰ νὰ ὄῃτε πόσα δέντρα ξεκαθαρίσαμε. Προσέχτε μόνο μὴ σκίσετε τὸ φόρεμά σας...

Μὲ σόρτς, ἠλιοκαμένος, γελαστός, ἁπλούστατος, φροντίζει τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια του μὲ τὸ μεράκι καλοῦ νοικοκύρη καὶ ἐργάζεται μὲ ἐνθουσιασμὸ νεαροῦ προσκόπου. Περισσότερο ἀπὸ ὁποιαδήποτε «συνέντευξη ἔχει ἐνδιαφέρον ἡ ἁπλῆ αὐτὴ ὥρα τοῦ Ἀνακτος. Ἡ ἔλειψη κάθε στόμφου στὴν κίνηση καὶ στὴν κουβέντα του, ἡ εὐσυγκίνητη δρασή του μπροστὰ στὰ παιδιά, στὰ λουλούδια, στὰ ἁπλᾶ πράγματα.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΑΦΟΡΜΗ εἰρωνικοῦ χρονογραφήματος εἶχε γίνει τότε ἡ ἀποκάλυψη τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος κατὰ τὶς ἡμέρες τῶν διακοπῶν του. Γιατὶ ὁ Βασιλεὺς εἶχε κάτι, ποὺ εἶναι δύσκολο νὰ τὸ κατολάβῃ ὁ Ἕλληνας —ὁ μέσος Ἕλληνας σωστότερα— ὁ προσβεβλημένος ἀπὸ διανοητικὸ σνομπισμό, ποὺ ξιπάζεται μὲ τὰ πομπώδη, περιφρονώντας τὰ οὐσιαστικά. Ἦταν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἔδειχνε θάρρος, πίστη, κέφι, ἀγάπη, χιοῦμορ —ποὺ δὲν συγγένευε ποτὲ μὲ τὴν εἰρωνεία— γιὰ τὰ καθημερινὰ ἢ τὰ μεγάλα ποὺ συναντοῦσε στὴν ζωή του. Γελοῦσε πολύ. Σὲ κάποια πρεμιέρα —ἔπαιζαν στὸ «Ἐθνικὸ» «Τὰ λάθη μιᾶς νύχτας»— τὸ πιὸ ἠχηρὸ γέλιο προερχόταν ἀπὸ τὸ βασιλικὸ θεωρεῖο. Κοίταζε τὸν συνάνθρωπο μὲ ἀληθινὸ ἐνδιαφέρον. Πήγαινε στὴν ἐκκλησία τακτικά. Ἀγαποῦσε τὴν θάλασσα, τὰ ζῶα, τὴν ἐξοχὴ καὶ τὴν μουσική...

ΕΞΑΙΡΕΤΟΣ ΠΙΑΝΙΣΤΑΣ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ τῆς Τζίνας Μπαχάουερ, στὸ Χαλάνδρι, πήγαινε συχνὰ τὰ βράδυα, καμμιὰ φορὰ ὁλομόναχος, γιὰ νὰ τὴν ἀκούσῃ νὰ παίζῃ πιάνο. Οἱ μουσικές τους προτιμήσεις ταίριαζαν. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ βαθειὰ μουσική τους μόρφωση. Ἡ βραδυὰ κρατοῦσε ὡς ἀργὰ τὴν νύχτα καὶ ὕστερα ὁ ὑψηλὸς ἐπισκέπτης ἔμπαινε μὲ τὴν καλλιτέχνιδα στὴν κουζίνα βοηθώντας την νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ πρόχειρο δεῖπνο καὶ νὰ στρώσῃ τραπέζι. Ὁ Παῦλος ἦταν καὶ ὁ ἴδιος ἐξαίρετος πιανίστας. Καὶ μέχρι πρό τινος ὁ καλύτερος τῆς οἰκογενείας. Τὰ τελευταῖα χρόνια, ὅμως, εἶχε παραιτηθῆ τοῦ «τίτλου» του χάριν τῆς πριγκιπίσσης Εἰρήνης.

—Ἡ Εἰρήνη παίζει καλύτερα ἀπὸ μένα. Παίζει πολὺ καλά. Μὴν τὸ νομίσετε πατρικὴ ἐπιείκεια... διαβεβαιώνει.

Κανεὶς ἀπὸ ὅσους ἄκουγαν τὴν αὐζήτηση δὲν ἦταν διατεθειμένος νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ ταλέντο της πριγκιπίσσης. Τὸ πατρικὸ βλέμμα, ὅμως, τὴν ἀγκάλιαζε μὲ ἄπειρη τρυφερότητα, ποὺ ἐπιβεβαίωνε πώς, ὄχι μόνο τῆς πατρικῆς ἐπιεικείας, ἀλλὰ καὶ τῶν χαδιῶν τοῦ μικρότερου παιδιοῦ ἀπελάμβανε ἀκόμη ἡ Εἰρήνη. («Ἀραπίνα»), τὴν φώναζε πειραχτικὰ ὁ πατέρας της ἐπειδὴ γεννήθηκε στὴν Νότιο Ἀφρική, κάνοντάς την νὰ κλαίῃ, ὅταν ἦταν μικρότερη, καὶ νὰ τρέχῃ στὸν καθρέφτη γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἄλλη μιὰ φορὰ γιὰ τὰ ξανθὰ μαλλιά της.

ΛΑΤΡΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΑΤΩΝ

ΟΙ ΜΟΝΑΧΙΚΟΙ περίπατοι ἦταν γιὰ τὴν βασιλικὴ οἰκογένεια ἕνα πάθος κληρονομικό. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος τὸ διετήρησε ὡς τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του. Στὴν Κέρκυρα καὶ στὸ Τατόϊ, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλα ὁμορφα καὶ ἀπόμερα σημεῖα, τὸν ἔβλεπαν συχνὰ καὶ τὸν ἀναγνώριζαν, ὕστερα ἀπὸ σκέψη καὶ ἀπορία, οἱ ἁπλοῖ ἀγρότες ποὺ βρίσκονταν στὶς ἐρημιές. Εἶναι γνωστὸ τὸ ἀνέκδοτο, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ἐκινδύνευσε κάποτε, ἀπὸ τὴν καραμπίνα ἀγροφύλακας, ἀλλὰ ἄγνωστο σχεδὸν τὸ σημεῖο ποὺ προτιμοῦσε μὲ φανατισμὸ γιὰ τοὺς περιπάτους του.

Ἀρκετὰ ἔξω ἀπὸ τὰ Μέθανα, σ' ἕνα σημεῖο ποὺ ἡ παλιὰ ἠφαιστειογενὴς πηγὴ ἔχει γεμίσει τὴν θάλασσα μικρὰ ξερονήσια καὶ μακρυὲς κοκκινόχρυσες γλῶσσες γῆς ποὺ προχωροῦν βαθιὰ μέσα στὸ γαλάζιο κῦμα, ὑπάρχουν, στὸ φρυδὶ τῶν βράχων, μικρὰ μονοπάτια, ποὺ χαρίζουν στὸν περιπατητὴ μιὰ ὀνειρώδη ἐποπτεία τοῦ ἀγρίου τοπίου. Συγχρόνως, στὴν μιὰ πλευρά, πεῦκα, θασσανισμένα ἀπὸ τὸν ἄνεμο καὶ τὴν ξεραΐλα, μποροῦν νὰ προσφέρουν μιὰ στοιχειώδη σκιά, γιὰ ἀνάπαυση. Σ' αὐτὴ τὴν ἄκρη, ποὺ εἶχε μοναδικὸ σύντροφο τὸν ρόχθο τῶν κυμάτων καὶ τὸ διονυσιακὸ τραγούδι τῶν τζιτζικιῶν, ἔφερνε πολὺ συχνὰ τὸν Βασιλέα Παῦλο ἕνα ἀντιτορπιλλικό. Μιὰ βάρκα τὸν ἔβγαζε ὡς τὴν στεριὰ καὶ τὸν ἄφηνε μόνο πηγαίνοντας στὰ Μέθανα νὰ τὸν περιμένῃ. Μὲ τὰ μαῦρα γυαλιὰ του καὶ τὴν βοήθεια ἑνὸς μπαστουνιοῦ περπατοῦσε καὶ ἀνάσαινε αὐτὴ τὴν στιφὴ ἁλμύρα καὶ χαιρόταν τὸ φῶς, ποὺ, σὰν καλὸς χριστιανός, δὲν ξεχνοῦσε πὼς ἡ ὥρα ποὺ θὰ τὸ χωριστοῦμε εἶναι ἄγνωστη.

«ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΒΑΡΚΑ!»

ΚΑΠΟΙΑ φορὰ τὸν βρῆκε ἡ ζέστη καὶ τάχυνε τὸ βῆμα του ὡς τὸ χωριὸ τοῦ Ἅη - Γιώργη. Ἐκεῖ, κοντὰ στὴν παραλία, δυὸ - τρεῖς μικρὲς βάρκες περίμεναν.

—Ἤθελα μιὰ βάρκα νὰ μὲ πάῃ στὰ Μέθανα!..

—Δὲν μποροῦμε κύριε. Μιὰ συγχωριανή μας παντρεύεται στὸν Πειραιᾶ καὶ πᾶμε τὸ συμπεθεριὸ στὰ Μέθανα νὰ τὴν ξεπροβοδίσῃ ὡς τὸ καράβι. Οὔτε θέση. Θὰ μπατάρουμε στὸ δρόμο.

Τὴν ἴδια στιγμὴ φάνηκε μιὰ μικρὴ συντροφιὰ μὲ τὰ βιολιὰ μπροστὰ καὶ τὴν ντροπαλὴ μελαχροινὴ κοπέλλα στὴ μέση. Μπῆκαν στὶς τρεῖς βενζίνες καὶ ξεκίνησαν, ὅταν κάποιος ἀπ' ὅλους τὸν ἀναγνώρισε. Ὁ Βασιλιάς!

Τὴν ἴδια ὥρα ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν παραλία μιὰ βαρειὰ, καλωσυνάτη φωνή:

—Καλορίζικη, νὰ ζήσῃς!

Κι ἀμέσως, ἀπὸ τὶς βάρκες ἦρθε ἡ ἀπάντηση. Τὰ βιολιὰ τοῦ συμπεθεριοῦ ἄρχισαν τὰ παίζουν «Τοῦ ἀπτοῦ τὸ γιό» καὶ ὁ Βασιλιὰς ξαναπῆρε τὸ δρόμο του μὲ τὰ πόδια.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ σταθμὸς — σταθμὸς ἀνεφοδιασμοῦ μᾶλλον — τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἐπισήμου ταξιδιοῦ τῶν Βασιλέων ἀπὸ τὴν Ταϋλάνδη ἦταν τὸ Μπαχρέϊν. Ὁ

→

συμπαθέστατος καὶ γραφικὸς ἐμίρης του, ἰδιοκτήτης πετρελαιοπηγῶν καὶ ἀχανῶν ἐκτάσεων ξανθῆς ἄμμου, γνώριζε τοὺς Ἕλληνες Βασιλεῖς καὶ τοὺς περίμενε στὸ ἀεροδρόμιο, μὲ τὰ δῶρα ποὺ ἐπιβάλλει ἡ φιλοξενία τῆς Ἀνατολῆς. Μαργαριτάρια στὴν Βασίλισσα καὶ στὴν πριγκίπισσα καὶ στὸν Βασιλέα ἕνα παλιὸ ὁλόχρυσο ἀραβικὸ σπαθὶ μὲ σκαλίσματα σπάνιας τέχνης.

Στὸ ἀεριωθούμενο τῆς «Ὀλυμπιακῆς», τὸ διαμέρισμα τῆς πρώτης θέσεως εἶχε διασκευασθῆ εἰδικὰ γιὰ τοὺς Βασιλεῖς, ἐνῶ στὶς θέσεις τῆς τουριστικῆς κάθονταν οἱ αὐλικοί, οἱ δημοσιογράφοι, οἱ φωτορεπόρτερς καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ἀκολουθίας. Μόλις ἀπογειώθηκε τὸ ἀεροπλάνο, ἡ Βασίλισσα καὶ ἡ Εἰρήνη ἔδειξαν ἀμέσως στοὺς συνταξιδιῶτες τὰ δῶρα τους καὶ πρόλαβαν τὸ νέο:

—Ἐκεῖνο ποὺ εἶναι καταπληκτικό, εἶναι τὸ δῶρο τοῦ Βασιλέως!

Κανεὶς φυσικὰ δὲν εἶχε τὴν ἀξίωση νὰ ἐπιδείξη κι ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων τὸ «καινούργιο παιχνίδι» του. Ἄλλωστε ταξιδεύαμε ὧρες κ' οἱ Βασιλεῖς ἔμοιαζε ὅτι δὲν θὰ ἐμφανισθοῦν παρὰ στὸ Ἑλληνικό. Ξαφνικά, δυὸ μεγάλα χέρια ἀνοίγουν τὶς κουρτίνες τῆς πρώτης θέσεως καὶ ὁ Βασιλιὰς ἐμφανίζεται, φορώντας στὸ κεφάλι τὰ δυὸ χρυσὰ σειρήτια τῶν ἐμίρηδων, κρατώντας στὸ χέρι τὸ θαυμάσιο σπαθί. Στέκεται στὴν πόρτα καὶ ρωτάει γελώντας:

—Πῶς σᾶς φαίνομαι;

Ὅλοι σηκώνονται.

Τὸ ἀστεῖο εἶναι τόσο ἀπρόβλεπτο ποὺ κανεὶς δὲν γελᾶ. Κανείς, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο ποὺ συνεχίζει κεφᾶτα:

—Καθῆστε, παρακαλῶ, κάτω. Θὰ ρίξουμε τὸ ἀεροπλάνο. Θὰ περάσω ἐγὼ ἀπὸ τὶς θέσεις σας καὶ θὰ σᾶς τὸ δείξω. Εἶναι πραγματικὰ ἔξοχο!

ΟΙ «ΤΙΤΛΟΙ»

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ἁπλός, καὶ ἁπλός, καλόκαρδος Βασιλιάς. Τίτλοι ζηλευτοὶ στὴν ψυχρή, ἀκοτεινή, ἄκαρδη ἐποχή μας... Εἶναι οἱ ἀρετές ποὺ διαισθάνθηκε ὁ λαὸς καὶ ἔζησε μαζί του τὶς ὧρες τῆς ἐπιθανάτιας ἀγωνίας του καὶ εὐχήθηκε μὲ ὅλη τὴν καρδιά του γιὰ τὸ σωτήριο θαῦμα. Καὶ τὸ τελευταῖο μήνυμα τοῦ Βασιλέως Παύλου, ὅπως τὸ διεβίβασε, λίγο μετὰ τὴν ὁρκωμοσία του ὁ νέος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ἦταν ἁπλό, δηλαδή, ἀντάξιο αὐτῆς τῆς σιωπηλῆς ἀληθινῆς στοργῆς ποὺ εἶχε ἀναπτυχθῆ ἀνάμεσα στὸν λαὸ καὶ στὸν Βασιλέα του: «Τοὺς εὐχαριστῶ καὶ τοὺς ἀποχαιρετῶ!».

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

→ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ Οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος ἑορτάζει τὴν βάπτιση τῆς πρωτοτόκου θυγατρὸς τοῦ διαδοχικοῦ ζεύγους, πριγκιπίσσης Σοφίας

Εὐτυχισμένες στιγμὲς ἑνὸς ἱεροῦ δεσμοῦ ποὺ ἔνωσε δυὸ ἀνθρώπους ἐπὶ 26 χρόνια

ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ τῶν γάμων τους. Στὸν κῆπο τῶν Ἀνακτόρων, δυὸ εὐτυχισμένοι νεόνυμφοι ἀτενίζουν μὲ ἐμπιστοσύνη τὸ μέλλον. Πίσω ἀπὸ τὸν Διάδοχο τότε Παῦλο καὶ τὴν πριγκίπισσα Φρειδερίκη διακρίνονται ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄ τῆς Ἑλλάδος, ἡ πριγκίπισσα Ὄλγα τῆς Γιουγκοσλαβίας, καθὼς καὶ ἡ πριγκίπισσα Εἰρήνη

ΜΕ ΕΝΑ φιλὶ ξαναβρίσκονταν οἱ δυὸ σύζυγοι, ὅποτε οἱ ὑψηλὲς ὑποχρεώσεις ἐπέβαλλαν ἕναν σύντομο ἀποχωρισμό. Πόσες καὶ πόσες φορὲς δὲν ξετυλίχθηκε αὐτὴ ἡ ἁπλῆ ἀνθρώπινη σκηνή στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπου ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ συζύγους ἀνέμενε τὴν ἄφιξη τοῦ ἄλλου

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ ἡ αὐθόρμητη χειρονομία, μὲ τὴν ὁποία ἡ Βασίλισσα ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ συζύγου της, γιὰ νὰ τὸν προστατεύση ἀπὸ τὴ βροχή, ποὺ ἔφθασε ἀπροσδόκητα.

Εἰκοσιέξη χρόνια ἡ ἀγάπη σταθῆκε ἡ μεγάλη δύναμη τῶν ἐστεμμένων συζύγων. Ἄβρός, τρυφερός ὁ Βασιλεύς, περιέβαλλε πάντα τὴν μικρόσωμη Βασίλισσά του μὲ τὴν θέρμη τῆς καρδιάς του. Οἱ ματιές ποὺ ἀλλάζαν οἱ Βασιλεῖς, ἀκόμα καὶ στὶς ἐπίσημες περιπτώσεις, ἐδείκναν εὐγλωττα τὴν βαθειὰ ἀφοσίωση ποὺ τοὺς συνέδεε. Περισσότερο ἀπὸ ὅλους μόνη μένει τώρα ἡ Βασίλισσα. Ἕνας πιστός, δυνατὸς σύντροφος, ποὺ ἁπλώνε ἐπάνω της τὴν ἀκιὰ καὶ τὴν προστασία του, χάθηκε γιὰ πάντα... Λένε πὼς ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Βασιλέως Παύλου, ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη ἐξαφανίστηκε μόνη γιὰ δυὸ ὧρες στὸ δάσος τοῦ Τατοΐου, μὲ τὴν τόσο ἀνθρώπινη ἐντολή: «Δὲν θέλω νὰ μὲ ἀκολουθήση κανείς!».

ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ συζυγικῆς ἀγάπης καὶ στοργῆς – ἑνὸς ἱεροῦ δεσμοῦ, ποὺ ἔνωσε ψυχικὰ δυὸ ἀνθρώπους ἐπὶ 26 ὁλόκληρα χρόνια. Ἡ εὐτυχισμένη αὐτὴ στιγμὴ – μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες τοῦ βίου του– ἦτον τὸ περασμένο φθινόπωρο

Ὑποθῆκες τοῦ πατέρα πρὸς τὸν γυιὸ
Ὑποθῆκες τοῦ Βασιλέως στὸ Διάδοχο

1947. Κρατώντας τὸν μικρὸ Διάδοχο ἀπὸ τὸ χέρι, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἀκολουθεῖ πεζῆ, σὲ ὅλη τὴν διαδρομή, τὸ φέρετρο τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β΄

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ πατέρα καὶ γιοῦ — τοῦ κάθε ἀγαπημένου πατέρα καὶ γιοῦ. Τὸ ὅτι ἦταν Βασιλεὺς καὶ Διάδοχος, δὲν ἔπαιζε κανένα ρόλο στὴν ἐκδήλωση τῶν θερμῶν αἰσθημάτων τους. →

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ τοῦ 1963 — τὸ τελευταῖο καλοκαίρι τῆς ζωῆς του. Οἱ Βασιλεῖς καὶ ὁ Διάδοχος ἔχουν κατεβῆ στὸ Τουρκολίμανο γιὰ ἱστιοπλοϊκοὺς ἀγῶνες ↓

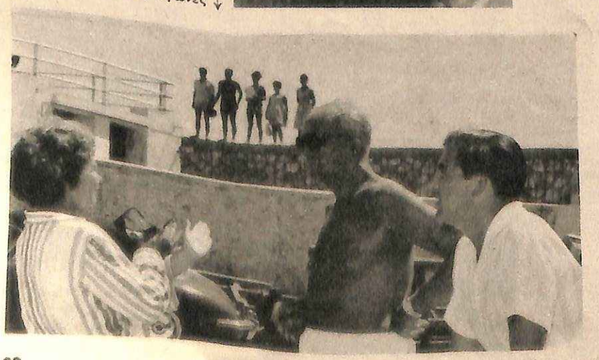

"ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ,

Ὁ Θεὸς ηὐδόκησε νὰ προορίση σε ὅπως βασιλεύσης τῶν Ἑλλήνων, τοῦ ἐνδόξου, ἀρίστου καὶ εὐγενοῦς λαοῦ ἡμῶν. Ἡ θεία αὕτη πρὸς σὲ χάρις ἀποτελεῖ ἔξοχον τιμὴν καὶ βαρεῖαν κληρονομίαν. Ἀπὸ τῆς σήμερον καθίστασαι συνεργάτης μου εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς εὐημερίαν καὶ πρόοδον τοῦ λαοῦ μου.

»Πέποιθα ὅτι ἡ ἀγάπη σου διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἴση πρὸς τὴν ἰδικήν μου ἄπειρον δι' αὐτὸν ἀγάπην, θὰ καταστήση σε μέτοχον καὶ τῆς ἐκ ταύτης πηγαζούσης εὐτυχίας μου.

»Ὁ ἑλληνικὸς λαός, πληρῶν τὸ τίμημα τῆς ἐνδόξου ἱστορίας του καὶ ζῶν τὰς συνεπείας τῶν μακραιώνων, μέχρι τῆς σήμερον, ἀγώνων του ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν ἔσχεν εἰσέτι τὴν εὐκαιρίαν πλήρους ἀξιοποιήσεως τῶν δυνατοτήτων αὐτοῦ, ἵνα ἀποκτήση τὸ δίκαιον καὶ ἁρμόζον αὐτῷ ἐπίπεδον εὐημερίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δικαιοῦται πάσης στοργῆς καὶ προσοχῆς καὶ θυσίας.

»Ἔσο δίκαιος, πρᾶος καὶ ἀκάματος ἐργάτης τῆς ἀνόδου καὶ τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος.

»Προστάτευε σταθερῶς τὰς δημοκρατικὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματος καὶ τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων.

»Ἀφιέρωσον τὴν ζωήν σου εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος. Οὐδεμία εὐγενεστέρα καὶ πλέον ἀξιόλογος ἀποστολή.

»Ἐνθυμοῦ πάντοτε ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ ὑποφέρη ὁ Βασιλεὺς παρὰ ὁ λαὸς καὶ ἡ χώρα.

»Ἐργάσθητι σκληρῶς ἵνα καταστῆς ἀντάξιος τοῦ Ἕλληνος στρατιώτου, τοῦ ὁποίου μελλοντικῶς θὰ ἡγηθῆς. Ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα, θὰ ἀρχηγεύσης τῶν ἑλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, φορέων δόξης καὶ ἡρωϊκῆς παραδόσεως. Τήρησον αὐτὰς ἁγνάς, ἀξιομάχους φυλακίδας τῶν πατρίων, σεβαστὰς εἰς τοὺς φίλους καὶ τρομερὰς εἰς τοὺς ἐχθρούς — ὑπερήφανον κόσμημα ὑπερηφάνου ἔθνους. Εἴθε νὰ μὴ ἀναγκασθῶσι ποτὲ νὰ πλήξωσι.

»Ἔσο φύλαξ καὶ προστάτης τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

»Στήριξον τὴν δύναμίν σου ἐπὶ μόνης τῆς ἀγάπης.

Θεράπευε τὴν προσβολὴν διὰ τῆς συγγνώμης, τὴν διχόνοιαν διὰ τῆς ἑνότητος, τὴν πλάνην διὰ τῆς ἀληθείας, τὴν ἀμφιβολίαν διὰ τῆς πίστεως.

»Εὔχομαι ὅπως σὺ καὶ ὁ λαός μου γνωρίσητε ἡμέρας δόξης εἰς εὐγενεῖς ἀγῶνας πολιτισμοῦ καὶ προόδου.

»Εἴθε ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ καταστήση σε ὄργανον εἰρήνης καὶ ἐσαεὶ νὰ σκέπη τὴν Ἑλλάδα καὶ σέ, Κωνσταντῖνε"

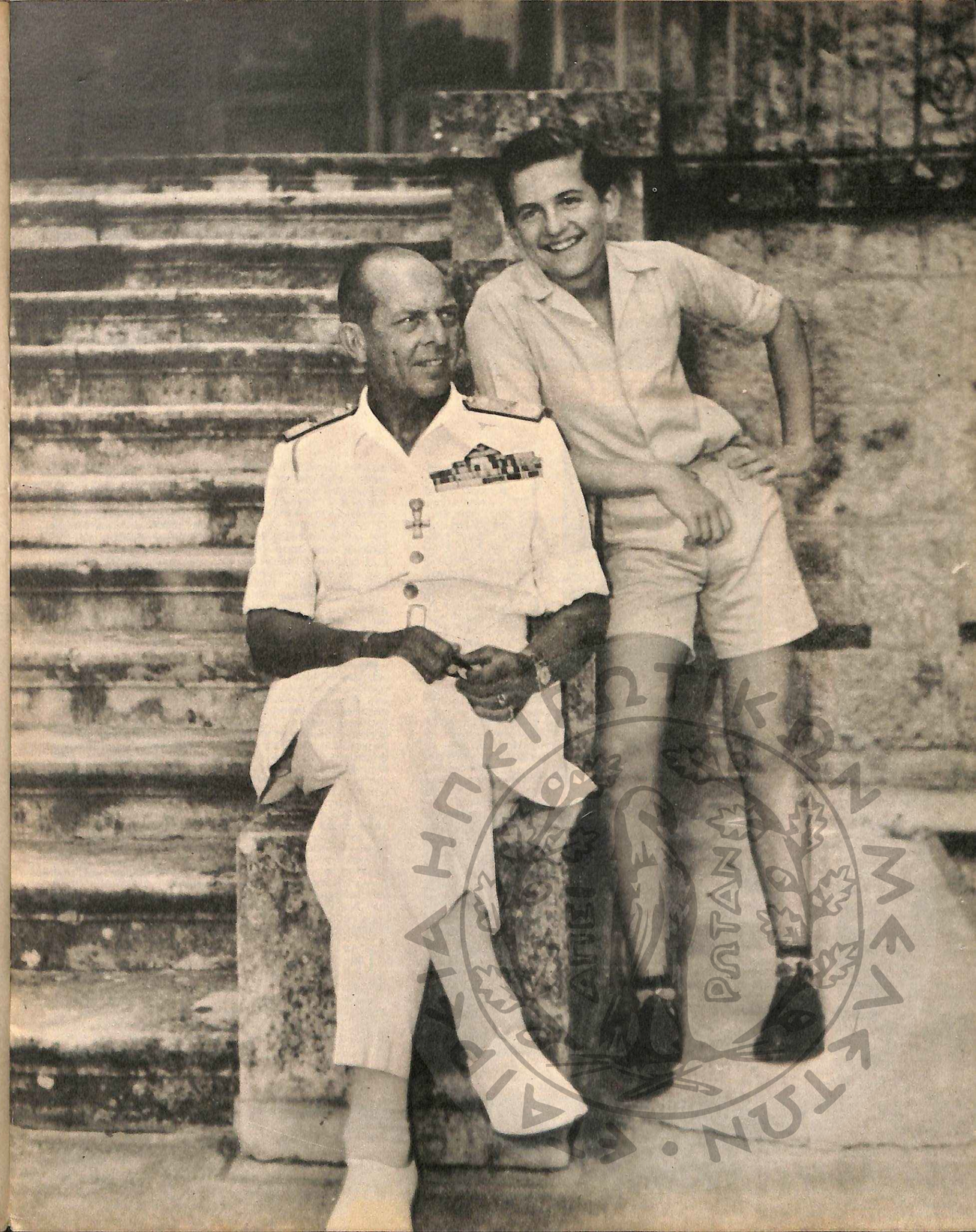

2 ΙΟΥΝΙΟΥ 1956. Ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος ἔκλεισε τὰ 16. Πατέρας καὶ γιὸς ἔβγαλαν μιὰ ἀναμνηστικὴ φωτογραφία στὰ ἀνάκτορα Τατοΐου →

Παν. Κανελλοπούλου:

Ἕνας σταυροφόρος τῆς ἀρετῆς

Ο ΠΑΥΛΟΣ Α΄ ΘΑ ΗΤΟ ΗΓΕΜΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΗΜΟΡΑΤΙΑΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΝ ΑΚΟΜΗ ΔΕΝ ΗΤΟ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Καὶ οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἔγιναν βασιλεῖς. Καὶ ἐβασίλευσαν εἰς διάστημα σαράντα ἑπτὰ ἐτῶν.

Πρῶτος βασιλεὺς ἔγινε ὁ δευτερότοκος. Δὲν τὸ εἶχε θελήσει ἡ Φύσις. Οὔτε ὁ Νόμος. Τὸ ἠθέλησε ἡ ἱστορικὴ αὐθαιρεσία. Ὁ Ἀλέξανδρος ὡρκίσθη βασιλεύς, ὅταν ὁ πατέρας του ἀπεμακρύνετο βιαίως ἀπὸ τὸν θρόνον. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἐφεύρη ἡ Μοῖρα τὸν παραδοξότερον θάνατον, διὰ νὰ μὴ ἐκτοπίση ὁ πατέρας, ἐπανερχόμενος ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, τὸ παιδί του

Ἀλλὰ καὶ ὁ Γεώργιος Β΄ ἔγινε βασιλεύς, ὅταν καὶ πάλιν ἀπεμακρύνθη βιαίως ἀπὸ τὸν θρόνον ὁ Κωνσταντῖνος. Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι ἔδαφος ὁμαλὸν διὰ τὴν πορείαν τῶν βασιλέων. Ὁ Γεώργιος Β΄ διεδέχθη τὸν κατευθυνόμενον εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ τὸν θάνατον πατέρα του, διὰ νὰ ἐξορισθῆ καὶ ὁ ἴδιος λίγο ἀργότερα. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐπανέλθη. Διὰ νὰ ἐπανέλθη, μάλιστα, δυὸ φορές μὲ δημοψήφισμα. Τὴν 1ην Ἀπριλίου 1947 τὸν διεδέχθη — αὐτὴν τὴν φορὰν μὲ σαφές τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ — ὁ Βασιλεὺς Παῦλος...

ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Ο Παῦλος ἦτο ὁ μόνος, μετὰ τὸν παπποῦ του, ποὺ ἐβασίλευσε χωρὶς διακοπήν! Δὲν εἶχε γεννηθῆ διὰ νὰ γίνη βασιλεύς. Οὔτε οἱ γονεῖς του εἶχαν σκεφθῆ, ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ ἴδιος, ὅτι ἦτο πιθανὸν νὰ γίνη. Αὐτό, ὅμως, τὸν προπτοίμασε ἀκόμη περισσότερον διὰ τὴν βασιλικὴν ἀποστολήν. Ὅσοι ἔγιναν φίλοι τοῦ νεαροῦ βασιλόπαιδος τὸν ἠγάπησαν χωρὶς ὑπολογισμόν. Δὲν ἀνέμεναν τὴν εὐνοιαν τοῦ αὐριανοῦ βασιλέως. Ἔτσι ἐγνώρισε καὶ ὁ ἴδιος τί σημαίνει ἀνιδιοτελής φιλία. Καὶ ὡς δόκιμος τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ δὲν ἐτόλμησε ποτὲ νὰ παραπονεθῆ διὰ τὴν αὐστηρὰν ἰσότητα ποὺ, ὑπὸ τὸ ἄγρυπνον θλέμμα τῆς μητέρας του, εἶχε ἐπιβληθῆ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν συναδέλφων του. Ἡ ἰσότης ἀνέπτυξε μέσα του τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης πρὸς αὐτούς. Ἐφοβοῦντο ὅλοι μαζὶ τοὺς προϊσταμένους των. Καμμία διάκρισις δὲν εἶχε γίνει ὑπὲρ αὐτοῦ. Διεκρίθη μόνος μὲ τὸ ἦθος του, μὲ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν καλωσύνην του, μὲ τὴν γενναιότητα καὶ τὸ χαρούμενο καὶ ἁπλοῦν ὕφος του.

Πρὶν κληθῆ νὰ ἀνέλθη εἰς τὸν θρόνον ἐγνώρισε πολλά. Ὅσα σπανιώτατα ἔχουν γνωρίσει βασιλεῖς.

Ἐγνώρισε τὴν ἐξορίαν εἰς τὸ πλευρὸν τῶν γονέων του. Καὶ ἐγνώρισε, ἀργότερα, νέαν δωδεκαετῆ ἐξορίαν, χωρὶς κανέναν εἰς τὸ πλευρόν του. Ὁ χαρούμενος νέος ἐδοκιμάσθη σκληρά. Ἡ θλῖψις, ἡ μοναξιά, τὸ ἄγνωστον μέλλον, ἀκόμη καὶ αἱ οἰκονομικαὶ δυσκολίαι τῆς ζωῆς, δὲν ἤλλαξαν τὸν χαρακτῆρα του. Ἔμεινε ἀνοιχτόκαρδος, ζωηρός, αἰσιόδοξος, ἀγαθός. Ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου, μετὰ τὸ 1935, ὑπεβλήθη εἰς ἄλλου εἴδους δοκιμασίας, ἀφανεῖς, ἀλλὰ ψυχικὰ ἐνοχλητικάς. Ἴσως, ὅμως, διδακτικάς. Ὁ Βασιλεὺς ἀδελφὸς του ἦτο πολὺ αὐστηρὸς ἀπέναντι τοῦ Διαδόχου. Καὶ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι, διότι ἦτο ἀκόμη αὐστηρότερος ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του. Καὶ ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου, δὲν ἦτο διόλου εὐκολος. Ἡ διέξοδος τοῦ Παύλου —ἀλλὰ καὶ ἐδῶ παρενέβαινε συχνὰ ὁ Μεταξᾶς (ἴσως δικαίως)— ἦτο ὁ κίνδυνος. Καὶ τὸν ἀνεζήτει εἰς τὸν ἀέρα μὲ ἀκροβατικὰς ἀσκήσεις. Ὑπῆρξε τολμηρότατος πιλότος. Εἶχε ὅμως ὁ Παῦλος καὶ ἄλλον δρόμον φυγῆς. Χωρὶς νὰ ἐπιδιώκη νὰ τὸν ἀκούουν ἄλλοι, ἔπαιζε μουσική. Ἕνα βρόδυ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν —ὅταν ὁ Rommel ἦτο πρὸ τῶν πυλῶν— εἴχαμε ἀποσυρθῆ, ὁ διάδοχος, ἡ γυναίκα μου καὶ ἐγώ, εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ ναυάρχου Καββαδία. Εἰς τὸ μικρὸ σαλονάκι ὑπῆρχε ἕνα πιάνο. Ὁ ναύαρχος, λεπτότατη κι αὐτὸς ψυχή, ἔπαιζε ὡραιότατα μερικὰ βάλς τοῦ Strauss. Ὕστερα ἐκάθησε ὁ Παῦλος —ἀφοῦ μᾶς παρεκάλεσε, μὲ ἀφάνταστη συστολή, νὰ μὴ κριθῆ αὐστηρά— κ' ἔπαιξε Chopin. Στὰ χέρια του εἶχε διοχετευθῆ ἡ ψυχή του. Ἔπαιζε μὲ τρόπον λεπτότατον.

Κανεὶς δὲν εἶχε γνωρίσει καλὰ τὸν Παῦλον —μὲ ὅλας τὰς δυνατότητας ποὺ εἶχε τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχή του— πρὶν τὸν γνωρίση ἐκεῖνη ποὺ ἔγινε ἡ σύντροφος τοῦ βίου του. Νομίζω ὅτι τότε ἀκριβῶς, ὅταν τὸν ἐγνώρισεν ἡ Φρειδερίκη, ἐγνώρισε καὶ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτόν του πλήρως. Ὕστερα συνέβη κάτι ἄλλο. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία εἶναι πρωτότυπος σκηνοθέτης. Τὰ βήματα τοῦ διαδοχικοῦ ζεύγους τῆς Ἑλλάδος διεσταυρώθησαν μὲ τὰ βήματα ἑνὸς μεγάλου ἀνθρώπου. Τοῦ Γιὰν Σμάτς. Ὁ εὐθυτενής πρεσβύτης, ὁ θρυλικὸς ἀγωνιστὴς τῆς ἐλευθερίας τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, δὲν ἦτο μόνον ὁ πρωθυπουργὸς τῆς χώρας του. Δὲν ἦτο μόνον στρατάρχης. Ἦτο καὶ φιλόσοφος. Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1942, ἐνῶ ἐμαίνετο ὁ δαίμων τῆς ἱστορίας, ὁ Γιὰν Σμάτς περαστικὸς ἀπὸ τὸ Κάϊρον, ἔδωσεν εἰς τὸ διαδοχικὸν ζεῦγος —καὶ εἶχα τὸ ἠθικὸν προνόμιον νὰ εἶμαι παρὼν— συμβουλὰς ἀναφερομένας εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὕστερα ὡμίλησε (κ' ἐλάβομεν μέρος ὅλοι εἰς τὴν συζήτησιν) διὰ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Goethe. Ἡ στοργὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ διαδοχικὸν ζεῦγος ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὸς παράγων διὰ τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῆς συνειδήσεως ἐκείνων ποὺ, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1947, ἐτάχθησαν νὰ βασιλεύσουν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Ἰουνίου 1942 ἦτο εἰς τὴν Αἴγυπτον δραματικόν. Ἡ προέλασις τοῦ Rommel ἦτο ἀκάθεκτος. Τὴν ὥραν ἀκριβῶς ἐκείνην ἐθεώρησαν καθῆκόν των καὶ οἱ δύο —ὁ Παῦλος κ' ἡ Φρειδερίκη— νὰ φθάσουν αἰφνιδίως ἀπὸ τὴν Νότιον Ἀφρικὴν εἰς τὸ Κάϊρον. Ὅταν ἤρχισεν ἡ ἐκκένωσις τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τὰς συμμαχικὰς ὑπηρεσίας καὶ μετεκινήθη ἡ ἕδρα τοῦ βρεταννικοῦ στόλου τῆς Μεσογείου (καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας στόλου) ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὴν Ἰσμαηλίαν, ἡ Βρεταννὸς ὑπουργὸς Μέσης Ἀνατολῆς μοῦ ὑπέδειξεν ἐπιμόνως —σχεδὸν ἐπιτακτικῶς— τὴν ἄμεσον ἀπομάκρυνσιν τοῦ διαδοχικοῦ ζεύγους. Ὁ Παῦλος ἠρνήθη. Ἡ ἄρνησίς του ἔγινε τελικῶς σεβαστή. Καὶ, ἀντὶ νὰ φύγη, εὑρέθη αἰφνιδίως, ἐν ἀγνοίᾳ ὅλων μας, εἰς τὸ καταρρέον μέτωπον, μέσα εἰς τὰ ναρκοπέδια τῆς ἐρήμου. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀκριβῶς εἶχεν ἐπιστρέψει, ὅταν, εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ ναυάρχου Καββαδία, μᾶς ἔπαιζε Chopin.

Ἀπὸ τὸ 1947 ἕως τὸ τέλος τοῦ φοβεροῦ συμμοριτοπολέμου, οἱ βασιλεῖς —ἄλλοτε μαζί, ἄλλοτε ὁ καθένας μόνος— ἐγνώρισαν κάθε γωνίαν τῆς ἀνασκαπτομένης ἑλληνικῆς γῆς, ἐγνώρισαν τὰ γενναῖα πρόσωπα τῶν στρατιωτῶν μας καὶ τὰ τρομαγμένα μάτια τῶν γυναικοπαίδων τῆς ὑπαίθρου, ἐγνώρισαν τὸν κίνδυνον καὶ τὴν δυστυχίαν, τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὴν τραγωδίαν, ὡς ἄμεσοι πρωταγωνισταί. Πρὸ τοῦ κινδύνου ἔμεναν ὀρθοὶ καὶ ἀκάμπτοι. Πρὸ τοῦ πόνου ἐκάμπτοντο, ἐσκυφαν, ἐβοηθοῦσαν μὲ τὰ ἴδια των τὰ χέρια. Ἔτσι ἔγινε ὁ θεσμὸς τῆς βασιλείας ἀκόμη περισσότερον ἑλληνικός. Οἱ βασιλεῖς ἀπεκαλύφθησαν ὡς Ἄνθρωποι. Ἀγάπησαν καὶ ἀγαπήθηκαν. Ἐνεπνεύσθησαν καὶ ἐνέπνευσαν. Ἐπῆραν παράδειγμα ἀπὸ τὸν ἀνώνυμον Ἕλληνα στρατιώτην ἢ ἀπὸ τὴν καρτερικὴν Ἑλληνίδα τοῦ κατεστραμμένου χωριοῦ, καὶ ἔτσι ἔγιναν παράδειγμα καὶ οἱ ἰδιοι.

Δὲν γίνεσαι, ὅμως, παράδειγμα, ἐὰν δὲν εἶσαι γεννημένος πρὸς τοῦτο. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἦτο εὐγενικὴ φύσις κατ' ἐξοχήν. Ἦτο γενναῖος ἱππότης, προωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ συγκινῆται ἀπὸ τὸ ἀγαθόν. Ἦτο σταυροφόρος τῆς ἀρετῆς. Θὰ ἦτο ἡγεμὼν εἰς τὴν Δημοκρατίαν μας καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ἦτο Βασιλεύς. Καὶ θὰ ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ ἐκοιτάζαμε ψηλὰ διὰ νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ τὸν ἀντικρύσωμεν, ἔστω καὶ ἐὰν διέβαινε ἀνάμεσά μας ὡς ἴσος πρὸς ὅλους μας.

Τὸ νόημα τῆς παρατηρήσεως αὐτῆς εἶναι, βέβαια, ἠθικόν. Ἀλλὰ, κατὰ χαρακτηριστικὴν σύμπτωσιν, ἀνταπεκρίνετο καὶ εἰς τὴν φυσικὴν παρουσίαν τοῦ Βασιλέως Παύλου. Ἦτο πολὺ ὑψηλός, μεγαλόσωμος, ἔπιανε πολὺν τόπον μὲ τὴν σωματικὴν παρουσίαν του. Καὶ τὸν ἔπιανε μὲ τρόπον ποὺ ὄχι μόνο βὰ ἔνοχλοῦσε τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ τοὺς ἔδιδε τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας, τῆς ἀνέσεως, τοῦ ἀκόμη εὐρυτέρου ἐλευθέρου χώρου. Ἦτο ὑψηλὸς καὶ κραταιός ὡς δωρικὴ στήλη. Καὶ εἶχε ὁ καθένας τὸ αἴσθημα ὅτι στηρίζει τὴν στέγην, ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος σκεπή. Καὶ ὅταν ὁ ὑψηλὸς καὶ μεγαλόσωμος αὐτὸς ἄνθρωπος γελοῦσε —μὲ τὸ δυνατὸ ἐκεῖνο γέλιο ποὺ τόσο τὸν ἐχαρακτήριζε—, θαρροῦσες ὅτι εἶχε μεταμορφωθῆ ὁλόκληρος σὲ μιὰ μεγάλη καρδιὰ ποὺ ἐπάλλετο.

Τὸ γέλιο ἐκεῖνο ἔσβησε γιὰ πάντα. Καὶ εἶχε ἀρχίσει ἐδῶ καὶ ἀρκετὸν καιρὸ νὰ σβήνη. Κάποια χαρακτηριστικὰ ὀδύνης εἶχαν ἀρχίσει νὰ διαγράφωνται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως Παύλου. Διατί; Τί συνέβαινε μέσα του; Δυνατὸν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε τὸ παθολογικῶς συγκεκριμένον. Ἴσως προπτοιμάζετο ἁπλῶς ἡ ψυχή του νὰ χωρίση ἀπὸ τὸ σῶμα. Καὶ ἐγνώριζε καλὰ ὁ Παῦλος τὴν χριστιανικὴν σημασίαν αὐτοῦ τοῦ δραματικοῦ χωρισμοῦ. Ὅ,τι συνέβαινε μέσα του, κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, δυνατὸν νὰ ἦτο μεταφυσικόν. «Ἰδού γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν». Μέσα του, λοιπόν, εἶχε ἀρχίσει ἡ ψυχὴ νὰ χωρίζη ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ νὰ μεταβαίνη κάπου ἀλλοῦ. Καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν του ἀπετυποῦντο τὰ ἴχνη τῆς ὀδύνης τοῦ ἐμψύχου σώματος ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ γίνεται βαθμιαίως καὶ βραδέως ὀλιγώτερον ἔμψυχον.

Καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ ὁριστικοῦ χωρισμοῦ. Ἐχώρισεν ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Βασιλέως Παύλου. Ἀλλὰ θὰ μείνη ἡνωμένη μὲ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον ὑπηρέτησε, καὶ μὲ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τὸν ὁποῖον πολὺ ἠγάπησε.

Παυλίνη Καμπάνη

ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Παν. Πιπινέλη: Ὑπῆρξε νέος μέχρι καὶ τοῦ τέλους

ΑΛΥΓΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΣΙΝ ΟΠΟΥ ΤΟΝ ΕΤΑΞΕΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ - ΑΚΡΑΤΗΤΟΣ ΣΥΝΑΜΑ ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Ἕνα ἀγκωνάρι ἔφυγε ἀπὸ τὰ θεμέλια τοῦ τόπου μας.

Εἰς στιγμὴν κρισιμωτάτην, ἡ θεία πρόνοια ἤνοιξεν εἰς τὴν βάσιν τοῦ περιπλόκου καὶ λεπτοφυοῦς δημοκρατικοῦ μας ὀργανισμοῦ ἓν τεράστιον κενόν.

Εἶναι, ἄραγε, τὸ κτύπημα αὐτὸ τῆς μοίρας ἁπλῆ ὑπόμνησις τοῦ πόσον εὐπαθῆς εἶναι ἡ εὐτυχία τῶν λαῶν καὶ πόσον εὐκόλως ἠμπορεῖ νὰ συντρίψῃ ὅλα τὰ ἔργα μας ἡ βαρεῖα χεὶρ τοῦ Θεοῦ;

Ὑπὲρ πάντα ἄλλον πλέον εὐαίσθητος εἰς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ ἀνεξιχνίαστα μηνύματα, ἡ κοινὴ γνώμη τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἐδέχθη τὰς πρώτας εἰδήσεις τῆς ἀσθενείας τοῦ Βασιλέως μὲ κατάπληξιν καὶ φόβον. Ἐσίγησεν ἡ «πολυφλοίσβιος θάλασσα» τοῦ πλήθους καὶ ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ὁρίζοντος, φερόμενα ἀπὸ τὸν δυνατὸν ἄνεμον τῆς ἀνησυχίας, τὰ ἀπορρίμματα τῆς σπερμολογίας καὶ τῆς μοχθηρᾶς τῶν πάντων παρεμηνείας, ποὺ τόσον συχνὰ οἱ σύγχρονοι ἀποθέτουν γύρω ἀπὸ παντὸς ἐξέχοντος θνητοῦ τὴν προσωπικότητα.

Ὁ μεγάλος πόνος

Ἡ λαχτάρα ἑνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ, μὴ τυχὸν καὶ μᾶς λείψῃ ὁ χαρούμενος, στοργικὸς καὶ γενναῖος Βασιλεύς μας, τόσον ἔκδηλος καὶ γενικὴ κατὰ τὰς κρισίμους αὐτὰς ἡμέρας, θὰ μείνῃ ἀνεξίτηλος εἰς τὴν μνήμην ὅσων τὴν ἔζησαν καὶ τὸ μήνυμά της θὰ ἀκουσθῇ πολὺ μακρύτερον ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ θὰ φθάσῃ ὁ πένθιμος ἦχος τῆς καμπάνας τῶν ἐκκλησιῶν. Θὰ ἀκουσθῇ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ψυχῆς ἐκείνων ποὺ θὰ διαβάζουν τὴν ἱστορίαν τῆς γενεᾶς μας καὶ θὰ μάθουν κάποτε μὲ πόσον πόνον αὕτη ἐχωρίσθη διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν λατρευτὸν Βασιλέα της Παῦλον.

Δὲν εἶναι, ὁ ἀντίλαλος αὐτός, ἀντίλαλος ἀγάπης μόνον καὶ στοργῆς, διὰ τὸν καλὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀληθινὸν χριστιανόν, τὸν συνετὸν ἡγεμόνα, τόσον φυσικὸς εἰς ἕνα λαὸν συναισθηματικὸν καὶ εὐγενῆ, ὅπως ὁ ἰδικός μας. Εἰς τὸ βάθος τῆς κατανύξεως, ποὺ συνέχει σήμερον τὸν λαόν μας, λανθάνει ἡ βαθεῖα ἐθνικὴ ἀνησυχία, ἐκ τοῦ κενοῦ τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡ ἀδόκητος ἀπώλεια.

Πῶς κατέλαβεν αὐτὴν τὴν θέσιν ὁ πρᾶος, καλοκάγαθος, βαθύτατα πνευματικὸς καὶ εἰλικρινέστατα χριστιανικὸς Βασιλεὺς Παῦλος; Πῶς εἰς τὴν διαρκῶς ἀνασαλευομένην ἀπὸ τὰ κύματα τῆς ἐμπαθείας ἑλληνικὴν πραγματικότητα, ὅπου τόσον συχνὰ κυριαρχοῦν οἱ ἐντυπωσιάζοντες διὰ τοῦ «δυναμισμοῦ» των θορυβοποιοί, ἡγεμὼν μὲ κύρια ἐφόδια τὴν καλωσύνην καὶ τὴν περίνοιαν κατώρθωσε νὰ καταστῇ εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους;

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1949. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος βρίσκεται στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ μετώπου, σὲ σημεῖο ὅπου λίγο πρὶν ἦταν οἱ συμμορῖτες.

Τὸ κατώρθωσεν, ἀσφαλῶς, μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνταύγειαν τῆς χρηστότητος καὶ τῆς καλωσύνης, ἡ ὁποία, ἂν δὲν κατώρθωσε νὰ ἀφοπλίσῃ τοὺς Παλαδίνους τῆς παραφορᾶς καὶ τῆς αὐτοδικίας, ἠρκεσε διὰ νὰ σχηματίσῃ γύρω του μίαν ἀναρίθμητον στρατιὰν φρονίμων καὶ καλοπροαιρέτων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, ὅσον καὶ ἂν μετέχουν ἴσως ἕκαστος κατὰ τὸν ἰδικόν του τρόπον τῶν διαδηλώσεων καὶ τῶν ἀντεγκλήσεων τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἔχουν κρατήσει ἀνέπαφα τὰ συστατικὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἀγάπης, τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, συστατικὰ ποὺ περισσότερον ἀπὸ κάθε τι ἄλλο διακρίνουν τὴν φυλήν μας ἀπὸ ὅλας τὰς λοιπάς. Πρὸς αὐτοὺς ὡμίλει ὁ ἀλησμόνητος Βασιλεύς.

Ὡμίλει τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν συνίστα εἰς τοὺς Βασιλεῖς ὁ ἅγιος Θωμᾶς ὁ Ἀκουΐνος, εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ Βασιλείας»:

«Ὁ ζῆλος τοῦ δικαίου θὰ ἀνάψῃ εἰς τὴν ψυχήν των, διότι γνωρίζουν ὅτι ἐτάχθησαν διὰ νὰ εἶναι δικασταὶ τοῦ Βασιλέου των εἰς τὴν θέσιν τοῦ Θεοῦ. Ἡ πράοτης, ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἐπιείκεια τοὺς συνοδεύουν, διότι πρέπει νὰ σκέπτωνται ὅτι ὅλοι οἱ ὑπήκοοί των εἶναι κάτι ἀπὸ τὸ ἴδιόν των σῶμα».

Χωρὶς στόμφον, χωρὶς ἐπίδειξιν ἐπικτήτου μεγαλείου, χωρὶς προκλητικότητα, μὲ τὴν πηγαίαν συμπόνιαν διὰ παντὸς εἴδους δυστυχίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄρεξιν καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς μιᾶς ἀκαταπαύστου νεότητος, ἕτοιμος νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰ μικρὰ ὅπως καὶ τὰ μεγάλα, τὰ εὔκολα ὅπως καὶ τὰ δυσεπίτευκτα, ἐκέρδισε τὴν ἀγάπην των, διότι ὅλοι τὸν ἠσθάνθησαν ἰδικόν των.

Χείμαρρος δημιουργίας

Εἰς τὸν «λευκὸν οἶκον» τοῦ πρίγκιπος Πέτρου τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐν Βελιγραδίῳ, ὅπου τὸν εἶχον τὸ πρῶτον ἐπανεύρει, τὸ 1934, νέον ἄνδρα, ἔπειτα ἀπὸ τὰ σκληρὰ ἔτη τῆς πρώτης ἐν Ἑλβετίᾳ ἐξορίας, τὸν ἐνθυμοῦμαι νὰ μοῦ ἐπαναλαμβάνῃ: «Θέλω κάτι νὰ κάμω· δὲν ἠμπορῶ νὰ μένω ἔτσι!». Μυστικά, ὡς Ἄγγλος περιηγητής, εἶχεν ἤδη ἀποβιασθῆ ὀλίγα ἔτη ἐνωρίτερον εἰς τὸν Πειραιὰ καί, μὲ ἓν ἀγοραῖον αὐτοκίνητον, εἶχεν ἀνέλθει εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὸ Τατόϊ, σιωπηλὸς προσκυνητὴς τῶν τάφων τῶν προγόνων του καὶ τῆς ἀφθάστου μαγείας τοῦ ἑλληνικοῦ τοπίου. Ὡς Διάδοχος τοῦ Θρόνου, δίπλα εἰς τὸν ἀείμνηστον ἀδελφόν του, δὲν ἄφηνε πρωτοβουλίαν ποὺ νὰ μὴ ἐπεζήτει, πάντοτε σεμνὸς καὶ νομιμόφρων, ἀλλὰ καὶ πάντοτε σφύζων ἀπὸ ὄρεξιν καὶ ἀνυπόμονος δι' ὅ,τι ἐσήμαινε μόχθον, κίνδυνον, περιπέτειαν. Ὅταν ἡ ἀντίστασις ἤρχισεν εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τὴν ἐπόθησε καὶ τὴν ἐφαντάσθη ἀρχικῶς ἡ ἑλληνικὴ ψυχή, ἠθέλησε νὰ εὑρεθῇ μαζί της καὶ ἐζήτησε νὰ διεκπεραιωθῇ ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον..

Καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ μοιραία του στιγμὴ νὰ ἀναλάβῃ τὸ βασιλικόν του ἀξίωμα, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1947, ἐξεχύθη ὡς ἀκράτητος χείμαρρος δημιουργίας, ἐμπνέων καὶ παρασύρων τὸ ἔθνος του εἰς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα. Εἰς μίαν στιγμὴν ὅπου ἡ νίκη ἵστατο ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, ὅπου οἱ ἀδύνατοι τὸν χαρακτῆρα ἐδίσταζον, ὅπου οἱ καιροσκόποι ἤρχισαν νὰ προετοιμάζουν τὴν «συνύπαρξίν των» μὲ ἄλλας καταστάσεις ἢ νὰ ὁμιλοῦν περὶ «πολιτικῶν λύσεων» καὶ οἱ εὐπορώτεροι ἐξ αὐτῶν νὰ κρατοῦν ἑτοίμους πρὸς ἀπόπλουν τὰς θαλαμηγούς των εἰς τὸ Φάληρον, ὁ Βασιλεὺς ἐπῆρε τὴν μεγάλην ἀπόφασιν, ποὺ δίδει τὴν νίκην εἰς τοιαύτας στιγμάς: Τὴν ἀπόφασιν νὰ μείνῃ ἀλύγιστος εἰς τὴν θέσιν ποὺ τὸν ἔταξεν ἡ ἱστορία καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἔθνους, πίπτων ἐν ἀνάγκῃ ὑπὸ τὰ κοινὰ ἐρείπια, ὅπως τόσοι ἄλλοι τῶν μεγάλων προγόνων του. Καὶ εὑρέθη παρὼν παντοῦ ὅπου ἐχρειάσθη ἡ Ἑλλὰς μὲ τὴν παρουσίαν του νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαχομένους τὴν συνείδησιν τοῦ ὑπὲρ πάντων ἀγῶνος.

Ὅταν δὲ ἦλθεν τὰ ἡρεμώτερα ἔτη τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ ἐχρειάσθη νὰ κινηθῇ καὶ πάλιν ὁ λεπτοφυὴς δημοκρατικός μας μηχανισμός, σκουριασμένος ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀχρήστευσιν καὶ ἀπειλούμενος ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἐμπάθειαν πολλῶν χειριστῶν του, πάλιν ἀκούραστος εἰς τὴν καλωσύνην, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν σύνεσιν, ὁ καλὸς Βασιλεὺς κατώρθωσε νὰ τὸν θέσῃ εἰς κίνησιν. Καὶ θὰ μείνῃ ὡς ἄθλος του προσωπικὸς τὸ ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ καταγραφῇ εἰς τὴν ὀλιγάριθμον ἐκείνην χορείαν τῶν κρατῶν ἅτινα κατώρθωσαν νὰ περάσουν τὸ κρίσιμον στάδιον τῆς οἰκονομικῆς των ἀναδημιουργίας, χωρὶς νὰ παρεκκλίνουν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν τῶν κανόνων τῆς δημοκρατικῆς ζωῆς. Ἡ πραότης καὶ ἡ ἀνθρωπίνη καλωσύνη, ὅταν ἔχουν συμπαραστάτην των τὴν μεγάλην στρατιὰν τῶν φρονίμων καὶ καλοπροαιρέτων ἀνθρώπων, γίνονται βάλσαμον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ἀπαλύνουν τὰς σφοδρότητας ποὺ καθιστοῦν ἀδύνατον τὸν δημοκρατικὸν βίον.

Ἡμέρα Ζωῆς...

Ἦλθεν ὅμως ἡ στιγμὴ νὰ κλείσῃ καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῆς ἱστορίας μας. Μὲ πόνον ἡ ἱστορία —ὅπως καὶ ἡ φύσις— προχωρεῖ πάντοτε εἰς τὸ ἀμείλικτον ἔργον της. Ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Βασιλέων, ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου εἶναι καὶ ἡμέρα ζωῆς. Δύναμίς των δὲν εἶναι μόνον ὅ,τι ἡ ἰδία των φύσις, τὰ πηγαῖα των χαρίσματα καὶ ὁ προσωπικός των μόχθος προσφέρουν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ τόπου. Εἶναι, πρὸ παντός, καὶ τὸ συσσωρευμένον κεφάλαιον τῆς παραδόσεως, ἡ ἀποθησαυρισμένη στοργὴ ὅλων πρὸς τὴν πρώτην τοῦ ἔθνους οἰκογένειαν πού, ἐν μέσῳ πενθῶν, γεννήσεων, γάμων καὶ τελετῶν ἐγνωρίσαμεν ὡς τὴν οἰκογένειαν ὅλων μας. Εἶναι ἡ κεφαλαιοποιημένη ἐμπειρία γενεῶν, ἡ σύνεσις τὴν ὁποίαν συνθέτει ἡ συνείδησις τῆς πραγματικῆς εὐθύνης, ἐκείνης ποὺ δὲν καλύπτει μόνον τὰς ἀμέσους συνεπείας τοῦ ἔργου μας, ἀλλὰ ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς. Ἐκείνη ποὺ ὑπηγόρευσεν εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους Βασιλεῖς τῆς ἱστορίας, τὸν Λουδοβίκον 14ον τῆς Γαλλίας, νὰ γράψῃ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του:

«Δεδομένου ὅτι τὰ τέκνα μας θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν εἰς τὸν Θρόνον, μᾶς ἐπιβάλλουν ἓν αἰώνιον συμφέρον εἰς τὴν σταθερότητα τῶν ἔργων μας καὶ μᾶς ἀναγκάζουν νὰ μετρῶμεν τὰς φροντίδας μας μὲ τὸ μέτρον τῶν ἐπερχομένων γενεῶν».

Μὲ αὐτὸ τὸ ἀποθησαυρισμένον κεφάλαιον, ἡ εὐγενὴς φύσις τοῦ Βασιλέως Παύλου ἔφερεν εἰς πέρας τὸ ἔργον της καὶ δι' αὐτὸ βαδίζει τώρα γαλήνιος πρὸς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας. Μὲ αὐτὸ καὶ ὁ νέος Βασιλεὺς θὰ δώσῃ, σὺν τῷ χρόνῳ, καὶ τὴν ἰδικήν του σφραγῖδα εἰς ἓν νέον κεφάλαιον τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας.

Ἀπὸ τῶν ἰδίων τούτων στηλῶν ἔγραφον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐνηλικιώσεώς του ὡς Διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ Θρόνου:

«Ἡ Οἰκογένειά του προσφέρει τὴν βαρύτιμον κληρονομίαν ἑνὸς μεγάλου καὶ ταραγμένου παρελθόντος. Θὰ τὸ ἀντικρύσῃ μὲ τὴν σκέψιν, ὅπως εἰς τὸν περίβολον ἑνὸς βασιλικοῦ Ἡρώου. Ἐκεῖ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, θὰ συναντήσῃ τὸ θερμὸν χαμόγελον τοῦ πατρός του, μὲ τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ δαμάσῃ τὸ θηρίον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ νὰ θέσῃ βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς τῆς βασανισμένης γενεᾶς μας. Τὴν ἀκατάβλητον δημιουργηκότητα τῶν γονέων του. Τὰς ἀγωνίας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπέρασαν, τὴν Κόνιτσαν, τὴν λάμψιν τῆς δόξης ἑνὸς ἀπὸ τοὺς σκληροτέρους πολέμους τῆς ἱστορίας μας. Θὰ ἴδῃ ἔπειτα τὴν αὐστηρὰν μορφὴν τοῦ Γεωργίου τοῦ Β΄, νὰ τοῦ ὑπομιμνήσκῃ πόση ἐχρειάσθη σκληρὰ θέλησις καὶ πόση ἀπεριόριστος αὐτοθυσία, διὰ νὰ περάσῃ ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ τὸ ἕλος τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῆς δόξης. Πάρα-πέρα θὰ εὕρῃ τὴν μεγάλην μορφὴν τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τὴν μακρὰν πομπὴν τῶν ὀνείρων τῆς δόξης καὶ τῶν πικριῶν ποὺ τὴν παρηκολούθησαν. Τὴν πλουσίαν πινακοθήκην τῶν ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ Γεώργιος ὁ Α΄ συνέθεσε μὲ ἄπειρον δεξιοτεχνίαν καὶ ὑπομονὴν τὴν δυνατότητα τοῦ νὰ ζῶμεν ἡμεῖς οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ὑπὸ θεσμοὺς ἐλευθέρους.

»Καὶ πάρα-πέρα, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ σιωπηλοῦ Ἡρώου, θὰ εὕρῃ ἐγκαταλελειμμένην ἀκόμη, εἰς μίαν κρύπτην μακρινῆς ἐκκλησίας, τὴν ἀγνὴν μορφὴν τοῦ πρώτου τῶν συγχρόνων Βασιλέων μας, πληρώσαντος μὲ τὸν ἐκπατρισμὸν καὶ τὴν ἀχαριστίαν τὴν ὑπέροχον ρομαντικὴν του προσπάθειαν διὰ τὴν Μεγάλην Ἰδέαν, τὴν ἀποφασιστικήν του ἀναμέτρησιν μὲ τὴν ἐλεεινὴν μικροπολιτικὴν τῆς ἐποχῆς του καὶ τὰς δολοπλοκίας τῆς διεθνοῦς διπλωματίας. Ἐπάνω δὲ ἀπὸ ὅλα αὐτά, εἰς τοὺς ὑψηλοὺς θόλους καὶ τὰ ἀετώματα τοῦ Ἡρώου, θὰ διακρίνῃ εἰς τὸ ἡμίφως τοῦ θρύλου τὴν ἀτελείωτον χορείαν τῶν Παλαιολόγων, τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Μακεδόνων. Τὴν ἐποποιΐαν τῶν Ἐπιγόνων καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πέραν ἀκόμη: Τοῦ Ἀγησιλάου, τοῦ Φείδωνος, τοῦ Εὐαγόρα καὶ τοῦ Κόδρου».

Ἡ στιγμὴ αὐτὴ ἦλθεν ἀπιστεύτως ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅ,τι ὅλοι ἀνέμενον. Καὶ ὁ νέος ἡγεμών, μὲ τὸ παιδικὸν χαμόγελο, τὴν λαχτάραν πρὸς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ τὰς πρώτας συγκινήσεις τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας, θὰ σκυθρωπάσῃ ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅ,τι ὅλοι θὰ ηὐχόμεθα, ἀντιμετωπίζων τὰς δυσκολίας καὶ τὴν τραχύτητα τῆς ἐθνικῆς μας πραγματικότητος. Ἡ ἀπέραντος ψυχικὴ ὑγεία, ἡ πηγαία ὀρθοφροσύνη καὶ ἡ ἀπόλυτος χριστιανικὴ πίστις, αἱ ὁποῖαι τὸν χαρακτηρίζουν, θὰ τὸν βοηθήσουν διὰ νὰ ἀνέλθῃ ταχέως τὰς κλίμακας τῶν δοκιμασιῶν πρὸς τὴν κοινὴν ἀναγνώρισιν.

Μὲ τὴν στοργὴ τοῦ λαοῦ

Εἰς τὴν ζωὴν τῶν βασιλικῶν πολιτευμάτων ὁ θάνατος δὲν κόπτει ποτὲ τελείως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς. Διότι, περισσότερον ἀπὸ θεσμός, τύπος, νόμος καὶ συνήθεια, ἡ Βασιλεία εἶναι Οἰκογένεια. Μέσῳ αὐτῆς χρησιμοποιεῖ τὴν ἀκατάλυτον συνεκτικὴν ὕλην, ποὺ ἑνώνει τὰς γενεὰς καὶ ἀξιοποιεῖ συναισθηματικῶς τὰς ψυχικὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους. Σήμερον, εἰς τὰ πρῶτα του βήματα, ὁ νέος Βασιλεὺς δὲν θὰ εἶναι μόνος. Θὰ τὸν συνοδεύουν προπάτορες, μάρτυρες αὐταπαρνήσεως καὶ θυσίας· θὰ τὸν ὁδηγοῦν τὰ μεγάλα παραδείγματα καὶ θὰ τὸν συντροφεύουν εἰς κάθε του βῆμα ὁ θρῦλος καὶ ἡ στοργὴ τοῦ λαοῦ του.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τῶν Πατέρων του, ὁ νέος Βασιλεὺς θὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον των, διὰ νὰ ἐνταχθῇ καὶ αὐτὸς κάποτε εἰς τὸν ἀτελείωτον θρῦλον ποὺ εἶναι ἡ Ἑλλάς.

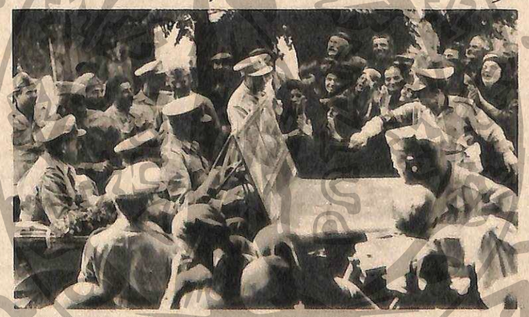

ΟΔΗΓΩΝΤΑΣ ὁ ἴδιος τὸ τζίπ, μπαίνει στὰ χωριά, ποὺ τὸν ἀποθεώνουν ὡς ἀπελευθερωτή. Στὸ πλευρό του ὁ στρατηγὸς Μανιδάκης

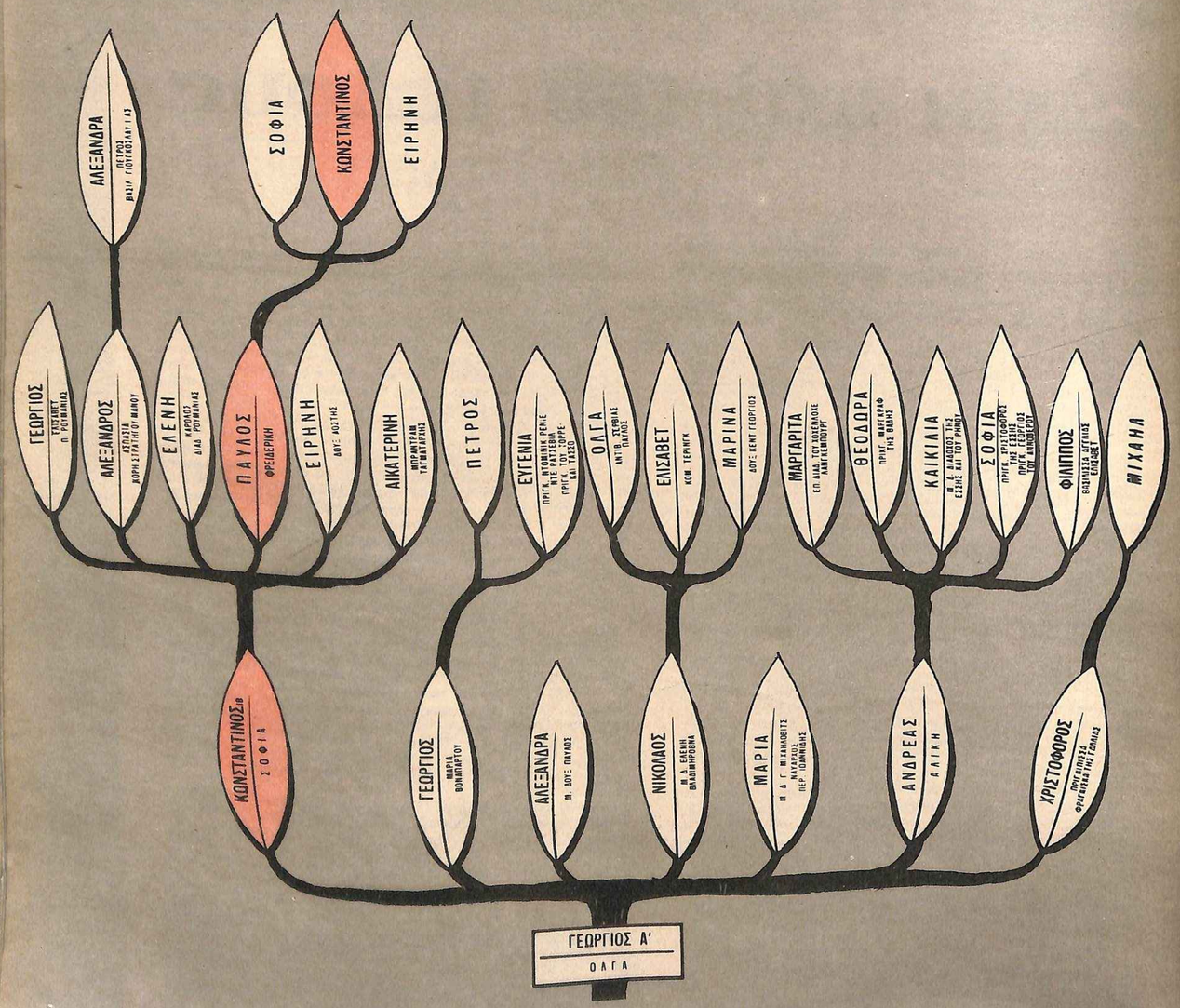

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, τὸ ἑλληνικὸ στέμμα περιέρχεται στοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν νομίμους καὶ γνησίους ἀπογόνους τοῦ Γεωργίου Α'. Καὶ ἐνῶ ὑπάρχει ἡ διευκρίνηση ὅτι προτιμῶνται οἱ ἄρρενες, κατόπιν τῆς ἑρμηνευτικῆς δηλώσεως ποὺ προσετέθη μὲ ἰσχὺν συνταγματικῆς διατάξεως τὸ 1952, ἡ πραγματικὴ ἔννοια τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου εἶναι ὅτι στὴν διαδοχὴ καλοῦνται κατὰ σειρὰν οἱ ἄρρενες ἀπόγονοι τοῦ ἑκάστοτε βασιλέως καὶ τὲ βασιλέως, ἔπονται αἱ θήλεις ἀπόγονοι, τοῦ ἑκάστοτε βασιλέως καὶ ἀκολουθοῦν κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀρρενογονίας οἱ λοιποὶ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνήσιοι καὶ νόμιμοι ἀπόγονοι τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας...

Γιὰ πρώτη φορὰ Διάδοχος εἶναι Πριγκίπισσα

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ποὺ Διάδοχος τοῦ Θρόνου ἀνακηρύσσεται γυναίκα: Ἡ πριγκίπισσα Εἰρήνη. Καὶ θὰ διατηρήση τὸν τίτλο αὐτὸν μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ δοῦν τὸ φῶς οἱ ἀπόγονοι τοῦ νέου Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, Κωνσταντίνου ΙΓ'. Τότε ἡ νεαρὴ πριγκιποπούλα θὰ περάση στὴν τάξη ποὺ ὁρίζει τὸ νέο Σύνταγμα (ἐψηφίσθη τὸ 1952, ἐπὶ κεντρώας κυβερνήσεως), ἀμέσως μετὰ τοὺς ἀπογόνους (ἀγόρια καὶ κορίτσια) τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν πρίγκιπα Πέτρο καὶ τὸν πρίγκιπα Μιχαήλ, ὁ ὁποῖος κλείνει τὴν σειρὰ τῶν ἐπιδόξων διαδόχων τοῦ ἑλληνικοῦ Θρόνου

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ Οἰκογένεια στὰ ἀνάκτορα τοῦ Τατοΐου. Διακρίνονται ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασίλισσα Σοφία. Στὸ πλευρό τους ὁ Διάδοχος Γεώργιος. Ὄρθιοι οἱ πρίγκιπες τότε καὶ μετέπειτα Βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος, Ἀλέξανδρος καὶ Παῦλος.

Ο ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920. Τὰ τέσσερα βασιλόπουλα ἐπανέρχονται στὸν Πειραιὰ ἔπειτα ἀπὸ τὴν τριετῆ ἐξορία. Μαζὶ μὲ τὸν πρίγκιπα Παῦλο εἶναι οἱ ἀδελφές του πριγκίπισσες Εἰρήνη, Ἑλένη καὶ ἡ μικρότερή τους Αἰκατερίνη.

←
ΙΟΥΝΙΟΣ 1940. Μιὰ εὐτυχισμένη οἰκογενειακὴ στιγμή. Ἡ πριγκίπισσα Φρειδερίκη κρατάει στὴν ἀγκαλιά της τὸν νεογέννητο Κωνσταντῖνο. Ὁ Διάδοχος πρίγκιψ Παῦλος χαμογελάει σηκώνοντας στὰ χέρια του τὴν μικρὴ πριγκίπισσα Σοφία

Ὁ γελαστὸς Βασιλιὰς εἶδε τὰ παιδιά του εὐτυχισμένα

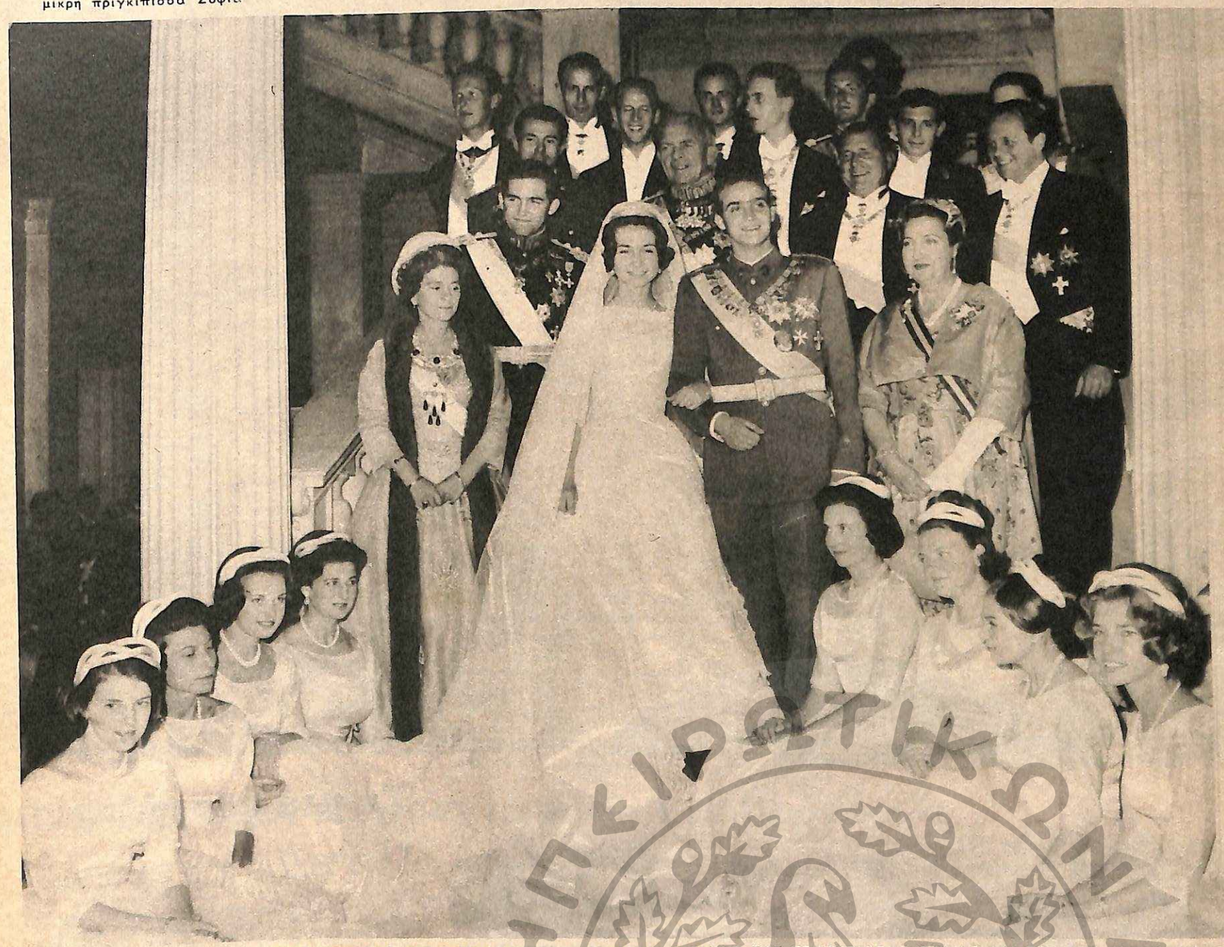

ΜΑΪΟΣ 1962 ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ. ΜΕ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ ΤΕΛΕΙΤΑΙ Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΟΝ ΧΟΥΑΝ ΚΑΡΛΟΣ

«Ο ΓΕΛΑΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ δὲν ζῆ πιά», ἔγραψε μιὰ ξένη ἐφημερίδα, τὴν ἑπομένη τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλέως Παύλου. Καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ ἁπλῆ φράση, αὐτὸ τὸ ἁπλὸ ἐπίθετο περιέγραφε ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν θερμὴ ἀκτινοβολία τοῦ γιγαντόσωμου Βασιλιᾶ, ποὺ πέθανε κρατώντας σφιχτὰ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Τήνου. Ἡ εἰκόνα εἶχε ἔλθει ὕστερα ἀπὸ ἐπιθυμία τοῦ Βασιλιᾶ. «Γιὰ νὰ τὸν σώσῃ», ἔγραψαν οἱ ἐφημερίδες. Ἀλλὰ ὅσοι ἤξεραν καλύτερα τὸν Βασιλέα Παῦλο, ἤξεραν ὅτι αὐτὸ ποὺ χρειαζόταν ὁ ἑτοιμοθάνατος Βασιλεύς ἦταν νὰ φιλήσῃ τὴν ἁγία εἰκόνα πρὶν ἀπὸ τὸ μεγάλο ταξίδι ποὺ τὸν περίμενε...

ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ στὶς 14 Δεκεμβρίου 1901. Καὶ τὸ πάθος του, ἀπὸ τὰ παιδικά του χρόνια ,ἦταν ἡ θάλασσα. Σπούδασε στὴν Σχολὴ Δοκίμων, ἀπὸ ὅπου ἀπεφοίτησε τὸ 1922. Ὁ πόλεμος ἀκόμη συνεχιζόταν καὶ ὁ νεαρὸς Παῦλος, μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ σημαιοφόρου, ζήτησε νὰ ὑπηρετήσῃ στὸ «Ἔλλη». Κ' ἐκεῖ ἔδειξε τὴν λεβεντιά του. Στεκόταν ἀσάλευτος στὴ μέση τῆς γέφυρας, μὲ τὸ μέτωπο ψηλά, ἐνῶ τὰ ἐχθρικὰ βλήματα σφύριζαν γύρω του, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ προσπαθοῦσαν νὰ προφυλαχθοῦν ὅπως - ὅπως. «Ὑψηλότατε, φυλαχθῆτε», τοῦ φώναζαν. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος, ὁλύμπιος καὶ γελαστὸς (ἀπὸ τότε), ἀπαντοῦσε: «Κύριοι, μὴν τὸ ξεχνᾶτε: Οἱ Ἕλληνες δὲν χάνουν ποτὲ μάχη στὴν θάλασσα!».

→

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1963. Δυὸ Βασιλικὲς Οἰκογένειες, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Δανίας, ἑορτάζουν τοὺς ἀρραβῶνες τῶν Κωνσταντίνου καὶ Ἄννας-Μαρίας

ΠΑΣΧΑ 1940. Ὁ Διάδοχος Παῦλος ἐπισκέπτεται τοὺς στρατῶνες γιὰ νὰ συνεορτάση τὴν Ἀνάσταση μὲ τὶς ἔνοπλες δυνάμεις, ποὺ σὲ λίγο πρόκειται νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν δεινὴ δοκιμασία τοῦ πολέμου. Πίσω του διακρίνεται ὁ πρωθυπουργὸς τῆς 4ης Αὐγούστου, Ἰωάν. Μεταξᾶς.

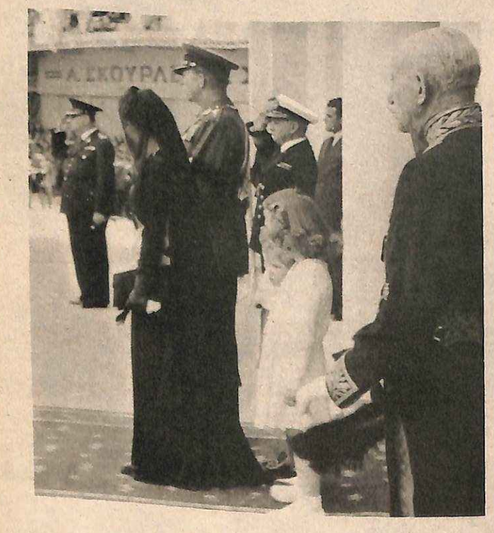

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1947. Μὲ βαρὺ πένθος, οἱ Βασιλεῖς Παῦλος καὶ Φρειδερίκη, στὴν εἴσοδο τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, κατὰ τὴν κηδεία τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β΄. Πίσω τους, ντυμένα στὰ λευκά, τρία μικρὰ πριγκιπόπουλα –ὁ Κωνσταντῖνος, ἡ Σοφία, ἡ Εἰρήνη– προσπαθοῦν νὰ καταλάβουν τί συμβαίνει.

28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1946. Ἔπειτα ἀπὸ ἀπουσία πεντέμισυ ἐτῶν, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄ καὶ ὁ Διάδοχος Παῦλος ξαναντικρύζουν τὰ ἀκρογιάλια τῆς ἀγαπημένης πατρίδος. Τὸ πρόσφατο δημοψήφισμα ἔθεσε τέρμα στὴν ἐξορία, ποὺ τοὺς εἶχαν ἐπιβάλει ὁ δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος καὶ ἡ μετέπειτα ἀναταραχὴ στὴν Ἑλλάδα.

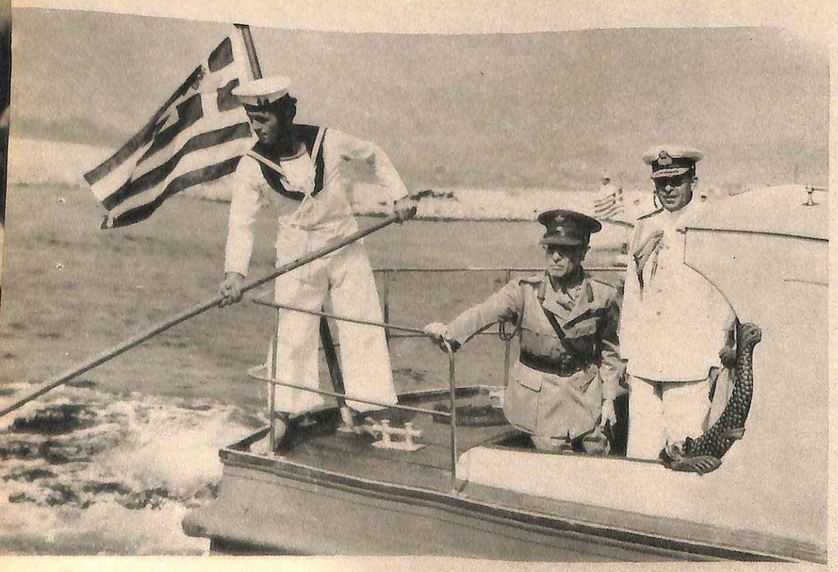

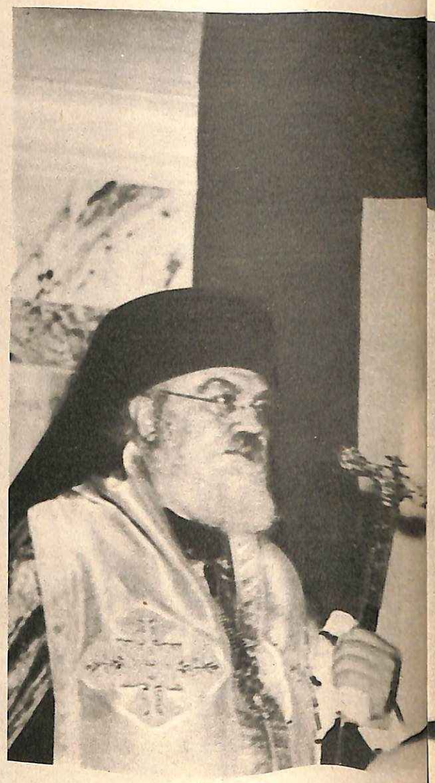

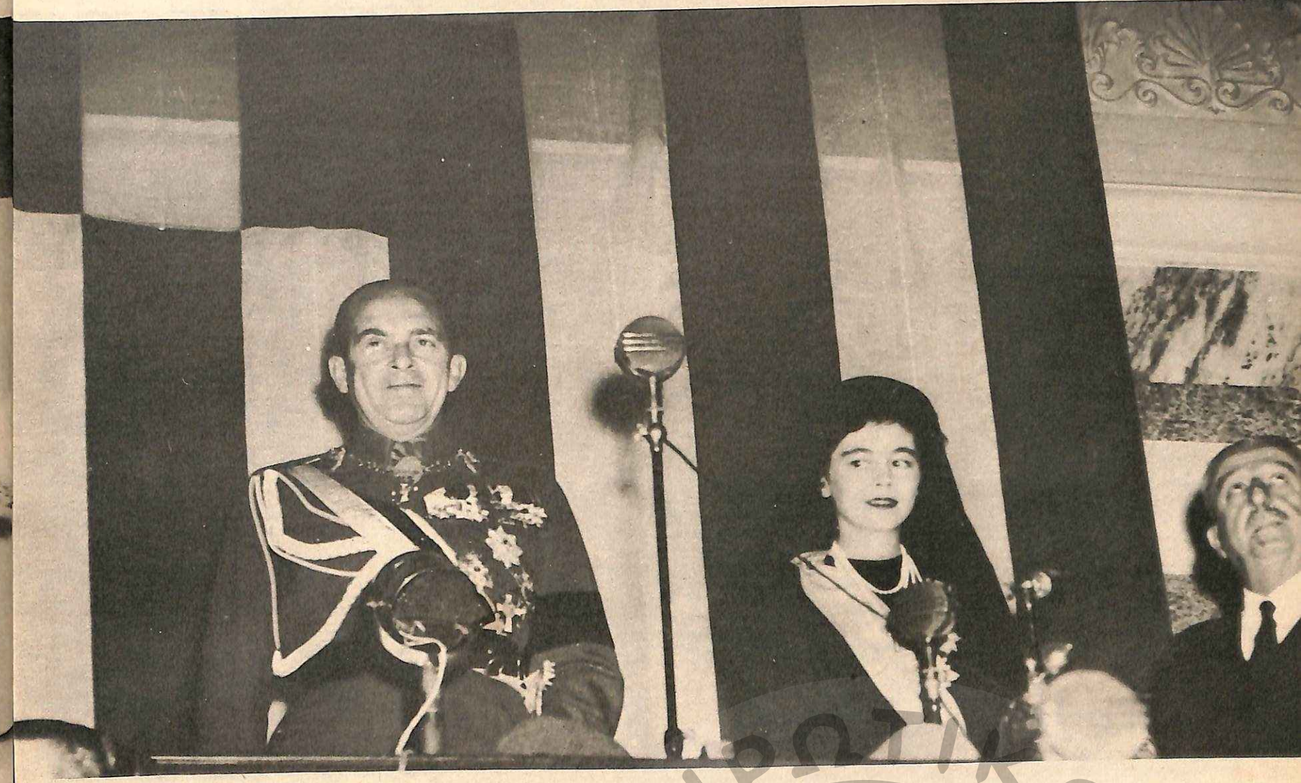

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1947. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ὁρκίζεται νὰ διαφυλάττη τὸ Σύνταγμα, ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Εἰκοσιμία ἡμέρες ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸν ἀδέκητο θάνατο τοῦ Γεωργίου καὶ οἱ Βασιλεῖς φέρουν πάντοτε τὸ πένθος. Ἡ ὁρκωμασία ἔγινε παρουσίᾳ τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ. Στὰ δεξιά, ὁ τότε πρόεδρος τοῦ Κοινοβουλίου Τζῶν Θεοτόκης.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ υρίσιμη υαὶ ὀδυνηρὴ παίρνει τὰ ἡνία τοῦ Θρόνου

Η ΘΗΤΕΙΑ του στὸ ναυτικὸ ἦταν σκληρή, κοπιαστική, ἐπίπονη. Οἱ γονεῖς του δὲν τὸν ἔβλεπαν (ἦταν τοιτότοκος) ὡς μελλοντικὸ βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μητέρα του, ἡ Βασίλισσα Σοφία, ποὺ εἶχε ἀναλάβει (κάπως προσωπικά) τὴν ἀγωγή του, τοῦ εἶχε πεῖ ὁπωδὰ - κοφτά: «Πρέπει νὰ γίνης ἕνας ἄριστος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ. Πρέπει νὰ γίνης ὁ καλύτερος». Καὶ ἔγινε ὁ καλύτερος. Δὲν τὸν πείραζαν οἱ κακοκουχίες, ἡ σκληρὴ ζωή. «Εἶχε ἕναν πρῶιρο ἀνδρισμό», λέγουν οἱ συνάδελφοί του ἀξιωματικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

ΙΣΩΣ γιατὶ εἶχε μιὰ πρόωρη πεῖρα. Ἦταν δεκάξη χρόνων ὅταν μοιράστηκε μὲ τὸν πατέρα του τὴν δοκιμασία τῆς ἐξορίας. Ἦταν μιὰ ἐμπειρία ποὺ τὸν πλήγωσε βαθιά. Ἀλλὰ τὴν δέχτηκε ἤρεμα – μὲ χαμόγελο. Ὁ ἴδιος ἔλεγε ἀργότερα: «Ἡ μοῖρα μὲ προώριζε νὰ γευθῶ ἄλλες δυὸ φορὲς τὸ πικρὸ αὐτὸ ποτήρι».

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ἐξορία τοποθετεῖται στὸ 1923, ἕνα χρόνο δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του ἀπὸ τὴν Σχολὴ Δοκίμων. Καὶ κράτησε ὡς τὸ 1935. Βρέθηκε στὴν Ἀγγλία. Ἐκεῖ πῆρε ἕνα ἄλλο δίπλωμα καὶ ἐργάσθηκε μηχανικὸς σὲ ἕνα ἐργοστάσιο κατασκευῆς αὐτοκινήτων. Τὸ πάθος του γιὰ τὶς μηχανὲς βρῆκε τότε τὴν δικαίωσή του. «Ἐνοιώθα ἐλεύθερος καὶ ξένοιαστος», ἐξωμολογεῖτο ὁ ἴδιος γιὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς ζωῆς του. «Καὶ χαιρόμουν πλούσια τὴν ξενοιασιὰ αὐτή –γιατὶ προαισθανόμουν ὅτι ἡ ζωή θὰ μοῦ ἔδινε ἀργότερα τὶς εὐθῦνες ποὺ μοῦ χρωστοῦσε...».

ΤΟ 1930 ἤρθε κρυφὰ στὴν Ἑλλάδα μὲ ἕνα κότερο, γιὰ νὰ προσκυνήση τοὺς τάφους τῶν γονέων του στὸ Τατόϊ. Ἀλλὰ ὁ σωφέρ, ποὺ τὸν ἀνέβασε στὴν Ἀθήνα, τὸν γνώρισε. «Ὑψηλότατε, καλῶς ἤλθατε», τοῦ εἶπε. Ὁ Παῦλος γέλασε μὲ τὸ πλατὺ ζεστὸ χαμόγελό του. Τὸ ἴδιο βράδυ ὅμως ἀναγκάστηκε νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

ΤΟ 1935. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ στὴν Ἑλλάδα. Λένε ὅτι τὰ πρῶτα λόγια ποὺ εἶπε γυρίζοντας πίσω ἦταν: «Πατρίδα, γλυκειὰ πατρίδα...». Τίποτε ἄλλο. Γιατὶ ἡ Ἑλλάδα καὶ οἱ ἄνθρωποί της ἦταν μέσα στὸ αἷμα του, κυλοῦσαν μέσα στὶς φλέβες του. Ἦταν μεσογειακὸς καὶ Ρωμηός, πέρα ὡς πέρα. Ἀμέσως, μετὰ τὴν ἐπιστροφή του, πῆρε τὸν βαθμὸ τοῦ πλοιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ. Ἕνα χρόνο ἀργότερα ζήτησε νὰ ἐκπαιδευθῆ ὡς πιλότος τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας. Ἀλλὰ ἡ θάλασσα ἔμενε πάντα τὸ δυνατώτερο πάθος του. Ἔλεγε ὁ ἴδιος: «Μοῦ ἀρέσει καλύτερα νὰ πετῶ στὰ κύματα, παρὰ στὸν ἀέρα».

ΤΟ 1938. ΠΑΝΤΡΕΥΕΤΑΙ στὴν Ἀθήνα τὴν πριγκίπισσα Φρειδερίκη τοῦ Ἀννοβέρου. Οἱ γάμοι εἶναι λαμπρότατοι μὲ συμμετοχὴ 32 πριγκίπων ἀπὸ ὅλη τὴν Εὐρώπη. Ὁ Παῦλος πανύψηλος δίπλα στὴν λεπτοκαμωμένη Φρειδερίκη, «ἔμοιαζε σὰν ἕνα δυνατὸ πνεῦμα ποὺ θὰ τὴν προστάτευε σὲ ὅλη της τὴν ζωή». Ἡ περιγραφὴ αὐτὴ εἶναι τιμημένη ἀπὸ τὴν ἀνταπόκριση μιᾶς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος καὶ εἶχε κάτι τὸ προφητικό. Ἦταν πάντα τὸ δυνατὸ πνεῦμα ποὺ τὴν προστάτευε, ἦταν πάντα ὁ ἴσκιος της καὶ ἡ δύναμή της...

ΕΚΕΙΝΗ ἡ μέρα τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1938 εἶναι ἡ ἀρχὴ ἑνὸς μακρινοῦ ταξιδιοῦ, ποὺ ἔνωσε δυὸ ἀνθρώπους, ἕνα βασίλιὰ καὶ μιὰ βασίλισσα. Ἕνα ταξίδι ποὺ πέρασε μέσα ἀπὸ πόλεμο καὶ μιὰ νέα ἐξορία, ἕνα ταξίδι ποὺ τοὺς χάρισε πίκρες καὶ γλυκὲς στιγμές. Ὁ Παῦλος ἔλεγε: «Ἦταν ἕνα ταξίδι πλούσιο. Ὁ Θεὸς ἦταν καλὸς μαζί μας...».

ΣΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ φωτογραφίες τους, τὰ χέρια τους εἶναι σφιχτοπιασμένα. Μοιάζουν σὰν δυὸ ἐρωτευμένα παιδιά – καὶ ἦταν δυὸ ἐρωτευμένα παιδιά. Καὶ εἶναι περίεργο ὅτι ἔτσι φαίνονται καὶ στὶς τελευταίες τους φωτογραφίες, ἔτσι ἔμειναν ὡς τὸ τέλος. Ἡ Βασίλισσα ὅταν μίλοῦσε γιὰ τὸν Παῦλο ἔλεγε: «Ὁ ἄνδρας μου». Κ' ἐκεῖνος, γιὰ τὴν Βασίλισσα: «Ἡ γυναίκα μου». Καὶ ἔκουβαν μιὰ θερμὴ ὑπερηφάνεια, ἔκρυβαν μιὰ ἀπίστευτη στοργὴ αὐτὲς οἱ σύντομες φράσεις, ποὺ ἔπεφταν τυχαία στὴν μέση μιᾶς συνομιλίας.

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ἠρεμίας καὶ μετὰ πόλεμος. Ὁ Παῦλος ὑπηρέτησε πρῶτα στὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο καὶ μετὰ στὴν πρώτη γραμμή. Τὸ ἔπος τοῦ 41

Στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ μετώπου ἐμψυχώνει μὲ τὴν παρουσία του τοὺς μαχητάς, γιὰ τὸν τελιυὸ θρίαμβο τῶν Ἐθνιυῶν Δυνάμεων

ΑΝΟΙΞΗ 1940. Ὁ πόλεμος, ἀνατόφευκτος, κρούει τὶς θύρες τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἔνοπλες δυνάμεις προπαρασκευάζονται. Στὸ μακεδονικὸ κάμπο γίνονται τὰ μεγαλύτερα γυμνάσιά τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ — τὰ γυμνάσια τῶν Σερρῶν. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ὁ Διάδοχος Παῦλος καὶ ὁ πρίγκιψ Ἀνδρέας γευματίζουν πρόχειρα.

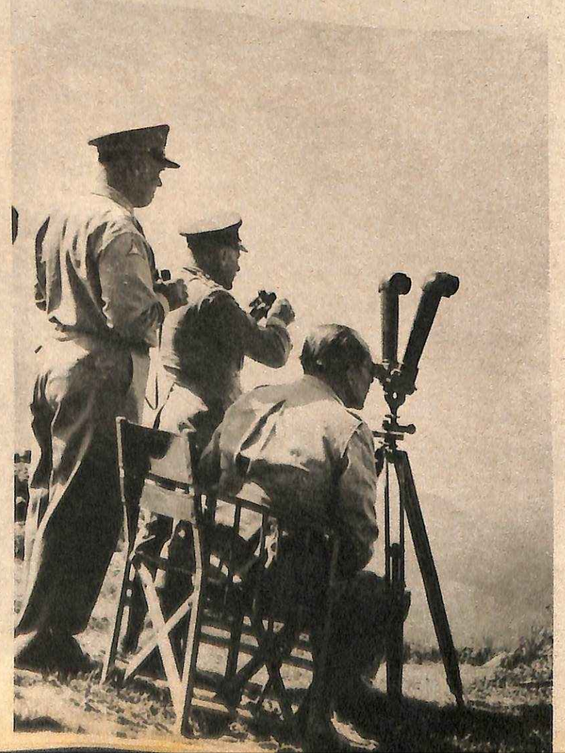

20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1949. Ἡ μάχη τοῦ Βίτσι μόλις πρὸ πενθημέρου ἔχει τελειώσει, μὲ τὸν θρίαμβο τῶν ἐθνικῶν ὅπλων. Προετοιμάζεται ἡ τελειωτικὴ ἐξόρμηση τοῦ Γράμμου, ποὺ θὰ βέση τέρμα στὴν πολύχρονη δοκιμασία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ μετώπου, παρακολουθεῖ μὲ τὶς διόπτρες τὴν προπαρασκευὴ πυροβολικοῦ.

ΣΤΑ ΑΓΡΙΑ βουνὰ τῆς Μακεδονίας, ὅπου κρίνεται ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, ἕνα διακριτικὸ χομόγελο ἱκανοποιήσεως φωτίζει τὸ πρόσωπο τοῦ Βασιλέως. Ὅλα πηγαίνουν κατ' εὐχήν, ἡ ἡρωϊκὴ ψυχὴ τῶν στρατευμένων παιδιῶν θριαμβεύει πάνω στὴν θανάσιμη ἐπιβουλὴ σκοτεινῶν δυνάμεων.

25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1949. Ὁ Βασιλεὺς —πάντοτε στὸ μέτωπο— ἐπισκέπτεται καὶ ἐπιθεωρεῖ τὴν μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη τὶς μεγάλες μονάδες, ποὺ λομβάνουν μέρος στὸν ὑπὲρ ὅλων ἀγῶνα. Στὴν φωτογραφία, ἐνῶ συνομιλεῖ μὲ τὸν στρατηγὸ Καλίνσκυ, ἀρχηγὸ τῶν Λόχων Ὀρεινῶν Καταδρομῶν.

ἔδειχνε ἕνα ἀκαθόριστο σημεῖο στὸ βάθος. «Ἐκεῖ εἶναι ἡ πατρίδα. Πρῶτα ἡ Κρήτη. Ἕνα μεγάλο νησί. Καὶ μετὰ ἡ ἄλλη Ἑλλάδα. Ἡ πατρίδα». Ὁ Κωνσταντῖνος ἄκουγε μὲ τὰ μάτια θαμπωμένα ἀπὸ ἀπορία, ἀπὸ ἐρωτήματα, ποὺ δὲν μποροῦσε, ποὺ δὲν ἤξερε νὰ ἐκφράση. Κρήτη, Αἰγαῖο, Ἑλλάδα. Ὁ αὐριανὸς του κόσμος, τὸ αὐριανό του βασίλειο...

ΤΟ 1946. ΠΙΣΩ στὴν πατρίδα. 1947. Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Παίρνει τὰ ἡνία τοῦ θρόνου σὲ μιὰ ἐποχὴ πικρή, κρίσιμη, ὀδυνηρή. Ὁ ἀντάρτοπόλεμος ἔχει διχάσει τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἔχει ποτίσει μὲ φωτιὰ καὶ αἷμα. Ὁ Βασιλιὰς καὶ ἡ Βασίλισσα ἀρχίζουν νὰ γυρίζουν τὴν ὕπαιθρο, νὰ σμίγουν μὲ τὸν λαό, νὰ ἀκοῦν τὸν πόνο του.

ΕΤΣΙ ΚΕΡΔΙΣΕ τὸν λαό του. Καὶ τὴν ἡμέρα ποὺ πάλευε μὲ τὸ θάνατο, καρφωμένος στὸ κρεβάτι του, στὸ Τατόϊ, μιὰ γυναίκα ἔκλαιγε ἔξω ἀπὸ τὴν πύλη σπαρακτικά. «Τὸ 1948 ἦρθε στὸ σπίτι μου, στὴν Ἤπειρο, εἶπε στοὺς δημοσιογράφους. Ἤπιε νερὸ ἀπὸ τὴν βρύση μου. Ἔστειλε τὸν γιό μου στὶς σχολές, στὴν Λέρο. Καὶ προικοδότησε τὴν κόρη μου. Ἦταν καλὸς ἄνθρωπος. Εἶναι ἄδικο νὰ πεθάνη. Δὲν πρέπει νὰ πεθάνη». Εἶχε ἔρθει στὸ σπίτι της —καὶ σὲ χιλιάδες ἄλλα σπίτια, σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Εἶχε ἀκούσει πὸν πόνο τους, εἶχε μπῆ μέσα στὴν ζωή τους...

ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΤΟΥ 1949. Κάπου στὴν Μακεδονία. Ὁ Βασιλιὰς μιλᾶ στοὺς ἄνδρες τῆς πρώτης γραμμῆς καὶ τοὺς μεθᾶ, τοὺς συγκινεῖ, τοὺς ἐνθουσιάζει. «Ἄνδρες, δὲν πολεμοῦμε σήμερα μόνο γιὰ τὴν ἐλευθερία. Πολεμοῦμε τὸ σκοτάδι καὶ τὴν δουλεία. Πρέπει νὰ εἴμαστε ἀτσαλένιοι. Πολεμοῦμε γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Εἴμαστε κι ἐμεῖς μιὰ ἀκόμη φορὰ οἱ πρῶτοι. Καὶ ἔχοντας ὅπλο τὴν ἑλληνική μας καρδιά, θὰ τὰ βγάλωμε πέρα γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά».

ΚΙ ΑΡΓΟΤΕΡΑ, ἀπὸ τὴν βασανισμένη Ἀμμούδα, ποὺ καίγεται ἀπὸ τὴν μάχη, ἐνῶ γύρω

Ἀπὸ τὸ λεύκωμα τῆς ἱστορίας

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ Παῦλος ἐπισκέπτεται τὴν Χαλκίδα καὶ γίνεται δεκτὸς μὲ ἀπερίγραπτο ἐνθουσιασμό. Ἦταν μιὰ τυπικὴ περίπτωση ὑποδοχῆς του στὶς ἑλληνικὲς ἐπαρχιακὲς πόλεις, ποὺ ἐπαναλήφθηκε πανομοιότυπα στὶς τότε περιοδεῖες του →

ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ τῶν Σερρῶν (1940) βρίσκονταν σὲ πλήρη ἐξέλιξη «καὶ ἀπέδειξαν τὴν ἑτοιμότητα τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Στὸ «μέτωπο», ποὺ σὲ λίγους μῆνες θὰ γινόταν πραγματικὸ μέτωπο, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ὁ Διάδοχος Παῦλος καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Ι. Μεταξᾶς πάνω ἀπὸ ἕνα χάρτη ↓

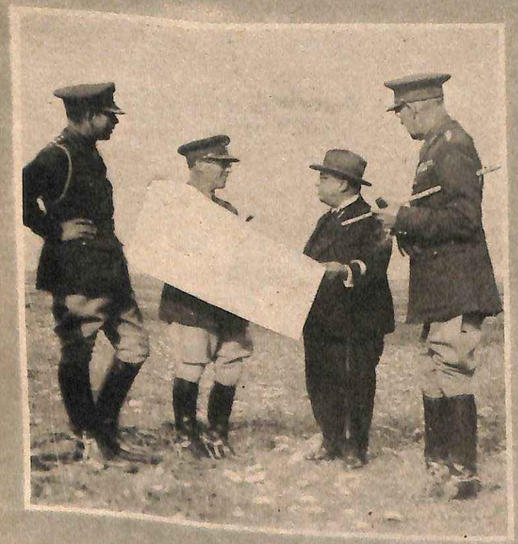

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1941. Τραγικὲς ὧρες γιὰ τὸ ἔθνος. Ὁ κατακτητὴς εὑρίσκεται πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πρωτεύουσας. Ὁ πρωθυπουργὸς Κορυζῆς ἔχει αὐτοκτονήσει. Στὴν κηδεία του, στὸν μητροπολιτικὸ ναό, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος συνομιλεῖ μὲ τὸν Κ. Κοτζιά, παρουσίᾳ τοῦ Διαδόχου

4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1935. Γιὰ πρώτη φορά, μετὰ τὴν πρόσφατη ἐπάνοδό τους ἀπὸ τὴν ἐνδεκαετῆ ἐξορία, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὁ Διάδοχος Παῦλος λαμβάνουν μέρος στὴν ἑορτὴ τοῦ πυροβολικοῦ. Στὸ πλευρό τους, ὁ πρωθυπουργὸς Κ. Δεμερτζῆς, ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὴν κυβέρνηση πρὶν ἀπὸ τέσσερις ἡμέρες.

25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1935. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὁ Διάδοχος Παῦλος μόλις ἔχουν ἀποβιβασθῆ στὸ Φάληρο, ἔπειτα ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα τῆς 3ης Νοεμβρίου καὶ τὴν παλινόρθωση. Ὁ πρωθυπουργός, στρατηγὸς Κονδύλης, τοὺς ὑποδέχεται.

σφυρίζουν τὰ βλήματα, στέλνει τὸ παρακάτω μήνυμα πρὸς τοὺς στρατιῶτες: «Ἀπὸ τὴν Ἀμμούδα, ἀπὸ ὅπου σᾶς παρακολουθῶ, σᾶς στέλνω τὴν ἀγάπη μου. Ἡ νίκη εἶναι δική μας!». Ἡ ἀρχαία Σπάρτη ξαναζῆ μέσα στὸ λιτὸ μήνυμα τοῦ Παύλου, ὁ λαός του τὸν νοιώθει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ κοντά του, μέσα στὴν καρδιά του.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ τελείωσε. Τώρα ἔπρεπε νὰ ἐπουλωθοῦν οἱ πληγές. Ὁ Παῦλος ἤξερε ὅτι ἡ τύχη τῶν 700.000 ἀνθρώπων ποὺ εἶχαν μείνει ἄστεγοι καὶ δὲν εἶχαν στὸν ἥλιο μοῖρα, ἦταν ἴσως ἕνα πρόβλημα σοβαρώτερο καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν πόλεμο. «Γίνε ἡ μάνα τους, εἶπε στὴν Βασίλισσα. Κάνε τους νὰ μὴ νοιώθουν μόνοι. Ἡ μοναξιὰ εἶναι ἡ πικρὴ κληρονομιὰ τῆς ἐποχῆς μας. Πρέπει νὰ τὴν πολεμοῦμε ὅσο μποροῦμε...».

ΕΤΣΙ ΙΔΡΥΘΗΚΑΝ οἱ παιδοπόλεις, τὸ «Ἑλληνικὸ Φῶς», οἱ «Τεχνικὲς Σχολὲς τῆς Λέρου», ἡ «Ἐθνικὴ Ἑστία», τὸ «Ἑλληνικὸ Χωριό», ὁ «Ὀργανισμὸς Προικοδοτήσεως», οἱ «Πρακτικὲς Γεωργικὲς Σχολές». Κάθε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν ἕνα χτύπημα στὴν δυστυχία ποὺ εἶχε ἀφήσει πίσω του ὁ ἐμφύλιος πόλεμος. Κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς πρωτοβουλίες αὐτές ἀπάλυνε τὸν πόνο τοῦ λαοῦ.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ τὰ παιδιὰ μεγάλωναν. Ὁ Κωνσταντῖνος πηγαίνει στὸ σχολεῖο. Ὅταν ἔφτασε στὴν τρίτη τάξη, τὸν ἔστειλε στὰ Ἀνάβρυτα. Ὁ Παῦλος παρήγγειλε: «Ὄχι διακρίσεις. Νὰ τὸν φωνάζετε μὲ τὸ μικρό του ὄνομα. Θὰ εἶναι ἕνας σὰν ὅλους». Καὶ ἀργότερα ρώτησε τὸν Κωνσταντῖνο: «Πῶς σὲ φωνάζουν στὸ σχολεῖο;». Ὁ Διάδοχος τὸν κοίταξε ἀπορώντας: «Ντῖνο, εἶπε. Πῶς ἀλλιῶς;». Ὁ Παῦλος γέλασε εὐχαριστημένος. Ἔτσι ἤθελε νὰ μεγαλώσῃ ὁ γιός του...

ΤΟΝ ΕΜΑΘΕ νὰ ἀγαπᾶ τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀλήθεια. Τὸν ἔμαθε νὰ ψάχνῃ στὰ βιβλία γιὰ νὰ ἐρίσκῃ τὶς αἰτίες τῶν πραγμάτων. «Τὸ κάθε τί στὸν κόσμο αὐτὸ ἔχει κάποιο λόγο νὰ ὑπάρχῃ, τοῦ ἔλεγε. Ψάχνε νὰ δῇς τὸν λόγο αὐτό». Τὸν ἔμαθε νὰ διαβάζῃ ἱστορία. Τὸν ἔμαθε νὰ μαθαίνῃ. Τοῦ ἔλεγε συχνά: «Πρέπει νὰ σπάσῃς τὸ ἀμύγδαλο γιὰ νὰ τὸ φᾶς». Κι ὁ Κωνσταντῖνος ἔμαθε νὰ σπάζῃ τὸ ἀμύγδαλο...

ΤΟ 1956 ΕΣΤΕΙΛΕ τὸν γιό του στὰ Λ.Ο.Κ. «Κάνε μας νὰ νοιώσω περήφανος», τοῦ εἶπε ἁπλᾶ. Ὁ Κωνσταντῖνος ἦταν τότε 16 χρόνων καὶ ρίχτηκε στὴν ἐκπαίδευση μὲ ἕνα πάθος, ποὺ ἄφηνε κατάπληκτους τοὺς ἀνωτέρους του. «Ἔχει μέσα του μιὰ τρομερὴ δύναμη, ἔλεγαν. Μπορεῖ νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει, ἂν τὸ βάλῃ πεῖσμα». Ὁ Παῦλος χαμογελοῦσε εὐχαριστημένος ὅταν ἄκουγε αὐτά. Ἀλλὰ ὅταν ἔμαθε ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ εἶχαν βάλει στὸν γιό του ἄρτια, ἔγινε ἔξω - φρενῶν: «Δὲν σᾶς τὸν ἔστειλα γιὰ νὰ τὸν χαλάσετε!», εἶπε.

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ, ποὺ ἔκανε στὸν Διάδοχο τὸν Ἰούνιο τοῦ 1958, στὴν τελετὴ τῆς ἐνηλικιώσεως, εἶναι ἴσως ἕνα κείμενο κλασικό. Ἄρχιζε ἔτσι: «Κωνσταντῖνε, ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ σὲ προορίσῃ ὅπως βασιλεύσῃς τοῦ ἐνδόξου καὶ ἀρίστου λαοῦ μας. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἔξοχον τιμὴν καὶ βαρεῖαν κληρονομίαν. Ἀπὸ σήμερα καθίστασαι συνεργάτης μου εἰς τὴν ποσπάθειαν διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ...».

ΚΑΙ ΑΚΟΜΗ, πιὸ κάτω: «Νὰ θυμᾶσαι ὅτι εἶναι προτιμότερο νὰ ὑποφέρῃ ὁ βασιλεύς, παρὰ →

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ - ΠΑΤΕΡΑΣ ΕΜΑΘΕ ΣΤΟΝ ΔΙΑΔΟΧΟ - ΥΙΟ ΝΑ ΑΓΑΠΑ ΤΟΝ ΘΕΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΨΑΧΝΗ ΝΑ ΒΡΙΣΚΗ ΤΗΝ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

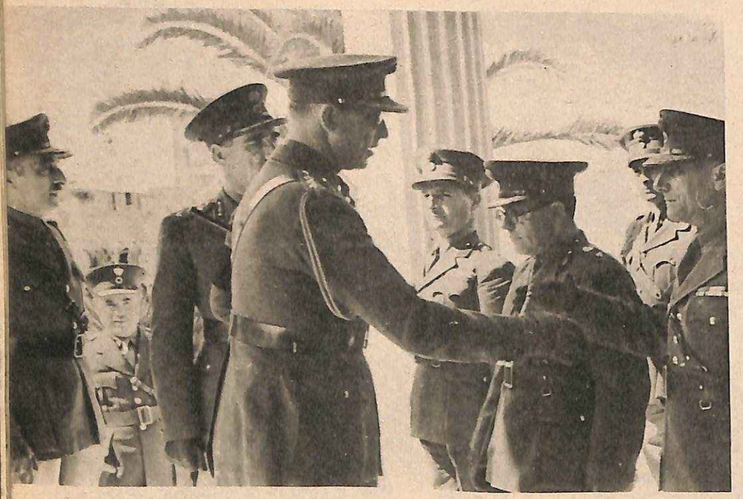

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ σὲ στρατιωτικὲς μονάδες. Μετὰ τὴν παλινόρθωση τοῦ 1935 καὶ ἐνῶ στὸν εὐρωπαϊκὸ ὁρίζοντα πύκνωναν τὰ μαῦρα σύννεφα τοῦ πολέμου, κύριο μέλημα τοῦ Βασιλέως ἦταν ἡ ἀναδιοργάνωση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Πίσω ἀπὸ τὸν Διάδοχο διακρίνεται ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου, στρατηγὸς Ἀλέξ. Παπάγος.

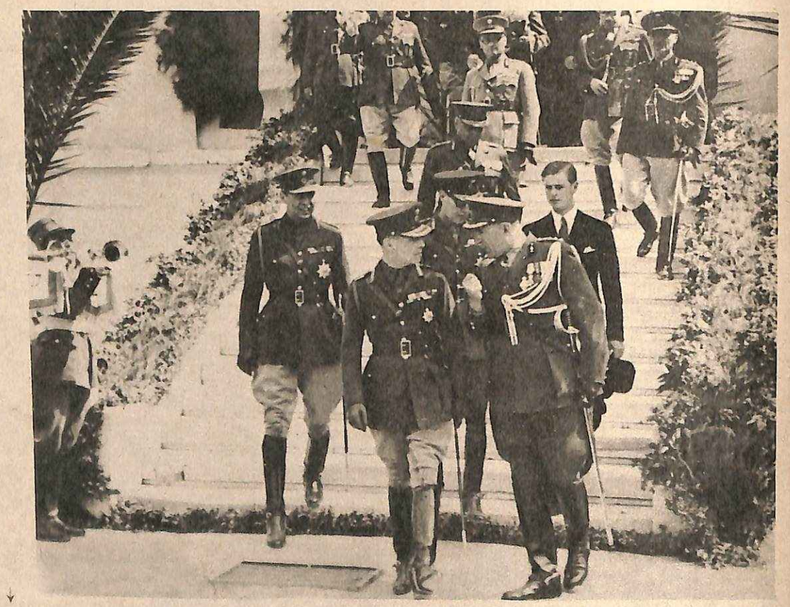

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ Γεώργιος Β΄ καὶ ὁ Διάδοχος, κατὰ μιὰ ἐπίσκεψή τους στὴν Σχολὴ Χωροφυλακῆς. Ὅλες οἱ προσπάθειες τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος συγκεντρώνονταν τότε στὴν ἐθνικὴ ἑνότητα καὶ στὴν λήθη τοῦ διχασμοῦ.

1949. Ο ΣΥΜΜΟΡΙΤΟΠΟΛΕΜΟΣ βρίσκεται στὴν κρισιμώτερη φάση του καὶ καθημερινὰ στέλνει στὰ νοσοκομεῖα πολληκάρια ποὺ προτάσσουν τὰ στήθη τους στὸν ξενοκίνητο ἐχθρό. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος δὲν παραλείπει νὰ ἐπισκεφθῆ τραυματίες στὰ νοσοκομεῖα τοῦ μετώπου καὶ τῶν μετόπισθεν

ὁ λαὸς ἢ ἡ χώρα». Καὶ στὸ τέλος μιὰ ἱερὴ παρακαταθήκη: «Νὰ εἶσαι φύλακας καὶ προστάτης τῆς ἁγίας μας ἐκκλησίας. Νὰ θεραπεύης τὴν προσβολὴ μὲ τὴν συγγνώμη. Τὴν διχόνοια μὲ τὴν ἑνότητα. Τὴν πλάνη μὲ τὴν ἀλήθεια. Τὴν ἀμφιβολία μὲ τὴν πίστη. Εὔχομαι ὅπως σὺ καὶ ὁ λαός μου γνωρίσετε ἡμέρες δόξης, Κωνσταντῖνε. Καὶ εἴθε ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ σὲ καταστήση ὄργανον Εἰρήνης...».

ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ λαμπρός πατέρας, ἕνας λαμπρὸς οἰκογενειάρχης, ἕνας λαμπρὸς βασιλιάς. Γιατί ὁ Θεὸς τὸν εἶχε προικίσει μὲ τὸ δῶρο τῆς ἀγάπης. Ἤξερε νὰ ἀγαπᾶ, ἤξερε νὰ δίνη τὴν στοργή του σὲ ὅσους τὴν εἶχαν ἀνάγκη. Καὶ πέθανε εὐτυχισμένος. Γιατί πρόλαβε νὰ δῆ τὸν λαό του γιατρεμένο ἀπὸ τὶς πληγὲς τοῦ πολέμου, πρόλαβε νὰ τὸν δῆ νὰ προχωρῆ στὸν δρόμο του. Πρόλαβε νὰ δῆ τὴν κόρη του νὰ παντρεύεται καὶ νὰ τοῦ χαρίζη μιὰ ἐγγονή. Καὶ πρόλαβε ἀκόμη νὰ γνωρίση τὴν αὐριανὴ γυναῖκα τοῦ γιοῦ του.

ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΑΠΛΕΣ χαρές, ποὺ χτίζουν τὴν εὐτυχία τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων, ἔχτισαν καὶ τὴν εὐτυχία τοῦ Βασιλέως Παύλου. Γιατὶ ἦταν ὁ ἴδιος φτιαγμένος ἀπὸ τὴν πάστα τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων. Τῶν ἁπλῶν ποὺ πεθαίνουν μεγάλοι...

ΦΡ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ

7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1948. Ἐμπρὸς στὸ διοικητήριο τῆς Ρόδου, οἱ Βασιλεῖς, ὁ Διάδοχος, οἱ πριγκίπισσες Σοφία καὶ Εἰρήνη καὶ ὁ πρίγκιψ Γεώργιος παρακολουθοῦν τὴν στρατιωτικὴ παρέλαση, ποὺ ἐπισφραγίζει τὶς τελετὲς τῆς ἐνσωματώσεως τῆς Δωδεκανήσου. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα τίθεται ὁριστικὸ τέρμα στὴν δουλεία τόσων αἰώνων καὶ οἱ κάτοικοι, μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα ἔξαλλου ἐνθουσιασμοῦ, ἐπευφημοῦν τὰ σύμβολα τῆς ἑνώσεως τῶν νησιῶν μὲ τὴν μητέρα πατρίδα.

Ἤξερε νὰ υαταυτᾶ μὲ τὴν ἔμφυτη υαλωσύνη υαὶ ἀρχοντιά του ὅλους - υαὶ τοὺς μεγάλους...

16 ΜΑΪΟΥ 1963. Ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἀθηναῖοι, συγκεντρωμένοι κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν, ἐπευφημοῦν τὸν πρόεδρο Ντὲ Γκώλ, ποὺ πραγματοποιεῖ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βασιλεύς, ποὺ τὸν εἶχε ὑποδεχθῆ στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἀνῆλθε μὲ τὸν ὑψηλὸ ξένο στὴν Ἀθήνα μὲ τὸ βασιλικὸ αὐτοκίνητο.

ΤΟΝ ΜΑΪΟ τοῦ 1959 οἱ Ἕλληνες Βασιλεῖς βρίσκονται σὲ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Ρώμη. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπισκέφθηκαν στὸ Βατικανὸ τὸν πάπα. Ἡ βασίλισσα ἔφερε τὴν εἰδικὴ γιὰ τὴν περίσταση μοῦρη ἐσθῆτα. Ἦταν ἡ πρώτη φορά, ἔπειτα ἀπὸ πέντε αἰῶνες, ποὺ Ἕλληνας ἡγεμόνας ἐπισκεπτόταν τὴν Ἁγία Ἕδρα. Τοῦτο εἶχε ξαναγίνει τὸ 1439, ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννης Παλαιολόγος εἶχε ἐπισκεφθῆ τὸν ποντίφικα, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συνόδου Φλωρεντίας.

ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ τοῦ 1963, τὸ βασιλικὸ ζεῦγος τῆς Ἑλλάδος πραγματοποιεῖ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὴν Ἰνδία καὶ στὴν Ταϋλάνδη. Στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Μπανγκόκ, ὁ Βασιλεὺς Φουμιπόν, ποὺ ἀνέμενε τοὺς ὑψηλοὺς ξένους του, ἀνταλλάσσει θερμὴ χειραψία (κάτω) μὲ τὸν Βασιλέα Παῦλο. Σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπίσημες ἐκδηλώσεις, ποὺ πλαισίωσαν τὴν ἐπίσκεψη, ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος (δεξιὰ) συνοδεύει τὴν Βασίλισσα Σιρικίτ – ἐξωτικὴ καλλονή

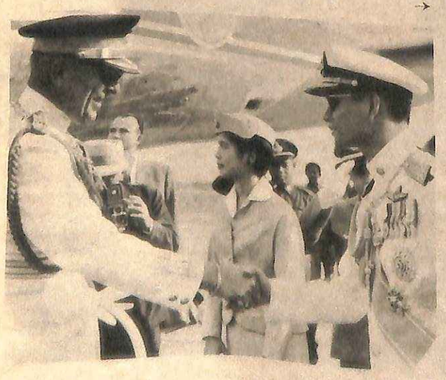

ΕΝΑ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ στιγμιότυπο, ἀπὸ παλαιότερη ἐπίσκεψη στὴν Νορβηγία. Στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Ὄσλο, τὸν Ἕλληνα Βασιλέα ὑποδέχθηκαν ὁ Βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας Ὀλάφ καὶ ὁ Διάδοχος πρίγκιψ Χάραλδ. Οἱ δυὸ Ἀνώτατοι Ἄρχοντες συναντῶνται ἐγκάρδια, σὰν καλοὶ φίλοι. Ἡ ἀγάπη τους πρὸς τὰ σπὸρ ἦταν ἕνας ἐπιπλέον δεσμὸς ποὺ τοὺς ἕνωνε.

9 ΙΟΥΛΙΟΥ 1963. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἐπισκέπτεται τὸ Λονδῖνο. Στὸ πλευρὸ τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ, ποὺ τὸν ὑπεδέχθη στὸν σταθμὸ Βικτωρίας, μεταβαίνει μὲ τὴν βασιλικὴ ἅμαξα στὰ ἀνάκτορα τοῦ Μπάκιγχαμ.

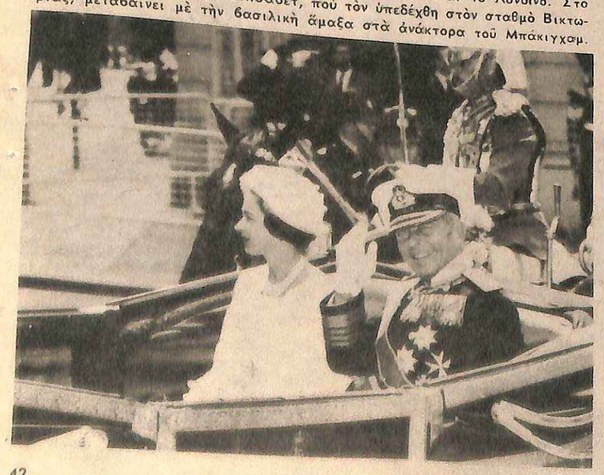

ΜΑΪΟΣ 1958. Μὲ τὸν τότε πρόεδρο τοῦ Λιβάνου, κ. Σαμούν, κατὰ τὴν ἐπίσκεψη τῆς ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας στὴν Βηρυττό.

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ Νορβηγικῆς Λαϊκῆς Τέχνης, οἱ Βασιλεῖς τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ βγαίνουν ἀπὸ μιὰ παλαιὰ ξύλινη ἐκκλησία, ποὺ διατηρεῖται ὅπως ἦταν τὴν ἐποχὴ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ στὴν χώρα. Ἀκολουθοῦν ἡ πριγκίπισσα Σοφία καὶ ὁ Διάδοχος Χάραλδ. ↓

Ἐμπρόσωπος πάντα τῶν ἑλληνικῶν ἰδεῶν σὲ κάθε του συνάντηση

ΙΟΥΝΙΟΣ 1959. Στὴν ἐπίσημη δεξίωση, ποὺ ἔγινε κατὰ τὴν βασιλικὴ ἐπίσκεψη στὴν Ρώμη, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας, Τζοβάννι Γκρόνκι, συνομιλοῦν...

1954. Ὁ πρόεδρος τῆς Γιουγκοσλαβίας στρατάρχης Τίτο πραγματοποιεῖ τὴν πρώτη ἐπίσκεψή του στὴν Ἑλλάδα. Στὴν φωτογραφία, ἐπὶ τοῦ καταδρομικοῦ «Ἕλλη», στὸ λιμάνι Θεσσαλονίκης

28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1959. Τὰ ἀνάκτορα Ζούμπιλε τῆς Ἀντὶς Ἀμπέμπα φιλοξενοῦν τοὺς Ἕλληνες Βασιλεῖς. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας Χαϊλὲ Σελασιὲ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα τοὺς ἐπιδαψίλευαν ἐξαίρετες περιποιήσεις, σύμφωνα μὲ τὴν πατροπαράδοτη, μακρὰ καὶ ἀδιατάρακτη φιλία ποὺ συνδέει τὶς δυὸ χῶρες. Ἡ ἐπίσκεψη ἐκείνη ἦταν μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐκφράσουν τὰ αἰσθήματά τους καὶ οἱ πολυάριθμοι Ἕλληνες, ποὺ εἶναι ἐγκατεστημένοι καὶ εὐδοκιμοῦν στὴν χώρα τῆς Ἀφρικῆς.

ΓΡΑΦΙΚΕΣ τελετές, σύμφωνα μὲ τὰ ἐξωτικὰ ἔθιμα τοῦ τόπου, χαρακτήριζαν τὴν περυσινὴ ἐπίσκεψη στὴν Ταϋλάνδη. Τὸ πανεπιστήμιο τοῦ Μπανγκόκ ἀνακηρύσσει τὸν Βασιλέα Παῦλο ἐπίτιμο διδάκτορά του καὶ ὁ πρύτανις τοῦ προσφέρει ἕνα πολὺ ἰδιότυπο ἀναμνηστικὸ δῶρο.

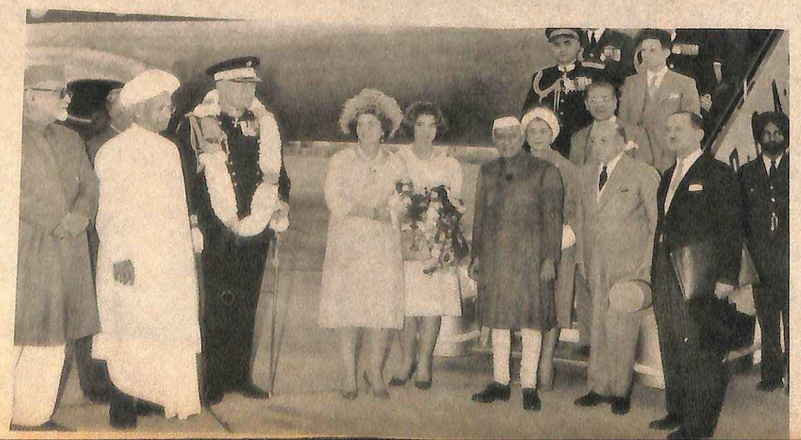

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1963. Στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Δελχί, ὁ πρόεδρος τῆς Ἰνδίας δρ Ραντακρισνάν (ἀριστερά, μὲ τὰ λευκά) καὶ ὁ πρωθυπουργὸς κ. Παντὶτ Νεχροὺ ὑποδέχονται τοὺς Ἕλληνες Βασιλεῖς, τὴν πριγκίπισσα Εἰρήνη καὶ τὸν τότε ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ε. Ἀβέρωφ, κατὰ τὴν ἄφιξή τους. Ὁ Βασιλεὺς φέρει τὴν λουλουδένια γιρλάντα πού, σύμφωνα μὲ τὸ ἰνδικὸ ἔθιμο, τοῦ προσφέρθηκε γιὰ τὸ «εὖ παρέστητε». Ἡ ἐπίσκεψη ἐκείνη τῶν Βασιλέων στὴν Ἰνδία συνέπεσε μὲ τὸν ἑορτασμὸ τῶν ἀργυρῶν γάμων τους.

Ἐμινήθηκε στὸν διεθνῆ χῶρο μὲ τόση ἄνεση ὅση ἀγάπη ἐμέρδιζε ἀμέσως, στὴν πρώτη ἐμφάνισή του

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1956. Οἱ Βασιλεῖς καὶ ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἐπισκέπτονται ἐπισήμως τὸ Παρίσι, ὅπου τοὺς ὑποδέχεται ὁ τότε πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Ρενὲ Κοτύ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ στὴν Ρώμη. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος κατέρχεται ἀπὸ τὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου, ἀφοῦ κατέθεσε ἐκεῖ στέφανο.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Ντουάϊτ Ἀϊζενχάουερ βρίσκεται στὴν ἑλληνικὴ πρωτεύουσα, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγήτορος τοῦ Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου, στὸ ὁποῖο ἔγινε δεκτὴ καὶ ἡ Ἑλλάδα. Λίγο ἀργότερα ὑπέβαλε τὴν παραίτησή του, προκειμένου νὰ κατέλθη στὶς ἐκλογὲς καὶ νὰ ἀναδειχθῆ ἐπὶ δυὸ συνεχεῖς τετραετίες πρόεδρος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν.

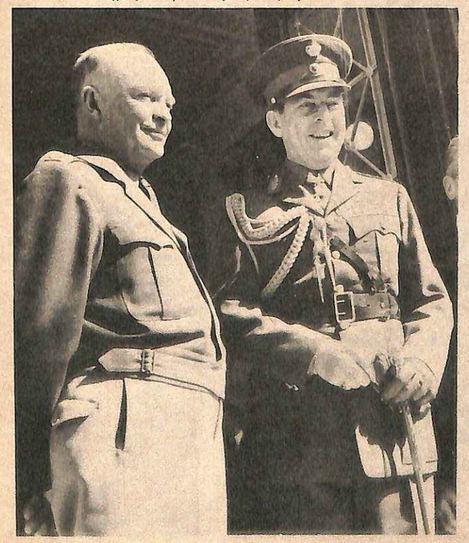

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ ΤΟΥ 1957, οἱ Βασιλεῖς βρίσκονται στὴν Ἀμερική. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψή, τους στὴν μεγάλη ὑπερατλαντικὴ δημοκρατία πέρασαν καὶ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα τοῦ κινηματογράφου. Στὸ Χόλλυγουντ τοὺς ξενάγησε ὁ διάσημος ὁμογενὴς καὶ τότε πρόεδρος τοῦ «Τουέντιεθ Σένταουρυ Φόξ» κ. Σπύρος Σκούρας. Στὴν ἀναμνηστικὴ φωτογραφία, ἀπὸ τὰ δεξιά: Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη, ὁ Κλίφτον Γουέμπ, ὁ Σπύρος Σκούρας καὶ ἡ Μαίριλυν Μονρόε, ἡ ὁποία τότε βρισκόταν στὸ ἀποκορύφωμα τῆς σταδιοδρομίας της, ποὺ τερματίσθηκε μὲ τόσο τραγικὸ τρόπο.

Πάντοτε στάθηκε κοντὰ στὸν λαὸ σὰν φίλος, σὰν στοργικὸς πατέρας

ΠΑΝΤΟΤΕ στάθηκε κοντὰ στὸν λαό του, ποὺ τὸν λάτρευε, μὲ τὴν στοργή, τὴν ἐγκαρδιότητα καὶ τὴν προσήλωση ἑνὸς πραγματικοῦ πατέρα.

Ἀποκαλυπτικὴ στιγμή, ποὺ φώτιζε τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Βασιλέως Παύλου, ἦταν ἡ παράτολμη ἐπιμονή του νὰ ἔλθη στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν κατοχή. Ἤθελε νὰ φτάση στὰ ἑλληνικὰ βουνὰ καὶ νὰ μετάσχη τῆς ἀντιστάσεως. Ὅταν ἔκρινε ὅτι ἡ πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου θὰ εἶχε ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἄρχισε νὰ ἐνεργῆ γιὰ τὴν ἐφαρμογή του. Συνεννοήθηκε μὲ συμμαχικοὺς παράγοντες, ἔγραψε στὴν Ἑλλάδα, μελετήθηκαν μὲ μυστικότητα τὰ προσφορώτερα μέσα μεταφορᾶς. Ὅλα ἦταν ἕτοιμα γιὰ τὸ τόλμημα. Ἕνας κυβερνήτης ἀντιτορπιλλικοῦ καὶ ἄλλος ὑποβρυχίου εἶχαν ὀργανώσει τὸ ἐπικίνδυνο ταξίδι. Ὁ φίλος του, ὁ στρατάρχης Σμάτς, τοῦ γνώρισε τὸν ἀρχηγὸ τῶν νοτιοαφρικανικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων, στρατηγὸ Τερέν. Ὅταν θὰ ἔφθανε ἡ διαταγή, ὁ διοικητὴς τῆς ἀεροπορικῆς μοίρας, ποὺ στάθμευε στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Κάϊρο - Οὐέστ, θὰ ἄφηνε μὲ τρόπο τὴν μικρὴ ἑλληνικὴ ὁμάδα νὰ «κλέψη» μιὰ «Ντακότα», θὰ πετοῦσαν στὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ Παῦλος θὰ πηδοῦσε μὲ ἀλεξίπτωτο, ἂν δὲν μποροῦσαν νὰ προσγειωθοῦν ὁμαλὰ στὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ σχέδιο ἔφθασε στ' αὐτιὰ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου, ποὺ ἔλαβε αὐστηρὰ ἀπαγορευτικὰ μέτρα. Ἔτσι τὸ σχέδιο ἔμεινε ἀπραγματοποίητο.

Γενναία στάση

Ὁ Διάδοχος ὅμως δὲν ἐγκατέλειψε τοὺς σκοπούς του. Πῆγε στὴν Ἰταλία καὶ συνάντησε στὴν Καζέρτα τὸν ἀρχιστράτηγο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, στρατηγὸ Μαϊτλαντ - Οὐΐλσων. Ὁ στρατηγὸς ἦταν ἀνένδοτος καὶ ὁ Παῦλος τὸν χαιρέτησε κουρασμένος καὶ θυμωμένος. Συνέχισε τὸ ταξίδι του στὴν Ἀγγλία, γιὰ νὰ συναντήση τὸν ἀδελφό του Βασιλέα.

Μετὰ ἀπὸ παρομονὴ μιᾶς περίπου ἑβδομάδος στὸ Λονδῖνο, γύρισε πάλι στὴν Ἀφρική. Ἡ χαρὰ τῆς θεπιμότητα ποὺ τοῦ προέβαλαν καὶ τὸ πεῖσμα τῶν ψυχρῶν ὑπολογιστῶν, δὲν τὸν ἔκαμαν.

Γύρισε στὶς μαχόμενες μονάδες τῆς ἐρήμου. Ἡ ἑλληνικὴ ταξιαρχία, μὲ διοικητὴ τὸν κ. Π. Κατσώτα, εἶχε πιάσει ἕνα τμῆμα τῆς γραμμῆς τοῦ μετόπου τοῦ Ἔλ Ἀλαμέϊν. Ὁ Διάδοχος ἀψηφοῦσε τοὺς κινδύνους, τὴν ἔρημο, τὴν δίψα, τὰ ναρκοπέδια καὶ τὸν ἥλιο καὶ πήγαινε συχνὰ στὶς μονάδες αὐτές, ποὺ ἦταν ἀκροβολισμένες σὲ θέσεις μάχης. Ἔφαγε ἀπὸ τὴν καραβάνα τῶν στρατιωτῶν, ἤπιε νερὸ ἀπὸ τὸ παγούρι τους, κοιμήθηκε μαζί τους στοὺς καμουφλαρισμένους λάκκους, ἀκολούθησε τὶς ἐπικίνδυνες μετακινήσεις τους καὶ ἄκουσε τὰ παράπονά τους. Δὲν τὸν χώριζε τίποτε ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες καὶ ἦταν πρόθυμος γιὰ τὰ πάντα, ἀρκεῖ νὰ ἤξερε ὅτι ἡ παρουσία του θὰ ἐμψυχώση, θὰ προσφέρη μιὰ φιλική βοήθεια στὰ «παιδιά». Εἶχε δεχθῆ ὅτι ἦταν ἕνας στρατιώτης, ποὺ τὸν συνέδεε μιὰ κοινὴ μοῖρα μὲ τοὺς ἄλλους μαχητὰς — ἡ κοινὴ προσήλωση στὸ καθῆκον.

Ἦταν ἡ ἁπλὴ καὶ φυσική, ἀνδρικὴ καὶ σεμνὰ γενναία στάση ἐμπρὸς στὰ μεγάλα προβλήματα καὶ στὶς μεγάλες κρίσιμες στιγμές.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔβγαινε στὰ ἑλληνικὰ χωριά, ὅταν ἀνέβαινε στὶς ράχες μὲ τὸ ζῶο, γιὰ νὰ πάη καὶ στὸ τελευταῖο χωριὸ τῆς Πίνδου, γινόταν φίλος μὲ τὸν ἀγωγιάτη, τὸν ρωτοῦσε γιὰ τὴν ζωή, γιὰ τὸ σπίτι του, γιὰ τὰ παιδιά καὶ τὴν σοβειά του. Ἔλεγε κι ὁ ἴδιος τὸ «σπίτι μου», «ἡ γυναίκα μου», «ὁ γιός μου», ὅπως καὶ κάθε ἄλλος οἰκογενειάρχης. Ὕστερα στέκονταν νὰ ξαποστάσουν μαζὶ σὲ κάποια βρύση, νὰ πιοῦν νερὸ καὶ νὰ ξεκινήσουν τὸν κοινὸ δρόμο.

ΠΑΛΛΑΪΚΗ ΥΠΟΔΟΧΗ ΣΤΟ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ, ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 1962. ΕΒΡΕΧΕ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ

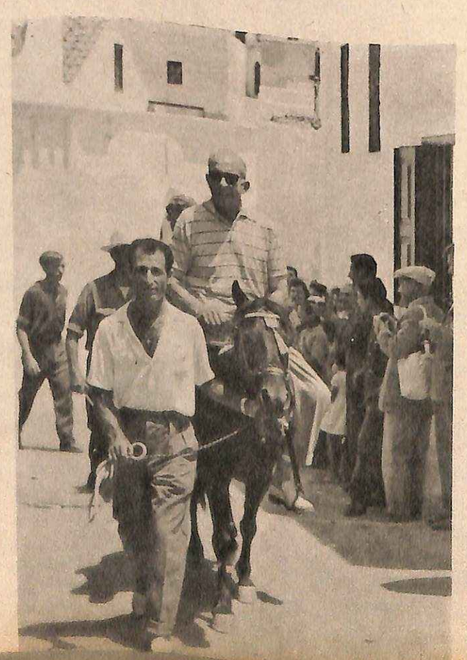

ΜΙΑ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΗΣ ἁπλότητα χαρακτήριζε τὶς περιοδεῖες του στὴν ὕπαιθρο. Στὴν Ρόδο, καβάλα σ' ἕνα γαϊδουράκι (ἀριστερά), ἐπισκέφθηκε τὴν Λίνδο. Στὸ Μέτσοβο (κάτω) μὲ τοπικὴ ἐνδυμασία. Ἀλλὰ πρόθυμα δέχεται κ' ἕνα τσσμπὶ σταφύλια (δεξιά) ἀπὸ τὸ χέρι ἀμπελουργοῦ.

ΑΛΛΑ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΓΕΜΑΤΟΙ

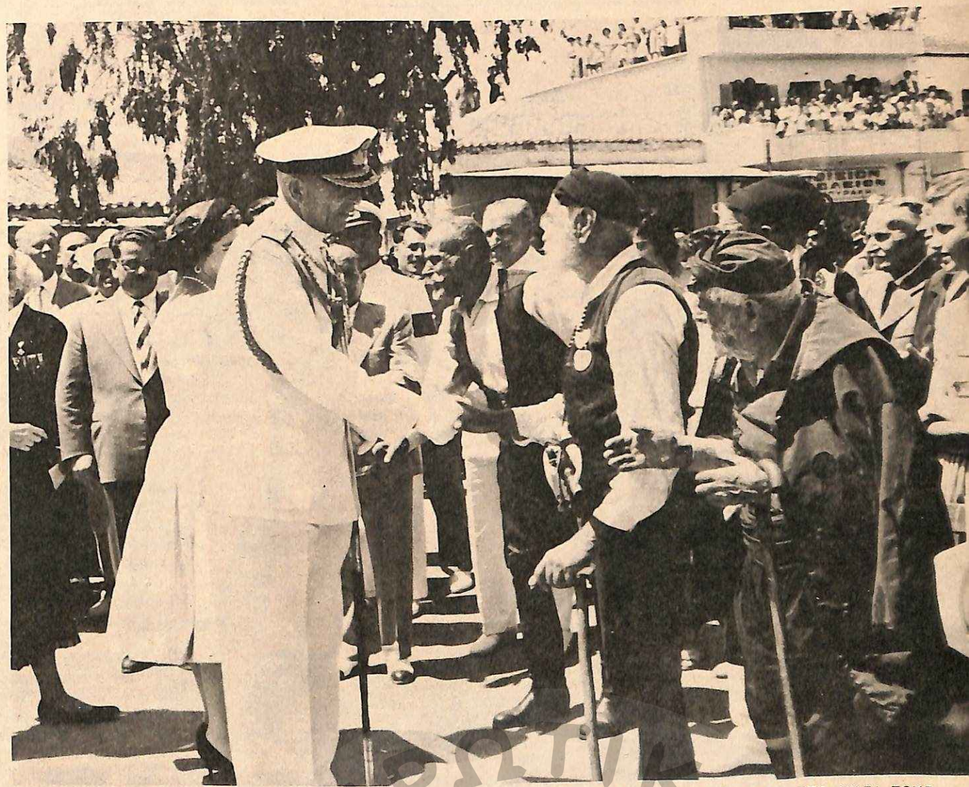

ΜΕ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΟΙ ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΙ ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΣΦΙΓΓΟΥΝ ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ, ΠΟΥ ΕΦΘΑΣΕ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥΣ

Δὲν ὑπῆρχε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς ποὺ νὰ μὴ τὴν εἶχε ἐπισκεφθῆ ὁ Βασιλεὺς Παῦλος. Μαζὶ μὲ τὴν Βασίλισσα ξεκίνησαν νὰ ἀπολαύσουν τὴν γοητεία ποὺ προσφέρει τὸ ἑλληνικὸ τοπίο, νὰ ζήσουν μακριὰ ἀπὸ ἐθιμοτυπίες καὶ πρωτόκολλο. Στὶς στάνες, στὰ φαράγγια, στὶς χιονισμένες ράχες, ἔσφιξε ροζισμένα χέρια ποιμένων, ἀγροτῶν ποὺ βασανίζονται στοὺς κάμπους, στρατοκόπων καὶ ξωμάχων. Κοιμήθηκε σὲ δελέντζες, φωτίστηκε μὲ λυχνάρι, ἔφαγε τὸ ζεστὸ ζυμωτὸ ψωμὶ ἀπὸ τοὺς χωριάτικους φούρνους. Καὶ ἡ Ἀττικὴ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους του ἔρωτες. Πολλὲς φορὲς ὁ περίπατος ἦταν αὐτοσκοπός: Τὸ ἔνοιωθε σὰν μιὰ βαθύτατη ἀνάγκη ἐπιστροφῆς στὴν φύση, γιὰ μοναχικὴ περισυλλογὴ καὶ περιπλάνηση. Ἄλλοτε πάλι κατέβαινε μόνος στὸ Ταυρκολίμανο, ἔπαιρνε μιὰ δενζινάκατο καὶ, χωρὶς «ἀσφάλεια» καὶ συνοδεία, ξεκινοῦσε γιὰ ἕνα θαλασσινὸ περίπατο στὶς ἐρημικὲς ἀκτὲς τοῦ Σαρωνικοῦ.

Προσέγγιση μὲ τὴν φύση

Οἱ ὧρες αὐτές, ἐλεύθερες, χωρὶς περισπασμοὺς καὶ χωρὶς τὰ βλέμματα τῆς συνοδευτικῆς φροντίδας τῶν ὑπασπιστῶν του, τὸν ξεκούραζαν πραγματικὰ καὶ τὸν διασκέδαζαν περισσότερο ἀπὸ κάθε τί ἄλλο. Καὶ φρόντιζε πάντοτε νὰ ἔχη ἐλεύθερη μιὰ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος — τὴν Δευτέρα κατὰ προτίμηση. Συχνὰ ἄραζε κάπου τὴν δενζινάκατό του καὶ ἔκανε ἕναν μικρὸ περίπατο στὰ ὑψώματα καὶ στοὺς βράχους. Αὐτὴ ἡ προσέγγιση μὲ τὴν φύση καὶ τοὺς ἁπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἔδινε τὴν αἰσιόδοξη καὶ χαρούμενη ἠρεμία, χωρὶς ἐκρήξεις καὶ συναισθηματικὲς ἀναστατώσεις. Ἡ συμπεριφορά του δὲν εἶχε αἰχμές, κυλοῦσε ὁμοιόμορφα καὶ ἰσορροπημένα, ἀνάμεσα στὴν ἐμφυτη καὶ στοχαστικὴ καλωσύνη του.

Ν. Α. Βεντήρη: Ἡ ἱστορία δέχεται τὸν ἐκλεκτὸν

Ὅταν πρὸ δεκαεπτὰ ἐτῶν, μίαν ὑγρὰν δείλην Ἀπριλίου, ἀνήρχετο εἰς τὸν δρόμον, διαδεχόμενος αἰφνιδίως τὸν Βασιλέα - καθῆκον, τὸν Βασιλέα - ἀσκητήν, τὸν πικρὸν καὶ ἀγέλαστον ἀδελφόν του Γεώργιον Β΄, οἱ περισσότεροι ἐτρόμαξαν.

Ὁ τόπος ἐκαίετο καὶ ἐσφάζετο, μέσα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ὀδυνηρὰς κρίσεις τῆς ἱστορίας του. Καὶ ἐλάχιστοι ἐπίστευαν ὅτι ὁ ἀγαθός, γελαστὸς Διάδοχος θὰ κατώρθωνε νὰ καλύψῃ τὸ μέγα κενόν.

Ἰδοὺ ὅτι ὁ Παῦλος φεύγει τώρα, συναντηθεὶς μὲ τὸν θάνατον ἐπὶ τῆς κλίνης, κατὰ σκληρὰν εἰρωνείαν τῆς τύχης, ὁ ἀκούραστος αὐτὸς ἀθλητὴς καὶ ἐραστὴς τοῦ κινδύνου, ὁ προκαλῶν κάθε στιγμὴν τὴν μοῖραν κατὰ πρόσωπον.

Καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες γνωρίζουν, μέσα εἰς τὰ δάκρυα καὶ τοὺς λυγμοὺς τοῦ ἐθνικοῦ πένθους, ὅτι χάνουν ἡγεμόνα πρωτίστου ἀληθῶς ἱστορικοῦ ἀναστήματος.

Τὸ μέγεθος τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ εὔγλωττον αὐτὸ γεγονός:

Παρέλαβε πρὸ 17 ἐτῶν μίαν δυστυχῆ πατρίδα, ἡ ὁποία κυριολεκτικῶς ἠπειλεῖτο νὰ ἀφανισθῇ σύσσωμος, ὡς πληθυσμός, ὡς γεωγραφία, ὡς τριάντα αἰώνων ἱστορία, μέσα εἰς τὸν φρικαλέον κόκκινον κατακλυσμόν.

Ἀφήνει δὲ τώρα Ἑλλάδα ἀκμάζουσαν, ἰσχυράν, ἱκανὴν νὰ ἀτενίζῃ μὲ αὐτοπεποίθησιν εἰς τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον τοῦ μέλλοντος.

Τὴν ἀκριβῆ συμβολήν του εἰς τὴν θεαματικὴν αὐτὴν βελτίωσιν θὰ μετρήσῃ ὁ ἱστορικός. Εἰς ἡμᾶς ἀρκεῖ ἡ γνῶσις ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐσώθη καὶ κατόπιν προώδευσε μὲ τὸν Παῦλον Βασιλέα. Χωρὶς αὐτόν...

Ἀνυπέρβλητος εμψυχωτὴς

Κατὰ τὴν θύελλαν τοῦ συμμοριτοπολέμου ἐστάθη ὁ ἀνυπέρβλητος ἐμψυχωτής. Ἐδόθη εἰς τὸ ἔργον ὁλόκληρος, ὁλόψυχος, ἀνεπιφύλακτος, τρέχων, ἐμπνέων, παραδειγματίζων, μὲ τὴν ἰδίαν καλὴν διάθεσιν ἀψηφῶν τὰ πυρὰ εἰς τὴν Ἀμμούδαν ἢ ἐναγκαλιζόμενος τὰ ρυπαρά, κουρελιασμένα παιδάκια τοῦ καταυλισμοῦ ἢ γευόμενος τὸ συσσίτιον τοῦ στρατιώτου εἰς τὸν Φανὸν ἢ τοὺς Εὐζώνους.

Δὲν ἐχρειάσθη νὰ ἀναφωνήσῃ ποτέ, μονολογῶν, καθὼς ὁ παλαιὸς Γάλλος στρατάρχης: «Τρέμε, σαρκίον. Ἀλλ' ὅμως προχώρει!..».

Δὲν τοῦ ἦτο ἀναγκαία καμμία ἔντασις, διὰ νὰ πορεύεται εὐθυτενὴς τὴν ὁδὸν τοῦ χρέους.

Ὁ φόβος τοῦ ἐστάθη ἄγνωστον αἴσθημα. Ἦτο γενναῖος ἀβιάστως, ἠρέμα, ἁπλά, ὡς ἀνέπνεε.

Κάποτε, ἀνώτατος στρατιωτικὸς διοικητὴς τοῦ ὑπέδειξεν ὅτι δὲν ἦτο ἐνδεδειγμένον νὰ ἐπισκεφθῇ ὡρισμένην θέσιν, ἕνεκα τῶν ναρκῶν.

Ἀπεκρίθη, μὲ ἐκεῖνον τὸν ἀλησμόνητον γέλωτα, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ μόνον ἤξιζε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ κανείς καὶ νὰ τὸν πιστεύσῃ, τὸν γέλωτα τῆς ἀδόλου καὶ ἁδρᾶς ἀνδρικῆς φύσεως, τὸν ἀναδυόμενον οἰοβροντώδη ὡς ὀρυμαγδός:

—Χαχά! Ἐμένα μέσα σὲ τόσους θὰ εὕρῃ ἡ νάρκη;..

Μὲ ἥρωϊκὴν εὐσυνειδησίαν

Μὲ τὸ ἴδιον ἐπικὸν μεγαλεῖον ἐξετέλεσε τὸ χρέος κα ἰτὴν ἀποστολήν του εἰς τοὺς καιροὺς τῆς εἰρήνης.

Κατείχετο ἀπὸ ἀληθινὴν λαχτάραν νὰ βλέπῃ τὸν τόπον νὰ προοδεύῃ καὶ τὸν λαὸν ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰς στερήσεις.

Καὶ ἐβοήθει μὲ θέρμην τὰς κυβερνήσεις εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀνόδου.

Ὅλοι, βεβαίως, τὸν ἐκατηγορήσαμεν κατὰ καιροὺς καὶ ἴσως ἐρρίψαμεν νοερῶς λίθους πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνακτόρων.

Τώρα κανεὶς τίμιος πολίτης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ὁ Παῦλος ἤσκησε τὰ ἔργα του μὲ ἡρωϊκὴν εὐσυνειδησίαν, μὲ ἀποστολικὴν ἀμεροληψίαν, μὲ εἰλικρινῆ δημοκρατικότητα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπερεῖχε πολλῶν πιπιλιζόντων τὴν λέξιν, καὶ ὅτι εἰς κάθε περίστασιν καὶ στιγμὴν ἀνεζήτει μὲ πάθος τὸ καλύτερον διὰ τὸν τόπον.

Δὲν ὡμοίαζεν, ὡς Ρυθμιστής, μὲ τὸν πάππον του Γεώργιον Α΄, ὅστις διηύθυνε μὲ ὕφος ἀδιαφορίας, φιλοσοφῶν. Οὔτε μὲ τὸν πατέρα του Κωνσταντῖνον, ὅστις, ἀντιθέτως, παρεσύρθη ἀπὸ τὰς προσωπικάς του πεποιθήσεις καὶ τὸ πεῖσμα τοῦ ἀρχικοῦ χαρακτῆρος ἐκεῖ ὅπου τελειώνει ἡ ἔννομος πολιτεία καὶ ἀρχίζει ὁ αὐταρχισμός.

Ὁ Παῦλος ἔδιδε πολλὴν ψυχικὴν θερμότητα εἰς τὸ ἔργον. Ἐνδεχομένως δὲ εἶχε καὶ προτιμήσεις. Ἐν τελευταίᾳ, ὅμως, ἀναλύσει ἔμενε καὶ ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν εὐγενεστέραν οὐσίαν τοῦ χρέους του ὡς συνταγματικοῦ ἡγεμόνος: Εἰς τὸν θρησκευτικὸν σεβασμὸν τῆς λαϊκῆς θελήσεως, εἰς τὴν ἀμέριστον ὑποστήριξιν τῶν ἑκάστοτε ἐκλεκτῶν της.

«Ὅ,τι χρειασθῆτε, ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ!»

Πρὸ ἐλαχίστου μόλις χρόνου ἔδωσεν —ἐπὶ ὅλων αὐτῶν— ἕνα βαθὺ μάθημα εἰς ὅλους μας.

Ὑπερνικῶν τοὺς πόνους τοῦ πυλωροῦ, ἐφόρεσε τὴν μεγάλην στολήν του, ἐξεδίπλωσε τὸ ἀνοικτόν του χαμόγελο καὶ ἐπέμεινε νὰ ὁρκίσῃ τὴν νέαν κυβέρνησιν.

Καὶ ἐνῶ ἀπήρχετο διὰ τὴν δοκιμασίαν τοῦ χειρουργείου ἀπεχαιρέτα τὸν νέον πρωθυπουργὸν καὶ τοὺς ὑπουργοὺς μὲ τοὺς ἐγκαρδίους αὐτοὺς λόγους:

«Καί, ἀκοῦτε. Ὅ,τι χρειασθῆτε, ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ!».

Αὐτὸς ποὺ ὡμίλει ἦτο ὁ ἐπὶ ἔτη βαλλόμενος ὡς ἀρχηγὸς εὐνοιοκρατίας! Ὡμίλει τὴν γλῶσσαν τῆς ὑπερτάτης ἀληθείας, μὲ τὰς πτέρυγας τοῦ θανάτου ἐγγιζούσας τοὺς εὐρεῖς ὤμους του.

«Ἡ χειρότερη ἀρρώστια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ κρύα καρδιά», εἶπε κάποτε ὁ Γεώργιος Κλεμανσώ. Νά μία νόσος, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἔθιξε τὸν Παῦλον. Εὑρίσκετο εἰς τὸν ἄλλον πόλον. Ἦτο ὁ παλμός, τὸ σκίρτημα, ἡ θέρμη — σολωμικά, μὲ τὴν Ἑλλάδα κλεισμένην εἰς τὴν ψυχήν.

Ἦτο ἰδανικὸς Βασιλεὺς Παῦλος ὁ Γενναῖος ἢ Ἄδολος ἢ Καλὸς ἢ ὅπως θὰ τὸν ὀνομάσῃ τελικῶς ἡ ἱστορία. Ἐπάνω ὅμως ἀπὸ ὅλα ἦτο ἄνθρωπος. Καὶ τὸ ἐντονώτερον νόημα τῆς ζωῆς του, εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ὁποίου συναντῶνται τώρα ὅλοι οἱ Ἕλληνες, πέραν ἀπὸ τὰ περίφημα φρονήματα καὶ τὰς πολιτειακὰς κλίσεις ἑκάστου, ὑπῆρξεν ὁ ἀνθρωπισμός, ὁ πιστὸς εἰς τὴν ἀρετήν, πρόθυμος εἰς τὴν θυσίαν, εὔελπις ἐν τοῖς δεινοῖς, στωϊκὸς εἰς τὰ πλήγματα, ὄρθιος ἀείποτε εἰς τὴν θέσιν τοῦ καθήκοντος.

Τίποτε τὸ μικρόν, τὸ διφορούμενον, τὸ πλάγιον εἰς τὴν ἡγεμονικὴν αὐτὴν κατασκευήν, καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἑνότητα ποὺ τὴν ἐνέπνεεν, εἰς τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἐλάχιστα. Ἐστάθη βασιλικὸς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, ὡς Ἀλέξανδρος. Καὶ συνάμα ἁπλοῦς, οἰκεῖος, ἀνεπιτήδευτος — διὰ νὰ διδάσκεται εἰς τὴν χρηστομάθειαν τῶν σχολείων.

Σφίγγεται ἡ καρδία καὶ ὀφθαλμοὶ ἑλληνικοὶ δὲν μένουν ἀδάκρυτοι εἰς τὴν σκέψιν ὅτι ὁ αὐθεντικὸς αὐτὸς Ἑλληνικὸς Ἥρως καὶ ἀθλητὴς κεῖται ἀκίνητος. Ὁ ἴδιος ὅμως πρέπει νὰ ἔφυγεν ἥρεμος —καὶ νομιμόφρων ἔναντι τοῦ μοιραίου—, διότι ἦτο ἀληθινὸς χριστιανὸς ἕως μυχιαιτάτων.

Ὡρισμένοι, μυστηριώδεις, χρονισμοὶ καὶ ἀμέλειαι σοβαραί, μετὰ τὰ προειδοποιητικὰ συμπτώματα τῶν ἐορτῶν, ἡ ἀπώλεια ἓξ σχεδὸν ἑβδομάδων χωρὶς πραγματικὴν θεραπείαν, ὑπὸ χονδροειδεῖς συσκοτίσεις καὶ πασπατεύματα —περίεργα καὶ διὰ χωρίον— (ἀλήθεια, τί κρῖμα ὅτι ἀπουσίαζεν ἡ Βασίλισσα) προξενοῦν ἀπορίαν. Ἀκόμη λογιζίζουν —μέσα εἰς τὸ ἄγχος καὶ τὸν σάλον τοῦ χαμοῦ— τὸν νοῦν μὲ μίαν ὑπόνοιαν. Μήπως ὁ τέλειος αὐτὸς βασιλικὸς ἱππότης, ὡραῖος, λεοντόθυμος καὶ ἐκχειλιστικῶς γενναιόδωρος, κατὰ τὸ γαλλικὸν πρότυπον ἑνὸς Φραγκίσκου Α΄, ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ ζῇ μὲ τὴν βοήθειαν ἰατρῶν καὶ φαρμάκων καὶ ὅτι ὤφειλε, ἀποσυρόμενος, νὰ παραχωρήσῃ τὸ Στέμμα ὡς γαμήλιον δῶρον εἰς τὸν ἀγαπημένον του Διάδοχον; Ἀλλὰ πῶς δέν ἀνελογίσθη, κατὰ τὴν ἐκδοχὴν αὐτήν, ἀπὸ τί ἐστέρει καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἔθνος;

Ἐκεῖ ὅπου τώρα πηγαίνει εἶναι βέβαιον ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους προκατόχους, βασιλεῖς, αὐτοκράτορας, ἥρωας, θὰ τοῦ κάμουν τόπον νὰ διαβῇ.

Ἐπαξίως. Ἡ Ἱστορία, ὀρθία εἰς τὴν οὐδόν, δέχεται ἕναν ἀπὸ τοὺς λαμπροτέρους της ἐκλεκτούς.

Ν. Α. ΒΕΝΤΗΡΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΑ ΕΠΤΑΝΗΣΑ καὶ τὴν Σαντορίνη, οἱ σεισμοὶ πλήττουν γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν Ἑλλάδα. Τούτη τὴν φορὰ εἶναι ἡ στιρὰ τῆς Θεσσαλίας. Ἀμέσως μετὰ τὴν θεομηνία, οἱ Βασιλεῖς καὶ ὁ Διάδοχος βρίσκονται ἐκεῖ

Ἀγαποῦσε τὸν ἀθλητισμό, ἦταν ὁ ἴδιος ἀθλητὴς καὶ εὐτύχησε νὰ γίνη πατέρας ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΥ

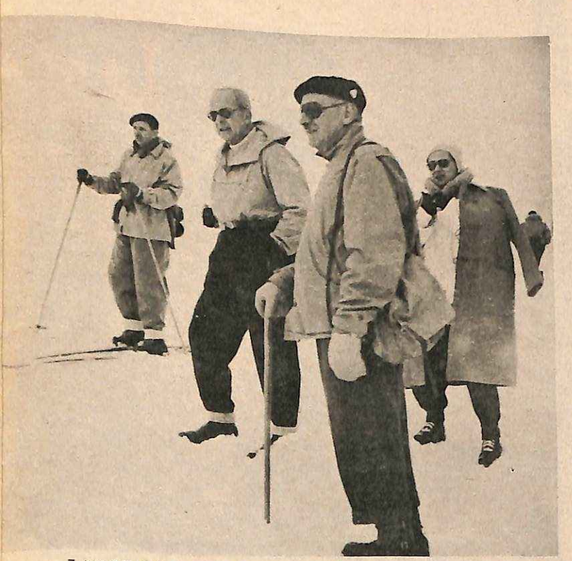

7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1954. Ἀγῶνες χιονοδρομιῶν στὸ Βέρμιο, παρουσία τοῦ Βασιλέως, ποὺ ὑπῆρξε πάντοτε ἕνας πραγματικὸς ἀθλητής.

Ἦταν φίλαθλος, ἀθλητὴς ὁ ἴδιος, μὲ ἐπίδοση σὲ διάφορα σπόρ. Καὶ εὐτύχησε νὰ γίνη πατέρας Ὀλυμπιονίκη.

Τὰ θαλάσσια καὶ τὰ μηχανικὰ σπόρ τὸν ἐνθουσίαζαν. Ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴ ἡλικία, ἡ θάλασσα καὶ οἱ μηχανὲς κέρδισαν τὰ ἐνδιαφέροντά του.

Σὰν Διάδοχος τοῦ θρόνου καὶ σὰν Βασιλεὺς δὲν ἔπαψε νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν πρόοδο τῶν ἀθλητῶν. Καὶ μέχρι τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, ἀγωνιζόταν καὶ ὁ ἴδιος, ἱστιοπλόος, παίρνοντας μέρος σὲ ἀγῶνες, ὅπου συχνὰ εἶχε ἀντίπαλό του τὸν γιό του Διάδοχο Κωνσταντῖνο.

Ὁ ἴδιος φρόντισε νὰ ἐμφυσήση στὰ παιδιά του τὴν ἀγάπη γιὰ τὸν ἀθλητισμό. Τὸν ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα ἡ ἀθλητικὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ Κωνσταντίνου. Καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ λαμπρὰ ἐπιτεύγματα τῆς ζωῆς του εἶναι ὅτι εὐτύχησε νὰ δημιουργήση ἕναν Ὀλυμπιονίκη... →

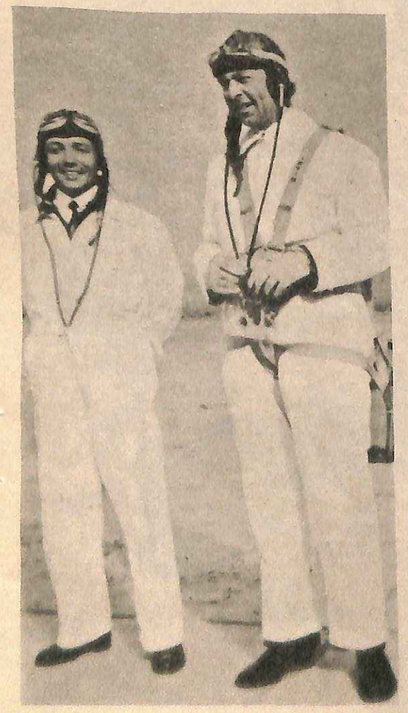

ΤΟ ΦΙΛΑΘΛΟ πνεῦμα του ἀναζητοῦσε κάθε εὐκαιρία γιὰ νὰ ἐκδηλωθῆ. Παλαιότερα, ὡς Διάδοχος, ὡδηγοῦσε τακτικὰ ὁ ἴδιος ἀεροπλάνο. Μαζί του ὁ πτέραρχος Χ. Ποτσμιάνος. ←

ΩΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ περιέβαλλε κάθε ἀθλητικὴ ἐκδήλωση μὲ ὅλη του τὴν θέρμη. Ἰδιοχείρως ἀπένειμε τὸ ἔπαθλο σκοπευτικῶν ἀγώνων στὸν τότε πρωταθλητὴ Ἀναστ. Μεταξᾶ. →

ΚΑΛΟΣ σκοπευτής, σὲ καθε του κυνηγετικὴ ἐξόρμηση ἐσημείωνε ἀξιόλογες ἐπιτυχίες. Στὴν ἀναμνηστικὴ φωτογραφία ἑνὸς πρόσφατου κυνηγιοῦ μὲ τὸ πτερωτὸ θήραμά του.

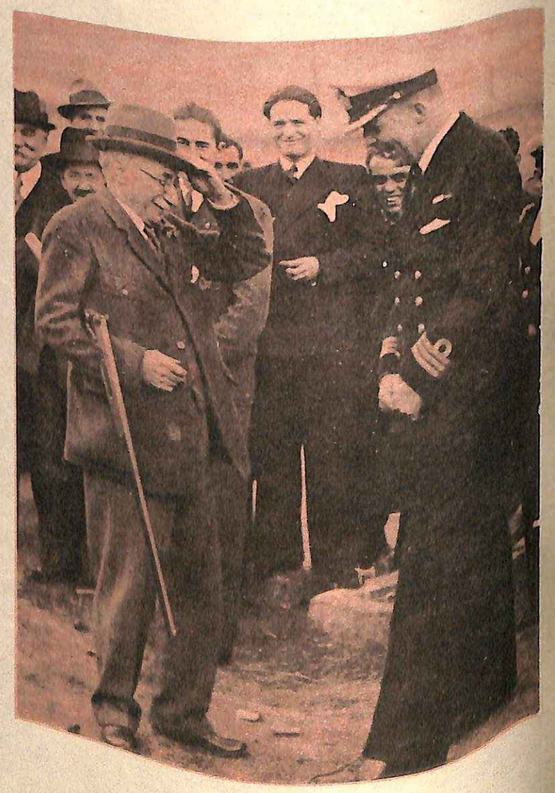

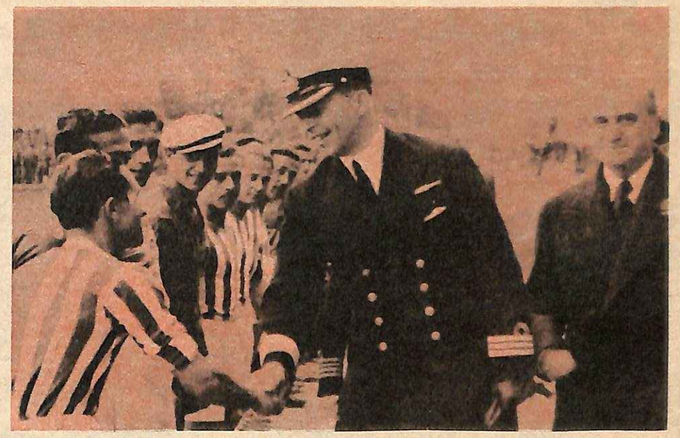

↑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ σπάνιες οἱ περιπτώσεις ποὺ οἱ φίλοι τοῦ ποδοσφαίρου ἔβλεπαν ἀπὸ τὶς κερκίδες νὰ κατεβαίνη στὸ γήπεδο ὁ ψηλός, γεροδεμένος Διάδοχος, γιὰ νὰ συγχαρῆ τοὺς ποδοσφαιριστάς. Ἐδῶ χαιρετᾶ παῖκτες τοῦ ΠΑΟ.

← Η ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ ἦταν τὸ μεγάλο ἀθλητικὸ πάθος του. Δεινὸς ἱστιοπλόος ὁ ἴδιος, δὲν ἔχανε εὐκαιρία νὰ ριχτῆ στὸν ἀγῶνα καὶ νὰ διεκδικήση τὴν νίκη ἀπὸ ἀθλητὰς πολὺ νεωτέρους του. Συχνὰ τὰ φαληρικὰ νερὰ δέχονταν τὸ κομψὸ βασιλικὸ σκάφος (κάτω). Τὴν ἀγάπη αὐτὴ τῆς θάλασσας μετέδωσε καὶ στὸν γιό του. Στὴν φωτογραφία, ἀριστερά, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καὶ ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος φθάνουν στὴν Κοπεγχάγη, ὅπου πῆραν μέρος στοὺς ἀγῶνες ↓

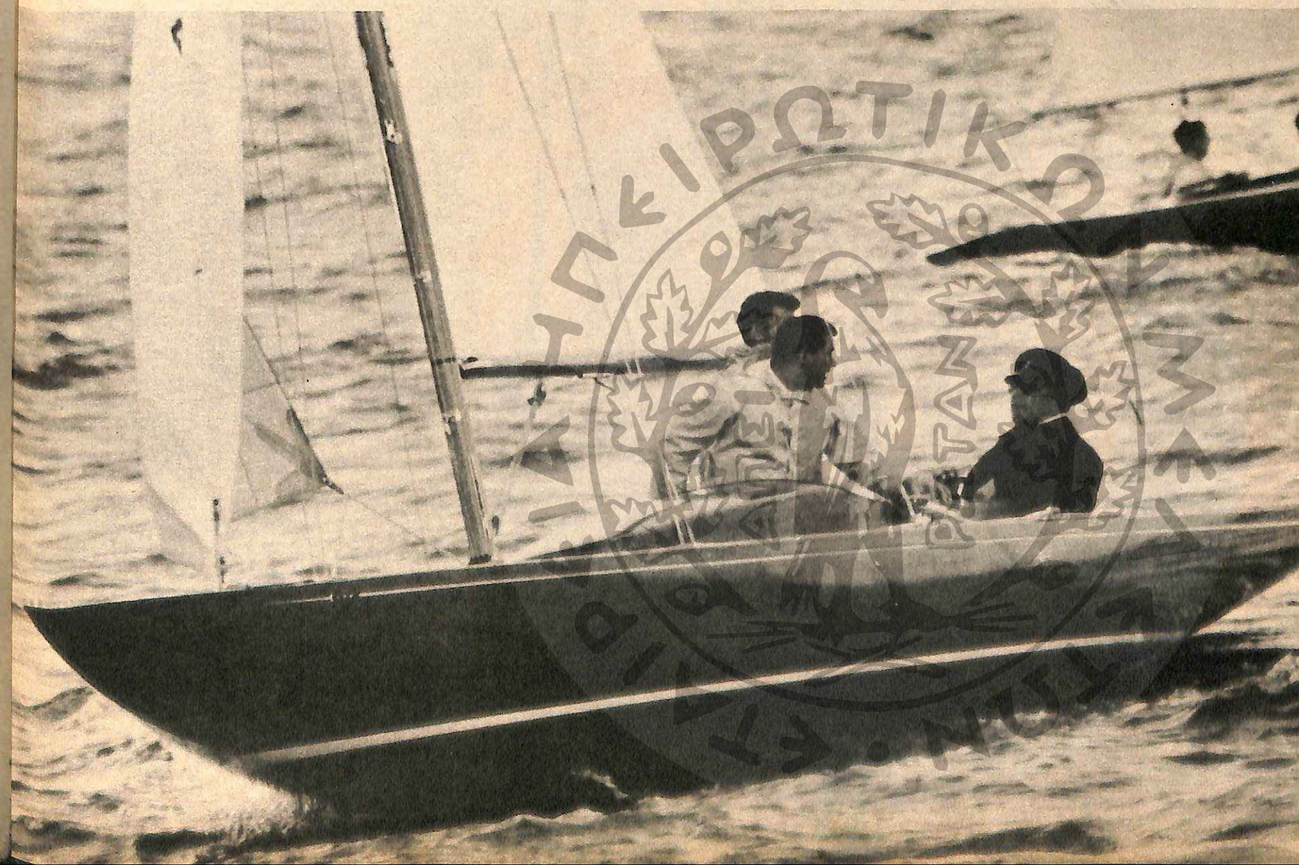

28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958. Ὥρα 11η πρωϊνή. Στὴν Αἴθουσα τῶν Τροπαίων τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ὁ Διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ Θρόνου δίνει τὸν ὅρκο τοῦ Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ καὶ παίρνει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Βασιλέως τὸ ξίφος. Ἡ στιγμὴ ἔχει ὅλη τὴν σεμνὴ μεγαλοπρέπεια ἑνὸς ἐθνικοῦ, ἑνὸς ἱστορικοῦ γεγονότος. Οἱ λέξεις ποὺ ἀποτείνει ὁ πατέρας στὸν γιό του ἐγγράφονται ὡς ὑποθήκες: «Κωνσταντῖνε. Ἀπὸ τῆς σήμερον καθίστασαι συνεργάτης μου εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς εὐημερίαν καὶ πρόοδον τοῦ λαοῦ μου. Πέποιθα ὅτι ἡ ἀγάπη σου διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἴση πρὸς τὴν ἰδικήν μου ἄπειρον δι' αὐτὸν ἀγάπην, θὰ καταστήσῃ σε μέτοχον καὶ τῆς ἐκ ταύτης πηγαζούσης εὐτυχίας μου».

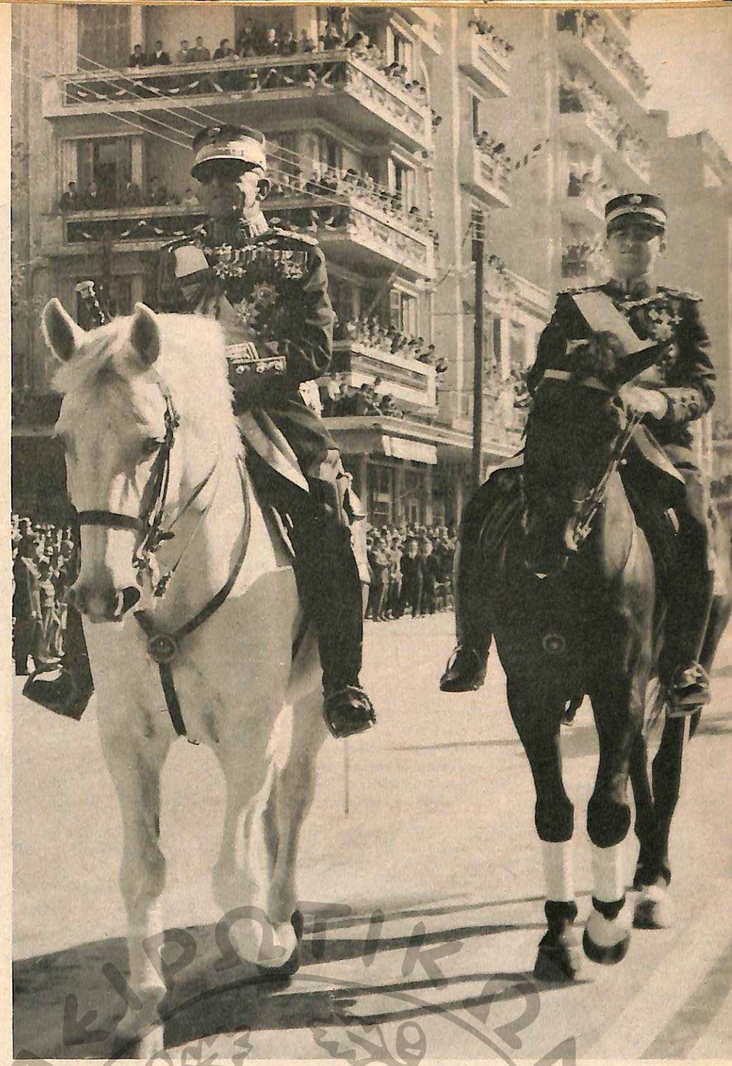

26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1962. Ἡ Θεσσαλονίκη ἑορτάζει τὰ πενήντα χρόνια τῆς ἐλευθερίας της. Ἔφιπποι, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καὶ ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, μεταβαίνουν στὸν χῶρο τῆς στρατιωτικῆς παρελάσεως, διασχίζοντας τοὺς κεντρικοὺς δρόμους τῆς πόλεως, ὅπου τὰ πυκνὰ πλήθη τοὺς ἐπευφημοῦν μὲ ἐνθουσιασμό.

ΜΕΤΑ τὴν ὁρκωμοσία τοῦ Διαδόχου, οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ τῶν τριῶν ὅπλων ὑπέβαλον τὰ συγχαρητήριά τους. Μόλις πρὶν ἀπὸ ἕνα μῆνα ὁ νεαρὸς Διάδοχος εἶχε ἀφήσει τὰ θρανία τοῦ σχολείου, καὶ τώρα ὠνομαζόταν ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ, τοῦ ναυτικοῦ καὶ τῆς ἀεροπορίας. Ἡ φωνὴ τοῦ Βασιλέως Παύλου ἐπάλλετο ἀπὸ μεγάλη συγκίνηση καθὼς ἔλεγε: «Κωνσταντῖνε, ὁ Θεὸς ἠυδόκησε νὰ προορίσῃ σε ὅπως βασιλεύσῃς τῶν Ἑλλήνων...».

ΣΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ κλίμακα τῶν ἀνακτέρων, στοὺς ἀρραβῶνες τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας. Ἀπὸ τ' ἀριστερά, πρώτη σειρά: Ἡ πριγκίπισσα Ἀλίκη, ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, οἱ Βασιλεῖς, ἡ πριγκίπισσα Εἰρήνη. Δεύτερη σειρά: Δὸν Χουάν, πριγκίπισσα Σοφία, κόμισσα καὶ κόμις Βαρχελώνης.

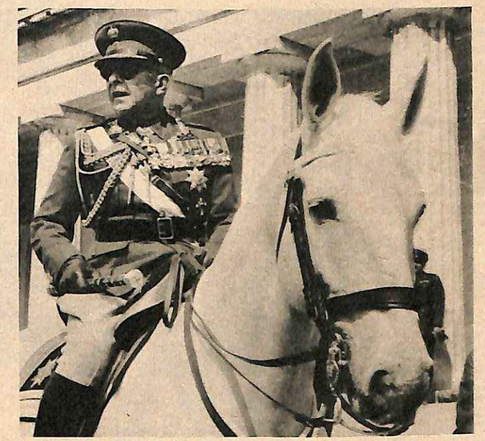

ΕΦΙΠΠΟΣ ΠΡΟΣΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ ΠΑΡΕΛΑΣΗ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ

→

ΜΕ ΤΗΝ ΒΑΘΕΙΑ κατάνυξη τοῦ πραγματικοῦ χριστιανοῦ παρακολουθοῦσε τὶς θρησκευτικὲς τελετές, ποὺ ἐπέβαλλαν τὰ ἐπίσημα καθήκοντά του (δεξιά). Χαρακτηριστικὰ ἀντιπροσωπευτικὴ εἶναι ἡ φωτογραφία (κάτω), ὅπου ἀσπάζεται μὲ πολὺ μεγάλη εὐλάβεια τὸ Ἅγιο Εὐαγγέλιο.

ΧΑΙΡΕΤΟΥΝ ΤΑ ΠΛΗΘΗ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΕΥΦΗΜΟΥΝ

Ὁ γάμος τῆς Σοφίας καὶ ἡ γέννηση τῆς Ἕλενας, Μαρίας, Ἰσαβέλλας, τοῦ ἔδωσαν τὴν ὑπέρτατη — καὶ ὕστατη — χαρὰ τοῦ πατέρα ποὺ ἔγινε παππούς

Τὸν εὐτυχισμένο γάμο μιᾶς κόρης (τῆς μεγάλης θυγατέρας) ἔζησε ὁ Βασιλεὺς στὰ τελευταῖα του χρόνια καὶ τὸν ἐρχομὸ μιᾶς ἐγγονῆς (τῆς πρώτης) χάρηκε λίγες ἑβδομάδες πρὶν πεθάνη.

Ἡ ἀνοιξιάτικη Ἀθήνα, ποὺ εἶδε τοὺς γάμους τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Δὸν Χουὰν Κάρλος τῶν Ἀστουριῶν ἐπευφήμησε μὲ εἰλικρινῆ ἐνθουσιασμὸ καὶ συγκίνηση ὄχι μόνον τὸ νέο ζευγάρι, ποὺ διέσχιζε πάνω στὴν χρυσοποίκιλτη βασιλικὴ ἅμαξα τὶς ἀθηναϊκὲς λεωφόρους, ἀλλὰ καὶ τὴν χαρὰ τῶν γονέων, ποὺ ἄστραφτε στὰ μάτια τῆς Βασίλισσας καὶ ἄπλωνε περισσότερο στὴν ἀγαθὴ φυσιογνωμία τοῦ Βασιλέως Παύλου τὸ φωτεινό του χαμόγελο.

Οἰκογενειάρχης, ποὺ τρεῖς βασιλικὲς γενεὲς τὸν ἔκαναν νὰ σέβεται ὅσο τίποτε περισσότερο τὰ θέσμια καὶ τὶς παραδόσεις αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, θέλησε νὰ ἰδῆ τὰ παιδιά του μὲ οἰκογένεια καὶ τὸν ἑαυτό του παπποῦ στὴν μικρὴ ἔπαυλη τῆς προγονικῆς Δεκέλειας. Ἐκεῖ λογάριαζε νὰ περάση τὸ μελιχρὸ λυκόφως τῆς ζωῆς του, τριγυρισμένος ἀπὸ παιδιὰ καὶ ἐγγόνια. Ἐκεῖ ποὺ ξανθὸ βασιλόπουλο, κάποτε, ἔπαιζε ἀνέμελο στὶς καταπράσινες νεροσυρμές. Ἡ μοῖρα, ὅμως, βάναυση μερικὲς φορές, ἔστειλε τὴν μικρὴ ἐγγονὴ στὸ δωμάτιο τοῦ παπποῦ γιὰ λίγες ὧρες, τὶς τελευταῖες τοῦ καλοῦ Βασιλέως →

11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1963
Μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες δημόσιες ἐμφανίσεις του, στὴν πρεμιέρα τῆς «Κλεοπάτρας». Στὸ πλευρὸ τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Σοφοκλῆς Βενιζέλος καὶ ἡ Κα Βενιζέλου. Στὸ πλευρὸ τοῦ Βασιλέως Παύλου, ἡ κυρία ἐπὶ τῶν τιμῶν Κα Μ. Καρόλου. Συχνὰ ὁ φιλότεχνος Βασιλεὺς τιμοῦσε μὲ τὴν παρουσία του καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις παντὸς εἴδους →

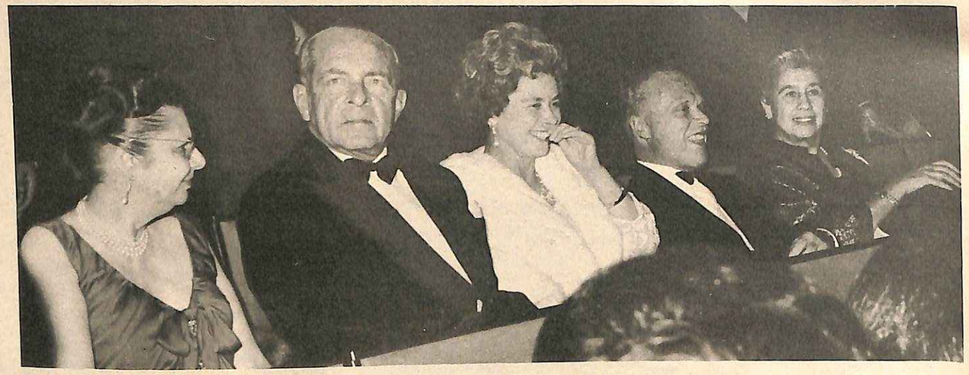

21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1956. Στὸ Τσέλλε, τῆς Κάτω Σαξονίας, οἱ Βασιλεῖς παρακολουθοῦν τὴν ἐκεῖ πατροπαράδοτη μεγάλη ἱππευτικὴ ἐπίδειξη.

2 ΜΑΪΟΥ 1963. Μὲ θερμὸ χειροφίλημα ὑποδέχεται τὴν Βασίλισσα Φρειδερίκη ἀπὸ τὸ Λονδῖνο

Λαμπρὸς καὶ σεβαστὸς πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὰ ταξίδια του στὰ μεγάλα ἔθνη τοῦ κόσμου

Ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἰδεωδῶν της, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ταξίδεψε πολλὲς φορὲς στὸ ἐξωτερικό, πότε γιὰ νὰ ἀπομακρύνη ἀπὸ τὸν κατακτητὴ ἐχθρὸ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια τοῦ ἔθνους, Διάδοχος τότε μαζὶ μὲ τὸν Βασιλέα ἀδελφό του, καὶ πότε γιὰ νὰ ἀντιπροσωπεύση τὴν Ἑλλάδα, λαμπρὸς καὶ σεβαστὸς πρέσβυς τῆς χώρας, στὰ μεγάλα ἔθνη τοῦ κόσμου. Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἰνδία, ἡ Ἱσπανία χειροκρότησαν καὶ ἐτίμησαν τὴν παρουσία του στὸ ἔδαφός τους.

Τελευταῖα, πιὸ εὔκολα στὸ πλησίασμα τῆς μνήμης, τὰ ταξίδια τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν Ἰνδία. Τὸ ταξίδι στὴν Ἀγγλία ἐπραγματοποιήθη στὶς 9 Ἰουλίου. Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα ἔφθασαν ἀεροπορικῶς στὸ Λονδῖνο, ὅπου τοὺς ἐπεφυλάχθη λαμπρότατη ὑποδοχή. Στὸν τύπο ἀνεγράφη τότε ὅτι ἡ βασιλικὴ ἐπίσκεψη ἐπεσφράγισε πανηγυρικὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν θερμῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μεγάλης Βρετανίας. Οἱ Λονδρέζοι εἶχαν ὑποδεχθῆ μὲ ἐνθουσιασμὸ τὸ βασιλικὸ ζεῦγος καί, στὶς τρεῖς ἡμέρες τῆς παραμονῆς τους στὴν ἀγγλικὴ πρωτεύουσα, διεπιστώθη ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ἐπευφήμησε τοὺς Ἕλληνες Βασιλεῖς.

Ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας ἀπένειμε στὸν Βασιλέα τὸ παράσημο τῆς Περικνημῖδος. Ἡ τιμὴ αὐτή, προσγιγνομένη ἀκόμη καὶ σὲ Βασιλέα, ἀποτελεῖ μεγίστη διάκριση. Μόνο 26 ἄτομα σὲ ὅλο τὸν κόσμο φέρουν τὸ παράσημο τῆς Περικνημῖδος.

Τὸ ταξίδι ἐπεσφραγίσθη μὲ μιὰ μεγάλη δεξίωση ποὺ ἔδωσαν οἱ Ἕλληνες Βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ὑποβολὴ ψηφίσματος πρὸς αὐτούς, ἐκ μέρους 100 Ἄγγλων βουλευτῶν ἀπὸ ὅλα τὰ κόμματα. Στὸ ψήφισμα αὐτὸ ἐξεφράζοντο τὰ θερμὰ αἰσθήματα τοῦ βρετανικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος.

Στὶς 2 Φεβρουαρίου τοῦ 1963, οἱ Βασιλεῖς ἀνεχώρησαν ἀεροπορικῶς γιὰ ἕνα δωδεκαήμερο ἐπίσημο ταξίδι στὴν Ἰνδία, ἐκεῖ ποὺ εἶχε φθάσει ἄλλοτε μὲ τὸν στρατό του ὁ προγονικὸς Ἀλέξανδρος.

Τὸ ταξίδι αὐτὸ στὴν Ἰνδία —καὶ ἐν συνεχείᾳ στὴν Ταϋλάνδη— ὑπῆρξε ἕνα καλειδοσκόπιο φαντασμαγορικῶν ἐκδηλώσεων πρὸς τιμὴν τοῦ Βασιλέως Παύλου καὶ τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης. Ἰδιαίτερα φαντασμαγορικὸ γιὰ τὰ μάτια δυὸ Εὐρωπαίων, ἔστω καὶ δυὸ μοναρχῶν.

Πέραν ὅμως τῶν προσωπικῶν ἐντυπώσεων τοῦ Βασιλέως Παύλου καὶ τῆς συζύγου του, ἡ ἐπίσημος Ἰνδία βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπιφυλάξη στὸν Βασιλέα καὶ στὴν Βασίλισσα τόσο λαμπρὴ ὑποδοχή, ὥστε οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς πρὸς τὰ πρόσωπά τους νὰ θεωρηθοῦν ἀπολύτως ἀνάλογες πρὸς τὶς ἐκδηλώσεις ποὺ εἶχαν γίνει ἐκ μέρους τῶν Ἰνδῶν μόνο στὴν Βασίλισσα Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καὶ ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς παραμονῆς τους στὴν Ἰνδία, ἄλλοτε συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν Ἰνδὸ πρόεδρο καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὸν Ἰνδὸ πρωθυπουργὸ Νεχροὺ καὶ ἄλλες προσωπικότητες τῆς ἀναγεννωμένης μεγάλης χώρας, διέσχισαν 4.000 μιλίων, γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν πότε φράγματα ἐπὶ τῶν Ἱμαλαΐων καὶ πότε γιὰ νὰ ἀποθαυμάσουν παλιὲς τοιχογραφίες σπηλαίων, κοντὰ στὴν μεγάλη πολιτεία τῆς Βομβάης.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν Βασίλισσα Φρειδερίκη, ἐπεσκέφθη ἐν συνεχείᾳ τὴν ἐξωτικὴ Ταϋλάνδη, τὴν χώρα τοῦ Βασιλέως Φουμιφόν, τῆς Βασιλίσσης Σιρικὶτ καὶ 200.000 νεαρῶν μοναχῶν, ποὺ ἔχουν σκοπὸ τῆς ζωῆς τους τὴν εὐσπλαχνία καὶ τὴν ἀνάταση.

→

4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1956. Τὸ βασιλικὸ ζεῦγος ἀνοίγει τὸν μεγάλο ἀποκρηάτικο χορὸ τοῦ «Παρνασσοῦ».

Μιὰ σύντομη συναγραφία τῆς ζωῆς του

Ο Βασιλεὺς Παῦλος παρέμεινε στὸν Θρόνο τῆς Ἑλλάδος 16 χρόνια, 11 μῆνες καὶ 5 ἡμέρες. Τὰ χρόνια τῆς βασιλείας του ὑπῆρξαν μεστὰ ἀπὸ γεγονότα, ἐξάσκησεις, κινδύνους, ἐπιτυχίες καὶ προκοπή. Ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τὴν 2αν Ἀπριλίου 1947, τὴν ἑπομένη ἡμέρα μετὰ τὸν αἰφνίδιο θάνατο τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β΄, σὲ στιγμὲς κρίσιμες γιὰ τὴν χώρα. Ἀλλὰ καὶ ἐλάχιστη ἡ ζωή του, 63 χρόνια, 2 μῆνες καὶ 22 ἡμέρες, ἦταν στενὰ καὶ ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οἰκογενείας του.

Ἐγεννήθη στὴν Ἀθήνα τὴν 14ην Δεκεμβρίου 1901, τέταρτο κατὰ σειρὰν παιδὶ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Σοφίας, ἀδελφὴς τοῦ Κάϊζερ Γουλιέλμου Β΄ τῆς Γερμανίας. Πρὶν ἀπὸ αὐτὸν εἶχαν κίπισσα Ἑλένη, ἡ ὁποία ἀργότερα ἔγινε Βασίλισσα τῆς Ρουμανίας. Μετὰ τὸν Παῦλο ἐγεννήθησαν οἱ νεώτερες ἀδελφές του, οἱ πριγκίπισσες Εἰρήνη καὶ Αἰκατερίνη. Ἡ μητέρα του ἔδωσε στὸν νεαρὸ βασικὸ παιδεία αὐστηρὴ ἀνατροφή, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὶς ὑγιεῖς οἰκογενειακὲς παραδόσεις, τὴν βαθύτατη θρησκευτικὴ πίστη καὶ τὴν προσήλωση στὸ καθῆκον, ὁρχὲς τὶς ἐποῖες διετήρησε μὲ σταθερότητα καὶ εὐλάβεια σ' ὅλη του τὴν ζωή.

Ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία, ὁ μικρὸς πρίγκιψ ἐξεδήλωσε τὴν κλίση του πρὸς τὴν μελέτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν ἄθληση καὶ τὴν θάλασσα. Ὕστερα ἀπὸ τὶς γυμνασιακές του σπουδές, καὶ ἐνῶ ἀκόμη διορκοῦσε ὁ πρῶτος Παγκόσμιος πόλεμος, κατετάγη στὴν Σχολὴ Ναυτικῶν Δοκίμων, ὅπου φοίτησε κανονικά, μαζὶ μὲ τοὺς συμμαθητὰς τῆς τάξεώς του. Δὲν τοῦ ἔγινε κομμὶὰ εὐνοϊκὴ μεταχείριση καὶ ὅταν ἀπεφοίτησε, σὲ ἡλικία 21 ἐτῶν, ὠνομάσθηκε σημαιοφόρος καὶ ὑπηρέτησε σὲ σκάφος τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ. Ἡ σταδιοδρομία του ὅμως στὸ βασιλικὸ ναυτικὸ διεκόπη ὅταν ξέσπασε ἡ πολιτειακὴ περιπέτεια τῆς χώρας.

Ἀκολούθησε τὸν πατέρα του, Βασιλέα Κωνσταντῖνο, στὴν πρώτη ἐξορία του, ὅταν ἀνεκηρύχθη Βασιλεὺς ὁ ἀδελφός του Ἀλέξανδρος. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου (12 Ὀκτωβρίου 1920), ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος προσέφερε τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος στὸν πρίγκιπα Παῦλο, μέσῳ τοῦ πρεσβευτοῦ στὴν Βέρνη, ἀλλὰ ὁ νεαρὸς τότε Παῦλος τὸ ἀρνήθηκε: «Μόνο εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἀπόκειται νὰ ἐκλέξῃ τὸν Βασιλέα του», ἀπήντησε στὸν πρεσβευτὴ Ἀλεξανδρῆ. Μὲ τὴν παλινόρθωση τοῦ Κωνσταντίνου, ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνέλαβε ἀμέσως ὑπηρεσία στὸ καταδρομικὸ «Ἕλλη», μὲ κυβερνήτη τὸν μετέπειτα ναύαρχο Ἰωαννίδη.

Τὰ χρόνια τῆς μακρᾶς ἐξορίας

Η πολιτειακὴ μεταβολὴ ἀνάγκασε τὸν Παῦλο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1923, λίγες ἡμέρες πρὶν ἀνακηρυχθῇ ἡ Δημοκρατία, ἀνεχώρησαν μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του γιὰ τὴν ἐξορία, ποὺ παρατάθη ὡς τὸ 1935. Στὸ διάστημα αὐτὸ ζοῦσε οὐσιαστικὰ χωρὶς πόρους, ἐργαζόταν καὶ μελετοῦσε. Τὸν ἐνδιέφερε ἰδιαίτερα ἡ ὀργάνωση καὶ ἡ λειτουργία τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν, οἱ τεχνικὲς πρόοδοι στὸν τομέα τῶν ἐξοπλισμῶν, οἱ συνθῆκες ζωῆς τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ 1925 πῆγε γιὰ πρώτη φορὰ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ ἔμεινε ἐκεῖ δυὸ χρόνια περίπου. Γνώσισε τὸν ἀμερικανικὸ τρόπο ζωῆς καὶ μελέτησε τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν λειτουργία τῶν μορφωτικῶν ἱδρυμάτων, τῶν βιομηχανικῶν συγκροτημάτων καὶ πλησίασε μὲ ἁπλότητα τοὺς ἐργοπαρεῖς καὶ τοὺς ἁπλοὺς πολίτες.

Μὲ τὴν παλινόρθωση τῆς συνταγματικῆς βασιλείας, τὸ 1935, ὁ πρίγκιψ Παῦλος συνώδευσε τὸν ἀδελφό του Βασιλέα, ὡς Διάδοχος τοῦ Θρόνου. Ἀνέλαβε πάλι ἐνεργὸ ὑπηρεσία στὸ βασιλικὸ ναυτικὸ μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ πλοιάρχου καὶ ἐνίσχυσε μὲ τὴν προσωπικὴ συμμετοχή του κάθε φυσιολατρικὴ καὶ ἀθλητικὴ κίνηση – ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ὑγιοῦς ἐνασχολήσεως τῆς νεολαίας. Ἀρχηγὸς τοῦ Σώματος τῶν Προσκόπων, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ἐπεδόθη στὴν ὀρειβασία, στὴν ἀνεμοπορία, στὶς χιονοδρομίες, στὴν ἱστιοπλοΐα. Τὸ 1936 ἔλαβε πλήρη ἐκπαίδευση χειριστοῦ τῆς βασιλικῆς ἀεροπορίας καὶ ἔδωσε τὶν νόμιμες ἐξετάσεις γιὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ σχετικοῦ πτυχίου. Φίλος μὲ ὅλους, ἁπλός, ριψοκίνδυνος καὶ τολμηρός, δημιουργοῦσε γύρω του μιὰ καλόκαιρη ἀτμόσφαιρα οἰκειότητος, συμπαθείας καὶ ὑψηλοῦ πνεύματος.

Σημαντικὸς σταθμὸς στὴ ζωή του ὑπῆρξε ὁ γάμος του μὲ τὴν νεαρὴ πριγκίπισσα Φρειδερίκη - Λουΐζα τοῦ Ἀννοβέρου, δισεγγονὴ τῆς Βικτωρίας τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐγγονὴ τοῦ Κάϊζερ, δούκισσα τοῦ Μπρούνσβικ καὶ Λουνεμπουργκ. Ὁ γάμος ἔγινε μὲ κάθε μεγαλοπρέπεια στὴν Ἀθήνα, τὴν 9η Ἰανουαρίου τοῦ 1938. Μὲ τὸν γάμο του, ὁ Παῦλος ἔγινε ἕνας ἀφωσιωμένος σύζυγος, ἕνας στοργικὸς πατέρας καὶ ἕνας εὐτυχισμένος οἰκογενειάρχης. Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1938 τὸ διαδοχικὸ ζεύγος ἀπέκτησε τὸ πρῶτο του παιδί, τὴν πριγκίπισσα Σοφία, καὶ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1940 γεννήθηκε ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Διάδοχός του.

Κατὰ τὸν ἑλληνο - Ἰταλικὸ πόλεμο τοῦ 40 - 41, ὁ Διάδοχος Παῦλος ἀπέδειξε γιὰ ὅλλη μιὰ φορὰ τὶς στρατιωτικές του ἱκανότητες, τὴν μαχητικότητα καὶ τὸ θάρρος του. Βρέθηκε τρεῖς φορὲς στὸ μέτωπο καὶ ἔμεινε μὲ τοὺς στρατιῶτες στὸ πεδίον τῆς μάχης. Ὑπηρετοῦσε στὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο, ἐξετέλεσε μὲ ἐπιτυχία πολλὲς καὶ σημαντικὲς ἀποστολὲς καὶ βοήθησε τὸν ἀδελφό του στὴν γενικὴ διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ γερμανικὴ εἰσβολὴ τὸν ἐρῆκε στὶς ἐπάλξεις. Ἔφυγε τὴν τελευταία στιγμὴ γιὰ τὴν Κρήτη καὶ μετέσχε στὶς ἐπιχειρήσεις, ὅταν εἶχε καταληφθῆ ὁλόκληρη σχεδὸν ἡ μεγαλόνησος. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀνεχώρησε μὲ τὴν οἰκογένειά του γιὰ τὴν Αἴγυπτο καὶ συμμερίσθηκε ὅλες τὶς περιπέτειες τῶν μαχαιμένων δυνάμεων τοῦ ἔθνους.

Γύρισαν στὴν Ἀθήνα τὸ 1946 (27 Σεπτεμβρίου), μαζὶ μὲ τὸν Γεώργιο Β΄, ὕστερα ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα. Ἡ χώρα ἦταν ἐρειπωμένη καὶ ὁ Διάδοχος ἀφωσιώθηκε στὴν ἀνοικοδόμηση καὶ στὴν ἀνύψωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Μετὰ ἀπὸ ἕξη μῆνες διεδέχθη στὸν Θρόνο τὸν ἀδελφό του, ὡς Βασιλεὺς Παῦλος Α΄. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Ἑλλάδα ἐφλέγετο, ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ὅλλη, ἀπὸ τὴν ἀνταρσία, ποὺ βρισκόταν στὸ κορύφωμά της. Καὶ ὁ Παῦλος, ὡς Βασιλεύς, ἀπετέλεσε ὁμέσως μιὰ ζωηρότατη ἔκπληξη. Ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες φάνηκε ἀνώτερος τῶν προσδοκιῶν ὅλων. Ἔγινε σύμβολο καρτερίας, τόλμης, φρονήσεως καὶ ἀποφασιστικότητος, χωρὶς νὰ χάσῃ κομμὶὰ ἀπὸ τὶς ἀρετὲς τοῦ πράου καὶ γαλήνιου χαρακτῆρος του. Ἐπισκέφθηκε 48 φορὲς τὶς μαχόμενες δυνάμεις στὸ μέτωπο, ἔφθασε ὡς τὶς ἀκραῖες θέσεις καὶ φυλάκια, ἀντιμετώπισε σωρεία προβλημάτων.

Ὅταν τελείωσε ἡ περιπέτεια αὐτή, ὁ Παῦλος ξαναγύρισε νὰ συνεχίση τὴν ἀνορθωτικὴ προσπάθεια τῆς χώρας. Παρὰ τὶς πολεμικὲς ἱκανότητες καὶ ἀρετὲς ποὺ διέθετε καὶ ἀπέδειξε τόσες φορὲς ὅτι διαθέτει, ἦταν, ἐξ ἰδιοσυγκρασίας, πνευματικῆς ὡριμότητος καὶ φιλοσοφικῆς ἀγωγῆς, ἕνας Βασιλεὺς τῆς Εἰρήνης.

Ἡ καλωσύνη του δὲν εἶχε στόμφο

Στὸν κύκλο τῆς ἀνορθωτικῆς προσπαθείας του συμπεριλαμβάνονται τὸ «Ἐθνικὸ Ἵδρυμα» ποὺ, μὲ τοὺς 19 κλάδους τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς του δραστηριότητος, συμβάλλει στὴν γενικὴ προσπάθεια τῆς ἀνυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου, ἡ «Πρόνοια Συμμοριοπλήκτων», ἡ ὀργάνωση «Ἑλληνικὸν Φῶς», ὁ «Ὀργανισμὸς Προικοδοτήσεως Ἀπόρων Κορασίδων», τὸ «Βασιλικὸν Ἵδρυμα Ἐρευνῶν», γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ὑπῆρξε καὶ ἕνας στοχαστής. Κάθε ἡμέρα ἀφιέρωνε μερικὲς ὧρες στὸ διάβασμα, καὶ τὰ βιβλία ποὺ τὸν ἐνδιέφεραν ἦταν τὰ φιλοσοφικά, τὰ φιλολογικὰ καὶ τὰ ἱστορικὰ ἔργα. Ἡ ἑλληνικὴ σκέψη καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστη εἶχαν διαμορφώσει βασικὰ τὸ πνεῦμα του, ἀλλὰ εἶχε μελετήσει καὶ τὰ συστήματα τῶν Κινέζων, τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Γερμανῶν φιλοσόφων καὶ εἶχε γράψει, μάλιστα, καὶ μιά, ἀνέκδοτη ἀκόμη, μελέτη γιὰ τὸν Πλάτωνα. Τὰ ἑλληνικὰ πανεπιστήμια τὸν εἶχαν ἀνακηρύξει ἐπίτιμο διδάκτορα: Τῆς Φιλοσοφίας (πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, Φεβρουάριος 1954), τῆς Θεολογίας (πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μάρτιος 1955), τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν (ΑΣΟΕΕ, Ἀπρίλιος 1956) καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1957. Ἡ βαθεὶὰ θρησκευτικὴ του πίστη ἐκφραζόταν ὄχι μόνο στὴν τήρηση καὶ ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τοῦ χριστιανοῦ, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε προσωπικὴ πνευματικὴ ἐκδήλωση.

Ἡ γαλήνια ἐνατένιση τῶν πραγμάτων καὶ τὸ σύγχρονο ἐξελιγμένο πνεῦμα ἦταν ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητός του. Εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ κυριαρχῆ καὶ νὰ μὴ κατατρίβεται μὲ σχολάζοντα τὸ σύστημα τῶν τύπους. Διατηροῦσε τὴν ψυχραιμία καὶ τὴν ἀντικειμενικότητα τῆς κρίσεως καὶ στὶς πιὸ ταραγμένες στιγμές, ἤξερε νὰ ἀναλύη μὲ ἐπιστημονικὴ μέθοδο τὰ στοιχεῖα κάθε προβλήματος καὶ νὰ διατηρῆ τὴν ἀπαραίτητη προσοχὴ μὲ τοὺς συμβούλους ἢ τοὺς πολιτικούς, ἢ διαφωνία εἶχε πάντοτε τὸν χαρακτῆρα διαφορᾶς ἀπόψεων καὶ ποτὲ προσωπικῆς ἀντιθέσεως ἢ ἐμμονῆς σὲ μιὰ ἀθεμελίωτη γνώμη. Ἡ δημοκρατικὴ ἁπλότητα στὴν συμπεριφορά του ξάφνιαζε πολλὲς φορές, ἀλλὰ δὲν ἔφθανε ποτὲ στὸ ἐπίπεδο τῆς ἀγροαίας οἰκειότητος ἢ τῆς ἀπρεποῦς συμπεριφορᾶς. Ἦταν εὐγενικός καὶ ποσὸς τοὺς συνεργάτες του, τοὺς ὑπουργοὺς, τοὺς συμβούλους του, ἀλλὰ καὶ ποσὸς τὸν κηπουρό, τὸν ὑπασπιστὴ ἢ τὸν ἁπλὸ στρατιώτη ποὺ συναντοῦσε. «Εἴμαστε ἕλοι μιὰ οἰκογένεια», συνήθιζε νὰ λέη, καὶ χαιρόταν ὅταν μποροῦσε νὰ κουβεντιάση μὲ τοὺς χωρικούς, μὲ τοὺς φίλους του, στὶς ἐκδρομές, στὶς ὀρειβασίες καὶ στὰ θαλασσινὰ ἀθλήματα. Ἡ καλωσύνη του δὲν εἶχε στόμφο, δὲν τοῦ ἄρεσε νὰ ἐπιβάλλεται μὲ τὸν θόρυβο, τὴν προκλητικὴ λάμψη καὶ τὸ πομπῶδες ὕφος. Ὅλα αὐτὰ ἦταν ξένα ποδὸς τὸν χαρακτῆρα του. Ἐπεδίωκε, καὶ τὸ κατώρθωνε πάντοτε, οἱ δεσμοὶ τοῦ νὰ στηρίζωνται σὲ ψυχικά, συναισθηματικὰ θάθρα καὶ νὰ βρίσκωνται πάντοτε μέσα στὰ ὅρια τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τοῦ κοινοῦ σεβασμοῦ.

Καὶ ἀπέκτησε δίκαια τὸν χαρακτηρισμό: Ὁ καλόκαρδος καὶ ἀγαθὸς Βασιλεύς.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ εὐτυχισμένο καλοκαίρι, στὸ «Μὸν Ρεπό», στὴν Κέρκυρα. Οἱ γονεῖς ὁδηγοῦν στὸ μικρὸ ἰδιότυπο ὄχημα, ποὺ μόλις ἀπέκτησαν τὰ ἀνάκτορα, τὰ παιδιά τους – τὸν Διάδοχο Κωνσταντῖνο, τὴν πριγκίπισσα Ἄννα - Μαρία καὶ τὴν πριγκίπισσα Εἰρήνη.

Δέχθηκαν πρόθυμα, οἱ δύο Βασιλεῖς, νὰ ἐμφανισθοῦν σὲ ταινία τηλεοράσεως γιὰ τὴν 'Αρχαία 'Ελλάδα

Κάτω ἀπὸ τὸν ζεστὸ ἀπριλιάτικο ἥλιο, ὁ ἀστυφύλακας, στὰ πρῶτα σκαλιὰ τῆς 'Ακροπόλεως, στάθηκε προσοχή. 'Η μαύρη «Φεολέϊν» σταμάτησε κι ὁ Βασιλιὰς χαμογέλασε στὸ ἀττικὸ τοπίο, ποὺ ἁπλωνόταν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του, πρὶν βγῆ ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο.

«Καλῶς ἤλθατε, Μεγαλειότατε. Καλῶς ἤλθατε, Μεγαλειοτάτη». 'Ο 'Αμερικανὸς παραγωγὸς τῆς τηλεοράσεως Σάλαντ ὑπεδέχθη τοὺς Βασιλεῖς. Μαζὶ περπάτησαν τὰ μέτρα ποὺ τοὺς χώριζαν ἀπὸ τὶς μεγάλες μηχανὲς καὶ μαζὶ συζήτησαν γι' αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐπακολουθήση.

'Ο Βασιλιὰς φοροῦσε μπλὲ σακκάκι, μαῦρα γυαλιά, μπλὲ γραβάτα, λευκὸ πουκάμισο. Χαμογέλασε λίγο διμήχανα, ὅταν τοῦ σύστησαν τὸν κ. Σεβερέϊντ, καὶ εἶπε:

«'Αλήθεια, ἐλπίζω νὰ μὲ κρίνετε ἐπιεικῶς. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ θὰ προσπαθήσω νὰ παίξω σὲ φίλμ».

'Ηταν 2 'Απριλίου, τοῦ περασμένου χρόνου

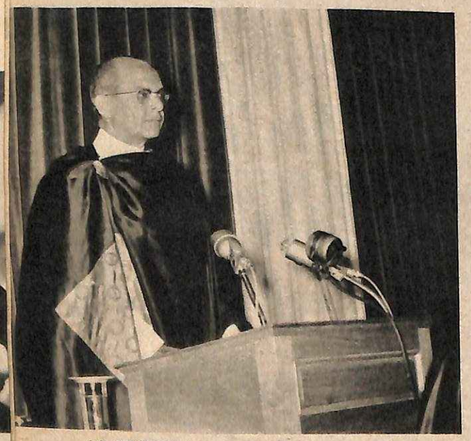

10 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1957. 'Ο Βασιλεὺς Παῦλος ἀνακηρύσσεται ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ πολυτεχνείου.

'Ο οὐρανὸς τῆς 'Αθήνας τὴν μιὰ μέρα χαμογελοῦσε, σκορπώντας χουσαφιὲς λάμψεις, καὶ τὴν ἄλλη βούκωνε, ἑτοιμάζοντας ἀνοιξιάτικη μπόρα γιὰ τὴν πρωτεύουσα. Ἔτσι, σὲ κάθε καλὴ μέρα ποὺ ξημέρωνε, οἱ 'Αμερικανοὶ παραγωγοὶ ἐπικοινωνοῦσαν μὲ τὰ ἀνάκτορα: «Θὰ γυρίσωμε σήμερα». Καὶ οἱ Βασιλεῖς, ὑπάκουοι σὰν τοὺς πιὸ εὐσυνείδητους ἠθοποιούς, ἔφθαναν σὲ λίγο στὴν 'Ακρόπολη γιὰ τὴν λήψη.

'Η ὁρχὴ μιᾶς τηλεταινίας εἶχε γίνει πάνω στὸν 'Ιερὸ Βράχο. 'Ο Βασιλιὰς καὶ ἡ Βασίλισσα θὰ παρουσίαζαν τὴν ἱστορία τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος, γιὰ τοὺς θεατὰς τῆς τηλεοράσεως δεκάδων χωρῶν. Ἕνα φίλμ πού, ὀργότερα, ἔκανε ἑξῆντα ἑκατομμύρια θεατὰς νὰ συμπαθήσουν τοὺς «πιὸ γλυκεῖς Βασιλεῖς τοῦ κόσμου», ὅπως ἔγραψαν οἱ ἀμερικανικὲς ἐφημερίδες.

Πρῶτες σκηνὲς μὲ μεγάλη ἐπιτυχία

Στὸ φίλμ αὐτὸ ἐπρόκειτο ἀρχικὰ νὰ παίξη μόνον ἡ Βασίλισσα. Ἔπειτα, ὅμως, ἀπεφασίσθη νὰ λάβη μέρος κι ὁ Βασιλιάς, ἐφ' ὅσον τὸ ἤθελε. Ἔστειλαν τὸ σενάριο στὰ ἀνάκτορα καὶ τὸ πῆραν σὲ λίγες μέρες, ἀλλὰ μὲ πολλὲς διορθώσεις.

«Οἱ Βασιλεῖς δὲν πολυσυμπαθοῦν τὰ ἀμερικάνικα, δήλωσε τότε ὁ Ἔρικ Σεβερέϊντ, καὶ γι' αὐτὸ ἀναγκασθήκαμε νὰ ἀλλάξουμε πολλὲς φράσεις. Τὶς ἀντικαταστήσαμε μὲ ἀγγλοσαξονικές, ποὺ εἶναι περισσότερο προσιτές...».

Τὸ γύρισμα ἄρχισε μὲ μιὰ «συνέντευξη καθ' ὁδόν». 'Ο Σεβερέϊντ, μαζὶ μὲ τοὺς Βασιλεῖς, περπατοῦσαν ἀνάμεσα στὰ ἀρχαῖα ἀντικείμενα. 'Ερωτήσεις τοῦ 'Αμερικανοῦ σχολιαστοῦ καὶ ἀπαντήσεις τῶν ὑψηλῶν ἐρασιτεχνῶν ἠθοποιῶν.

Μετὰ τὸ πρῶτο γύρισμα, ἡ Βασίλισσα γελοῦσε συνεχῶς. «Μοῦ φαινόταν τόσο ἀστεῖο, εἶπε στὸν Σάλαντ, ὅταν σκεπτόμουν πὼς ὀργότερα, ἐγὼ ἡ ἴδια μπορεῖ νὰ μὴν ἐγκρίνω τὶς κινήσεις μου ἢ τὶς ἐκφράσεις μου».

Φαίνεται, ὅμως, πὼς οἱ φόβοι της ἦταν ἁπλοῖ φόβοι κάθε ἠθοποιοῦ, ποὺ κάνει τὸ ντεμποῦτο του. Οἱ παραγωγοὶ τοῦ φίλμ, ἀπὸ τὰ πρῶτα κιόλας μέτρα ποὺ εἶδαν στὸ «βιντεοτέϊπ», ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι.

Σκηνὲς ἀπὸ τὴν ταινία τῆς τηλεοράσεως εἴδαμε δυὸ μέρες μετά, μέσα στὰ μεγάλα κινητὰ στεύντιο - φορτηγὰ τῆς «PAI», ποὺ χρησιμοποιοῦσαν οἱ 'Αμερικανοί, στοὺς πρόποδες τοῦ 'Ιεροῦ Βράχου. 'Η Βασίλισσα ἦταν θαυμάσια φωτογραφημένη κι ὁ Βασιλιὰς τὸ ἴδιο ἄνετος.

Καὶ ξαφνικὰ ὁ ἥλιος χάθηκε...

Πάνω στὴν 'Ακρόπολη, στὶς 4 'Απριλίου, ἔγινε τὸ τελευταῖο γύρισμα. Οἱ Βασιλεῖς ἔφθασαν στὴν ὥρα τους καὶ τὸ συνεργεῖο εἶχε ἕνα μικρὸ τράκ. Τελευταῖο γύρισμα, καὶ ὅλα ἔπρεπε νὰ δουλέψουν ρολόϊ.

Οἱ μακιγιὲρ ἔριξαν ἕνα τελευταῖο βλέμμα στὸ πρόσωπο τῆς Βασίλισσας. Κ' ἐκείνη διάβαζε τὶς τελευταῖες σελίδες τοῦ ρόλου της.

Οἱ μηχανὲς στήθηκαν, οἱ τεράστιοι προβολεῖς ἄναψαν, γιὰ νὰ μαλακώσουν τὶς σκληρὲς σκιὲς τοῦ ἀττικοῦ ἡλίου.

«Ἄκσιον»...

Τὰ μοτὲρ ἄρχισαν νὰ δουλεύουν, οἱ Βασιλεῖς νὰ περπατοῦν μαζὶ μὲ τὸν Σεβερέϊντ.

«Στόπ».

Δὲν εἶχαν ὑπολογίσει στὸν κύριο πρωταγωνιστὴ τῆς ἡμέρας: Τὸν ἥλιο, ποὺ χάθηκε ξαφνικά.

'Ο Βασιλιὰς καὶ ἡ Βασίλισσα γέλασαν. «Βλέπετε, εἶπαν στὸν Σάλαντ, θὰ πρέπει νὰ ὑπολογίζετε καὶ σ' αὐτόν. Εἶναι πραγματικὸς βασιλιὰς τῆς 'Ελλάδος».

Οἱ τελευταῖες σκηνὲς γυρίστηκαν τὴν ἄλλη μέρα. 'Ο Βασιλιὰς μίλησε στὸν Σεβερέϊντ κυρίως γιὰ τὰ πολιτικὰ θέματα τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος καὶ τὸν στρατιωτικὸ ἐξοπλισμὸ στὴν ἐποχὴ τοῦ Περικλέους. 'Αργότερα, ἀνάμεσα στὶς σκηνὲς ποὺ πάρθηκαν στὴν 'Ακρόπολη παρενεβλήθησαν ἄλλες, γυρισμένες σὲ ἱστορικοὺς χώρους.

«Σᾶς εὐχαριστῶ, δείξατε ὑπομονή»!

Στὸ τελευταῖο γύρισμα, ὁ Βασιλιὰς καὶ ἡ Βασίλισσα χαιρέτησαν κάθε τεχνικὸ τοῦ συνεργείου.

«Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Βασιλιάς. Δείξατε ἀρκετὴ ὑπομονή, γιὰ ἕναν ἐρασιτέχνη ἠθοποιό!».

'Η ταινία ποὺ γύρισαν οἱ Βασιλεῖς πάνω στὴν 'Ακρόπολη, ἀνάμεσα στὶς ἀναμνήσεις τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου, ταξίδεψε σὲ δεκάδες χώρες. Τώρα εἶναι ἡ σειρὰ τῆς δικῆς μας χώρας νὰ δῆ αὐτὴ τὴν ταινία, στὸν κινηματογράφο. Καὶ εἶναι σειρὰ τοῦ δικοῦ μας λαοῦ νὰ συγκινηθῆ, νὰ ριγήση, ὄχι μόνο μπροστὰ στὴν ἱστορία, ἀλλὰ καὶ μπροστὰ στὴν μορφὴ ἑνὸς ἀληθινοῦ Βασιλιᾶ, ποὺ δὲν θὰ ξαναντικρύση πιὰ τὸν 'Ιερὸ Βράχο.

Ν. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1963. Μπροστὰ στὸν Παρθενῶνα, ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα συνομιλοῦν μὲ τὸν κ. Ἔρικ Σεβερέϊντ. Εἶναι ὁ γνωστὸς ραδιοσχολιαστής πού, προκειμένου νὰ γυρίση μιὰ ταινία τῆς τηλεοράσεως, «Οἱ ρίζες τῆς ἐλευθερίας», ποὺ θέμα της θὰ ἦταν ὁ «χρυσὸς αἰώνας» τοῦ Περικλέους, ἀπετάθη στοὺς Ἕλληνες Βασιλεῖς. Προθυμότατα δέχθηκαν νὰ τὸν βοηθήσουν καὶ μὲ ἁπλότητα περιέγραψαν μπροστὰ στὸν φακὸ τὰ σημαντικώτερα σημεῖα τῆς 'Αθηναϊκῆς Δημοκρατίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΙΝΩΤΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Ἡ πάλη μὲ τὸν θάνατο ὑράτησε σὲ ἀγωνία ὁλόυληρο τὸν λαὸ υαὶ μαζὶ μὲ τὴν ἐυίμηση γιὰ τὸν Βασιλέα υορυφώθηυε ἡ ἀγάπη

Υπῆρξε λαοφιλής. Ἴσως ὁ λαοφιλέστερος ἀπὸ ὅλους τοὺς προκατόχους του στὸν ἑλληνικὸ θρόνο. Ὅταν ἐστέφθη, ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, ἐσφράγισε μία ἐποχή: Τὴν ἐποχὴ τοῦ διχασμοῦ. Καὶ ἀποκατέστησε στὴν συνείδηση τοῦ ἔθνους τὴν ἑνότητα, παρ' ὅλον ὅτι ἡ μοῖρα τῆς Ἑλλάδος ἐπεφύλασσε ἀκόμη τὴν σκληρὴ δοκιμασία τοῦ συμμοριτοπολέμου. Ἀλλὰ τὸ πλατύ, ἀβίαστο γέλιο του, ἡ ἔκθηλη καλωσύνη του, ἡ πρώτη ἐκείνη ἐμφάνισή του στὴν κηδεία τοῦ ἀειμνήστου ἀδελφοῦ του (ἀπὸ τὶς μοναδικὲς σὲ δύναμη φυσιογνωμίες ὁ Γεώργιος Β΄, στέχος λατρείας, ἀλλὰ καὶ στόχος ἀντιδράσεως...), καθὼς ἐκράτει ἀπὸ τὸ χέρι τὸν μικροσκοπικὸ ἐπίδοξο, ἐλέω τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνο ΙΓ΄, τὸν ἐθεμελίωσαν στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ σύμβολο χαραυγῆς μιᾶς νέας ἐποχῆς ποὺ ἀνέτελλε χωρὶς τὸ φθοροποιὸ βαθὺ μῖσος τοῦ παρελθόντος.

Πέρασαν χρόνια. Καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀγῶνες, οἱ ἀνταγωνισμοὶ καὶ οἱ διαμάχες ποὺ ἐκυριάρχησαν στὸ προσκήνιο τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ἐσκέπασαν μὲ τὸ πέπλο τῆς λήθης ἐκείνη τὴν πρώτη εἰκόνα. Εἶχε ξεθωριάσει; Εἶχε σβήσει; Εἶχε ἁπλῶς ξεχαστῆ, κάτω ἀπὸ τὶς συναρπαστικὲς ἐντυπώσεις τοῦ καθ' ἡμέραν βίου;

Η ΞΑΦΝΙΚΗ ΕΙΔΗΣΗ

Η εἴδηση ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶναι βαριὰ ἄρρωστος (εἴδηση ξαφνική, τὴν ἐπομένη τῶν ἐκλογῶν, – κι ἂς κυκλοφοροῦσαν ἀπὸ καιρὸ φῆμες, ποὺ εἶχαν ἐνταθῆ τὶς τελευταῖες ἡμέρες), ἦρθε σὰν ἀνεμοβύελλα ποὺ ἀνήφπασε τὸ πέπλο τῆς λήθης. Καὶ ἡ εἰκόνα ἡ πρώτη, ἀπεκαλύφθη ἄφθαρτη! Ἐσκίρτησαν ὅλοι στὸ ἄκουσμα ὅτι ὁ Παῦλος κινδυνεύει. Διὰ μιᾶς ἔσβησαν ὅλες οἱ ἄλλες ἐντυπώσεις καὶ μιὰ μαγικὴ γέφυρα ἔνωσε δυὸ χρονολογίες: 1947 - 1964. Καὶ ἠσθάνθησαν ὅλοι ὅτι ὁ Βασιλεὺς Παῦλος δὲν εἶχε ἀπομακρυνθῆ οὔτε στιγμή, οὔτε χιλιοστό, ἀπὸ τὴν ψυχή τους. Καὶ ἔσκυψαν νοερὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν κλίνη τοῦ πόνου καὶ συμπαραστάθηκαν μὲ ἀπίστευτη ἀφοσίωση (οὔτε οἱ ἴδιοι ὑπωπτεύοντο ὅτι διέθετον τόσα ἀποθέματα στοργῆς καὶ ἀγάπης...) καὶ καθολικότητα στὴν ἐπικὴ πάλη ποὺ ἄρχιζε μὲ τὸν θάνατο...

Τὴν παραμονὴ εἶχε ὁρκίσει τὴν νέα κυβέρνηση ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὶς ἐκλογές. Ἦταν οἱ δεύτερες ἐκλογὲς μέσα σὲ τέσσερις μῆνες. Δραματικὲς ἐσωτερικὲ καὶ ἐξωτερικὲς ἐξελίξεις εἶχαν κορυφώσει τὴν κρίση ποὺ ξέσπασε πρὶν ἕνα χρόνο περίπου, τὴν ἄνοιξη τοῦ 1963. Ὁ φανατισμὸς τῶν ἀντιπάλων πολιτικῶν μερίδων εἶχε ξεπεράσει τὰ ὅρια. Τὴν ἴδια ὥρα ποὺ διεγράφετο στὸν ὁρίζοντα ὁ κίνδυνος γιὰ μιὰ ἑλληνοτουρκικὴ σύρραξη γιὰ τὴν Κύπρο.

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ;

Οἱ δικαστικοὶ ἀντιπρόσωποι ἑτοίμαζαν τὶς κάλπες καὶ χωρίζαν τὰ ψηφοδέλτια, ἐνῶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων συνέχιζαν τὶς περιοδεῖες τους, ἐκτοξεύοντας μύδρους ἐναντίον ἀλλήλων καὶ ἐνῶ, στὴν Ἀθήνα, ἡ ἀνεύθυνη ὑπηρεσιακὴ κυβέρνηση προσπαθοῦσε νὰ εὕρη λύση στὸ δραματικὸ κυπριακὸ ἀδιέξοδο. Συσκέψεις στὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο, ὁλονύκτια «πολεμικὰ συμβούλια ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Διαδόχου. Ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Διαδόχου πάντοτε. Ποτέ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Βασιλέως. «Ποῦ εἶναι ὁ Βασιλεύς;» – ρωτοῦσαν οἱ «καχύποπτοι. Χωρὶς ἀπάντηση τὸ ἐρώτημα, ἔθινε φτεροὰ στὴν φήμη ποὺ ἄρχιζε νὰ ξοπλώνεται: 'Ο Βασιλεὺς εἶναι ἄρρωστος. Παραμονὲς ἐκλογῶν, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ἀκέμη τῆς συγκλονιστικῆς ἐντυπώσεως ποὺ προεκάλεσε ὁ ξαφνικὸς θάνατος τοῦ Σφακλῆ Βενιζέλου, μιὰ ἑβδομάδα πρίν, ἡ κοινὴ γνώμη εἶχε κονταστεθῆ ἀμήχανη, σχεδὸν πανικόβλητη. Ἐκλογές, πόλεμος, χωρὶς κυβέρνηση, ἴσως καὶ χωρὶς Βασιλέα. Γιατὶ ξεφύτρωσαν καὶ τώρα, ὅπως συμβαίνει συνήθως, οἱ «καλῶς πληροφορημένοι». «'Ο Βασιλεὺς ἔχει πεθάνει», διέδιδαν ἴσως ἀπὸ καλὴ πίστη.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐκινδύνευε ἀπὸ τότε. Πόσο σοβαρὴ ἦταν ἡ κατάστασή του ἀπεδείχθη λίγες μέρες μετά. Κι ὅμως αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη, τότε, παραμονὴ τῶν ἐκλογῶν, νὰ καθησυχάση τὸν λαό του. Σηκώθηκε μὲ κόπο ἀπὸ τὸ κρεβάτι, καὶ μὲ τὸ αὐτοκίνητο κατέβηκε στὸ Πασαλιμάνι. Γιὰ νὰ τὸν ἰδοῦν. Γιὰ νὰ τὸν φωτογραφήσουν καὶ νὰ πεισθοῦν καὶ ὅσοι δὲν θὰ τὸν ἔβλεπαν. Καὶ γιὰ νὰ γίνη πιὸ πειστικός, ἐκεῖ στὸ μῶλο, ἔκανε μὲ τὰ πόδια ἕνα μικρὸ περίπατο.

Τρεῖς μέρες μετά, ὁ λαὸς ἐψήφισε. Ὅλοι (νικηταὶ καὶ ἡττημένοι) ἀνέπνευσαν. Δὲν εἶχε σημασία ἡ νίκη ἢ ἡ ἧττα. Τὸ σπουδαῖο ἦταν πὼς ἡ χώρα πέρασε τὴν κοίσιμη κομπὴ χωρὶς ἄλλες ἐπιπλοκές. Ἠρέμησαν τὰ πνεύματα. Καὶ τότε θυμήθηκαν ὅλοι: Τί γίνεται ὁ Βασιλεύς; Τὸ πρωῖ τῆς Δευτέρας τὸ ἐρώτημα ἔγινε πιὸ ἔντονο. Ἡ ἐντολὴ στὸν νέο πρωθυπουργὸ ἐδόθη τηλεφωνικῶς. Γιατί; Καὶ ἔπειτα: Ἡ ὁρκωμοσία τῆς νέας κυβερνήσεως δὲν θὰ πραγματοποιηθῆ στὰ Ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως συνήθως, ἀλλὰ στὸ Τατόϊ. Καὶ πάλι, γιατί;

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΡΟΛΟΣ

Στηριζόμενος μὲ κόπο στὰ πέδιά του, ὁ Βασιλεὺς ἔδωσε τὸ χέρι του καὶ συνεχάφη ἕνα - ἕνα τὰ μέλη τῆς νέας κυβερνήσεως. 'Ο τελευταῖος του ρόλος. Χαμογέλασε, τοὺς εἶπε δυὸ λόγια. Τοὺς εἶπε πὼς ὅποτε τὸν χρειασθοῦν θὰ τὸν εὕρουν ἐκεῖ. Ἐκεῖ, ποῦ;

ΛΙΓΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ, ΜΕ ΚΑΤΑΦΑΝΗ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ

Κανεὶς δὲν ἔμαθε τί ἐπικολούθησε στὸ Τατόϊ, ὅταν οἱ ὑπουργοὶ ἀπεχώρησαν. Τὴν ἄλλη μέρο μόνο ὁ λαὸς ἐπληροφορεῖτο ἐπισήμως ὅτι ὁ Βασιλεὺς κινδυνεύει, ὅτι εἶναι βαριὰ ἀσθενής (τί σημασία ἔχει τώρα πλέον, ὁπὸ τί ἔπασχε καὶ ἀπὸ πότε...) καὶ ὅτι θὰ ὑποστῆ ἡ ἐγχείρηση χειρουργικὴ ἐπέμβοση. Ραγδαῖες οἱ ἐξελίξεις, ἐντυπωσιακὴ ἡ ἐγχείρηση, κακὴ ἡ ἐνημέρωση τῆς κοινῆς γνώμης, ἐκοούφωσαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὴν ἀγωνία. Τρεῖς Ἕλληνες καὶ δυὸ ξένοι γιατροί, σκυμμένοι ἀπὸ τὶς 9 τὸ πρωῖ ἐπάνω στὸν ἄρρωστο. Δέκα τὸ πρωῖ, ἕνδεκα, πηγαίνει μεσημέρι, κανεὶς δὲν γνωρίζει τίποτε. Οὔτε ἡ κυβέρνηση, οὔτε ἡ Αὐλή, κανείς. Δειλὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς κυβερνήσεως πρεσπαθεῖ νὰ μετοιάση τὴν ἀνησυχία: «Συνεχίζεται ἡ ἐγχείρηση», ψελλίζει ὁ κ. Σ. Στεφανόπουλος, χωρὶς νὰ εἶναι καὶ πολὺ βέβαιος ὅτι ἡ πληροφορία του εἶναι ἀκριβής. Μία ἡ ὥρα: 'Η ἐγχείρηση συνεχίζεται. Δύο μετὰ τὸ μεσημέροι, τὸ ἴδιο ἀνακοινώνει τὸ ραδιόφωνο. Μόνο στὶς τρεισήμισυ ἔοχεται ἡ πρώτη θετικὴ εἴδηση: Ναί, ἡ ἐγχείρηση ἔγινε «ἐπιτυχῶς». Ὑπογράφουν οἱ γιατροί. Κάποιος στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ξεφεύγει ἀπὸ ὅλους. Ἔχει ὁ Θεὸς αὔριο...

ΧΑΝΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΕΛΠΙΣ

Καὶ πέρασαν δύο ἑβδομάδες. Στὴν ἀρχὴ ὅλα ἔδειχναν ρόδινα. Πῆρε τροφὴ ὁ ὑψηλὸς ἀσθενής, μίλησε, ἄκουσε μουσική, χάϊδεψε τὴν ἐγγονή του, περπάτησε... Καὶ ξαφνικά, κατέρευσε. Πρῶτο σημάδι: Θρομβοφλεβίτις. Δεύτερο, ἡ ἐμβολὴ στὸν πνεύμονα. Κ' ἔπειτα ἄρχισαν μία - μία νὰ σταματοῦν οἱ λειτουργίες τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀστραπιαία ἡ ἐξέλιξη. Οὔτε ποὺ τὸ κατάλαβε «κανεὶς πότε ἀπὸ τὴν ἀνάρρωση μεταπήδησε στὸ κῶμα. 'Ο Βασιλεὺς ψυχορραγεῖ...

Μία, δύο, τρεῖς, τέσσερις, πέντε ἡμέρες, οἱ ἐφημερίδες ἐπαναλαμβάνονται. Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς. Ἡ ἐπιστήμη, ἀδύναμες, ὑψώνει τὰ χέρια. Καὶ μόνο ἡ θρησκεία προσφέρει τὴν τελευταία παρηγοριὰ στὸν ἥρεμο τώρα, ἑτοιμοθάνατο Βασιλέα: 'Η εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης μεταφέρεται μὲ σπουδὴ ἀπὸ τὴν Τῆνο, κ' ἐκεῖ, στὸ προσκέφαλο τοῦ πόνου, δίνει δύναμη στὸν ἄρρωστο καὶ στοὺς δικούς του. Καὶ ὑπογραμμίζει ἀκόμη μιὰ φορά, πόσο βαθειὰ μένει ἡ παράδοση στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας.

Κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς Θεομήτορος, ἄφησε τὴν τελευταία πνοὴ του ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Παῦλος. Ἡ ἱστορία θὰ μιλήση γιὰ τὸ ἔργο του. Ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ του μίλησε γιὰ τὸν Ἄνθρωπο. Ἀπεδείχθη λαοφιλής, ὅσο, ἴσως, κανεὶς ἀπὸ τοὺς προκατόχους του. Τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου μας ἔκλεισε μιὰ ἐποχή: Τὴν ἐποχὴ τοῦ Διχασμοῦ. Δὲν εἶχαν ἄδικο ὅσοι ἐξέθρεψαν ἐλπίδες πρὶν 17 χρόνια... Αὐτὸ τὸ πέρασμά του ἀποκατέστησε τὴν ἑνότητα στὴν συνείδηση τῶν Ἑλλήνων, παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες καὶ τὶς φουρτοῦνες τῆς τελευταίας δεκαετίας. Στὶς ὕστατες στιγμές του, ὁ καλὸς Βασιλιὰς θὰ ἔποεπε νὰ ἀκούη ἀκέμη τίς θυελλώδεις ἐπευφημίες μὲ τὶς ὁποῖες τὸν ὑπεδέχθη τὸ πλῆθος τῶν «ἀνενδότων», ποὺ εἶχε συγκεντρωθῆ πρὸ τῶν Ἀνακτόρων τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ ὠρκιζόταν ἡ πρώτη κυβέρνηση τοῦ Κέντρου (κάτω ἀπὸ τὴν παραφορὰ τῆς πολιτικῆς ἀντιδικίας δὲν εἶχαν διστάσει νὰ διακόψουν ἐπὶ δεκαετίαν τὶς σχέσεις τους μὲ τὸ Στέμμα...), πρὸ τετοιμήνου. Λίγη ὥρα πρὸ τῆς ὁρκωμοσίας ἔφθασε ὁ Βασιλεὺς ἀπὸ τὸ Τατόϊ. Τὸ ἀνοικτὸ μικρὸ αὐτοκίνητο τὸ ὡδηγοῦσε ὁ Διάδοχος. Στὸ πλευρό του ὁ Παῦλος. Πίσω ἀπὸ τὰ μαῦρα του γυαλιὰ εἶδε τὸ πλῆθος ποὺ τὸν ἐξητωκραύγαζε στὸ πέρασμά του καὶ παραληρεῖσε. Χαμογέλασε εὐτυχής. Καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ τελευταῖο χειροκρότημα... Πέρα ἀπὸ κάθε πολιτικὴ ἀνάλυση, ἕνα σημάδι γιὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀρχίζει σήμερα, σφραγίζοντας ὁριστικὰ τὸν Διχασμὸ καὶ τίς παραφυάδες του....

ΝΙΚΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

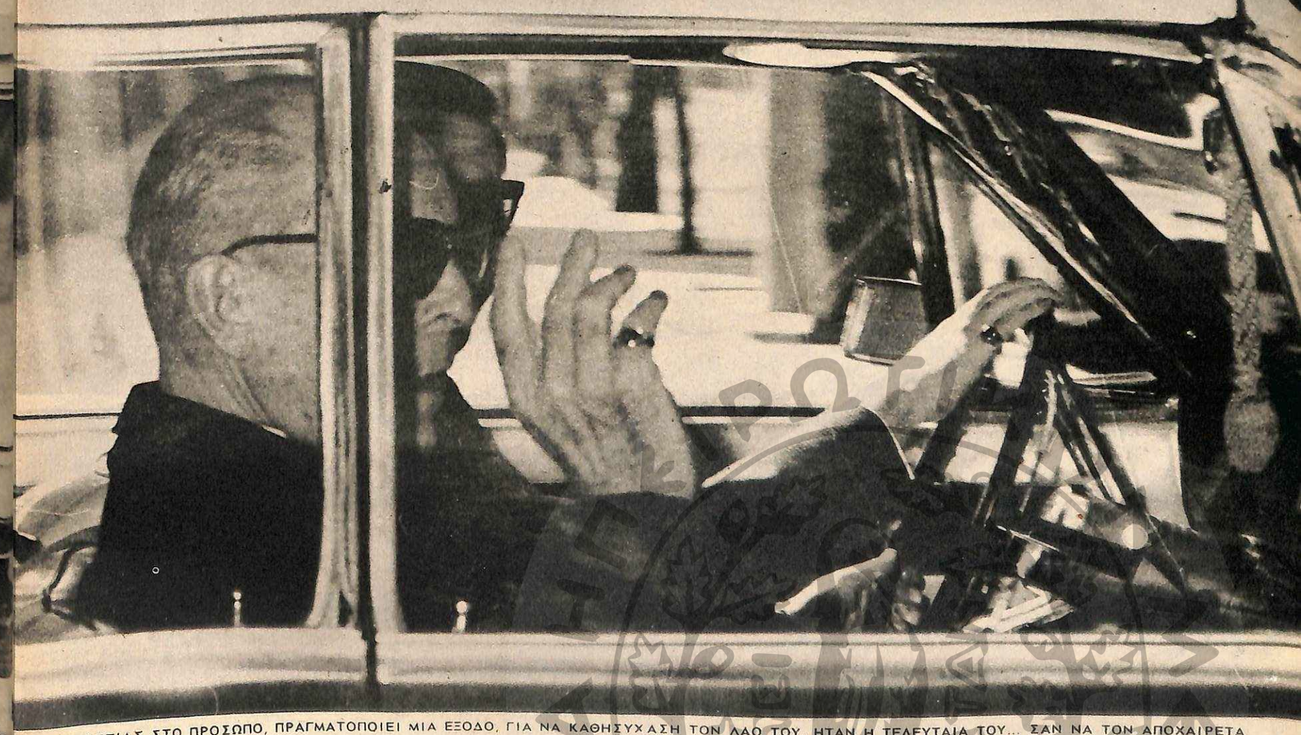

ΑΡΡΩΣΤΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ, ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΜΙΑ ΕΞΟΔΟ, ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΘΗΣΥΧΑΣΗ ΤΟΝ ΛΑΟ ΤΟΥ. ΗΤΑΝ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟΥ... ΣΑΝ ΝΑ ΤΟΝ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΑ

Στὴν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου. Δὲν ἔχουν περάσει οὔτε τρεῖς ὧρες ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ὁ Α΄ ἄφησε τὴν τελευταία του πνοή, στὴν ἔπαυλη τοῦ Τατοΐου. Καὶ τώρα, μέσα στὴν πιὸ ἐπίσημη αἴθουσα τῆς Ἑλλάδος, μέσα στὴν νεκρικὴ σιγή, ποὺ συμπυκνώνει τὴν πιὸ βαθεία συγκίνηση, ἀντηχεῖ ἡ φωνὴ τοῦ πρωθυπουργοῦ : «Ζήτω ὁ Βασιλεύς!..». Ὁ νέος Βασιλεύς, ὁ μέχρι ἐκείνη τὴν στιγμὴ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὁ συντετριμμένος ἀπὸ τὸ πλῆγμα γιὸς ἑνὸς λατρευτοῦ πατέρα, χλωμός, κατάχλωμος ἐνίγει τὴν ὀδύνη του καὶ μὲ φωνὴ σοβαρή, σταθερὴ ἐπαναλαμβάνει τὶς λέξεις ἐνὸς ὅρκου, τὸν ὁποῖο ἐτίμησε σ' ὁλόκληρη τὴν ζωή του ἐκεῖνος ποὺ ἔφυγε...

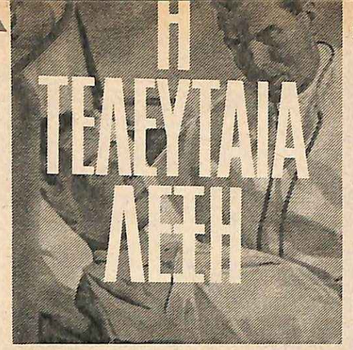

ΠΡΟΣΟΧΗ ΠΑΝΤΑ ΣΤΑ ΚΑΥΣΑΕΡΙΑ

Στὴν «Ἰατρικὴ Ἐφημερίδα τῆς Νέας Ἀγγλίας» (Ἡνωμένες Πολιτεῖες), οἱ νευρολόγοι τοῦ πανεπιστημίου Γέηλ Γκόρντον Τζίλμπερτ καὶ Τζίλμπερτ Γκλαίηζερ ἀνέφεραν τὴν παράξενη περίπτωση ἑνὸς ἀστυνομικοῦ τῆς τροχαίας, στὸ Νιοῦ Χαίηβεν, ποὺ μερικὲς φορὲς «φαινόταν χαρούμενος καὶ εἶχε ὄρεξη γιὰ ἀστεῖα», ἀλλὰ τὶς περισσότερες ἦταν νευρικὸς καὶ εὐερέθιστος. Σχεδὸν κάθε ἀπόγευμα, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς ὧρες ὑπηρεσίας, αἰσθανόταν ζαλάδα καὶ ὑπνηλία. Μερικὲς φορὲς ἔχανε τὶς αἰσθήσεις του, ἀπὸ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας μέχρι μιάμιση ὥρα.

Μετὰ ἀπὸ ἕναν χρόνο μὲ παρόμοια συμπτώματα, ὁ ἀστυφύλακας πῆρε μετάθεση γιὰ τὸ γκαράζ τῆς μονάδος του, ὅπου ἐργάσθηκε ὡς μηχανικός. Δὲν ἔγινε καλύτερα καὶ γι' αὐτὸ εἰσήχθη γιὰ λίγον καιρὸ στὴν κλινικὴ τοῦ πανεπιστημίου Γέηλ, ὅπου ἔγινε γοήγορα καλὰ καὶ ἄρχισε νὰ κερδίζη βάρος. Ἕξη μῆνες, ὅμως, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴ στὴν ἐργασία του, εἶχε μιὰ σοβαρὴ ὑποτροπή.

Ἐκεῖνο ποὺ ἐπέτρεψε στοὺς γιατροὺς νὰ κάνουν τὴν διάγνωση τῆς περιττώσεώς του ἦταν τὸ ὅτι ὁ ἄρρωστος πήγαινε καμμιὰ φορὰ στὸ κτῆμα του, ὅπου ἐργαζόταν μὲ ἕνα τρακτέρ, ποὺ ἀπαιτοῦσε νὰ περπατᾶ πίσω του. Μὲ τὴν «βοήθεια» τῆς ἐξατμίσεως τοῦ τρακτέρ, ὁ παραθεριαμός του τοῦ ἔφερνε τὰ ἴδια νευρικὰ συμπτώματα, ὅπως καὶ ἡ ἐργασία του στὴν πόλη: Ἀνώμαλους κυματισμοὺς στὸν ἐγκέφαλο, ἀνικανότητα συγκεντρώσεως, δύθιση, τοεμοῦδες.

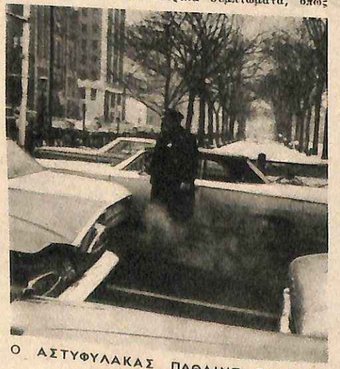

Ο ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΑΣ ΠΑΘΑΙΝΕ ΖΑΛΑΔΕΣ

Οἱ περισσότεροι γιατροὶ πιστεύουν ὅτι ὁ ὁρισμὸς ἐξεπλένεια τὸ μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακος, μόλις ἀρχίση πάλι ἡ ἀναπνοὴ στὸν καθαρὸ ἀέρα. Οἱ νευρολόγοι τοῦ Γέηλ, ὅμως, ἔχουν τὴν γνώμη ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἀκριβές οὔτε γιὰ ὅλα τὰ ἄτομα, οὔτε καὶ στὶς περιπτώσεις ἐπανειλημμένης ἐκθέσεως σὲ περιβάλλον μολυσμένο μὲ μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακος. Εἰδικὰ στὴν περίπτωση τοῦ ἀστυφύλακα τοῦ Νιοῦ Χαίηβεν βρέθηκε μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακος στὸ αἷμα του τριάντα ὧρες μετὰ τὴν ἐπάνοδό του στὸν καθαρὸ ἀέρα.

Ἐν τῷ μεταξύ, δοκιμὲς σὲ πειραματόζωα σὲ εὐρωπαϊκὰ ἐργαστήρια ἐπιβεβαιώνουν τὶς ὑπόνοιες ὅτι χαλασμένοι σωλῆνες ἀπὸ σάμπες πετρελαίου, καθὼς καὶ τὸ νὰ διατηρῆ κανεὶς σὲ κίνηση τὸ αὐτοκίνητό του μέσα στὸ γκαραζ, μποροῦν νὰ ἀποτελοῦν κίνδυνο πολὺ μεγαλύτερο καὶ πολὺ περισσότερο ὕπουλο, ἀπὸ ὅσο εἶχαν φανταασθῆ μέχρι σήμερα οἱ διάφοροι ἐπιστήμονες.

Οἱ νεώτερες ματαυτήσεις τῆς ἰατρικῆς γιὰ τὴν παράταση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου

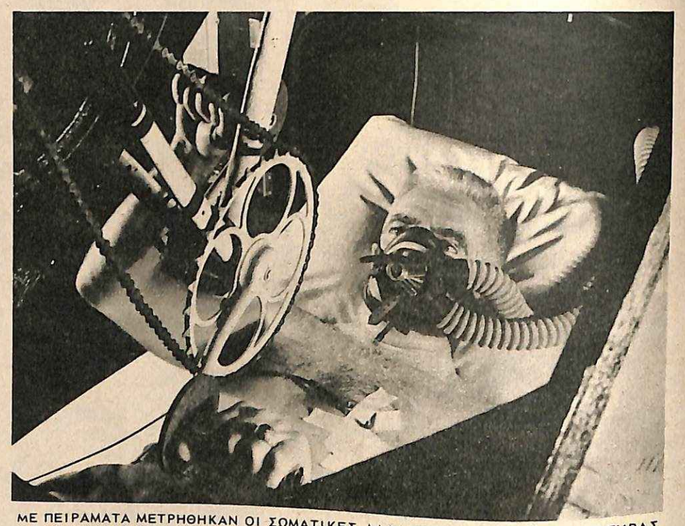

ΜΕ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Τὸ πανάρχαιο ὄνειρο τῆς παρατάσεως τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἔχει πραγματοποιηθῆ στὸν αἰῶνα μας σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ἡ ἐπιστήμη ἐπεκτείνει τώρα τὶς φιλοδοξίες της ἀπὸ τὴν παράταση στὴν βελτίωσή της. Μὲ ἄλλα λόγια, οἱ ἐπιστήμονες θέλουν νὰ ἀπαλλάξουν τὴν προχωρημένη ἡλικία ἀπὸ τὶς ἀναπηρίες καὶ τὶς ἀδυναμίες της καὶ νὰ διατηρήσουν τὸ σφρίγος, σωματικὸ καὶ πνευματικό, τῆς νεαρᾶς καὶ τῆς μέσης ἡλικίας, ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ πέρα ἀπὸ τὰ ἑκατό. Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρεται ἡ ἐπιστήμη γιὰ τὴν μείωση τῆς εὐπάθειας σὲ ἀσθένειες, ποὺ μεγαλώνει ὅσο προχωρεῖ ἡ ἡλικία.

Τὰ χρόνια νοσήματα, περισσότερο δὲ ἀπὸ κάθε ἄλλο ὁ καρκίνος καὶ οἱ θλάδες τῆς καρδιᾶς καὶ τῶν αἱμοφόρων ἀγγείων, δὲν ἀποτελοῦν μόνο τὶς κυριώτερες αἰτίες θανάτου, ἀλλὰ καὶ περιορίζουν τὴν κανονικὴ δραστηριότητα τοῦ ἀτόμου καὶ προκαλοῦν μερικὴ ἢ ὁλικὴ ἀναπηρία στοὺς ἡλικιωμένους.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἑκατὸ χρόνια, ἡ ἐπιστήμη εἶχε ἀφιερωθῆ κατὰ μέγα μέρος στὶς μολυσματικὲς ἀσθένειες, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν κυριώτερη αἰτία θανάτου καὶ ἀναπηρίας. Κατὰ τὶς 2 - 3, ὅμως, τελευταῖες δεκαετίες, τὰ σύγχρονα φάρμακα, ἡ καλύτερη διατροφὴ καὶ τό, γενικά, βελτιωμένο περιβάλλον ἔχουν περιορίσει σημαντικὰ τὶς ἀσθένειες αὐτές. Ἔτσι, μαζὶ μὲ τὴν βελτιωμένη ἰατρικὴ τεχνικὴ στὴν θεραπεία τῶν τραυμάτων καὶ σχεδὸν ὅλων τῶν ἀσθενειῶν, ἔχει παραταθῆ ἡ μέση διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἕνας ὅλλοτε ἀφανὴς κλάδος τῆς ἰατρικῆς, ἡ γεροντολογία, ἐξελίσσεται σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ταχύτατα ἀναπτυσσόμενες ἰατρικὲς ειδικότητες.

Τὸ γῆρας δὲν εἶναι, φυσικά, ἀσθένεια, ἀλλὰ ἕνα βιολογικὸ φαινόμενο, ὅπως ἡ γέννηση. Ἐλάχιστοι ἄνθρωποι πεθαίνουν μόνο ἀπὸ γηρατειά. Τὸ πῶς γερνᾶ τὸ σῶμα, τὸ πῶς μεταβάλλονται καὶ ὑποχωροῦν οἱ ὀργανικὲς λειτουργίες εἶναι ἀκόμη κατὰ μέγα μέρος μυστήριο γιὰ τὴν ἐπιστήμη, ὅπως ἀκόμη μεγαλύτερο μυστήριο εἶναι τὸ γιατί ὁρισμένα ἄτομα γερνοῦν πιὸ γρήγορα ἀπὸ ἄλλα.

Κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος μας εἶχε πολλοὺς ὀπαδοὺς ἡ θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία, στὴν προχωρημένη ἡλικία, τὰ δηλητηριώδη ὑποπροϊόντα, ἀπὸ τὴν χημικὴ δραστηριότητα τοῦ σώματος, δὲν ἐξουδετερώνονται πιά ἢ δὲν καταστρέφονται ἀπὸ τὸν μηχανισμὸ καθαριότητος τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ὅτι ἡ βασικὴ αἰτία τῆς βαθμιαίας φθορᾶς τοῦ σώματος εἶναι ἡ αὐτοδηλητηρίασση. Σύμφωνα μὲ μιὰ ἄλλη θεωρία, τὸ σῶμα λειτουργεῖ σὰν ρολόϊ. Τὸ κύριο ἐλατήριο ξεκουρδίζεπαι σιγὰ - σιγά, χειροτερεύοντας ἔτσι τὴν κατάσταση τῶν ὀργάνων καὶ τῶν ἱστῶν, καὶ στὸ τέλος σταματᾶ ὁλόκληρος ὁ μηχανισμός.

Ἡ κληρονομικότητα ἐθεωρεῖτο καὶ θεωρεῖται ἀκόμη σὰν ἀποφασιστικὸς παράγων στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπόγονοι μακροβίων γονέων καὶ παππούδων εἶναι πιθανότερο νὰ ζήσουν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους οἰκογενειῶν μὲ ἱστορικὰ προώρων θανάτων..

Γιὰ τὴν ἐξιχνίαση τῶν μυστικῶν τοῦ γήρατος ἔχουν γίνει εὐρύτατες ἔρευνες, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγείας. Πειράματα σὲ ἑκατοντάδες ἄτομα, ἡλικίας 20 - 90 ἐτῶν, ἀπέδειξαν ὅτι κατὰ μέσον ὅρο ἡ ἱκανότητα γιὰ ἐργασία ὑποχωρεῖ τουλάχιστον κατὰ τὸ ἕνα τρίτο μὲ τὴν ἡλικία. Τὸ αἷμα προωθεῖται στὸ σῶμα, σὲ περιπτώσεις ἐντόνου ἀσκήσεως, μὲ τὴν μισὴ ταχύτητα καὶ τὸ ὀξυγόνο παραλαμβάνεται ἀπὸ τὸ αἷμα γιὰ τὴν μεταφορὰ του ἀπὸ τοὺς πνεύμονες στοὺς ἱστοὺς μὲ λιγώτερη ἀκόμη ἀπὸ τὴν μισὴ ταχύτητα, ἂν συγκριθοῦν οἱ ὁμάδες ἡλικίας 70 - 90 καὶ 20 - 30.

Ἡ πρόοδος τῆς ἡλικίας συνοδεύεται ἀπὸ μείωση τῆς ἱκανότητος ἀναπροσαρμογῆς σὲ μεταβολὲς καὶ ἐπιστροφῆς στὸ κανονικό, ὕστερα ἀπὸ διάφορες διαταραχὲς τῆς ὀργανικῆς ἰσορροπίας. Οἱ τελευταῖες θεωρίες, ποὺ στηρίζονται στὶς ἔρευνες αὐτές, ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ λόγος τῆς παρακμῆς εἶναι ἴσως ἡ ἀπώλεια ἱστῶν, ὅπως καὶ μυῶν – ἀπώλεια ποὺ φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀδυνάτισμα, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς ρυτίδες καὶ τὴν χαλάρωση τοῦ δέρματος. Αὐτὸ πάλι, κατὰ τοὺς ἐπιστήμονες, ὀφείλεται στὴν ἐξαφάνιση κυττάρων, ποὺ πεθαίνουν χωρὶς νὰ ἀναπαράγωνται.

Ὅταν οἱ ἐπιστήμονες ἀνακαλύψουν τὰ μυστικὰ τῶν ἀπωλειῶν αὐτῶν τῶν κυττάρων, καὶ ἰδιαίτερα γιατὶ οἱ ἀπώλειες αὐτὲς γίνονται μὲ διαφορετικὸ ρυθμὸ καὶ σὲ διάφορη ἡλικία στὰ διάφορα ἄτομα, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀροῦν τὸν τρόπο καὶ νὰ τὶς περιορίσουν.

Τὸ γῆρας φυσικὰ εἶναι κάτι τὸ ἀναπόφευκτο. Ἴσως, ὅμως, νὰ μπορῆ νὰ ἀναβλῆθῆ γιὰ ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα καὶ νὰ περιορισθοῦν ἔτσι οἱ τόσο δυσάρεστες συνέπειές του.

ΜΕ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ 'ΚΙΚΙΟΝΕΜ ΤΗΣ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΑΛΑΝΤΗΕΙΕΣ ΕΜΙΚΡΑ 'Η ΜΕΓΑΛΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΟΛΟΥΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΕΙΔΙΚΩΣ ΕΙΔΙΑΝΩΝ ΑΑ ΟΔΗΓΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ • ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΙΑ ΣΕΛΙΔΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΕΠΑΝΩ

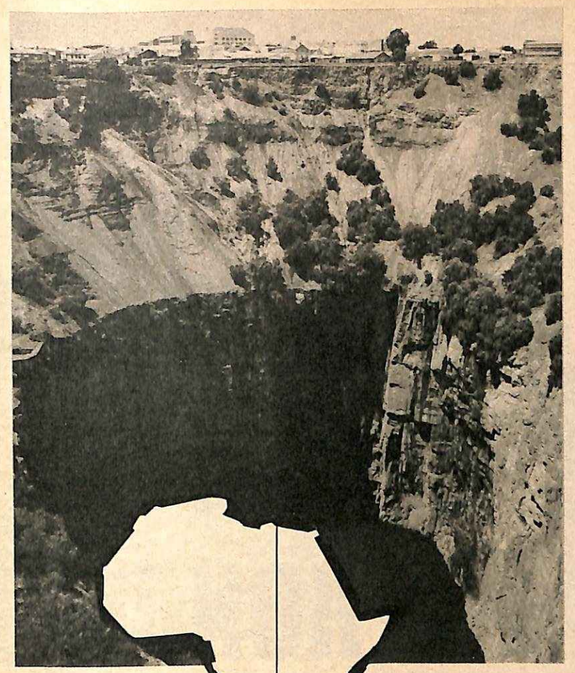

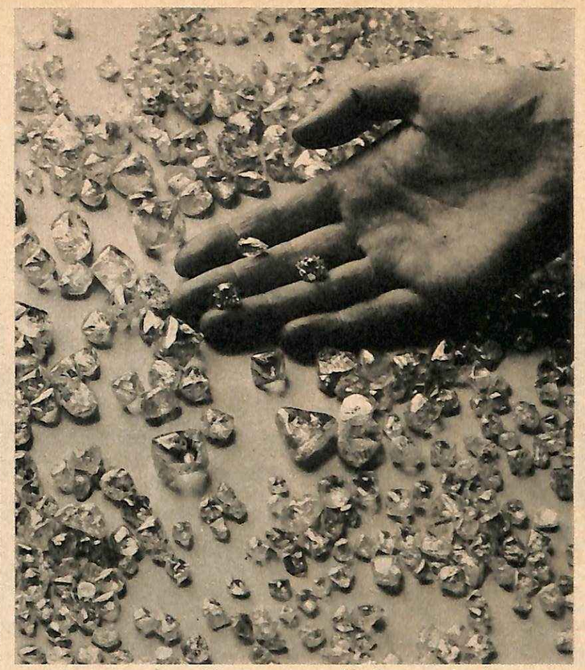

Kimberley, ἡ καρδιὰ τῆς παγκοσμίου βιομηχανίας διαμαντιῶν

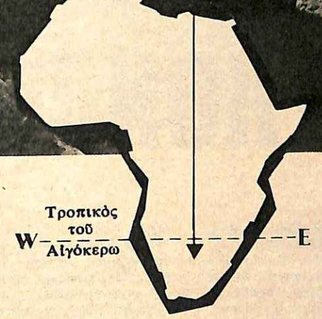

Ἀκοῦστε —

τὴν ἱστορία τῶν διαμαντιῶν

15.000.000 καράτια. Ὅταν θὰ σταθῆτε στὴν ἐξέδρα τῆς «Μεγάλης τρύπας», τοῦ μεγαλύτερου κρατήρα τῆς γῆς ποὺ ἔγινε ἀπὸ ἀνθρώπινα χέρια, πρέπει ν' ἀφήσετε τὴ φαντασία σας νὰ πετάξη. Φανταασθῆτε χιλιάδες ἀνθρώπους νὰ σκάβουν, ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα, χρόνο μὲ τὸ χρόνο, γιὰ νὰ βροῦν τὰ διαμάντια στὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ νὰ τὰ βγάλουν στὸ φῶς τοῦ ἥλιου.

Σαρανταπέντε ὁλόκληρα χρόνια κράτησε τὸ σκάψιμό της, ἀπὸ τὸ 1871 ὡς τὸ 1915, ὥσπου νὰ μετακινηθοῦν 21.336.000.000 κιλὰ «γαλάζιας γῆς» καὶ νὰ βρεθοῦν διαμάντια συνολικοῦ βάρους 15 000.000 καρατίων.

Ἅμα τὸ βάθος της ἔφθασε τὰ 365 μ. καὶ ἡ διάμετρός της τὸ 1,5 χλμ., ἡ ἀνόρυξις σταμάτησε, γιατὶ ὑπῆρχε μεγάλος κίνδυνος κατολισθήσεως τῶν βράχων. Ἀπὸ τότε ἄρχισε λίγο λίγο νὰ γεμίζη νερὸ καὶ ὑπολογίζεται πὼς σὲ 10 χρόνια ἀπὸ σήμερα θὰ ξεχειλίση.

Παρὸν καὶ μέλλον. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς «Μεγάλης τρύπας» σημείωσε καὶ τὸ τέλος τῆς ρομαντικῆς ἐποχῆς στὴν ἐξόρυξι τῶν διαμαντιῶν. Σήμερα τὰ διαμάντια ἐξορύσσονται σὲ ὑπόγειες στοὲς μὲ ἐπιστημονικὴ μέθοδο καὶ σύγχρονα μέσα.

Εἶναι κάτι τὸ ἐκθαμβωτικὸ νὰ δῆ κανεὶς τὴν ἔκθεσι τῶν ἄκοφτων διαμαντιῶν, ποὺ ὑπάρχει στὸ Kimberley ἢ νὰ παρακολουθήση τὶς τελικὲς φάσεις τῆς ἐπεξεργασίας των, καθὼς τὰ κόβουν ἐπάνω σὲ τραπέζια ἀλειμμένα μὲ λίπος.

Στὸ Kimberley ἑδρεύει ἡ Ἑταιρία Ἀδαμάντων, ποὺ ἔχει διεθνεῖς ἐμπορικὲς συμβάσεις μὲ τὶς κυριώτερες χῶρες παραγωγῆς διαμαντιῶν (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ρωσίας), γι' αὐτὸ καὶ τὸ **Kimberley** παραμένει τὸ στρατηγεῖο τῆς παγκοσμίου βιομηχανίας διαμαντιῶν.

Ὁ πόλεμος τῶν Μπόερς. Ἡ πόλις δὲν ἔχει ἀλλάξει καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς πολιορκίας τῶν Μπόερς (1899 - 1900). Κατὰ τὴν πολιορκία κατεσκευάσθη ἕνα μεγάλο κανόνι (μὲ ὅ,τι ὑλικὸ βρισκόταν πρόχειρο) καὶ σήμερα εἶναι γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα The Long Cecil, ἀπὸ τὸν Cecil Rhodes, ποὺ βρισκότανε τότε μέσα στὴν πόλι. Σήμερα μπορεῖ νὰ τὸ δῆ κανεὶς στὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου. Τὸ Μουσεῖο τῆς πόλεως ἔχει πολλὰ ἀναμνηστικὰ κειμήλια αὐτοῦ τοῦ πολέμου.

Τέχνη καὶ ἔθιμα τῶν ἰθαγενῶν. Ὁ ἐπισκέπτης μπορεῖ νὰ δῆ στὴν πινακοθήκη Duggan Cronin 3.600 ἐκπληκτικὲς φωτογραφίες ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἰθαγενοῦς φυλῆς τῶν Bantu. Ἐπίσης, πολὺ ἐνδιαφέροντα δείγματα τῆς Βουσμανικῆς τέχνης ὑπάρχουν στὸ Mc Gregor Memorial Museum.

Ἐλᾶτε στὸ Kimberley. Τὸ Kimberley μπορεῖτε νὰ τὸ ἐπισκεφθῆτε εὔκολα, γιατὶ βρίσκεται ἐπάνω στὸ δρόμο σας (ἀεροπορικό, σιδηροδρομικὸ ἢ καὶ αὐτοκινήτου) μεταξὺ Γιοχάννεσμπουργκ καὶ Πόλεως τοῦ Ἀκρωτηρίου. Καὶ ἔχει ἐνδιαφέρον νὰ σταματήσετε 2 - 3 μέρες.

Πῶς θὰ φθάσετε; Ἡ South African Airways σᾶς μεταφέρει μὲ τὰ μεγαλοπρεπῆ Boeing 707 Stratojets μία φορὰ τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας στὸ Γιοχάννεσμπουργκ. Κατὰ τὸ ταξίδι σας, ποὺ διαρκεῖ μόνο λίγες ὧρες, ἔχετε μοναδικὴ ἐξυπηρέτησι καὶ καταβάλλεται ἰδιαίτερη φροντίδα γιὰ τὴν ἄνεσί σας. Διαλέξτε μεταξὺ Πρώτης θέσεως καὶ Οἰκονομικῆς.

Ἀπὸ τὸ Γιοχάννεσμπουργκ ὑπάρχει τακτικὴ ἀεροσυγκοινωνία πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς χώρας. Ἡ πτῆσις ἀπὸ τὸ Γιοχάννεσμπουργκ ὡς τὸ Kimberley διαρκεῖ 70'.

Γιὰ περισσότερες λεπτομέρειες συμβουλευθῆτε τὸν πράκτορά σας ἢ τὴν SOUTH AFRICAN AIRWAYS, ὁδὸς Καραγεώργη τῆς Σερβίας 4, Πλατεῖα Συντάγματος, τηλ. 229-007, 237-857.

Ἡ Νότιος Ἀφρικὴ περιμένει νὰ σᾶς καλωσορίση!

SA/8

SOUTH AFRICAN AIRWAYS

ΜΙΑ ΒΡΑΔΥΑ ΤΟΥ 1896 ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

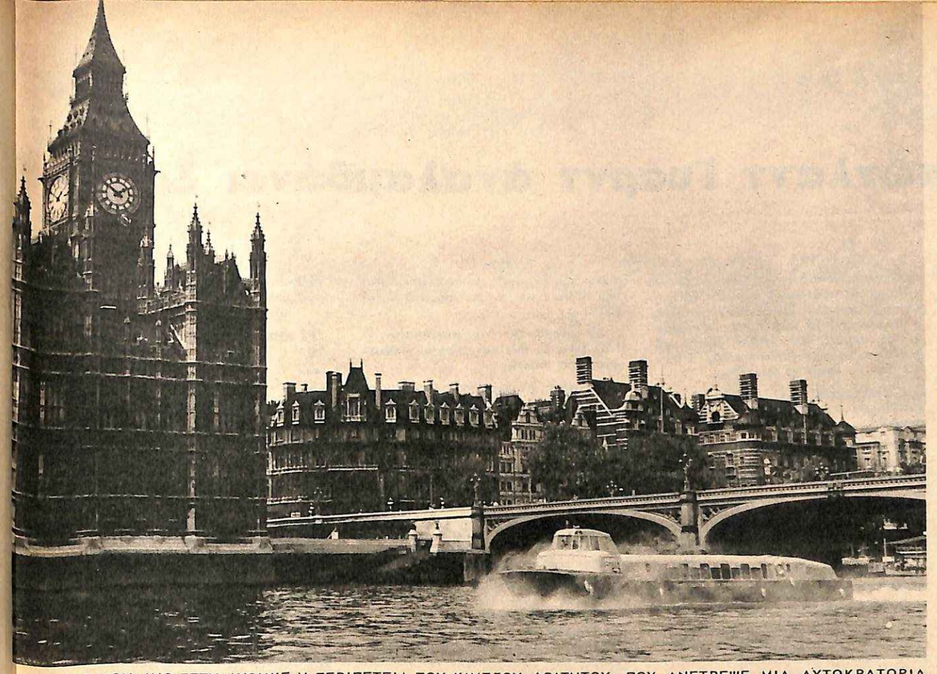

ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΞΕΤΥΛΙΧΘΗΚΕ Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΕΖΟΥ ΦΟΙΤΗΤΟΥ, ΠΟΥ ΑΝΕΤΡΕΨΕ ΜΙΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Ηταν μιὰ φθινοπωρινὴ βραδυά, στὸ Λονδίνο. Μιὰ βροιδυὰ ποὺ ἡ βροχὴ ἀνακατευόταν μὲ τὴν ὁμίχλη. Βρισκόμαστε στὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1896. Ἕνας νεαρὸς Κινέζος κατέβηκε ἀπὸ τὸ τραῖνο, στὸν σταθμὸ τοῦ Ἤστον. Πρὶν ἀπὸ λίγες ὧρες, φέρει στὸ λιμάνι τοῦ Λίβερπουλ. Στὸ διόστημα τοῦ μακρινοῦ ταξιδιοῦ, ἀνάμεσα στὴν Νέα Ὑόρκη καὶ τὸ Λίβερπουλ, ὁ νεαρὸς Κινέζος ἦταν ἕνας σιωπηλὸς καὶ ἐπιφυλακτικὸς ἐπιβάτης, βυθισμένος πάντα στὶς σκέψεις του.

Ὁ ἄγνωστος δὲν ἦταν πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνων. Τὸ κοστούμι του ἦταν καλοραμμένο, τὸ βάδισμά του ἀριστοκρατικό. Εἶχε ἕνα μικρὸ μουστάκι.

Παρὰ τὴν νεαρὴ ἡλικία του, ὁ ταξιδιώτης εἶχε περάσει πολλὲς περιπέτειες. Εἶχε κάνει τὸν γῦρο τοῦ κόσμου καί, τέλικά, εἶχε ἐπισύρει τὴν ὀργὴ τοῦ αὐτοκράτορός του καὶ εἶχε ἀναγκασθῆ νὰ φύγη ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Τώρα γύρευε ἄσυλο στὸ Λονδίνο. Ἴσως νὰ εὕρισκε ἐκεῖ τὴν γαλήνη.

Ὁ νέος σταμάτησε ἕνα ἁμάξι καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν ὁμιλῆ νὰ τὸν ὁδηγήση σ' ἕνα ξενοδοχεῖο τῆς συνοικίας τοῦ Στράντ. Ἐκεῖ, ἐγκαταστάθηκε σ' ἕνα εὐχάριστο δωμάτιο. Ὀφάσισε νὰ ἀπασχολεύσεται. Ὁ παλιό του φίλο, τὸν πρώην καθηγητὴ τοῦ ὁρα Τζέημς Κάντλι, ποὺ ὑπῆρξε πρύτανις τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς στὸ Χόγκ Κόγκ.

Ὁ γιατρὸς καὶ ἡ γυναίκα του θέχθηκαν μὲ θερμότητα τὸν ἐπισκέπτη τους. Εἶχαν νὰ ποῦν πολλὰ πράγματα. Ὁ γιατρὸς ρώτησε γιὰ μεφήσεις στὸ Χόγκ Κόγκ, καὶ παρατονίσθηκε ὅτι δὲν εἶχε λάβει καθόλου γράμματά τους. Ὁ νέος ἀπάντησε πὼς οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶχαν ἐπισύρει, ὅπως κι ὁ ἴδιος, τὴν ὀργὴ τοῦ αὐτοκράτορος.

—Ὡστόσο, πρόσθεσε, εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ παρουσιασθῶ στὴν κινεζικὴ πρεσβεία, ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἔστω κι ἀπὸ εὐγένεια.

Τὸ πρόσωπο τοῦ ὁρος Κάντλι σκυθρώπασε:

—Ἀποφύγετε νὰ πάτε στὴν πρεσβεία! Νὰ μὴν τριγυρίζετε κἂν στὰ γύρω μέρη. Κινδυνεύετε νὰ σάς ἀπαγάγουν καὶ νὰ σάς ξαναστείλουν πίσω στὴν Κίνα...

Ὁ νεαρὸς φοιτητὴς προσαρμόσθηκε πάρα πολὺ στὴν ἀγγλικὴ ζωή. Μιλοῦσε ἀγγλικὰ σὰν νὰ εἶχε γεννηθῆ στὸ Λονδῖνο. Οἱ τρόποι του καὶ τὰ ροῦχα του φαίνονταν ἐντελῶς βρεταννικά. Ἀπέκτησε πολλοὺς καινούργιους φίλους.

Ὁ ὁρ Ἑένρυ Μάνσον, ποὺ εἶχε γνωρίσει τὸν ἐξόριστο στὸ Χόγκ Κόγκ, τοῦ ἔδωσε τὴν ἴδια συμβουλὴ μὲ τὸν ὁρα Κάντλι.

—Νὰ μὴν πλησιάσετε καθόλου στὴν κινεζικὴ πρεσβεία!

Ὁ νέος δὲν πῆρε αὐτὴ τὴν προειδοποίηση στὰ σοβαρά. Στὸ κάτω - κάτω, ἡ Κίνα βρισκόταν στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅσο ὀργισμένος κι ἂν ἦταν, βρισκόταν πολὺ μακριά. Αἰσθανόταν κανεὶς ἀσφαλὴς στὸ Λονδῖνο...

Μιὰ ἑβδομάδα μετὰ τὴν ἄφιξή του, ὁ νέος εἶχε ἐγκαταλείψει τὸ ξενοδοχεῖο του καὶ εἶχε ἐγκατασταθῆ σ' ἕνα χαριτωμένο διαμέρισμα, στὴν Πκρέϋ'ς Ἴν Ρόντ.

Ὁ φοιτητὴς εἶχε μετακομίσει ἕνα Σάββατο. Τὴν Κυριακὴ ἄφησε τὸ διαμέρισμά του καὶ κατέβηκε στὸ Ντέβονσαϊρ Στρήτ. Περπατοῦσε ἡσυχα, χωρὶς νὰ διάζεται. Εἶχε ραντεβοὺ μὲ τοὺς Κάντλι, γιὰ νὰ πάνε στὴν ἐκκλησία.

«Συμπατριῶτες...»

Στὸ ὕψος τοῦ Ὀξφορντ Σέρκους ὁ νεαρὸς Κινέζος ἔνοιωσε ἕνα παράξενο συνάισθημα: Εἶχε τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸν παρακολουθοῦσε κάποιος. Βρισκόταν δυὸ βήματα ἀπὸ τὴν Πόρτλαντ Πλέης, διεύθυνση τῆς κινεζικῆς πρεσβείας.

Ὁ ἐξόριστος σταμάτησε, ἄνεκε μεταβολὴ καὶ διέκρινε ἕναν ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες του, ἕναν μεσόκοπο ἄνθρωπο, ποὺ φοροῦσε ἐνδυμασία μανδαρίνου. Ὁ ἄνθρωπος χαιμογέλασε εὐγενικὰ καὶ εἶπε στὸν φοιτητή:

—Μπορῶ νὰ σάς ρωτήσω σὲ ποιά περιοχὴ τῆς Κίνας ἔχετε γεννηθῆ;

—Στὴν Καντῶνα.

—Εἶμαστε συμπατριῶτες, λοιπόν, εἶπε. Κ' ἐγώ, ἐπίσης, εἶμαι ἀπὸ τὴν Καντῶνα!

Οἱ δυὸ ἄνδρες βάδισαν πλάϊ - πλάϊ, φλυαρώντας. Καθὼς ἔφθαναν στὴν Κάβεντις Στρήτ, ἕνας ἄλλος Κινέζος ἐμφανίσθηκε ξαφνικά. Κ' ἐκεῖνος ἐπίσης φοροῦσε χιτῶνα μανδαρίνου. Ἥσυχα, σὰν νὰ ἦταν τὸ φυσικώτερο πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ὁ νεοφεμένος πῆγε νὰ περπατήση στὰ ἀριστερὰ τοῦ νέου καὶ ἀνακατώθηκε στὴν συζήτηση.

Μιλώντας μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐγένεια, ὁ δεύτερος Κινέζος κάλεσε τοὺς δυὸ συμπατριῶτες του νὰ πάνε νὰ πιοῦν τὸ τσάϊ στὸ σπίτι του.

—Λυποῦμαι πάρα πολύ, ἀπάντησε ὁ φοιτητής. Ἀλλὰ ἔχω ραντεβοὺ μὲ κάτι φίλους μου. Θὰ πάμε στὴν ἐκκλησία μαζί. Ἂς δώσωμε ραντεβοὺ γιὰ μιὰ ἄλλη φορά...

Ξαφνικὰ ἐμφανίσθηκε ἕνας ἄλλος Κινέζος. Φαινόταν ἀγροῖκος, μὲ ἀνέκφραστο πρόσωπο. Οἱ δυὸ μανδαρῖνοι ἐγκατέλειψαν τὴν κωμωδία τους τῆς φευτο-εὐγενείας. Οἱ τρεῖς ἄνδρες ἄρπαξαν τὸ θῦμα τους ἀπὸ τὰ μπράτσα καὶ τὸ ὑποχρέωσαν νὰ ἀστρίψη στὴν γωνιὰ ἑνὸς σπιτιοῦ. Εἶδε τότε ὅτι βρισκόταν μπροστὰ στὴν κινεζικὴ πρεσβεία.

Μιὰ πόρτα ἀνοίξε. Ἔσπρωξαν τὸν φοιτητὴ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ.

Δὲν εἶχε προλάβει ἀκόμη νὰ καταλάβη καλὰ - καλὰ τί συνέβαινε. Ὅλα εἶχαν γίνει τόσο γρήγορα! Καὶ μέρα μεσημέρι! Μέσα στὴν ἡρεμία μιᾶς λονδρέζικης Κυριακῆς! Ἦταν δυνατόν, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου, νὰ τὸν εἶχε καταδιώξει ἡ κινεζικὴ μυστικὴ ἀστυνομία καὶ νὰ τὸν εἶχε συλλάβει;

Δυὸ Κινέζοι τὸν ἔψαξαν προσεκτικά. Τοῦ πῆραν τὰ χαρτιά του, τὰ χρήματά του καὶ τὸ ρολόϊ του. Ἔπειτα τὸν μετέφεραν στὸ τρίτο πάτωμα. Ἀπὸ τὰ καγκελόφρακτα παράθυρα ὁ νέος δὲν μπόρεσε νὰ διακρίνη παρὰ στέγες, καπνοδόχους, ὁμίχλη καὶ καπνό.

Αἰχμάλωτος...

Ο αἰχμάλωτος ἦταν κατάπληκτος. Δὲν μποροῦσε νὰ μὴν θαυμάση τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἁπλότητα μὲ τὴν ὁποία τὸν εἶχαν ἀπαγάγει. Ξαφνικὰ ἄνοιξε ἡ πόρτα. Ἕνας Ἄγγλος μπῆκε μέσα στὸ κελλί του. Ὁ φοιτητὴς ἔλιαβε πολὺ ἀργότερα ὅτι αὐτὸς ὁ ἐπισκέπτης ἦταν ὁ ἰσὲρ Χάλλινταϊ Μακάρτνεϋ, ἕνας νομικός, ποὺ ἀσκοῦσε καθήκοντα νομικοῦ συμβούλου τῆς πρεσβείας.

—Ἀγαπητό μου παιδί, ἄρχισε νὰ λέη, βρίσκεσθε τώρα σὲ κινεζικὸ ἔδαφος. Ἀπὸ ὅλες τὶς ἀπόψεις, λοιπόν, βρίσκεσθε στὴν Κίνα, κάτω ἀπὸ τὴν δικαιοδοσία τῶν κινεζικῶν νόμων. Μπορῶ νὰ ἰμάθω ποιό εἶναι τὸ ὄνομά σας;

Ὁ ἐξόριστος τοῦ τὸ ἔδωσε.

—Μάς νομίζετε, λοιπόν, πολὺ κακὰ πληροφορημένους, χαιμογέλασε ὁ Βρεταννός. Τὸ ἀληθινὸ σας ὄνομα εἶναι Σὰν Βέν.

Πραγματικά, μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα ὁ φοιτητὴς ἔχει ὑπογράψει αἰτήσεις, προπαγανδιστικὰ ἔντυπα, προκηρύξεις, μὲ τὰ ὁποῖα ζητοῦσε πολιτικὴ ἀνοιμόρφωση στὴν Κίνα.

—Ἂς μὴ χάνωμε τὸν καιρό μας, ἀγαπητό μου παιδί, ἐξακολούθησε ὁ Ἄγγλος. Εἴμαστε πάρα πολὺ καλὰ πληροφορημένοι γιὰ τὶς κινήσεις καὶ τὶς πράξεις σας. Μᾶς εἶχαν εἰδοποιήσει ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη ὅτι πήραμε ἀμέσως τὴν ἀπόφασή μας. Ἀλλὰ μπῆκαν στὴν φυλακή του καὶ τὸν ἔβαλαν πάλι. Αὐτὴ τὴν φορὰ τοῦ πῆραν τὰ κλειδιὰ καὶ τὸν σουγιά του.

Κατὰ τὸ βράδυ, οἱ φρουροὶ τὸν ρώτησαν ἂν ἤθελε νὰ φάη. Ζήτησε νὰ τοῦ πάνε ἕνα ποτήρι γάλα. Στὶς ἑπτὰ ἡ ὥρα, ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ μπῆκαν μέσα δυὸ Ἄγγλοι ὑπηρέτες. Αὐτοὶ οἱ ἄνδρες τακτοποίησαν τὸ δωμάτιο καὶ ἔβαλαν κάρβουνα στὴν φωτιά. Θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν λάβει πολὺ αὐστηρὲς διαταγές, γιατὶ φέρανταν ἰσὰν νὰ ἰμὴν ὑπῆρχε αἰχμάλωτος.

Ἡ αὐγὴ βρῆκε τὸν αἰχμάλωτο πολὺ χλωμὸ καὶ κουρασμένο. Τὸ μυαλό του, ὡστόσο, ἦταν καθαρό ὅσο ποτέ. Εἶχε ἀποφασίσει νὰ δραπετεύσεται. Στὴν ἀνάγκη, θὰ προσπαθοῦσε νὰ ἐξαγοράση τοὺς φρουρούς. Κατί, πρὶν ἀπ' ὅλα, ἔπρεπε νὰ κερδίση καιρό. Οἱ φίλοι του τὸν εἶχαν εἰδοποιήσει γιὰ τὸν κίνδυνο ποὺ παρουσίαζε γι' αὐτὸν ἡ γειτνίαση μὲ τὴν πρεσβεία. Ὅταν θὰ ἔβλεπαν ὅτι ὁ νεαρὸς Κινέζος εἶχε ἐξαφανισθῆ, ἴσως ἐνεργοῦσαν νὰ τὸν ἐλευθερώσουν.

«Θὰ χαιρόμουν...»

Εκείνη τὴν ἡμέρα, πρῶτος ἐπισκέπτης τοῦ φοιτητοῦ ἦταν ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀπαγωγεύς του, ὁ μεσόκοπος ἄνθρωπος ποὺ τὸν εἶχε πλησιάσει στὸν δρόμο. Εἶπε πὼς ὀνομαζόταν Τάνγκ καὶ πὼς ἀσκοῦσε καθήκοντα γροιμματέως στὴν πρεσβεία.

—Ἔρχομαι νὰ σάς μιλήσω φιλικά, δήλωσε ὁ Τάνγκ. Γιατί δὲν παραδέχεσθε πὼς εἴσθε ὁ Σὰν Βέν; Οἱ ἀρνήσεις σας δὲν ἔχουν κομμιὰ ἔνδοια. Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἀγνοεῖ τίποτε ἀπὸ τὶς ἐνέργειές σας. Στὴν θέση σας θὰ χαιρόμουν γιὰ τὴν τύχη ποὺ μοῦ προσφέρεται νὰ πεθάνω σὰν ἥρωας γιὰ τὶς ἰδέες μου.

—Τί σᾶς κάνει νὰ πιστεύετε ὅτι θὰ πεθάνω; ρώτησε ὁ αἰχμάλωτος Στὸ κάτω - κάτω δὲν εἶμαι ἀκόμη στὴν Κίνα. Βρισκόμαστε πάντα στὴν Ἀγγλία, καὶ ἡ Ἀγγλία εἶναι μιὰ ἐλεύθερη χώρα! Βέβαια, μπορεῖτε νὰ μὲ σκοτώσετε ἐδῶ, στὴν πρεσβεία. Θὰ δυσκολευθῆτε ὅμως νὰ κρύψετε ἕνα ἔγκλημα. Δὲν πιστεύω νὰ ἐπιθυμῆτε νὰ βρεθῆτε σὲ δύσκολη θέση ἀπέναντι στὶς βρεταννικὲς ἀρχές!

—Σᾶς τὸ ξαναεῖπα ὅτι πρόκειται νὰ σταλῆτε στὴν Κίνα, ἀπάντησε ὁ Τάνγκ. Ἀλλὰ φαντάζομαι νὰ νομίζετε ὅτι θὰ ζητήσωμε τὴν ἔκδοσή σας! Αὐτὸ θὰ ἦταν ἐντελῶς κουτό. Θὰ σάς παρκώσωμε. Καὶ θὰ σάς μεταφέρωμε ἀπὸ τὸ Λονδῖνο στὸ Σαουθάμπτον. Ἐκεῖ θὰ ἐπιβιβασθῆτε σ' ἕνα φορτηγό. Πρὶν ἀκόμη αὐτὸ τὸ σκάφος φράση στὸ Χόγκ Κόγκ, θὰ προσεγγισθῆ ἀπὸ μιὰ κανονιοφόρο. Καὶ ἡ κανονιοφόρος θὰ σάς μεταφέρη στὴν Καντώνα. Ἐκεῖ θὰ ἐκτελεσθῆτε...

—Χωρὶς νὰ δικασθῶ, φυσικά, παρατήρησε ὁ αἰχμάλωτος.

—Ὅλα θὰ γίνουν σύμφωνα μὲ τοὺς τύπους, ἀπάντησε ὁ Τάνγκ, χωρὶς θυμό. Δὲν εἶμαστε βάρβαροι. Θὰ σάς δικάσωμε πρῶτα. Καὶ ἔπειτα θὰ σάς κόψουν τὸ κεφάλι!

—Καὶ στὸ φορτηγό; ρώτησε ὁ φοιτητής. Πιστεύετε ὅτι οἱ διβωματικοὶ καὶ τὸ πλήρωμα δὲν θὰ ἀντιληφθοῦν τὴν παρουσία μου;

Ὁ Τάνγκ δὲν ἰσυγκινήθηκε ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο.

—Τὸ ἔχομε σκεφθῆ ὅλα. Οἱ ἰδιοκτήτες αὐτοῦ τοῦ πλοίου εἶναι φίλοι τοῦ σὲρ Χάλλινταϊοῦ. Ἔχουν τάσο μεγάλο συμφέρον νὰ κάνουν ἐμπόριο μὲ τὴν Κίνα, ὥστε δὲν θὰ ἀνακοπθοῦν στὶς ἱστορίες μας...

Αὐτὴ ἡ συζήτηση ἦταν πρὸς ὄφελος τοῦ αἰχμαλώτου: Ἐπληροφορεῖτο ὅλο καὶ περισσότερα πράγματα γιὰ τὴν τύχη του. Ἐπαι εἶχε περισσότερες πιθανότητες νὰ ὀργανώση τὴν ἀπόδρασή του. Ἔμαθε, λόγου χάριν, ὅτι τὸ πλοῖο μὲ τὸ ὁποῖο θὰ «ταξίδευε» ἀνήκε στὴν εἰ «ιλὲν Λάϊν».

Ἔμαθε ἐπίσης ὅτι τὸ ταξίδι αὐτὸ θὰ γινόταν τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα.

Οἱ ὧρες περνοῦσαν κι ὁ φοιτητὴς ἀποθαρρυνόταν. Προσπάθησε νὰ ἐξαγοράση τοὺς δεσμοφύλακές του, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἔφριξε ἀπὸ τὸ παράθυρο εἰκλήσεις βοηθείας. Εἶδε ἔμως τὸν ἄνεμο νὰ παρασύρη τὰ χαρτιά του πάνω στὶς στέγες καὶ στὶς ὑδρορρόες.

Εἶχε τὴν ἰδέα νὰ τυλίξη ἕνα ἄλλο γράμμα, γύρω ἀπὸ ἕνα χάλκινο νόμισμα καὶ νὰ τὸ πετάξη στὸν δρόμο. Ἔκανε τρεῖς ἀπόπειρες. Τὸ πρῶτο ιμήνυμα ἔπεσε στὸν κῆπο τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ, τὸ δεύτερο πάνω στὴν στέγη. Τὸ τρίτο ἔφθασε στὸν δρόμο, ἀλλὰ τὸ μάζεψε ὁ θυρωρὸς τῆς πρεσβείας.

Τὴν ἑπομένη, οἱ στρατιῶτες μπῆκαν στὸ δωμάτιο τοῦ αἰχμαλώτου καὶ κάρφωσαν σανίδες στὸ παράθυρο. Βρέθηκε βυθισμένος στὸ σκοτάδι.

Ὁ φοιτητὴς ἦταν χριστιανός. Εὕρισκε κείποια παρηγοριὰ στὸ νὰ προσεύχεται. Πέρασε ὧρες ὁλόκληρες προσευχόμενος. Τουλάχιστον αὐτὴ τὴν ἐντύπωση εἶχε... Ἀλλά, στὸ βάθος, δὲν ἤξερε πότε περνοῦσαν οἱ ὧρες, γιατὶ ζοῦσε σὲ μιὰ διαρκῆ νύχτα, ποὺ τὴν φώτιζε μόνο ἡ φωτιὰ τοῦ τζακιοῦ.

Ὁ Ἄγγλος ὑπηρέτης

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ τὸν ἔκανε νὰ καταλάβη ὅτι δὲν τοῦ ἔμενε παρὰ μιὰ ἐλπίδα ιμόνο: Ἔπρεπε νὰ προσπαθήση νὰ κινήση τὸν οἶκτο τοῦ Ἄγγλου ὑπηρέτη ποὺ καθάριζε τὸ δωμάτιό του καὶ συντηροῦσε τὴν φωτιά. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἀνομαζόταν Ἔντουαρντ Κόλ, ἔκανε τὸ καθήκον του σὰν αὐτόματο. Δὲν εἶχε μιλήσει ποτὲ στὸν αἰχμάλωτο. Δὲν φαινόταν νὰ τὸν ἐλέπη.

Τὸ πρωΐ, ὁ νεαρὸς Κινέζος διπηύθυνε τὸν λόγο στὸν Κόλ.

—Κύριε, εἶπε, θ' ἀρνηθῆτε νὰ μὲ βοηθήσετε;

Στὰ 1896 κανεὶς δὲν ἔλεγε «κύριο» ἕναν ὑπηρέτη. Ὁ Ἔντουαρντ, κατάπληκτος, κοίταξε τὸν αἰχμάλωτο σὰν νὰ τὸν ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά.

—Ποιὸς εἶσθε; ψιθύρισε. Καὶ τί θέλετε;

—Εἶμαι ἕνας πολιτικὸς πρόσφυγας. Ἤλθα στὴν Ἀγγλία γιὰ νὰ τεθῶ ὑπὸ τὴν προστασία τῆς κυβερνήσεώς σας. Εἶμαι χριστιανὸς σὰν καὶ σάς. Ἐπειδὴ δικριβῶς εἶμαι χριστιανός, ὁ αὐτοκράτωρ θέλει νὰ μὲ σκοτώση. Ἀνήκω σ' ἕνα πολιτικὸ κίνημα ποὺ θέλει νὰ κάνη τὴν Κίνα μιὰ ἐλεύθερη χώρα, σὰν τὴν Ἀγγλία. Δὲν ἔχω κάνει κακὸ σὲ κανένα. Μὲ ἔφεραν ἐδῶ μὲ δόλο...

Ὁ φοιτητὴς ριψοκινδύνευε πολύ, μιλώντας μὲ τόση εἰλικρίνεια. Ἀλλὰ αὐτὸς ἦταν ὁ μοναδικὸς τρόπος γιὰ νὰ κερδίση τὴν συμπάθεια τοῦ Ἄγγλου.

Ὁ Κὸλ δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Πηγαινοερχόταν μέσα στὸ δωμάτιο, σκομπίζοντας καὶ ξεσκονίζοντας. Ἔπειτα εἶπε, πολὺ χαμηλόφωνα:

Ἡ Σκώτλαντ Γυάρντ ἀναλαμβάνει δράση

—Μοῦ λέτε ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνηση θὰ σᾶς βοηθοῦσε. Ἀλλὰ δὲν ξέρω τίποτε γι' αὐτό. Στὸ κάτω - κάτω εἶσθε ἕνας ξένος!

Ὁ ὑπηρέτης ἐξακολουθοῦσε νὰ καθαρίζη τὸ δωμάτιο. Ἦταν ἀδύνατο νὰ ξέρη ἂν εἶχε συγκινηθῆ ἀπὸ τὶς παρακλήσεις του ἢ ἂν εἶλα αὐτὰ τὸν ἄφηναν ἀδιάφορο.

—Εἶναι ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου! ἐπέμενε ὁ Κινέζος. Εἰδοποιήστε τὶς ἀρχές καὶ θὰ σωθῶ! Εἶμαι σίγουρος πὼς δὲν θέλετε νὰ καταδικάσετε ἕναν ἄνθρωπο σὲ θάνατο.

Κανεὶς δὲν εἶχε μιλήσει ποτὲ στὸν Κὸλ σ' αὐτὸ τὸν τόνο. Ἦταν ἕνας εὐσυνείδητος καὶ ἐργατικὸς ὑπηρέτης. Δὲν ἤθελε νὰ ἀνακατώνεται στὶς ὑποθέσεις τῶν ἀφεντικῶν του.

—Τὸ χριστιανικὸ καθῆκον σας δὲν εἶναι πιὸ σπουδαῖο ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσή σας στὰ ἀφεντικά σας; ρώτησε ὁ φοιτητής.

Ὁ Κὸλ εἶχε τελειώσει τὴν ἐργασία του. Ἔφυγε χωρὶς νὰ ἀπαντήση.

Ὁ αἰχμάλωτος δὲν κοιμήθηκε ἐκείνη τὴν νύχτα. Εἶχε, ἄραγε, κατορθώσει νὰ πείση τὸν Ἄγγλο; Μήπως ὁ Κὸλ θὰ τὸν πρόδιδε;

Τὸ ἐπόμενο πρωΐ, ὁ ὑπηρέτης ξαναεμφανίσθηκε. Ἀκούμπησε πάνω στὸ τραπέζι τοῦ αἰχμαλώτου τὸν δίσκο μὲ τὸ πρόγευμά του καὶ ἔφυγε, ἀπαθὴς πάντα. Τὸ βράδυ ξαναήλθε μ' ἕνα κουβὰ μὲ κάρβουνα. Δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του. Ἀλλὰ ἔδειξε μὲ τὸ δάκτυλο αὐτὸν τὸν κουβά. Ἔπειτα βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ὁ αἰχμάλωτος ἔψαξε μέσα στὰ κάρβουνα καὶ βρῆκε ἕνα κομμάτι χαρτί.

«Δὲν θέλω νὰ ἔχω καμμιὰ δουλειὰ μὲ τὴν ἀστυνομία, ἔγραφε ὁ Κόλ. Ἀλλὰ εἶμαι πρόθυμος νὰ μεταφέρω ἕνα γράμμα σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς φίλους σας. Μὴν καθήσετε στὸ τραπέζι γιὰ νὰ τὸ γράψετε. Οἱ φρουροὶ σᾶς παρακολουθοῦν ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα. Ἂν τὸ γράψετε στὸ κρεβάτι σας, δὲν θὰ μπορέσουν νὰ σᾶς δοῦν».

Ὁ νέος ξαπλώθηκε στὸ κρεβάτι του, μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὸν τοῖχο. Μὲ τὸ μικρὸ μολυβάκι ποὺ τοῦ ἔμενε ἔγραψε ἕνα μήνυμα πάνω σ' ἕνα ἐπισκεπτήριο:

«Στὸν ὅρο Τζέημς Κάντλι, ὁδὸς Ντέβονσαϊρ 46. Σᾶς παρακαλῶ νὰ φροντίσετε γιὰ τὴν τύχη τοῦ ἀγγελιαφόρου μου. Εἶναι πολὺ φτωχὸς καὶ κινδυνεύει νὰ χάση τὴν ἐργασία του, βοηθώντας με. Μὲ ἀπήγαγαν τὴν Κυριακή. Βρίσκομαι στὴν κινεζικὴ πρεσβεία. Θὰ μὲ μεταφέρουν κρυφὰ στὴν Κίνα γιὰ νὰ μὲ ἐκτελέσουν. Σᾶς ἱκετεύω, βοηθῆστε με!».

Ὁ Κάντλι εἰδοποιεῖται

Αὐτὸ τὸ σημείωμα δὲν παραδόθηκε ποτὲ στὸν παραλήπτη του μ' αὐτὴ τὴν μορφή. Ὁ Κὸλ ἦταν συνετὸς ἄνθρωπος. Περίμενε πρῶτα τὴν ἡμέρα τῆς ἐξόδου του, τὸ Σάββατο, 17 Ὀκτωβρίου. Ἔπειτα ἔγραψε ὁ ἴδιος ἕνα γράμμα, ποὺ τὸ ἔστειλε μὲ ἀχδεφότο στὸν ὅρο Κάντλι. Ἰδοὺ τί ἔλεγε αὐτὸ τὸ γράμμα:

«Ἕνας φίλος σας εἶναι αἰχμάλωτος στὴν κινεζικὴ πρεσβεία, ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακή. Πρόκειται νὰ σταλῆ στὴν Κίνα γιὰ νὰ ἐκτελεσθῆ. Θὰ εἶναι πολὺ ἐλιθερὸ γι' αὐτὸν τὸν δυστυχισμένο ἄνθρωπο, ἂν κανεὶς δὲν κάνη τίποτε. Δὲν πολεμῶ νὰ ὑπογράψω αὐτὸ τὸ γράμμα. Ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Πρέπει νὰ μὲ πιστέψετε. Ἐνεργήστε ἀμέσως, διαφορετικὰ θὰ εἶναι πολὺ ἀργά. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι Λίν Γιὲν Σέν. "Ετσι, τουλάχιστον, νομίζω».

Αὐτὸ τὸ γράμμα βρῆκε τοὺς Κάλντι νὰ διαβάζουν κοντὰ στὸ τζάκι. Εἶχαν ξαφνιασθῆ τὴν προηγούμενη Κυριακή, ποὺ δὲν εἶχαν βρῆ τὸν Κινέζο φίλο τους στὸ ραντεβού τους. Ἀλλὰ δὲν εἶχαν ἀνησυχήσει.

Διαβάζοντας τὸ γράμμα τοῦ Κόλ, ὁ Κάλντι κατάλαβε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνεργήση ἀμέσως. Ἦταν γιατρὸς καὶ δὲν ἐγνώριζε πολλὰ πράγματα γιὰ νομικὰ ζητήματα, γιὰ τὴν πολιτική, τὴν κατασκοπία ἢ τὶς ἀπαγωγές. Ἄρχισε, ὡστόσο, νὰ κάνη ἐνέργειες πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, γιὰ νὰ σώση τὸν φίλο του. Ἔκανε διαβήματα στὴν Σκώτλαντ Γυάρντ, στὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, σὲ διάφορες ἐφημερίδες, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι τὰν ἄκουγαν μὲ δυσπιστία καὶ δὲν ἤθελαν νὰ κάνουν καμμιὰ ἔρευνα.

Οἱ μέρες, ὡστόσο, περνοῦσαν. Ὁ Κὸλ ἔστειλε ἕνα καινούργιο γράμμα στὸν ὅρα Κάντλι.

«Ἀπόψε θὰ ἔχω τὴν εὐκαιρία νὰ ἀνεβάσω τὸν φίλο σας στὴν στέγη τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ξέρετε. Ἔχετε κάποιον νὰ τὸν περιμένη. Πέστε μου ἂν πρέπει νὰ τὸ ριψοκινδυνέψω αὐτό».

Ὁ Κάντλι ἔτρεξε στὴν Σκώτλαντ Γυάρντ καὶ τοὺς παρακάλεσε νὰ στείλουν ἐπιθεωρητὰς στὴν στέγη. Οἱ ἀστυνομικοὶ ἀρνήθηκαν. Ἀνήγγειλαν ὅτι εἶχαν ἀποφασίσει τελικὰ νὰ κάνουν μιὰ ἔρευνα, ἀλλὰ ὅτι ἔπρεπε νὰ σεβασθοῦν ὅλους τοὺς νομικοὺς τύπους.

Τὴν Δευτέρα, 22 Ὀκτωβρίου, ἡ ἀστυνομία ζήτησε ἕνα ἔνταλμα συλλήψεως ἐν λευκῷ, γιὰ ἕναν ἄγνωστο αἰχμάλωτο. Αὐτὸ μποροῦσε νὰ σώση τὴν ζωὴ τοῦ φοιτητοῦ. Ἡ ἀστυνομία θὰ τὸν συνελόμβανε... καὶ θὰ τὸν ἔβαζε σὲ ἀσφαλὲς μέρος. Δυστυχῶς, ὁ δικαστής, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπογράψη αὐτὸ τὸ ἔνταλμα, μὲ τὸ ὁποῖο ἤλπιζαν νὰ ὑποχρεώσουν τοὺς Κινέζους νὰ φανερώσουν τὸν αἰχμάλωτό τους, ἀρνήθηκε νὰ τὸ κάνη.

Τὸ διάβημα, πάντως, εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ τραβήξη τὴν προσοχὴ τῶν ἐφημερίδων.

Ἀπὸ ἐκεῖνη τὴν στιγμή, τὰ γεγονότα πῆραν ὅλλη τροπή. Οἱ ρεπόρτερς πολιόρκησαν τὸ οἴκημα τῆς πρεσβείας. Ἀπαιτοῦσαν νὰ τοὺς δείξουν τὸν αἰχμάλωτο.

Ὁ Τάνγκ, πάντα εὐγενικός, πάντα χαιμογελαστός, ἔδωσε μιὰ συνέντευξη στὸν τύπο. Βεβαίωσε πὼς ἐπρόκειτο γιὰ ἕνα γιγαντιαῖο λάθος.

Οἱ δημοσιογράφοι εἰδοποίησαν τὸν Τάνγκ ὅτι μποροῦσε νὰ εἶναι ἐπιβλαβὲς νὰ κρατοῦν ἕναν αἰχμάλωτο στὴν Ἀγγλία.

Οἱ ρεπόρτερς τῆς «Ἠταίηλυ Μαίηλ» κατώρθωσαν νὰ πάρουν συνέντευξη ἀπὸ τὸν σὲρ Χάλλινταιῦ Μακάρτνεϋ. Αὐτός, ὁ τελευταῖος, ὅταν πληροφορήθηκε ὅτι ὁ λόρδος Σώλσμπουρυ, ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὸν πρεσβευτὴ τῆς Κίνας νὰ ἐλευθερώση τὸν αἰχμάλωτο, ἀναγνώρισε ὅτι γνώριζε ἤδη τὸ γεγονὸς καὶ πρόσθεσε:

—Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀφεθῆ ἐλεύθερος. Τὸ ὄνομά του δὲν εἶναι Σὰν Βέν. Γνωρίζομε τὴν ἀληθινὴ ταυτότητά του, καθὼς καὶ ὅλες τὶς κινήσεις του, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἦλθε στὴν Ἀγγλία. Δὲν τὸν ἀπήγαγαν. Ἦλθε μόνος του στὴν πρεσβεία. Δὲν εἶναι καθόλου παράξενο ἕνας Κινέζος, ποὺ βρίσκεται ἀλλομόναχος στὸ Λονδῖνο, νὰ ἔχη τὴν ἐπιθυμία νὰ φλυαρήση μὲ συμπατριώτες του...

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου τοῦ ζήτησαν νὰ ἐξηγήση γιατί αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶχε κρατηθῆ αἰχμάλωτος, καὶ ὁ σὲρ Χάλλινταιῦ ἀπάντησε:

—Πρόκειται γιὰ λάθος. Ὡρισμένα πρόσωπα νόμισαν ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ κατασκοπεύση τὸ προσωπικὸ τῆς πρεσβείας...

Ἡ ἀπελευθέρωση

Σ τὶς 23 Ὀκτωβρίου, τὸ σημείωμα τοῦ λόρδου Σώλσμπουρυ παραδόθηκε στὸν πρεσβευτὴ τῆς Κίνας.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγο, οἱ φύλακες ἄνοιξαν τὴν πόρτα τοῦ αἰχμαλώτου, τὸν διέταξαν νὰ φορέση τὰ παπούτσια του, τὸ παλτό του καὶ τὸ καπέλλο του καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήση. Ὁ δυστυχισμένος ὑπάκουσε καὶ ἀναρωτιόταν ἂν ἐπρόκειτο γιὰ τὴν ἐπιβίβασή του στὸ πλοῖο ἢ ἂν θὰ τὸν κατέβαζαν, ἁπλούστατα, στὸ ὑπόγειο, γιὰ νὰ τὸν τουφεκίσουν.

—Ποῦ πηγαίνομε; ρώτησε τοὺς φύλακές του.

Ἐκεῖνοι δὲν ἀπάντησαν.

Ὡδήγησαν τὸν αἰχμάλωτο σ' ἕνα σαλονάκι τοῦ ἰσογείου. Τρεῖς ἄνθρωποι τὸν περίμεναν ἐκεῖ: Ὁ ὅρ Κάντλι, ἕνας ἐπιθεωρητὴς τῆς Σκώτλαντ Γυάρντ καὶ ἕνας ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Οἱ πόρτες ἄνοιξαν. Οἱ τέσσερις ἄνδρες βγῆκαν ἀπὸ τὴν πρεσβεία. Μεγάλο πλῆθος τοὺς περίμενε ἀπ' ἔξω. Ὁ νεαρὸς φοιτητὴς δομβαρδιζόταν τώρα μὲ ἐρωτήσεις. Ἐκείνη ποὺ τοῦ ἔκαναν συχνότερα ἦταν:

—Πῶς κατωρθώσατε νὰ εἰδοποιήσετε τὸν ὅρα Κάντλι;

Αὐτὴ ὅμως ἡ ἐρώτηση ἦταν ἀκριβῶς ἐκείνη στὴν ὁποία δὲν μποροῦσε νὰ ἀπαντήση. Ἔπρεπε νὰ προστατεύση ὡς τὸ τέλος τὸν ὑπηρέτη ποὺ τοῦ εἶχε σώσει τὴν ζωή...

Ὁ νεαρὸς φοιτητὴς Σκώτλαντ Γυάρντ. νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Σκώτλαντ Γυάρντ. Ἔπειτα δεῖπνησε στὸ σπίτι τῶν Κάντλι κι ἀργότερα ἔγραψε μιὰ εὐχαριστήριο ἐπιστολή, ποὺ δημοσιεύθηκε σ' ὅλες τὶς ἐφημερίδες τοῦ Λονθηκε σ' ὅλες τὶς ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου. Τὸ κείμενο αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ἔχει τὴν θέση του στὰ ἐγχειρίδια τῆς ἱστορίας:

«Θέλετε νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ χρησιμοποιήσω τὶς σελίδες σας γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν βαθειὰ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὴν βρεταννικὴ κυβέρνηση, ποὺ μὲ ἐλευθέρωσε ἐνῶ ἤμουν αἰχμάλωτος στὴν κινεζικὴ πρεσβεία; Ὀφείλω ἐπίσης νὰ εὐχαριστήσω τὸν τύπο γιὰ τὴν βοήθειά του καὶ τὴν συμπάθειά του. Ἂν χρειαζόμουν νὰ ἐπεισθῶ γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας στὴν Μεγάλη Βρεταννία καὶ τὴν ἀγάπη τῆς δικαιοσύνης, ποὺ γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς δικαιοσύνης, ποὺ γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς δικαιοσύνης τοῦ λαοῦ της, εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ λαοῦ της, εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ λαοῦ της, τὰ γεγονότα ποὺ ἔζησα θὰ τὸ εἶχαν τὰ γεγονότα ποὺ ἔζησα θὰ τὸ εἶχαν κάνει.

»Ἔρω τώρα, καὶ αἰσθάνομαι περισσότερο παρὰ ποτέ τί μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ συνταγματικὴ κυβέρνηση μιὰ συνταγματικὴ κυβέρνηση ἕνας λαός. Αὐτὸ καὶ ἕνας χειραφετημένος λαός. Αὐτὸ καὶ ἕνας χειραφετημένος θάρρος γιὰ νὰ μοῦ ἔδωσε μεγάλο θάρρος γιὰ νὰ ὑπηρετήσω δικαίμη δεσμότερα τὴν ἐλεύθερα τῆς προέδου, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ στὴν ἀγαπημένη καὶ τοῦ πολιτισμοῦ στὴν ἀγαπημένη μου χώρα, ποὺ κατατρέφεται ἀπὸ τὴν τυραννία.

Πιστὰ δικός σας
Σοὺν Γιὰτ Σέν»

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε γράψει αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ ἔγινε ἀργότερα ὁ πρώτος πρόεδρος τῆς Κινεζικῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ πρωτοπόρος τῆς δημοκρατίας στὴν χώρα του...

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΙΣΟΗΤΙΚΗΣ

Βίβη Λυκούντη

ἔχει ἕνα μοναδικὸ τρόπο νὰ διορθώση τὶς μικροατέλειες τοῦ σώματός σας καὶ νὰ σάς χαρίση μιὰ τέλεια ΣΙΛΟΥΕΤΤΑ

★ Συνδυασμὸς μασσάζ χειρὸς καὶ μηχανήματα παντὸς τύπου

ΣΟΛΩΝΟΣ 46
4ος ὄροφος - Τηλ. 624.536

Ἡ Ἀγκὼν δὶ χώρα τῶν δαυμάλων

Τὸ ξεκίνημα ἐνὸς παράξενου, ἐντυπωσιακοῦ χρωματικοῦ ὀργίου δίνει στὴν ἀνοιξιάτικη φύση ξεχωριστὴ προσωπικότητα. Πράσινο, κόκκινο, κίτρινο, μάβ, λιλά, συνθέτουν ἕναν

"Ἕνα ὕφασμα ποὺ θὰ κυριαρχήση σὲ κάθε ἀνοιξιάτικη καὶ καλοκαιρινὴ γκαρνταρόμπα. Bicel! Τὸ ἐμπριμὲ ζέρσεϋ, ποὺ θὰ ξελογιάση κάθε γυναῖκα.

γοητευτικὸ πίνακα ἀμορφιᾶς. Ἐπηρεασιμένη ἀπὸ τὴν ἀναγέννηση τῆς φύσεως, ἡ παριζιάνικη μόδα θαρρεῖς κι ἀπεφάσισε νὰ ντύση τὴν γυναῖκα τοῦ 64 μέσα στὸ χρῶμα καὶ στὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν. Οἱ πιὸ παράξενοι συνδυασμοὶ χρωμάτων, οἱ πιὸ σαγηνευτικὲς ἀποχρώσεις, οἱ πιὸ ἀλοζώντανες πινελιὲς θὰ δώσουν τὸ ἀγγίγμα κομψότητος στὴν γυναικεία σιλουέττα! Bicel! Ἐμπριμὲ ὑφάσματα ζέρσεϋ! Bicel! Χαρίζουν τὴν πρόσχαρη ἀνοιξιάτικη διάθεση τοῦ Παρισιοῦ σὲ κάθε γυναῖκα. Bicel! Ἕνα ζέρσεϋ ὕφασμα μὲ ὑπέροχους συνδυασμοὺς χρωμάτων, ποὺ θὰ γίνη μιὰ νεανικὴ μπλούζα γιὰ τὸ ἀνοιξιάτικο ταγιὲρ σας ἢ ἕνα δροσερὸ καλοκαιρινὸ φόρεμα. Bicel! Τὸ ἐμπριμὲ ποὺ θὰ ἀγαπήσετε ὅσο τίποτε ἄλλο. Φθηνό, πρωτότυπο, μοντέρνο, θὰ τὸ βρῆτε σὲ ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Ἀθήνας, τοῦ Πειραιᾶ, τῆς Θεσσαλονίκης. Ἕνα ἐμπριμὲ ζέρσεϋ ὕφασμα, ποὺ δὲν ξεχειλώνει, δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ σᾶς προσφέρει τὴν μόδα τοῦ 64 μὲ ἐλάχιστα χρήματα. Bicel! Τώρα ποὺ θὰ ἐγήρτε γιὰ ψώνια, δὲν χάνετε τίποτε νὰ τὸ δῆτε! Θὰ σᾶς ξελογιάσ ἰση μὲ τὴν «σουπλέξ», τὴν φινέτσα καὶ τὴν ἐντυπωσιακὴ προσωπικότητα τῶν χρωματικῶν του συνδυασμῶν. Τυρκουάζ μὲ μπλέ, πορτοκαλὶ μὲ κίτρινο, ροδὶ μὲ ρόζ, μαῦρο μὲ μονόχρωμα ἐμπριμέ. Κάτι ποὺ δὲν πρέπει νὰ βρῆτε στὴν Ἀθήνα. Μιὰ νότα παριζιάνικης κομψότητος σὲ κάθε γκαρνταρόμπα. Καὶ, τὸ καλύτερο, μιὰ πραγματικὴ ἀλλαγὴ σὲ ὅ,τι φορούσατε μέχρι τώρα!..

Πόσα ἐρωτηματικὰ δὲν τυραννοῦν τὴν σκέψη κάθε γυναίκας! «Γιατὶ τὸ δέρμα μου δὲν εἶναι πάντα φρέσκο καὶ δροσερό, παρὰ τὶς περιποιήσεις ποὺ τοῦ κάνω;». «Τί συμβαίνει καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀπόδοση ποὺ πρέπει τὸ μακιγιάζ μου;». Τὴν ἀπάντηση θὰ σᾶς τὴν δώση μιὰ διαλεκτὴ αἰσθητικὸς καὶ καλή μας φίλη, ἡ κ. Λίλυ, ποὺ ἔχει τὸ ὁμώνυμο ἰνστιτοῦτο τῆς ὁδοῦ Ἀμερικῆς 15. Δὲν χάνετε τίποτε νὰ τὴν ἐπισκεφθῆτε. Θὰ σᾶς συμβουλεύση γιὰ τὸν σωστὸ τρόπο ἐλκυκληρώσεως τῆς ὀμορφιάς σας.

Μὴ μοῦ πῆτε πὼς ἀκόμη ταλαιπωρεῖσθε μὲ τὴν μωρουδιακὴ μπουγάδα. Κ' εἶναι ἀτέλειωτη. Ὅσες εὐκολίες κι ἂν ἔχη κανείς, δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίση τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ διαβολάκια, ποὺ λερώνουν τὰ πάντα. Τί νὰ κάνετε; Νὰ πάρετε καὶ σεῖς τὶς περίφημες πιὰ μωρουδιακὲς πάνες Babytex, ποὺ προσαρμόζονται στὸ ὁμώνυμο πλαστικὸ παντελονάκι, μὲ θήκη καὶ διπλὲς ἰσειρὲς σαῦστες. Πάνες Babytex! Πετιοῦνται μετὰ τὴν χρήση. Ἕνας σωστὸς καὶ ὑγιεινὸς τρόπος νὰ μεγαλώσετε χωρὶς ἐμπελὰ τὸ μωρό σας. Καὶ εἶναι τόσο φθηνές!..

Τί στενοχωριέσθε; Οἱ πρῶτες λευκὲς τρίχες θὰ ἐξαφανισθοῦν. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ προφέρετε μιὰ λέξη: Wellaton 1+1! Τὸ περίφημο χρωμοσαμπουὰν τῆς παγκόσμια ἀναγνωρισμένης φίρμας Wella, ποὺ ἔχει ἰσχυρὴ ἀπόδοση. Wellaton 1+1! Καλύπτει ὁλοκληρωτικὰ τὶς λευκὲς τρίχες καὶ δίνει στὰ μαλλιὰ μιὰ ἀπόχρωση γεμάτη φυσικότητα καὶ ἀνταύγεια ὑγείας. Πρήγκερο, εὔκολο, ἀφάνταστα ἀποτελεσματικό, θὰ σᾶς χαρίσ ἰσ τὴν παντοτεινὴ ὀμορφιὰ ποὺ ὠνειρευόσασστε! Θὰ μὲ θυμηθῆτε!

Ποιό μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ λάθος σας; Τί φταίει καὶ δὲν μπορεῖτε νὰ διατηρήσετε τὴ μιζομπλί, νὰ πετύχετε μιὰ ὀμορφη ἀπόχρωση, νὰ δώσετε τὴν φυσικότητα στὴν περμανάντ ποὺ σᾶς κάνουν; Μήπως εἶναι λάθος τοῦ κομμωτοῦ; Ὄχι, φίλες μου! Ἄδικα τὰ βάζετε μαζί του. Τὸ λάθος εἶναι ἕλο δικό σας! Ἡ καλύτερα τῶν μαλλιῶν σας. Ταλαιπωροῦνται ἀπὸ τὶς διάφορες μικροασθένειες. Γιατὶ τὰ μαλλιά σας εἶναι κάτι ζωντανὸ καὶ ἐπηρεάζονται καταστρεπτικὰ ἀπὸ διάφορες δυσάρεστες, ἀλλὰ ἀνώνυμες ἀρρώστιες. Καὶ μὴν πάρετε μυστικοπαθὲς ὕφος. Μπορεῖτε νὰ τὰ θεραπεύσετε μέσα σὲ λίγα λεπτά. Life Tex Balsam! Μιὰ καταπληκτικὴ ἀνακάλυψη τῶν Γερμανῶν χημικῶν τῆς παγκόσμια ἀναγνωρισμένης φίρμας Wella! Κάτι ποὺ θὰ σᾶς γλυτώση ἀπὸ κάθε σκέψη! Life-Tex Balsam!

Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ τὸ βάλετε μετὰ τὸ λούσιμο στὰ μαλλιά σας καὶ νὰ κάνετε πρὶ ἀπὸ ὡς ἑξῆντα δευτερόλεπτα μασσάζ. Τὸ μαλλὶ θὰ πάρη ἀμέσως τὰ συστατικὰ ποὺ χρειάζεται. Μετά, τὰ ξεβγάζετε καλά. Σᾶς διαβεβαιώ πὼς δὲν θὰ πιστεύετε στὰ μάτια σας! Life-Tex Balsam!

Τί ἀλλαγή! Τώρα δὲν σᾶς τυραννᾶ πιὰ ἡ σκέψη κάποιου δυσάρεστου αἰφνιδιασμοῦ. Αἰσθάνεσθε αὐτοπεποίθηση, σιγουριά, ἐνεργητικότητα! Slip Velux! Κάτι ποὺ ἀγάπησαν ὅλες οἱ γυναῖκες. Slip Velux! Φτιαγμένο ἀπὸ ἀπαλὸ νάϋλον, σᾶς προστατεύει ἀπὸ τὸ λέρωμα τῶν ἐσωρούχων καί, μὲ τὴν ὁμώνυμη πετσέτα ὑγείας, ποὺ εἶναι ἐμποτισμένη στὸ ἀποσμητικὸ ἐμπλαστρο Sanyl X39, σᾶς χαρίζει ἕνα καινούργιο αἴσθημα ἀ-

Slip Velux! Κάτι ποὺ χρειάζεται σὲ κάθε γυναῖκα. Θὰ αἰσθαν θῆτε ἄνετα!

σφαλείας. Slip Velux! Εἶναι κάτι ποὺ περιμένατε τόσον καιρό. Ἕνα ἀγγίγμα πολιτισμοῦ στὴ ζωή σας.

Τοῦ Φρέντ Κασσάν

Ο ΛΙΟΝΕΛ ΦΡΙΜΠΟΥΡ, ένας μεσόκοπος αἰγυπτιολόγος, προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐξασφαλίση τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὶς μελέτες του ἡσυχία. Σκοτώνει τὸν θορυβώδη πατέρα μιᾶς διαζευγμένης κυρίας, ποὺ θέλει νὰ παντρευτῆ, γιὰ νὰ ἀποφύγη τὴν συγκατοίκησή του μαζί τους, ἀλλὰ ἡ κυρία — ποὺ τὰ ἔχει φτιάξει στὸ μεταξύ μὲ τὸν ὡραῖο ξάδερφό της— ἀντιτάσσει ὡς ἐμπόδιο στὴν ἕνωσή τους τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ γάμος τους θ' ἀποτελοῦσε ἁμάρτημα, ἀφοῦ αὐτὴ εἶναι χωρισμένη καὶ ὄχι χήρα...

10

Μάλιστα! Γι' αὐτὴν καὶ τοὺς δυὸ σαλτιμπάγκους της! Εἶσαι θυμωμένος μαζί μου ἐπειδὴ ἔχω παρόμοιες σχέσεις. Κ' ἐπειδὴ ὁ πατέρας της μὲ φλερτάρει. Σὲ ἀπογοήτευσα; Αὐτὸ δὲν εἶναι; 'Αλλὰ σοῦ ἐξήγησα ἤδη...

—Δὲν καταλαβαίνεις ποτὲ τίποτε, φτωχή μου 'Αγνή... Λοιπόν, μὴν ἐξηγεῖς τίποτε.

'Αλλὰ εἶδα ὅτι εἶχα πέσει σωστά: Πάντα, ὅταν τὰ ἔχης καταλάβει ὅλα, τότε οἱ ὅλοι σὲ κατηγοροῦν ὅτι δὲν ἔχεις καταλάβει τίποτε! Ἡ ἀλήθεια πληγώνει...

Δὲν μπόρεσα νὰ μὴν ἀναφέρω στὸν Λιονὲλ ἀπ' ὅλα γιὰ νὰ καταλάβη ὡς ποιὸ σημεῖο εἶναι κακοαναθρεμμένη. Κ' ἔπειτα, γιὰ νὰ μάθω ἂν εἶχε τολμήσει νὰ τοῦ διηγηθῆ τίποτε γιὰ τὸν Φρανσίς. 'Αλλὰ ὁ Λιονὲλ φάνηκε κατάπληκτος καὶ δυσαρεστημένος:

—Πῶς; Πῆρε τὸ θάρρος νὰ ἔρθη στὸ σπίτι σου μαζὶ μὲ δυὸ χαμίνια; Αὐτὸ εἶναι ἀδιανόητο.

—Κ' ἔτυχε νὰ βρίσκεται ἐδῶ ὁ ξάδελφος τοῦ μπαμπᾶ γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς κληρονομιᾶς... Καὶ καθὼς καταλαβαίνεις, Λιονέλ, αὐτὸ δὲν τοῦ ἔκανε καθόλου καλὴ ἐντύπωση.

—Μά φυσικά, ἀγαπητή μου 'Αγνή, καταλαβαίνω. Δὲν θἄθελα γιὰ τίποτε στὸν κόσμο νὰ σοῦ δημιουργήσω δυσκολίες μ' ἕνα μέλος τῆς οἰκογενείας σου... Ἄ, θἄπρεπε νὰ τὸ ὑποψιαστῶ ὅτι ἡ Μαρὶ - Ζοζὲ θἄκανε μιὰ τέτοια βλακεία: Εἶχε βάλει ἰδέες στὸ κεφάλι της γιὰ σένα...

—Τί ἰδέες;

—'Ανοησίες. Πρέπει νὰ τὴν συγχωρήσης, 'Αγνή, εἶναι παιδὶ ἀκάμη. Θὰ τὴν καταδιάσω ἀπόψε. Ἂν τὴν δῶ... Τὴν βλέπω ἐλάχιστα, τώρα τελευταία...

—Σὲ παρακαλῶ, Λιονέλ, μὴ φανῆς ὑπερβολικὰ αὐστηρός. (Φοβόμουν μήπως τὴν κάνη καὶ θυμώσει καὶ τοῦ πεῖ, γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ, φοικτὰ πράγματα γιὰ τὸν Φρανσὶς καὶ γιὰ μένα: Ἐφνιαζόμουν ἄλλωστε ποὺ δὲν τὸ εἶχε κιόλας κάνει, ἀφοῦ ἦταν φανερὸ πὼς τῆς ἤμαστε ὑπερβολικὰ ἀντιπαθεῖς κ' οἱ δυό...).

—'Αγαπητή μου 'Αγνή, εἶσαι τόσο καλή, τόσο ἐπιεικής. Δὲν βλέπεις τὸ κακὸ πουθενά. 'Αλλὰ ἕνας πατέρας πρέπει νὰ δείχνεται αὐστηρὸς ὅταν πρέπει, διαφορετικὰ θὰ χάση τὸ κῦρος του. Θὰ τὴν νουθετήσω. "Αλλωστε, ὅταν θὰ παντρευτοῦμε, θὰ τῆς ἀφήσω τὸ διαμέρισμά μου τοῦ Παρισιοῦ, ὅπως σοῦ ἔχω πεῖ. Ἐνδιαφέρομαι πρὶν ἀπ' ὅλα γιὰ τὴν ἡσυχία σου κ' ἐκείνη δὲν πρόκειται νὰ σ' ἐνοχλήση. 'Αλήθεια, πότε θὰ παντρευτοῦμε, 'Αγνή; 'Ανυπομονῶ τόσο πολὺ νὰ μοιράσω τὴν ζωή μου ἀνάμεσα σ' ἐσένα καὶ στὴν ἐργασία μου...

Τὰ ἴδια πάλι. Βέβαια, τὸν συμπαθοῦσα πολὺ τὸν Λιονέλ, ἀλλὰ ὄχι στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τὸν Φρανσίς. Στὸ θέμα τοῦ ὕπνου, ὁ Φρανσὶς ἦταν καλύτερος. 'Απ' τὴν ἄλλη πλευρὰ ὅμως ὁ Λιονὲλ ἦταν πιὸ ὥριμος, πιὸ σοβαρός.

Γιὰ μιὰ μοναχικὴ κ' εὐτρεπῆ γυναῖκα, αὐτὸ ἦταν ἕνα πολὺ σοβαρὸ πρόβλημα. 'Ανάμεσα στὸν Φρανσὶς καὶ στὸν Λιονέλ ἤμουν ἀναποφάσιστη: Δὲν ἤθελα νὰ χάσω οὔτε τὸν ἕναν οὔτε τὸν ἄλλον. "Α, πόσο ἤμουν ἀναποφάσιστη.

Λοιπόν, ἀπάντησα στὸν Λιονέλ:

—Δὲν θὰ ζητοῦσα τίποτε καλύτερο, ἀγαπητέ μου φίλε... 'Αλλὰ στὰ μάτια τῆς ἐκκλησίας ἐξαλλοῦθεν νὰ εἶμαι παντρεμένη μὲ τὸν Ζάκ. Ὁ γάμος μου μαζί σου θὰ ἦταν μιὰ θανάσιμη ἁμαρτία...

—'Αγαπητή μου 'Αγνή, οἱ θρησκευτικοί σου φόβοι εἶναι ἐντελῶς νόμιμοι καὶ νὰ εἶσαι βέβαιη ὅτι τοὺς σέβομαι. 'Ωστόσο...

—"Ω, τὸ ξέρω καλά. Ὁ Ζάκ, ὁ πρώην σύζυγός μου, δὲν ἀξίζει πολλὰ πράγματα. Εἶναι τόσο ἐγωϊστής, τόσο ἀδιάφορος. Μ' ἐγκατέλειψε μὲ τέτοια ἀδιαφορία...

"Ημουν λιγάκι ὑπερβολική: Ὁ Ζάκ ἦταν λιγότερο κακὸς ἀπ' ὅσο ἔλεγα. Εἶχε μάλιστα καὶ γενναιόδωρες πλευρές. 'Αλλὰ ἤμουν ἔξω φρενῶν ἐναντίον τοῦ Φρανσὶς καὶ καθὼς δὲν μποροῦσα νὰ πῶ καλὰ γιὰ τὸν Φρανσὶς στὸν Λιονέλ, ἐκδικούμουν τὸν Ζάκ. Εἶναι παράξενη ἡ ἀνθρώπινη φύση... Καὶ ὅσο περισσότερο ἔβλεπα τὸν Λιονὲλ ν' ἀγανακτῆ, τόσο περισσότερο ἔλεγα ἐναντίον τοῦ Ζάκ:

—Δὲν σκεπτόταν παρὰ πῶς νὰ τρέχη πίσω ἀπ' τὶς γυναῖκες. 'Ηταν ἀνίκανος νὰ κάνη καὶ λίγη δουλειά! Εὐτυχῶς ποὺ οἱ γονεῖς του εἶχαν χρήματα. "Αλλαξε τὸ ἕνα ἐπάγγελμα μετὰ τὸ ἄλλο. 'Αδύνατο νὰ στεριώση σὲ μιὰ θέση. Κ' ἐγὼ ἤμουν ἡ μικρότερη ἔγνοια του... Δὲν μοῦ ἔστειλε κἂν ἕνα τηλεγράφημα μετὰ τὸν θάνατο τοῦ μπαμπᾶ...

—Εἶναι αἴσχος. Καί, ἀγαπητή μου 'Αγνή, θεωρεῖς τὸν ἑαυτό σου ἀκόμη παντρεμένη μ' ἕναν τέτοιο ἄνθρωπο;

—Δὲν τὸν θεωρῶ ἐγώ, Λιονέλ. Ἡ ἐκκλησία.

—'Ασφαλῶς... ἀσφαλῶς... Μὰ εἶσαι σίγουρη ὅτι δὲν ἔχει πεθάνει; Ὁ γάμος σου θὰ ἐθεωρεῖτο διαλελυμένος καὶ τίποτε πιὰ δὲν θἄταν ἐμπόδιο στό...

—Ὁ Ζάκ νεκρός; "Ω, ὄχι. Θὰ τὸ ἤξερα, ἀφοῦ εἶναι ξάδελφός μου.

—Παντρεύτηκες ἕναν ξάδελφό σου;

—Δὲν εἶναι πρῶτος μου ξάδελφος. Εἶναι μακρινὸς ξάδελφος.

—Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ Φαραὼ παντρεύονταν καὶ τὶς ἀδελφές τους.

—'Αδύνατον!

—Ναί, ἀγαπητή μου 'Αγνή. Ἡ ἀντίληψη τῆς ἀμιμιξίας εἶναι σχετικὰ πρόσφατη. "Ωστε λοιπόν, εἶσαι σίγουρη ὅτι ὁ πρώην σύζυγός σου βρίσκεται πάντα στὴ ζωή;

—Εἶμαι βέβαιη. 'Ἄλλωστε οἱ ἐφημερίδες μιλοῦν καμμιὰ φορὰ γι' αὐτόν. 'Εδῶ καὶ λίγον καιρὸ κάνει τὸν σκηνοθέτη στὸν κινηματογράφο. Εἶναι τοῦ «νέου κύματος», ὅπως λένε: Ὁ Ζὰκ Ντεβιλλὰρ — δὲν ἔχετε ἀκούσει ποτὲ γι' αὐτόν;

—Δὲν πηγαίνω συχνὰ στὸν κινηματογράφο. Ἡ κόρη μου εἶναι διαρκῶς χωμένη σ' ἕναν κινηματογράφο καὶ βλέπετε τὸ ἀποτέλεσμα. Πρέπει νὰ εἶναι σπουδαῖος κύριος γιὰ νὰ κάνη αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα! Κρῖμα ποὺ δὲν εἶναι κἂν ἐπικίνδυνο...

—Γιατί;

—Τίποτε, ἀγαπητή μου 'Αγνή, τίποτε...

'Αλλὰ φαινόταν νὰ στριφογυρίζη στὸ κεφάλι του πολὺ σκοτεινὲς σκέψεις!

Γιὰ νὰ τὸν διασκεδάσω λιγάκι, τοῦ πρόσφερα τὸ τελευταῖο πουλόβερ ποὺ εἶχα πλέξει γιὰ τὸν μπαμπᾶ. 'Εκεῖνο τὸ ἴδιο ποὺ τὸν εἶχα βάλει νὰ δοκιμάση μιὰ Κυριακὴ ἀπόγευμα (τί εἶναι ἡ μοῖρα.).

—Πάρ' το, Λιονέλ. Εἶμαι βέβαιη ὅτι ἂν ὁ μπαμπᾶς μᾶς βλέπη ἀπὸ κεῖ ψηλά, θὰ εὐχαριστηθῆ νὰ σὲ δῆ νὰ τὸ φορᾶς...

(Εἶχα σκεφθῆ πρῶτα νὰ τὸ χαρίσω στὸν Φρανσίς, ἀλλὰ ἦταν λιγάκι γερροντικὸ γιὰ κεῖνον.)

"Ε, λοιπόν, ὕστερα σοῦ λένε νὰ εἶσαι εὐγενικὴ μὲ τοὺς ἄνδρες. Ὁ Λιονὲλ πῆρε τὸ πουλόβερ μὲ τὴν ἄκρη τῶν δαχτύλων του καὶ μ' εὐχαρίστησε μὲ τὴν ἄκρη τῶν χειλιῶν του. Κι ὅταν μ' ἐγκατέλειψε, ἦταν πάντα τὸ ἴδιο σκυθρωπός...

ΛΙΟΝΕΛ ΦΡΙΜΠΟΥΡ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Ἐκπυρσοκροτήσεις ἠχοῦσαν γύρω ἀπ' τὸ κιόσκι ποὺ οἱ ἐφημερίδες του ἔγραφαν μὲ μεγάλα γράμματα:

«ΧΤΥΠΟΥΣΕ ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ
ΟΛΗ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ.
ΕΚΕΙΝΗ ΤΟΝ ΤΙΜΩΡΗΣΕ»

Μιὰ φωτογραφία ἔδειχνε τὴν «τιμωρό»: Μιὰ χοντρὴ γυναῖκα ποὺ φοροῦσε ἕνα καπέλλο χωροφύλακα καὶ ποὺ ἦταν περιτριγυρισμένη ἀπὸ μιὰ δακρύβρεχτη οἰκογένεια.

'Απὸ κάτω διάβαζε κανεὶς μὲ πιὸ μικρὰ στοιχεῖα:

«Φαίνεται ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ δοθῆ μεγάλη δημοσιότης σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση».

Καὶ τότε ξύπνησα ἀπὸ κάτι χτυπήματα ἐξαιρετικὰ βίαια, τόσο σὲ διάρκεια ὅσο καὶ σ' ἔνταση. Ὁ Μιὶλ κατέβαλλε ἰδιαίτερο ζῆλο τὸν τελευταῖο καιρό. Τὸ ζαλισμένο κεφάλι μου κατέγραψε μηχανικὰ τὴν ἐμφάνιση ἑνὸς νέου θορύβου. ("Εμαθα ἀργότερα ὅτι ἔσκαβαν τὸ πεζοδρόμιο τοῦ δρόμου μου, γιὰ νὰ πλατύνουν τὸ κατάστρωμα καὶ νὰ ἐπιτρέψουν σ' αὐτοκίνητα νὰ ἐνοχλοῦν εὐκολώτερα, μὲ τοὺς θορύβους τους καὶ τὶς ἀναθυμιάσεις τους, τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς).

Βασανισμένος ἀπὸ τὸν θυμὸ κι ἀπὸ τὸν πονοκέφαλο, δὲν κάθησα νὰ ἐξετάσω τὸ νόημα τοῦ ὀνείρου μου — καὶ συγχεκριμένα γιατὶ ἡ «τιμωρὸς» φοροῦσε καπέλλο χωροφύλακα, ἢ τὶ σέση μποροῦσε νὰ ἔχη μ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση ὁ πρωθυπουργός. Αὐτὰ ἦταν μυστήρια, στὰ ὁποῖα ἕνας ψυχαναλυτὴς θἄθελε ἕνα σωρὸ σεξουαλικὰ σύμβολα κι ἀνομολόγητους ἀποθημένους πόθους. 'Αλλὰ ἐγὼ δὲν πίστευα σ' αὐτοὺς τοὺς τσαλατανισμοὺς οὔτε εἶχα κριὸ γιὰ χάσιμο.

Σηκώθηκα μ' ἕνα ἠδύμια, φόρεσα τὴν παλιά ρόμπα μου καὶ πῆγα νὰ ξυπνήσω τὴν κόρη μου, γεμᾶτος θυμό.

Ἡ Μαρὶ - Ζοζὲ κοιμόταν μὲ τὶς γροθιὲς κλεισμένες στὴ στάση τοῦ ἐμβρύου καὶ δυζαίνοντας τὸ χοντρό της δάχτυλο. Ἔνοιωσα γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸν πειρασμὸ νὰ μαλακώσω μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν παιδιάστικη στάση μιᾶς νέας πού, τὴν προηγούμενη, ἐπέβαλλε τὶς θελήσεις της στοὺς πιὸ ἀρρενοποὺς νέους. Ὁ θυμός μου ὅμως ὑπερίσχυσε πάλι ἀμέσως καὶ τὴν τράνταξα ἀπ' τοὺς ὤμους. Μὲ κοίταξε μ' ἕνα ναρκωμένο βλέμμα, μὲ μισάνοιχτο στόμα.

—Ἔχω δυὸ λόγια νὰ σοῦ πῶ!

—Δὲν θὰ μποροῦσες νὰ μοῦ τὰ πῆς ἀργότερα; ψιθύρισε. Μιὰ φορὰ ποὺ δὲν εἶχα κ' ἐγὼ μάθημα τὸ πρωΐ...

—Τὸ βράδυ θγαίνεις καὶ τὸ πρωὶ κοιμᾶσαι! Πρέπει νὰ σοῦ ζητήσω ἕνα ραντεβοῦ γιὰ νὰ σοῦ μιλήσω;

—Δὲν δίνω πιὰ ραντεβοῦ σὲ ἄνδρες, παρὰ μόνο σ' ἕναν, δήλωσε καὶ τεντώθηκε μὲ νωχέλεια.

—Δὲν βρίσκομαι ἐδῶ γιὰ νὰ σ' ἀκούω νὰ μοῦ ἀταγγέλλης τὸ προσωπικό σου ἡμερολόγιο!

—Ἔχεις ἄδικο: Θὰ μποροῦσε νὰ σ' ἐνδιαφέρη...

—Ἐκεῖνο ποὺ μὲ ἐνδιαφέρει νὰ μάθω πρὸς τὸ παρόν εἶναι ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς ἀ-χα-ρα-κτήριστης ἐπισκέψεώς σου στὴν 'Αγνή. 'Ωραῖος τρόπος νὰ καταφθάνης στὸ ξένο σπίτι ἕνα κυριακάτικο ἀπόγευμα, μαζὶ μὲ τοὺς νεαροὺς συνενόχους σου ποὺ εἶναι ὠπλισμένοι ὡς τὰ δόντια μὲ τρομπέττες καὶ κιθάρες. Δὲν ξέρεις πιὰ τί κάνεις, μὰ τὴν ἀλήθεια. Τί ἔχεις λοιπὸν μέσα στὸ κεφάλι σου, ἔ;

—Ἤξερα πολὺ καλὰ τί ἔκανα καὶ δὲν ἔχω πιθανὸν τίποτε μέσα στὸ κεφάλι μου, ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ λίγο μυαλό, ἀντίθετα πρὸς μερικοὺς - μερικούς...

—Ἔκανες πολὺ ἄσχημη ἐντύπωση στὴν 'Αγνή. Καὶ στὸν γερο - συγγενῆ της, ἐπίσης...

—Στὸν γερο... τί;

—Ξέρεις πολὺ καλὰ τί θέλω νὰ πῶ. Στὸν ξάδελφο τοῦ πατέρα της. Γιατί κακαρίζεις;

—Ἐγὼ κακαρίζω; Ὁ καημένος ὁ γερο - συγγενής. Μόλις μὲ εἶδε, ἡ καρδιά του ἔφυγε ἀπ' τὴ θέση της...

—Σὲ βεβαιῶ, Μαρὶ - Ζοζέ, ὅτι ἔχω ἀρκετὲς ἔγνοιες καὶ ὅτι δὲν εἶναι κατάλληλη ἡ στιγμὴ νὰ εἰσβάλης μὲ ἀγένεια στὸ σπίτι μιᾶς γυναίκας ποὺ ἔχει ἕναν τόσο εὐαίσθητο χαρακτῆρα, μιὰ τόσο εἰλικρινῆ πίστη...

—...κ' ἕναν τόσο γερο - συγγενῆ!

—Τί προσπαθεῖς νὰ κάνης, ἔ; Νὰ τὰ χαλάσης ὅλα ἀνάμεσα σ' αὐτὴν καὶ σ' ἐμένα; Αὐτὸ θέλεις; Νὰ τελειώσω τὴν ζωή μου σαπίζοντας ἐδῶ, μέσα στὸν θόρυβο καὶ τὶς δυσοσμίες, ἔ; Αὐτὸ θέλεις;

'Ἡ Μαρὶ - Ζοζὲ τεντώθηκε καὶ χασμουρήθηκε μὲ μισόκλειστα βλέφαρα, ἀλλὰ διαπεραστικὸ βλέμμα:

—Δὲν πίστευα ὅτι ἡ ἐπίσκεψή μου εἶχε τόσο κακὰ ἀποτελέσματα. Νόμιζα ἀντιθέτως ὅτι ἀπὸ τότε ἡ 'Αγνὴ σ' ἔκανε λιγώτερο πέρα... Ὄχι;

—Ἡ ἐπίσκεψή σου δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μ' αὐτό. Δὲν τηρεῖ πιὰ τὸ πένθος τοῦ πατέρα της μὲ τόση αὐστηρότητα, αὐτὸ εἶναι ὅλο.

—Ὑποθέτω ἐπίσης ὅτι βλέπει ὅλο καὶ λιγώτερο τὸν γερο - συγγενῆ της κι ὅτι αὐτὴ ἡ κληρονομικὴ ὑπόθεσή της ταχτοποιήθηκε σχεδόν, ἔ;

—Μάλιστα! Σὲ δυσαρεστεῖ, βλέπω, ποὺ ἕνα πρᾶγμα ταχτοποιεῖται, ἀλλὰ ἔτσι εἶσαι σύ!

—Δὲν μὲ δυσαρεστεῖ, μπαμπᾶ. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Καὶ δὲν τὰ ξέρεις κι ὅλα. 'Αναρωτιέμαι ἂν μπορῶ νὰ στὰ πῶ...

—Ἂν θὰ τὰ πῆς ἢ ὄχι, εἶναι δικός σου λογαριασμός. 'Αλλὰ μὴν κάνης πιὰ τέτοιες ἐκκεντρικότητες στὸ σπίτι τῆς 'Αγνῆς.

—Δὲν ὑπάρχει τέτοιος κίνδυνος... Καὶ ξέρεις τί;

"Εβγαλε ἕνα μικρὸ ἠδονικὸ μορυγκρισμὸ καὶ ζάρωσε κάτω ἀπ' τὰ σεντόνια:

—Εἶμαι ἐρωτευμένη, μπαμπᾶ...

—Συγχαρητήρια!

—Δὲν σοῦ κάνει καμμιὰ ἐντύπωση;

—Στὴν ἡλικία σου αὐτὸ εἶναι συνηθισμένο φαινόμενο.

—Πιὸ συνηθισμένο ἀπ' τὸ δικό σου, πράγματι.

—Τί παίζει ὁ καινούργιος σου φίλος; Κιθάρα ἢ τρομπέττα;

—Καὶ τὰ δύο.

—Αὐτὸ ὑπόσχεται πολλά. Πάντως, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ τὸν σύρης στὸ σπίτι τῆς 'Αγνῆς μαζί μὲ τὰ ὄργανά του.

—Δὲν νομίζω ὅτι θὰ δεχόταν.

—Γιατί; Μήπως εἶναι καλοσαγατεθραμμένος;

—Καλοσαγατεθραμμένος, σωνεός, γοητευτικός, πνευματόδης... Ξέρει νὰ διαλέγη τὰ γιλέκα του καὶ δὲν ἐκνευρίζεται εὔκολα! Ἔχει μόνο ἕνα μικρὸ ἐλάττωμα: Μοῦ προτείνει πολὺ συχνὰ ν' ἀνέβω νὰ πιῶ κάτι στὸ σπίτι του καὶ δὲν μοῦ προτείνει ποτὲ νὰ τὸν παντρευτῶ... Τὸν εἶχα ὡσότου προειδοποιήσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι ἡ σχέση μας θὰ ἦταν μιὰ ὑπόθεση σοβαρή!

—Καλά. Μὴν κάνεις βλακεῖες...

—Ὁ μπελᾶς εἶναι ὅτι πρέπει νὰ βρίσκη ἀλλοῦ αὐτὸ ποὺ ζητᾶ.

—Ποῦ; Σὲ γυναῖκες ἐλευθερίων ἠθῶν;

—"Ω, ὄχι. Σὲ μιὰ γυναῖκα πολὺ καλή, πολὺ ἀξιοσέβαστη καὶ μάλιστα ἀρκετὰ θρήσκα.

—Θρήσκα μὲ ἐραστή; Οἱ πραγματικὰ θρῆσκες γυναῖκες δὲν ἔχουν ἐραστές, Μαρὶ - Ζοζέ! Κοίταξε τὴν 'Αγνή... Πάντως καλύτερα νὰ πηγαίνη σὲ μιὰ γυναῖκα αὐτοῦ τοῦ εἴδους, παρὰ μὲ γνωριμίες τοῦ πεζοδρομίου. Εἶναι πιὸ ὑγιεινό...

—Ναί, ἀλλὰ ἔχω ἕνα πρόβλημα συνειδήσεως: Γιατὶ ἡ ἄρνησή μου τὸν ἐμποδίζει νὰ διακόψη τὶς σχέσεις του μὲ τὴν ἀξιοσέβαστη γυναῖκα. Κι ὅσο αὐτὸς δὲν διακόπτει μὲ κείνη τὴν γυναῖκα, αὐτὴ φαντάζεται ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν ἀγαπᾶ καὶ διστάζει νὰ ξαναφτιάξη τὴν ζωή της μ' ἕναν' ἄλλον, καταλαβαίνεις;

—Θὰ ξαναφτιάξη τὴ ζωή της ἀργότερα. 'Εγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ξαναφτιάξω τὴν ζωή μου στὰ πενῆντα μου χρόνια!

—"Αν αὐτὴ περιμένη νὰ γίνη πενῆντα χρόνων, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ὁποῖο θέλει νὰ ξανακάνη τὴν ζωή της θὰ εἶναι ἴσως νεκρός.

—Θὰ τὴν ξανακάνη μ' ἕναν ἄλλον!

—Αὐτὸ ποὺ περιπλέκει λιγάκι τὰ πράγματα εἶναι ὅτι γνωρίζω ἐκεῖνον μὲ τὸν ὁποῖον ἡ ἀξιοσέβαστη αὐτὴ γυνοίκα θὰ μποροῦσε νὰ ξαναφτιάξη τὴ ζωή της...

—Καὶ λοιπόν;

—Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ ξαναφτιάξουν τὴ ζωή τους μαζί. Νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ τὸ πῶ στὸν Φρανσίς;

—"Ετσι λέγεται ὁ καινούργιος ἐκλεκτὸς τῆς καρδιᾶς σου; Φρανσίς;

—Ναί. Τὸν ἀγαπῶ, ξέρεις, ἀληθινά.

—"Αν τὸν ἀγαπᾶς θὰ σοῦ δώσω μιὰ καλὴ συμβουλή: Μὴν τοῦ πῆς τίποτε! Μιλᾶ κανεὶς πάντα πάρα πολὺ σὲ τέτοιες περιπτώσεις. Οἱ ἄνδρες δὲν ἐκτιμοῦν μιὰ γυναῖκα ποὺ ἔχει τὸ ἴφρος ὅτι τὰ ξέρει ὅλα: Στὴν ἀρχή, τὸ πρᾶγμα τοὺς διασκεδάζει, ἀλλὰ ἔπειτα δυσπιστοῦν, ἀποδοκιμάζουν καὶ στὸ τέλος ἐξαφανίζονται.

—Λοιπόν, κατὰ τὴν γνώμη σου, τὸ καλύτερο εἶναι νὰ τ' ἀφήσω ἔτσι;

—Μὰ ναί! Θὰ ξαναμιλήσωμε ἀργότερα γι' αὐτό... "Εχω ἀρκετὲς ἔγνοιες στὸ κεφάλι μου αὐτὴ τὴ στιγμὴ γιὰ ν' ἀσχολοῦμαι μὲ τὰ προβλήματα τῶν ἄλλων καὶ μὲ τὶς ἐρωτικὲς ἱστορίες τοῦ φίλου σου.

Ἡ Μαρὶ - Ζοζὲ ἀνασηκώθηκε στὸν ἀγκῶνα της καὶ μὲ διαπέρασε μ' ἕνα παγερὸ βλέμμα:

—Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν ἕνα εἶδος ἰδιοφυΐας στὸ νὰ λένε αὐτὸ ποὺ δὲν πρέπει σ' ἐκεῖνον ποὺ δὲν πρέπει κι ὅταν δὲν πρέπει... Εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ τάκτ!

—Ὑπάρχουν ἐπίσης ἀνθρωποι ποὺ ἔχουν τὴν ἰδιοφυΐα νὰ ἐπισκέπτωνται ἐκεῖνον ποὺ δὲν πρέπει κι ὅταν δὲν πρέπει! Γιὰ τὶς αἰσθηματικὲς περιπλοκές σου μπορεῖς ν' ἀπευθυνθῆς στοὺς ἐρωτικοὺς συμβούλους τῶν περιοδικῶν. Γιὰ τὶς δικές μου, δὲν σοῦ ζητῶ παρὰ ἕνα πρᾶγμα — νὰ μὴν ἐνοχλήσης πιὰ τὴν 'Αγνή. Κατάλαβες;

'Ἡ Μαρὶ Ζοζὲ κούνησε τὸ κεφάλι της μὲ οἰκτο:

—Εἶσαι τυχερὸς ποὺ εἶμαι ἐρωτευμένη μὲ τὸν Φρανσίς. Διαφορετικὰ θὰ τὸν παρατοῦσα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σὲ στενοχωρήσω.

—Καημένο μου παιδί, δὲν καταλαβαίνω ἀληθινὰ σὲ τί θὰ μποροῦσε νὰ μὲ ἀφορᾶ τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ παρατήσης ἢ ὄχι ἕνα ἀπὸ τ' ἀνάριθμητα φλέρτ σου. Παίρνεις τὸν ἑαυτό σου γιὰ τὸν ὁμφαλὸ τοῦ κόσμου, μὰ τὴν ἀλήθεια. "Εχω ἀπασχολήσεις πολὺ πιὸ σοβαρὲς ἀπ' τὶς σκανδαλιές σου...

—Τ' ἀραβωνιάσματά μου τὰ λὲς σκανδαλιές;

—Δὲν εἶσαι ἀκόμη ἀραβωνιασμένη, ἀπ' ὅ,τι ξέρω.

—Προσπαθῶ. Κι ὡστόσο δὲν τὸ ἀξίζεις. Κάτι μοῦ λέει ὅτι, ὅταν ἀραβωνιαστῶ, δὲν θ' ἀργήσης ν' ἀραβωνιαστῆς κ' ἐσὺ ἐπίσης.

—Τὸ νὰ μιλᾶς στὴν τύχη μοῦ εἶναι ἀδιάφορο, ἔχω συνηθίσει. 'Αλλὰ ὁρκίσου μου ὅτι δὲν θὰ ξαναπᾶς νὰ ἐνοχλήσης τὴν 'Αγνή.

—Σύμφωνοι. Εἶσαι εὐχαρισημένος;

—Εἶμαι ἰδίως ἥσυχος. Τώρα μπορεῖς νὰ κοιμηθῆς ὡς τὸ μεσημέρι. Καληνύχτα.

Βγῆκα ἀπὸ τὸ δωμάτιο χτυπώντας τὴν πόρτα. Δὲν μοῦ ἄρεσε νὰ μένη ἡ κόρη μου στὸ σπίτι κοντὰ μὲ τὸν κόσμο ἀπὸ τὸ πρωΐ: Δὲν προχωροῦσ' κανεὶς ἔτσι στὴ ζωή! Βγῆκα ἀπὸ τὸ διαμέρισμα, χτυπώντας ἐπίσης τὴν πόρτα. Δὲν ἔβλεπα γιὰ ποιὸ λόγο θὰ ἤμουν ὁ μόνος ποὺ δὲν θὰ λάβαινα μέρος στὸ γενικὸ θόρυβο.

"Οταν πάτησα τὸ πόδι μου ἔξω ἀπὸ τὸ κτίριο, ξέσπασαν τρεῖς ἐκπυρσοκροτήσεις, ἐξαιρετικὰ δυ-

νατές. Ἦταν τὸ τρυπάνι τῶν ἐργατῶν τοῦ Δήμου. Μιὰ μπάλλα, ποὺ εἶχε ξεκινήσει πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη μου, πέρασε ξυστὰ ἀπὸ τὸ δεξί μου αὐτί, χτύπησε σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς πόρτας καὶ ξαναγύρισε νὰ μὲ χτυπήση στὸ μπράτσο.

Ἀναπήδησα ζωηρά. Ἔπειτα ξαναμάζεψα τὴν μπάλλα καὶ τὴν ἔβαλα στὴν τσέπη μου.

—Θέλετε νὰ μοῦ ἐπιστρέψετε τὴν μπάλλα μου;

Ὁ τόνος τοῦ μικροῦ ἀγοριοῦ εἶχε μιὰ τόσο ἀπειλητικὴ εὐγένεια, ὥστε ἔνοιωσα σαστισμένος. Παρέδωσα τὴν μπάλλα ἄνευ δρων. Τὸ βλέμμα μου ἔπεσε σ' ἕναν μεγάλο τίτλο μιᾶς ἐφημερίδος:

«ΤΑ ΣΟΒΙΕΤΙΚΑ ΣΤΡΑΤΕΤΜΑΤΑ
ΔΙΑΒΑΙΝΟΥΝ
ΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΣΤΝΟΡΑ...»

Ἔνοιωσα ἕνα δυνατὸ σκίρτημα στὴν καρδιὰ καὶ σταμάτησε ἡ κυκλοφορία μου: «Αὐτὴ τὴ φορὰ τέλειωσαν τὰ ψέματα. Ὁ τρίτος παγκόσμιος πόλεμος ἄρχισε...» Ἀψηφώντας τὶς ἀδιάκοπες ἐκπυροσκροτήσεις τοῦ ἐργοστασίου τῶν δημοτικῶν ἐργατῶν, ἔτρεξα στὸ περίπτερο καὶ μπόρεσα νὰ διαβάσω κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο, μὲ μικρὰ γράμματα:

«...Ἂν ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ ἀμερικανικὲς πυρηνικὲς βάσεις, δήλωσε στὴν Μόσχα ὁ στρατάρχης Μαλινόφσκυ».

Ἡ καρδιά μου εἶχε ταραχθῆ γιὰ τὸ τίποτε! Ἂς σημειώσω, ἐν παρενθέσει, πὼς αὐτὴ ἡ ἴδια ἐφημερίδα ἀνήγγελλε στὴν δεύτερη σελίδα τὴν ἔναρξη μιᾶς μεγάλης ἔρευνας γιὰ τὸ πῶς νὰ παλαίψετε ἐναντίον τῶν καρδιακῶν νοσημάτων καὶ τῶν νευροπαθειῶν, ποὺ εἶναι ἡ κατάρα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου.

Ἔφυγα μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια παγωμένα, τρέμοντας ἀπὸ τὸν θυμό. Τ' αὐτιά μου βούιζαν ἀπὸ τὸν ἐκκωφαντικὸ θόρυβο τῶν μηχανῶν κι ἀπὸ μιὰ διαπεραστικὴ κ' ἔρρινη φωνὴ ποὺ ἔλεγε:

—Ὡραῖα καρῶτα, κυρίες μου, ὡραῖα καρῶτα.

Ναί, τὸ ἔσκασα κυριολεκτικὰ πρὸς τὸν Κεραμεικό, καταφύγιο σιωπῆς καὶ γαλήνης...

Διέσχισα μὲ ἀργὰ βήματα τὸν κῆπο ποὺ ἦταν ἀπογυμνωμένος ἀπὸ τὰ λουλούδια του, γυρίζοντας μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι μου πρὸς τὸ Καὶ ντ' Ὀρσαί, ὅπως ἕνα ἡλιοτρόπιο στρέφεται πρὸς τὸ φῶς...

Τὸ Καὶ ντ' Ὀρσαί, ἡ μισάνοιχτη πόρτα πρὸς τὴν Γαλήνη, τὴ Σιωπή, τὴν Ἐργασία καὶ τὸ Πανεπιστήμιο, ποὺ δὲν κατώρθωνα νὰ τὴν ἀνοίξω ὁριστικά...

Ἡ κακοδιαθεσία μου ἐκφραζόταν σὲ ἀτέλειωτους μονολόγους, πρὸς βουβὴ ἀνησυχία τῶν φευγαλέων περαστικῶν ποὺ διασταύρωναν τὸν δρόμο μου. Ἂν θελήση κανεὶς νὰ λάβη ὑπ' ὄψη του ὅτι ὅλοι οἱ μονόλογοί μου ἦταν ἀφιερωμένοι στὸν Ἀκενατὼν καὶ τὴν θρησκευτικὴ ἐπανάστασή του, θὰ ἐκτιμήση τὸ μέγεθος τῶν καταπτώσεών μου.

Ὅλο καὶ περισσότερο ἀνίκανος νὰ συγκεντρωθῶ στὴ ζωὴ τοῦ ἐπαναστάτη Φαραώ μου, παρὰ τὶς πιεστικὲς παρακλήσεις τοῦ καθηγητοῦ Σουνικός, ἔφερνα ὡς προφάσεις γιὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἐργασίας μου, προφάσεις ἀρκετὰ ἀξιοκαταφρόνητες, ὅπως γρίππες καὶ πρόσθετες ἀπορροφητικὲς ἀσχολίες. (Ἀπὸ μιὰ πλευρὰ δὲν ἔλεγα ψέματα, καὶ τὸ ταξίδι μου στὸ Σαὶν Γ'κιλντὰς τοῦ Πλουγκὸ Κερενὲκ ἦταν πράγματι μιὰ πρόσθετη ἀσχολία κι ἀρκετὰ ἀπορροφητική).

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΚΟΥΣΕΝΤΟΣ

Γιὰ νὰ μὴ σᾶς ξεγελᾶ ἡ ὁμοιότης!..

Πολλὰ πράγματα φαίνονται ὅμοια ἀλλὰ δὲν εἶναι!.. Γιὰ νὰ διαλέξη μιὰ γυναῖκα μιὰ πετσέττα ὑγείας, ποὺ εἶναι θέμα πολὺ λεπτό, πρέπει νὰ ξέρη νὰ διαλέξη τὴν καλλίτερη!.. ἔτσι μόνον χαίρεται κάθε ἐκδήλωσι τῆς ζωῆς καὶ τὶς δύσκολες ἡμέρες τοῦ μηνὸς μὲ ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΑΝΕΣΙ - ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ!...

ΠΕΤΣΕΤΤΕΣ ΥΓΕΙΑΣ **Velux**

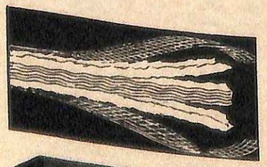

ΠΕΝΤΕ ΣΗΜΕΙΑ ΥΠΕΡΟΧΗΣ
- Στρῶμα ἀπὸ ἁπαλό, ἀντισηπτικὸ φυσικὸ βαμβάκι.
- Στρῶμα ἀπὸ χαρτοβάμβακα ὑψηλῆς ἀπορροφητικότητος τοῦ οἴκου DUBWAD-OSLO
- Δίκτυον συγκρατήσεως ἀπὸ ἁπαλὸ λευκασμένο νῆμα.
- Κάθε πετσέττα ὑγείας Velux ὑφίσταται γενικὴ διαπότισι, διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς συνθέσεως SANIL-X-39 ποὺ δημιουργεῖ ἀσηψίαν καὶ καταργεῖ τὴν κακοσμίαν.
- Στρῶμα ἀπὸ ἀδιάβροχο ρὸζ χαρτοβάμβακα ἀπολύτου ἀσφαλείας.

ΤΥΠΟΣ REGULAR ΔΡΧ. 12.- ΤΥΠΟΣ SUPER ΔΡΧ. 13.-

Χ. ΤΟΥΤΖΙΑΡΙΔΗΣ ΟΔΟΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 40 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 531 637

ΑΚΡΟΝ ΙΛΙΟΝ

Μερικὰ μεγάλα ὀνόματα

πορσελάναι

ROSENTHAL
MEISSEN
DRESDEN (SAX.)
LIMOGES
COPENHAGEN
HEREND
CHINESE REPRODUCTION 17 - 18th CENTURY

κρύσταλλα

SAINT LOUIS
BACCARAT
JOSEPHINENHÜTTE
CRISTALLERIE DE LORRAINE
BARRENHÜTTE
CRISTALLERIE DE SEVRES
SCHNEIDER opalines

μαχαιροπείρουνα

ORFEVRERIE ERCUIS
WELLNER
OTTO KALTENBACH
W. M. F.
CARL PRINZ

Cognac Castillon

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ
Τηλέφ. 882-974 - ΑΘΗΝΑΙ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΟΔΗΓΟΙ,

Ὅλοι σας γνωρίζετε τοὺς κινδύνους ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἀντικανονικὴ ὁδήγηση. Καὶ ἡ πιὸ ἀσήμαντη παράβαση ἐκ μέρους σας μπορεῖ νὰ ἀποβῆ μοιραία. Βοηθήστε λοιπὸν καὶ σεῖς στὸ σημεῖο αὐτό.

— Τὴ νύκτα χρησιμοποιεῖτε τὰ κατάλληλα φῶτα. Μικρὰ φῶτα (ἀσφαλείας) σὲ καλὰ φωτισμένους δρόμους. Μεσαῖα φῶτα, σὲ ὄχι καλὰ φωτισμένους δρόμους. Μεγάλα φῶτα στοὺς δρόμους ποὺ δὲν φωτίζονται καθόλου, ὅταν ὅμως συναντᾶτε ἀντιθέτως ἐρχόμενα ὀχήματα, ἀνάβετε τὰ μεσαῖα σας φῶτα, χωρὶς νὰ τὰ ἀναβοσβύνετε ἢ νὰ τὰ ἐναλλάσσετε μὲ τὰ μεγάλα. Τὸ ἀναβόσβυσμα θαμπώνει καὶ εἶναι ἐπικίνδυνο.

Ποιές διαφορές

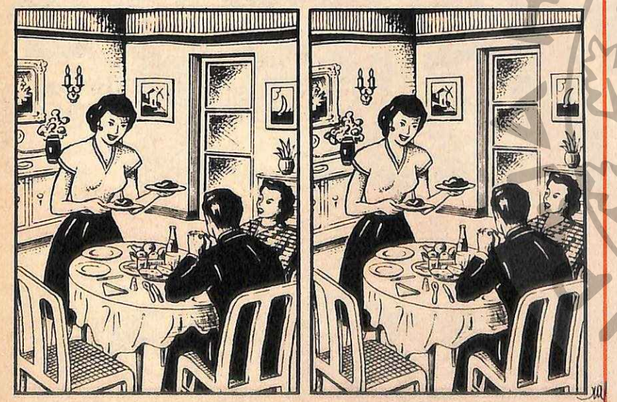

Τὸ δεύτερο σκίτσο διαφέρει ἀπὸ τὸ πρῶτο σὲ 9 σημεῖα. Μπορεῖτε νὰ τὰ βρῆτε;

Οἱ Λύσεις στὴν σελίδα 80

"ΕΘΝΙΚΗ"

Σὲ 10 δευτερόλεπτα ἄφθονο ζεστὸ νερό!

Ο ΝΕΟΣ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝ AMERICAN ELECTRIC

Μὲ τὸ διπλὸ θερμαντικὸ στοιχεῖο τύπου HOTPOINT σᾶς δίδει ζεστὸ νερὸ ἀμέσως.. (Κατατεθειμένη ἐν Ἑλλάδι εὑρεσιτεχνία ὑπ' ἀριθ. 22621 Υ.Ε.).

Λέβης εἰδικῆς ἐπιμεταλλώσεως.

Αὐτόματος θερμοστατικὸς διακόπτης.

Ἀσφαλιστικὴ βαλβίς.

Θερμοηλεκτρικὴ ἀσφάλεια

Εἰδικὸς ἐπιλογεὺς διπλῆς χρήσεως, οἰκονομία στὴν κατανάλωσιν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος.

Ἐγγύησις ὁμαλῆς καὶ μακροχρονίου λειτουργίας.

AMERICAN ELECTRIC

ΓΕΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Ε.Π.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9 (ΠΛ. Κλαυθμῶνος • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΤΣΙΜΙΣΚΗ 61

Σταυρόλεξο

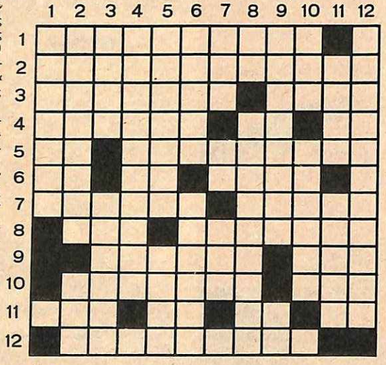

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Ὁ μεγαλύτερος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐχόντων τὰς πηγάς των ἐντὸς αὐτῆς (γεν.)
2. Γίνεται συχνὰ ὁ ἄνθρωπος, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα καὶ ἀπώλειες (αἰτ.).
3. Ἕνα τέτοιο ἐπάγγελμα εἶναι ἄκρως ἀπογοητευτικόν. — Ὁ πατριάρχης τῶν...δολοφόνων.
4. Αἱ... τῶν ὀλίγων φέρουν συνήθως τὶς συμφορὲς τῶν πολλῶν. — Ἐξ αὐτῆς κατήγετο ὁ Ἡρώνδας. — Συμπλεκτικὸν τῆς ἀρχαίας, ἀντιστρόφως.
5. Μονολεκτικὴ ἐρώτησις. — Τὴν μειώνει τὸ ἡμίφως (αἰτ.).
6. Ὑποθετικόν. — Χειλεόφωνον. — Λαμβάνεται συνήθως δι' ἐκπιέσεως (γεν.).
7. Κάτοικος νησιωτικοῦ κράτους (αἰτ.). — Δὲν συναντῶνται παρὰ σὲ μερικὰ πλακιώτικα σπίτια.
8. Γαλλικὸς πολεμικὸς λιμὴν εἰς τὴν Μεσόγειον. — Κατοικία γιά...ἐργένηδες καὶ γερροντοκόρες (ξεν.).
9. Αὐτοὶ ἀπετέλουν συχνὰ τὸ πλήρωμα ἀρχαίων πολεμικῶν πλοίων.— Θυμίζει τὰ θρυλικὰ ἀγρίμια τῆς Κρήτης, ποὺ ζοῦν στὰ φαράγγια τῆς Σαμαριᾶς.
10. Ὑπὸ αὐτοὺς τοὺς οἰωνοὺς ἀναμένεται κάτι τὸ πολὺ εὐχάριστο. — Ἀρχὴ καὶ τέλος... στὴν ἠθική.
11. Μεταξὺ Νὶμ καὶ Μασσαλίας γνωστὴ γαλλικὴ πόλις. — Πρὸ ἑνὸς ρήματος ἀποτελεῖ τὴν 7ην ἐντολήν. — Συμπλεκτικὸν τῆς ἀρχαίας. — Γενικὴ θηλ. ἀναφορ. ἀντωνυμίας.
12. Αὐτὰ καταλαμβάνουν ὡς χῶρος στὶς ἐφημερίδες συνήθως τὶς θέσεις γιὰ ρεκλάμες, ἐνάρθρως.

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Χωρὶς τὸ τελευταῖον γράμμα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ.
2. Μία Πελοποννησία (γεν. δημ.).— «...Μπούχβαλντ» λέγεται ὁ πασίγνωστος Ἀμερικανὸς χιουμορίστας τοῦ «Χέραλντ Τρίμπιουν».
3. Ἐπὶ τῶν Ν.Α. ὑπωρειῶν τῶν Διναρικῶν Ἄλπεων εὑρισκομένη γνωστοτάτη γιουγκοσλαβικὴ πόλις. — Πολὺ τὰ ἐφοροῦσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες.
4. Δίδει ἰσχυρὸν φῶς (γεν.).
5. Κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν Περσῶν βασιλέων (αἰτ.). — Τοῦ Λυκάωνος ἦσαν πενῆντα.
6. Μία λέξις ποὺ ὑπενθυμίζει.— Τέτοιους τρόπους ἔχουν συνήθως οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι (αἰτ.).
7. Στρατηγὸς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐνάρθρως.— Ἄρθρον. — Εἰς οἱανδήποτε γλῶσσαν ἀντιληπτά... ὅταν κάτι πονάη.
8. Θὰ γίνῃ συντόμως ἡ πριγκίπισσα Ἄννα - Μαρία (προφ. μαζί) — Ἑλληνικὸ τυρί.
9. Τέτοιους λογιστὰς χρησιμοποιοῦν συνήθως σὲ ἐλέγχους βιβλίων (αἰτιατική). — Γνωστότατο γαλλικὸ περιοδικό.
10. Περιοχὴ τῆς Ἀβησσυνίας. — Αὐτὴ ἡ βοήθεια εἶναι πάντοτε ἡ πρέπουσα διὰ τοὺς πτωχούς, ἐνάρθρως.
11. Ρωσικὴ ὄρνησις... — Ἡ κυριωτέρα μας ἀρτηρία.
12. Ἡ γενικὴ ἑνὸς δένδρου, ποὺ ἀνήκει εἰς τὰ ἑσπεριδοειδῆ (δημοτ.).

ΖΙΓΚΖΑΓΚ

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ διασκεδαστικοῦ αὐτοῦ ἀτομικοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁμαδικοῦ παιχνιδιοῦ, εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερη βαθμολογία στὸ σχηματισμὸ λέξεων.

Ἀρχίσετε λοιπὸν ἀπὸ ὁποιαδήποτε γραμμὴ θέλετε καὶ προχωρήσετε ἀπὸ τὸ τετράγωνο αὐτὸ σὲ ὁποιοδήποτε γειτονικὸ πάντοτε, τετράγωνο ὁριζοντίως, καθέτως ἢ διαγωνίως, προσπαθώντας νὰ διαβάσετε τὴν μεγαλύτερη λέξι ποὺ μπορεῖτε νὰ βρῆτε.

Σημειώσετε τώρα τὴ λέξι, ποὺ βρήκατε καὶ σβήσετε στὰ τετράγωνα τὰ γράμματα ποὺ μετεχειρισθήκατε.

Ψάξετε τώρα γιὰ μιὰν ἄλλη λέξι καὶ συνεχίσετε ἕως ὅτου δὲν μπορεῖται νὰ βρῆτε ἄλλες.

Τ	Α	Ο	Ν	Σ	Α
Σ	Α	Ρ	Μ	Ο	Ρ
Τ	Π	Ι	Ι	Ρ	Μ
Ε	Α	Σ	Α	Π	Ο
Α	Τ	Μ	Κ	Ν	Γ
Κ	Η	Χ	Α	Η	Α

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ

Γιὰ κάθε λέξι τῶν δύο γραμμάτων μετρήσετε 1 βαθμό.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 3 γραμμάτων μετρήσετε 3 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 4 γραμμάτων μετρήσετε 5 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 5 γραμμάτων μετρήσετε 7 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 6 γραμμάτων μετρήσετε 9 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 7 γραμμάτων μετρήσετε 11 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 8 γραμμάτων μετρήσετε 13 βαθμούς.

Γιὰ κάθε λέξι τῶν 9 γραμμάτων μετρήσετε 15 βαθμούς.

Γιὰ καθε λέξι τῶν 10 γραμμάτων μετρήσετε 17 βαθμούς.

Καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, προσθέτοντας δύο πάντοτε βαθμοὺς γιὰ κάθε πρόσθετο γράμμα.

Προσθέσετε τώρα τὸ σύνολο τῶν βαθμῶν ποὺ μπορέσατε νὰ πετύχετε.

Βαθμοὶ ἀπὸ 1-29 βαθμολογοῦνται μὲ «ΜΕΤΡΙΑ».

Ydiyh

Wellaflex
Wellaspray

Τὸ μυστικὸ τοῦ τέλειου κτενίσματος

Θέλετε νὰ εἶσθε πάντα καλοκτενισμένη; Τὰ μαλλιά σας νὰ πάρουν μιὰ λαμπερὴ ἀνταύγεια ὁμορφιᾶς, νὰ τονωθῆ τὸ χρῶμα τους καὶ τὸ κτένισμά σας νὰ διατηρεῖται περισσότερο χρονικὸ διάστημα; Δυὸ δημιουργίες τῆς WELLA θὰ πραγματοποιήσουν ὅλες αὐτὲς τὶς ἐπιθυμίες σας. WELLAFLEX, ἡ περίφημη γερμανικὴ λὰκ σὲ ἀεροζὸλ καὶ ἡ WELLASPRAY, λὰκ σὲ πλαστικό, περιέχουν σιλικόνη καὶ προστατεύουν τὸ κτένισμα ἀπὸ τὴν ὑγρασία, τὸν ἀέρα, τὸν ἥλιο. WELLAFLEX-WELLASPRAY: Φορμάρουν κι' ὁμορφαίνουν τὰ μαλλιὰ σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης κομμωτικῆς μόδας.

WELLA **Φροντίζει τὴν ὁμορφιά σας**

Μ2/95

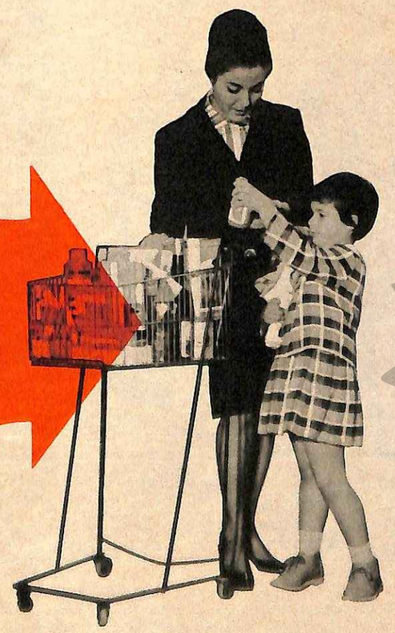

SELF-SERVICE
ΜΟΝΟΙ ΣΑΣ
διαλέγετε κι ἀγοράζετε

Στὰ καταστήματα SELF-SERVICE ἐξυπηρετεῖσθε μόνοι σας. Ἔτοι συνδυάζετε μὲ τὸν πιὸ ἰδανικὸ τρόπο τὴν ἐπιτυχημένη ἀγορὰ μὲ οἰκονομία χρόνου καὶ χρήματος. Τὰ καταστήματα SELF-SERVICE εἶναι πολλὰ καταστήματα κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη, ἔχουν τὰ εἴδη ποὺ ξέρετε καὶ πολλὰ ποὺ δὲν ξέρετε, ἐγγυῶνται σταθερὴ ποιότητα, ποικιλία, φθηνὲς τιμές, σὲ περιβάλλον σύγχρονο κι εὐχάριστο!

ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ SELF SERVICE
ΚΟΛΩΝΑΚΙ: ΚΑΝΑΡΗ-ΜΗΛΙΩΝΗ 2
ΠΛΑΤ. ΑΓΑΜΩΝ: ΠΑΤΗΣΙΩΝ 171
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 20

Η ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕ ΤΟΝ ΒΑΡΩΝΟ

Σ τὴν μικρὴ ἱστορία τῶν εὐρωπαϊκῶν Αὐλῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν δὲν ἀναφέρονται μόνο ἐπεισόδια ἀκολασίας. Ὑπῆρχαν καὶ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἄρχοντες ποὺ θυσιάζονταν γιὰ τὴν πριγκίπισσα τῶν ὀνείρων τους. Ἔτσι ὁ ἔρωτας γιὰ τὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία τῆς Πρωσσίας στοίχισε στὸν Φρειδερῖκο φὸν ντὲρ Τρένκ τὸ μῖσος τοῦ Μ. Φρειδερίκου, χρόνια στὶς ἀλυσίδες καὶ τέλος τὴν λαιμητόμο στὴν πλατεῖα Γκρέβ.

Ο κατηγορούμενος κοίταξε τοὺς δικαστὲς μὲ τὰ γαλανὰ παιδιάστικα μάτια του καὶ χαμογέλασε. Ἦταν γεροδεμένος καὶ παν ύψηλος, ἕνα κεφάλι ψηλότερος ἀπὸ τὸν ψηλότερο στὴν αἴθουσα. 68 χρόνων, μὲ κάτασπρα μαλλιά, μὲ σβελτοσύνη νέου καλαναθρεμμένου ἀόχοντα. Στεκόταν μὲ ἄνεση μπροὸς στοὺς δικαστὲς καὶ προσπαθοῦσε νὰ συζητήσῃ μαζί τους μὲ ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερη εὐγένεια. Αὐτὸ ἔδινε κέφι στοὺς δικαστὲς τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου τοῦ Παρισσοῦ, ποὺ δὲν ἦταν καὶ τόσο περίφημοι γιὰ τὸ χιοῦμορ τους. Ἔβγαζαν κάθε μέρα πάνω - κάτω ἐξήντα θανατικὲς καταδίκες καὶ γιὰ νὰ καταφέρουν αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι ψύχραιμοι καὶ ἀφωσιωμένοι στὴν δουλειά τους.

Ὁ κατηγορούμενος ἦταν ὁ Γερμανὸς βαρῶνος φὸν ντὲρ Τρένκ, ποὺ ἡ μανία του γιὰ τὶς περιπέτειες τὸν εἶνε παρασύρει στὴν δίνη τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

Ἡ δίκη αὐτὴ ἦταν μιὰ δίκη ρουτίνας, μιὰ ἀπὸ τὶς πολλές. Εἶχε ἀρχίσει κατὰ τὴ μία ἡ ὥρα μετὰ τὸ μεσημέρι τῆς 25 Ἰουλίου 1794. Ὁ δημόσιος κατήγορος ζητοῦσε τὸ κεφάλι τοῦ κατηγορουμένου. Κάθε μέρα ζητοῦσε κεφάλια καὶ δὲν τοῦ εἶχαν ἀρνηθῆ οὔτε ἕνα. Λεγόταν Φουκὲ - Τενβίλ καὶ ἦταν περίφημος δημόσιος κατήγορος. Οἱ δικαστὲς δὲν τολμοῦσαν ποτὲ νὰ τὸν ἀπογοητεύσουν.

«Πολίτα Τρένκ, εἶπε, κατηγορεῖσθε ὅτι συνωμοτήσατε μὲ τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν Γάλλων».

Ὁ Τρὲνκ χαμογέλασε μὲ συγκατάβαση, σήκωσε τὰ νέρια του καὶ τάβειξε στοὺς δικαστές. «Αὐτά, κύριοί μου, εἶναι τὰ ἴννη ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες μὲ τὶς ὁποῖες ὁ βασιλιὰς τῆς Πρωσσίας μὲ εἶνε δεμένο στὸν τοῖχο μιᾶς φυλακῆς. Προσπάθησα νὰ τὶς σπάσω γιὰ ν' ἀποκτήσω τὴν ἐλευθερία μου καὶ τώρα μοῦ λέτε ὅτι θέλτσα νὰ σκλαβώσω ἄλλους;»

Αὐτὸ ἔκαμε ἐντύπωση στοὺς δικαστές. Ὁ Φουκὲ - Τενβὶλ παραιτήθηκε ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ κατηγορητηρίου καὶ πιάστηκε ἀπὸ τὸ ἑπόμενο: «Πολίτα Τρένκ, εἶπε, κατηγοροῦσθε ὅτι ὑποκινήσατε μιὰ ἀνταρσία στὶς φυλακὲς τοῦ Σαὶν - Λαζάρ».

Ὁ Τρὲνκ σήκωσε ψηλὰ τὸ κεφάλι: «Αὐτὸ τὸ ἔκαμα. Εἶναι δικαίωμα τῶν αἰχμαλώτων νὰ πολεμοῦν γιὰ τὴν ἐλευθερία τους! Πέρασα στὶς ἀλυσίδες τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς μου. Ξέρω τί θὰ πῆ νὰναι κανεὶς αἰχμάλωτος».

Οἱ δικαστὲς ἦταν ἀναποφάσιστοι, ἀλλὰ ὁ Φουκὲ - Τενβὶλ ζητοῦσε νὰ ἐπιμενῆ τὸ κεφάλι τοῦ Τρὲνκ κι αὐτοὶ δὲν κατάφεραν ὥς τὸ τέλος ν' ἀντισταθοῦν στὴν θέση τοῦ μεγάλου δημοσίου κατηγόρου. Ἄλλωστε ἦταν καὶ ὥρα γιὰ φαγητό.

Ὁ Τρὲνκ καταδικάστηκε βιαστικὰ σὲ θάνατο καὶ οἱ δικαστὲς ἔτρεξαν γιὰ τὸ μεσημεριανό τους. Τοὺς καταδίκους τοὺς γύρισαν στὴν φυλακὴ νὰ περιμένουν τὴν ἐκτέλεση, μαζὶ μ' ἐκείνους ποὺ περίμεναν νὰ δικαστοῦν.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς ἦταν ὁ κόμις Μπαγιέ. Ὁ βαρῶνος φὸν ντὲρ Τρὲνκ τὸν εἶχε συμπαθήσει καὶ μόλις τὸν εἶδε, τὸν πλησίασε, τοῦ εἶπε ὅτι πλησίαζε τὸ τέλος του καὶ τοῦ πρόσφερε γιὰ ἀποχαιρετιστήριο δῶρο μιὰ μικρὴ ταμπακιέρα ἀπὸ χρυσάφι καὶ ταρταρούγα. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σκεπάσματος βρισκόταν ἡ μινιατούρα ἑνὸς κοριτσιοῦ.

—Δὲν θέλω νὰ πέσῃ στὰ χέρια τῶν δημίων, εἶπε ὁ Τρένκ.

—Εἶναι πολὺ ὄμορφη, εἶπε ὁ κόμις ἀφοῦ κοίταξε τὴν μινιατούρα

Πρὸς τὴν καρμανιόλα

Ο Τρὲνκ χαμογέλασε μελαγχολικά.

—Ἦταν ὄμορφη. Τότε Ἀργότερα ἀσχήμηνε. Πάει πολὺς καιρὸς ποὺ ἔχει πεθάνει. Τότε ἦταν μόλις δεκαοχτὼ χρόνων.

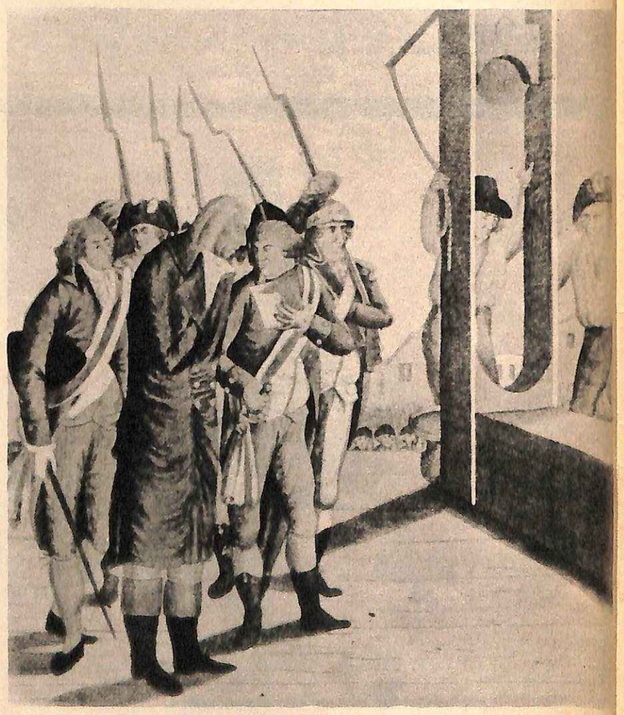

ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΚΡΕΒ τοῦ Παρισιοῦ, τὸ λεπίδι τῆς λαιμητόμου των ἐπαναστατῶν δούλευε μὲ τὸν μονότονο ρυθμὸ τυπογραφικοῦ πιεστηρίου. Ὁ βαρῶνος φὸν ντὲρ Τρένκ, ὅπως ἀπαθανάτισε τὶς τελευταῖες στιγμές του ὁ ζωγράφος τῆς ἐποχῆς, φάνηκε ἄρχοντας καὶ μπροστὰ στὸν θάνατο Ἄφησε νὰ τὸν ἐκτελέσουν τελευταῖο. Δὲν θέλησε νὰ κάνῃ χρῆση τοῦ θλιβεροῦ προνομίου, τὸ ὁποῖο εἶχαν οἱ γέροι: Νὰ κρατεμοῦνται πρῶτοι

Περισσότερα δὲν πρόλαβε νὰ πῆ γιατὶ τὸν σταμάτησαν οἱ στρατιῶτες, ποὺ μπῆκαν γιὰ νὰ τὸν πάρουν στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς. Ἀπὸ κεῖ τὸ κάρρο τοῦ δήμιου τὸν πῆγε στὴν πλατεῖα Γκρέβ, ὅπου ἡ καρμανιόλα δούλευε μὲ τὸν μονότονο ρυθμὸ τυπογραφικοῦ πιεστηρίου.

Μιὰ ἀπὸ τὶς λίγες ἀνθρωπιστικὲς νότες τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἦταν τὸ προνόμιο τῶν γέρων νὰ ἐκτελοῦνται πρῶτοι γιὰ νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ βλέπουν τοὺς νέους νὰ πεθαίνουν. Ἀλλὰ ὁ Τρὲνκ παραιτήθηκε ἀπὸ τὸ προνόμιό του αὐτὸ καὶ ἀνέβηκε τελευταῖος στὴν λαιμητόμο τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Ἔριξε γύρω του μιὰ τελευταία ματιὰ στὸ πλῆθος καὶ στὴν πόλη καὶ παρέδωσε τὸν ἑαυτό του μὲ ἠρεμία στὸν δήμιο.

Ὁ κόμις Μπαγιὲ ξέφυγε τὸν θάνατο κ' ἔτσι σώθηκε καὶ ἡ ταμπακιέρα μὲ τὴν μινιατούρα - ἐνθύμιο ἑνὸς θλιβεροῦ εἰδυλλίου ποὺ κατέστρεψε μιὰ ὁλόκληρη ζωή.

Ἦταν εὐτυχὴς

Ο βαρῶνος Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρένκ γεννήθηκε στὴν Καίνιξβεργ στὶς 16 Φεβρουαρίου 1726. Στὰ δεκατέσσερά του κληρονόμησε τὸν πατέρα του. Στὰ δεκαπέντε γράφτηκε στὸ πανεπιστήμιο τῆς Καίνιξβεργ. Στὰ δεκαοχτώ, 2 Ἰουλίου 1744, μπῆκε στὸ σύνταγμα τῆς σωματοφυλακῆς ποὺ ἦταν τὸ ἀριστοκρατικώτερο πρωσσικὸ σύνταγμα. Στὶς 17 Ἰουλίου συνάντησε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία τῆς Πρωσσίας, νεώτερη ἀδελφὴ τοῦ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου καὶ περισσότερο δμοια ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα ἀδέλφια της μὲ τὸν ἀδελφό της — στὸ πνεῦμα, στὴν ἀρχοντιά, στὴν φιλοσάθεια, στὴν ἀγάπη γιὰ τὴν μουσική. Ἦταν ἐκθαμβωτικὰ ὄμορφη.

Ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ τὴν συνάντησε στοὺς γάμους τοῦ διαδόχου τῆς Σουηδίας μὲ τὴν ἀδελφή της πριγκίπισσα Οὐλρίκε τῆς Πρωσσίας. Ἦταν ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς τιμητικῆς φρουρᾶς καὶ στὰ δεκαοκτώ του, μὲ τὸ ψηλὸ ἀνάστημά του καὶ τὸ μεγάλο ἄστρο, ἔμβλημα τῆς βασιλικῆς σωματοφυλακῆς, στὸ βελούδινο χιτώνιό του, φαινόταν πολὺ ὄμορφος.

Στὴν αἴθουσα ἦταν πολὺ μεγάλος συνωστισμὸς καὶ ὁ Τρὲνκ δὲν παρατήρησε πὼς ἕνας κλέφτης τοῦκεψε μ' ἕνα κοφτερὸ μαχαίρι τὴν τσέπη τοῦ χιτωνίου του γιὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὸ ρολόι. Μὰ οἱ ἄλλοι τὸ παρατήρησαν κι ὅλοι στὴν αἴθουσα γέλασαν γιὰ τὸ κακὸ ποὺ εἶχε πάθε ἡ μεγάλη στολὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς. Τότε τὸν πλησίασε μιὰ νέα καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐγὼ θὰ σᾶς παρηγορήσω γιὰ τὴ ζημιά». Ἡ νέα ἦταν ἡ πριγκίπισσα Ἀμαλία τῆς Πρωσσίας. Ὁ Τρὲνκ γράφει στὰ ἀπομνημονεύματά του:

«Σὲ λίγες μέρες ἤμουνα ὁ εὐτυχέστερος ἄντρας στὸ Βερολῖνο. Ἦταν καὶ γιὰ τοὺς δυό μας ἡ πρώτη ἀγάπη καὶ εἰδικώτερα γιὰ μένα μιὰ ἀγάπη ἀνάμικτη μὲ βαθύτατο σεβασμό».

Στὶς 17 Ἰουλίου συναντήθηκαν γιὰ πρώτη φορά. Στὶς 15 Αὐγούστου ὁ Τρὲνκ ἔφυγε μὲ τὸ σύνταγμα τῆς σωματοφυλακῆς στὸ μέτωπο. Ὁ δεύτερος πόλεμος τῆς Σιλεσίας εἶνε ἀρχίσει. Μόνο τέσσερις ἑβδομάδες χώριζαν τὶς δυὸ αὐτές μέρες καὶ κανεὶς δὲν ξέρει τὶ εἶχε γίνει στὸ διάστημα αὐτό. Τέσσερις ἑβδομάδες μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τίποτε, μπορεῖ ὅμως νὰναι καὶ ἕνας ὁλόκληρος αἰώνας. Στὶς 15 Αὐγούστου τέλειωσε ἡ ἱστορία μιᾶς ἀγάπης. Τὴν ἴδια μέρα ἄρχισε ἡ ἱστορία μιᾶς ἀπίθανης δυστυχίας.

Στὶς 4 Ἰουνίου 1745, ὁ Τρὲνκ πολεμοῦσε στὸ Χοχενφρὴντμπεργκ

Η ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ Ἀμαλία τῆς Πρωσσίας πληρωσε τον ἔρωτά της μὲ ἰσόβια μοναξιά. (Πίνακας τοῦ Ἀντουὰν Πέν). Ο βαρῶνος Φρειδερίκος φὸν ντὲρ Τρένκ πλήρωσε τὸν ἔρωτά του μὲ δεκαετίες στὶς ἀλυσίδες

Ὀκτὼ ἑβδομάδες ἀργότερα βασιλικὴ διαταγή: Νὰ συλληφθῆ καὶ μὲ συνοδεία πενῆντα Οὐσσάρων νὰ μεταφερθῆ στὸ φρούριο τοῦ Γκλάτς. Μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι ὁ Φρειδερῖκος ὁ Μέγας διέτασσε τὸν διοικητὴ τοῦ φρουρίου νὰ κρατήσῃ τὸν Τρὲνκ σ' ὅσο τὸ δυνατὸ αὐστηρότερη ἀπομόνωση καὶ πρὸ παντὸς νὰ μὴν τὸν ἀφήσῃ ν' ἀλληλογραφῆ μὲ κανένα. Ὁ λόγος γιὰ τὸ μέτρο αὐτὸ — ἔγραφε ὁ βασιλιὰς — εἶναι τὸ ὅτι ὁ Τρὲνκ διατηροῦσε σύνδεσμο μὲ τὸν ἐχθρό. Ὁ ἐχθρὸς ἦταν ὁ ἐξάδελφός του βαρῶνος Φραγκίσκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ ποὺ πολεμοῦσε μὲ τὸ σύνταγμά του στὸ πλευρὸ τῶν Αὐστριακῶν καὶ εἶχε νικήσει πολλὲς φορὲς τοὺς Πρώσσους. Ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ ἀλληλογραφοῦσε πραγματικὰ μαζί του, τὰ γράμματά τους ὅμως δὲν εἶχαν καμμιὰ στρατιωτικὴ σημασία.

Τώρα ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ βρισκόταν στὸ φρούριο τοῦ Γκλάτς. Δὲν περνοῦσε πολὺ ἀσχημα. Μποροῦσε νὰ κινῆται ἐλεύθερα στὸ φρούριο κ' εἶχε τοὺς ἱπποκόμους του γιὰ τὸν περιποιοῦνται. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ πῆ πόσο θάμενε φυλακισμένος κ' αὐτὸ δὲν τῆ σεσε καθόλου. Ἔγραφε στὸν βασιλιὰ παρακαλώντας νὰ τὸν περάσουν ἀπὸ στρατοδικεῖο. Δὲν πῆρε ἀπάντηση. Ἔστειλε στὴν πριγκίπισσα κρυφὰ μ' ἕναν ἀξιωματικὸ τοῦ φρουρίου ἕνα γράμμα. Καὶ ἡ πριγκίπισσα ἔγραφε:

«...αὐτὸ εἶναι τὸ τελευταῖο μου γράμμα. Δὲν μοῦ ἐπιτρέπετε πιὰ νὰ κάμω τίποτε γιὰ σάς. Σωθῆτε ἂν μπορῆτε. Θὰ μείνω πάντα φίλη σας κι ἂν μπορέσω θὰ σᾶς βοηθήσω δυστυχισμένε φίλε μου».

Μαζὶ μὲ τὸ γράμμα ἡ πριγκίπισσα ἔστελνε χίλια δουκάτα.

Ὁ Τρὲνκ ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζῃ τὴν ἀπόδρασή του. Δυὸ ἀπόπειρες ἐναυάγησαν, ἡ τρίτη πέτυχε. Τὴν νύχτα τῆς 26 Νοεμβρίου 1746, ὁ Τρὲνκ κ' ἕνας ἀξιωματικὸς ποὺ εἶχε κάμει φίλο στὸ φρούριο, ἀνατίνοξαν ἕναν τοῖχο καὶ ἔφυγαν μακριά. Ἔτσι μπόρεσε ἐπὶ τέλους νὰ γίνῃ καὶ ἡ δίκη, ποὺ ζητοῦσε μὲ τόση ἐπιμονή, ἐσήμην του ὅμως καὶ χωρὶς τὴν δυνατότητα νὰ ὑπερασπισθῆ τὸν ἑαυτό του. Τὸν δίκασαν γιὰ λιποταξία καὶ τὸν καταδίκασαν σὲ καθαίρεση, ἀφαίρεση τοῦ τίτλου του καὶ δήμευση τῆς περιουσίας του.

Ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ ἦταν τώρα ἐλεύθερος, ἀλλὰ γιὰ πάντα ἐξόριστος καὶ τὸ Πότσνταμ, ἡ πόλη ποὺ τὸν τραβοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη, τοῦ ἦταν ἔρημη καὶ κλειστή. Ἔτσι ἄρχισε νὰ ζῆ μιὰ ζωὴ περιπλανωμένου. Πῆγε στὴν Λεττονία καὶ τὴν Ρωσία. Εἶχε ἀσήμαντες, μικρὲς ἐρωτικὲς περιπέτειες, μὲ μεγάλες κυρίες, ποὺ ἔπαιζαν σημαντικὸ ρόλο στὴν αὐλὴ τοῦ τσάρου. Κατόπιν ἔμαθε ὅτι ὁ περίφημος συνταγματάρχης τῶν Παντούρων, ὁ ξάδελφος τοῦ Φραγκίσκος φὸν ντὲρ Τρένκ, πέθανε, ἀφήνοντάς τον γενικὸ κληρονόμο του. Πῆγε τότε στὴν Αὐστρία ὅπου ἀναγκάστηκε νὰ κάμῃ μιὰ ἀτέλειωτη, ἀνιαρὴ δίκη, γιὰ τὴν κληρονομιά κ' ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ γυρίσῃ στὴν Πρωσσία, δέχτηκε νὰ ὑπηρετήσῃ λοχαγὸς στὸ αὐστροουγγρικὸ σύνταγμα τῶν θωρακοφόρων.

Στὶς 25 Δεκεμβρίου 1753 πέθανε ἡ μητέρα του. Τὴν ἀγαποῦσε πολὺ κ' ἤθελε νὰ προσευχηθῆ τουλάχιστον στὸν τάφο της. Πῆρε ἄδεια κι ἀποφάσισε νὰ κάμῃ τὸ φοβερὸ ἐπικίνδυνο ταξίδι.

Γιὰ νὰ μὴν προκαλέσῃ ἐντύπωση πέρασε ἀπὸ τὴν Κρακοβία καὶ τὸ τελευταῖο μέρος τοῦ ταξιδιοῦ ὡς τὸ Ντάντσιγκ τὸ ἔκαμε μὲ μιὰ μικρὴ φορτηγίδα στὸν Βιστούλα. Τὸ Ντάντσιγκ ἦταν τότε ἐλεύθερη πόλη. Ἐκεῖ θὰ συναντοῦσε τ' ἀδέλφια του πρὶν τολμήσῃ νὰ μπῆ στὸν ἐπικίνδυνο δρόμο, ὡς τὸν οἰκογενειακὸ τάφο. Ἀλλὰ ὁ ἔρχομός του στὸ Ντάντσιγκ, στὶς 12 Ἰουνίου 1754, δὲν ἔμεινε οὔτε μιὰ μέρα μυστικός. Ὁ Πρῶσσος ἐπιτεταμμένος ἔγραψε ἀμέσως στὸν βασιλιά του.

Σχεδὸν ὀχτὼ χρόνια εἶχαν περάσει μετὰ τὴν ἀπόδρασή του ἀπὸ τὸ φρούριο Γκλάτς, μὰ ἀπὸ τὸν Φρειδερῖκο τὸν Μεγάλο δὲν εἶχε περάσει ἀκόμη ὁ θυμός. Ἔτσι ὁ βασιλιὰς τῆς Πρωσσίας ἔστειλε στὸν διοικητὴ τοῦ Ντάντσιγκ μιὰ αἴτηση ἐκδόσεως.

Τὴν νύχτα τῆς 6ης Ἰουλίου, στρατιῶτες τοῦ Ντάντσιγκ ἔπιασαν τὸν Φρειδερῖκο φὸν ντὲρ Τρὲνκ στὸ σπίτι ὅπου κοιμόταν καὶ μετὰ δυὸ μέρες τὸν παρέδωσαν στὰ σύνορα σὲ μιὰ πρωσσικὴ διμοιρία γιὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ στὸ Βερολῖνο καὶ νὰ τὸν κλείσῃ στὸ φρούριο τοῦ Μαγδεμβούργου.

Διαμαρτυρία...

Η αὐστριακὴ Αὐλὴ διαμαρτυρήθηκε γιὰ τὴν σύλληψή του, ἀλλὰ ὁ Φρειδερῖκος ὁ Μέγας δὲν ἔδωσε σημασία στὶς διαμαρτυρίες της. Ὕστερα ὁ βασιλιὰς τῆς Πρωσσίας ἄρχισε διαπραγματεύσεις μὲ τὸν Γάλλο πρεσβευτὴ στὸ Βερολῖνο γιὰ νὰ μεταφερθῆ ὁ Τρὲνκ σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς ὑπερπόντιες γαλλικὲς ἀποικίες καταδίκων. Ἔτσι θὰ ἀποφεύγονταν καινούργιες περιπλοκές. Ἡ Γαλλία διατηροῦσε τότε καλὲς σχέσεις μὲ τὴν Πρωσσία κ' ἤθελε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν βασιλιά της. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ χειμώνας ἦταν τὸν χρόνο ἐκεῖνο πρόωρος, τὸ κοσάβι γιὰ τὸ νησὶ τοῦ Ἁγίου Μαυρικίου ἔφυγε νωρὶς καὶ τὴν ἄνοιξη ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶχε πιὰ ξεχαστῆ.

Ἔτσι ὁ Τρὲνκ ἔμεινε στὸ Μαγδεμβούργο. Ὁ Φρειδερῖκος ὁ Μέγας ἔδωσε πάλι προσωπικὲς διαταγὲς στὸν διοικητὴ τοῦ φρουρίου γιὰ τὸ πῶς «θὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ κράτησης» τοῦ Τρὲνκ. Τὸ κυριώτερο, δὲν ἔπρεπε γιὰ κανένα λόγο νὰ τοῦ ἀφήσουν στὰ χέρια ἐργαλεῖα «μὲ τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσε νὰ τρυπήσῃ ἢ νὰ σπάσῃ».

Ἐπειδὴ δὲν εἶχε πέντε καὶ μελάνι, ὁ Τρὲνκ ἔγραψε μὲ τὸ αἷμα του καὶ μὲ μιὰ σνίτζα ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ξυλίνου κουταλιοῦ του στὴν ἀδελφή του νὰ τοῦ στείλῃ χρήματα. Ἕνας στρατιώτης ποσοπάθησε νὰ βγάλῃ κρυφὰ τὸ γράμμα ἀπὸ τὴν φυλακή. Τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν βασάνισαν.

Μετὰ ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ ἄρχισε νὰ ἀναίγῃ μιὰ ὑπόγεια σήραγγα. Πρὶν ὅμως τὴν ἀποτελειώσῃ τὸν πῆραν καὶ τὸν πῆγαν σ' ἕνα κελλί, ἰδιαίτερα χτισμένο γι' αὐτὸν στὸ ἐμπρὸς τμῆμα τοῦ φρουρίου, ποὺ μποροῦσε νὰ ἐπιτηρῆται ἀπὸ τρεῖς πλευρές.

Τὸ κελὶ ἦταν μικρό, ἀλλὰ τακτοποιημένο μὲ μεγάλη προσοχή. Τὸ δωμα τοῦ Τρὲνκ ἦταν γραμμένο στὸν τοῖχο τοῦ κελλιοῦ μὲ χτιστὰ τοῦβλα. Στὸν ἴδιο τοῖχο ἦταν καρφωμένοι καὶ οἱ χαλκάδες γιὰ τὶς ἀλυσίδες ποὺ θὰ περνοῦσαν στὰ χ

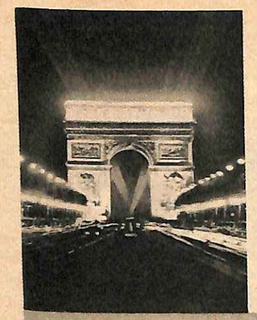

Μεγάλη
ἐπιτυχία τοῦ 1963
στὸ Παρίσι...

... τὸ μακιγιάζ Πρέττυ - Κουΐκ

Ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ Πρέττυ - Κουΐκ στὸ Παρίσι ἐξηγεῖται πολὺ εὔκολα. Τὸ Πρέττυ Κουΐκ Τοκαλὸν εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ ἐπιθυμοῦσαν ἀπὸ καιρὸ ὅλες οἱ γυναῖκες γιὰ τὸ μακιγιάζ τους. Εἶναι ἡ νέα κρέμα - πούδρα ποὺ ἐπιτρέπει ἕνα θαυμάσιο μακιγιὰζ καὶ κρατάει γιὰ πολλὲς ὧρες.
Τὸ Πρέττυ-Κουΐκ δὲν ξηραίνει τὸ δέρμα, διότι κατὰ τὴν παρασκευή του συμπεριελήφθησαν εἰς αὐτὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὑγροποιὰ στοιχεῖα ποὺ περιέχονται καὶ στὶς θαυμάσιες κρέμες Τοκαλόν.

Τὸ Πρέττυ-Κουΐκ Τοκαλὸν σᾶς προσφέρεται μαζὶ μὲ ἕνα εἰδικὸ πομπόν, σὲ ὡραῖο πλαστικὸ ὀπάλινο κουτί, πολὺ πρακτικὸ γιὰ τὴν τσάντα σας.

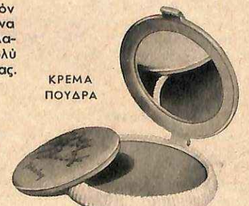

Tokalon
pretty quick

ΛΥΣΕΙΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ: 1. ΑΛΙΑΚΜΟΝΟΣ. 2. ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΝΑ. 3. ΑΚΕΡΑΕΣ — ΚΑΙΝ. 4. ΚΑΚΙΑΙ — ΚΩ — ΤΕ. 5. ΤΙ — ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ. 6. ΑΝ — ΦΙ — ΟΠΟΤ. 7. ΙΑΠΩΝΑ — ΑΤΑΛΙ. 8. ΣΕΤ — ΠΑΝΣΙΟΝ. 9. ΛΟΥΛΟΙ — ΚΡΙ. 10. ΑΙΣΙΟΤΣ — ΗΤΑ. 11. ΑΡΑ — ΟΥ — ΤΕ — ΗΣ. 12. ΤΑ «ΑΙΣΤΗΛΑ».

ΚΑΘΕΤΩΣ: 1. («ΑΤΑΚΤΑ» Ι). 2. ΑΛΚΑΙΝΑΣ — ΑΡΤ. 3. ΠΕΚ — ΠΕΔΙΛΑ. 4. ΑΕΡΙΟΦΩΤΟΣ. 5. ΚΙΛΑΡΙΝ — ΤΙΟΙ. 6. ΜΝΕΙΑ — ΑΠΛΟΤΣ. 7. Ο «ΟΣ» — ΤΟ—ΑΟΤ. 8. ΝΦ (ΝΤΦΗ)—ΚΟΠΑΝΙΣΤΗ. 9. ΟΡΚΩΤΟΤΣ — ΕΛ. 10. ΣΟΑ — Η «ΤΑΛΙΚΗ». 11. ΝΙΕΤ — ΑΟΡΤΗ. 12. ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΑΣ.

Ὁ εἰδικὸς συνεργάτης μας ἐπέτυχε νὰ τὸν συνδυασμὸ τῶν λέξεων: ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΑ — ΣΑΡΜ — ΓΟΝΗ — ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΣΜΑΤΑ, σύνολον 52 βαθμῶν.

1. Τὰ μαλλιὰ τῆς δηθὲν γυναίκας εἶναι μακούτερα. 2. Ἡ φούστα τῆς ἴδιας εἶναι μακούτερη. 3. Τὸ δεξιὸ πιάτο, ποὺ κρατεῖ ἡ ἴδια, ἔχει περισσότερο φαγητό. 4. Τὸ μανίκι τοῦ ἄνδρα εἶναι κοντύτερο. 5. Οἱ πτυχὲς τοῦ τραπεζομάντηλου στὰ γόνατα τοῦ ἄνδρα διαφέρουν. 6. Ἡ καθισμένη γυναίκα δὲν φορεῖ κολλιέ. 7. Στὸ τραπέζι, τὸ κουτάλι ἔχει μετακινηθῆ. 8. Στὸ δεξιὸ κάδρο, τὸ πανὶ τῆς βάρκας διαφέρει. 9. Τὸ ἀριστερὸ βάζο ἔχει περισσότερα λουλούδια.

ρια καὶ στὰ πόδια τοῦ κρατουμένου. Κάτω ἀπὸ τὰ πόδια βρισκόταν μιὰ ταφόπετρα μὲ σκαλισμένη μιὰ νεκροκεφαλή, τὸ ὄνομα τοῦ βαρώνου Φρειδερίκου φὸν ντὲρ Τρένκ, τὴν ἡμερομηνία τῆς γεννήσεώς του καὶ ἀνοιχτὴ θέση γιὰ τὴν ἡμερομηνία τοῦ θανάτου του.

Νέα προετοιμασία

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ σκληρὰ μέτρα, ποὺ ἐλήφθησαν ἐναντίον του, ὁ Τρὲνκ ἄρχισε ἀμέσως νὰ ἑτοιμάζη τὴν ἐπόμενη ἀπόπειρα ἀποδράσεώς του. Τὰ δεσμά του τοῦ ἄφηναν κάποια ἐλευθερία κινήσεως. Προσπάθησε μὲ τὸ μαχαιροπήρουνό του νὰ ξεκαρφώση τὸ σύρτη τῆς πόρτας. Ἀλλὰ τὰ ἐργαλεῖα του ἔσπασαν. Προσπάθησε ν' ἀνοίξη μιὰ καινούργια σήραγγα. Ἀλλὰ τὸν ἔπιασαν. Προσπάθησε νὰ λιμάρη τὰ κάγκελα τοῦ παραθύρου καὶ τὶς ἀλυσίδες του. Ἀλλὰ οἱ στρατιῶτες ἄκουσαν τὸν θόρυβο καὶ τοῦ πῆραν τὰ ἐργαλεῖα ποὺ εἶχε καταφέρει πάλι νὰ ποιμηδεύη. Τρία μαχαίρια καὶ μιὰ σμίλη. Γιὰ τὴν τελευταία αὐτὴ ἀπόπειρα τὸν πέρασαν στὶς 29 Ἰουλίου 1756 ἀπὸ στρατοδικεῖο καὶ τὸν κατεδίκασαν σὲ ἰσόβια καὶ νὰ δεθῆ μὲ μιὰ ἀκόμη ἁλυσίδα ἀπὸ τὸν λαιμὸ στὸν τοῖχο τοῦ κελλιοῦ του. Οἱ ἁλυσίδες του ζύγιζαν τώρα 68 λίμπρες. Ἔτσι ἔχασε κι αὐτὸς τὶς δυνάμεις του καὶ δὲν ἔκαμε ἄλλη ἀπόπειρα.

Σὲ λίγο καιρὸ ἄρχισε νὰ κάνη κάτι ἄλλο.

Στὸ τενεκεδένιο κύπελλο ποὺ τοῦχαν γιὰ νὰ πίνη νερό χάραξε σχέδια καὶ στίχους καὶ τὸστειλε στὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία. Τοῦ ἔδωσαν καινούργιο κύπελλο, τὸ στόλισε κι αὐτὸ καὶ τὸ χάρισε στὸν διοικητὴ τοῦ φρουρίου. Σκάλισε ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ τέτοια κύπελλα καὶ μερικὰ σώζονται ἀκόμη καὶ σήμερα.

Μετὰ ἄρχισε νὰ γράφη τὰ ἀπομνημονεύματά του καὶ τραγούδια. Ἕνα τραγούδι του τὸ ἔστειλε στὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία.

Στὶς 15 Φεβρουαρίου τελείωσε ὁ ἐπταετὴς πόλεμος καὶ ἡ συνθήκη εἰρήνης πρόβλεπε νὰ δοθῆ ἀμνηστία στοὺς ὑπηκόους τῆς μιᾶς χώρας ποὺ κρατοῦσε ἡ ἄλλη αἰχμαλώτους.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ κειμήλια τῆς πρωσσικῆς ἱστορίας εἶναι τὰ κύπελλα ποὺ χάραζε στὸ κελλί του μὲ δεμένα τὰ χέρια ὁ βαρῶνος Τρένκ.

Ἀλλὰ ἂν καὶ ὁ Τρὲνκ ἦταν ἀξιωματικὸς τοῦ αὐστριακοῦ στρατοῦ, ἐξακολουθοῦσαν νὰ τὸν κρατοῦν καὶ δὲν τὸν ἄφησαν παρὰ μόνο ὅταν ἡ αὐτοκράτειρα Μαρία Θηρεσία ἐπενέβη γι' αὐτὸν προσωπικά.

Στὶς 29 Δεκεμβρίου 1763, ὁ Φρειδερίκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ ὑποχρεώθηκε νὰ ὁρκισθῆ πὼς δὲν θὰ ζητήση νὰ ἐκδικηθῆ. Μόνο ἔτσι, ὕστερ' ἀπὸ δέκα χρόνια, τὸν ἄφησαν ἐλεύθερο ἀπὸ τὸ φρούριο τοῦ Μαγδεμβούργου καὶ μόλις πάτησε σὲ αὐστριακὸ ἔδαφος τὸν ἀνέλαβε ἡ Μαρία Θηρεσία ὑπὸ τὴν προστασία της.

Σὲ λίγες μέρες ὅμως ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας ἔμαθε ὅτι ὁ προστατευόμενός της εἶχε ζήσει στὴν Ρωσία μιὰ ὁρκετὰ ἀκόλαστη ζωή. Γι' αὐτὸ τὸν ἔκλεισε ἕξη ἑβδομάδες σὲ μοναστήρι καὶ ὅταν νόμισε πὼς εἶχε συγχωρεθῆ γιὰ τὶς ἁμαρτίες του τὸν ἄφησε ἐλεύθερο καὶ τοῦδωσε τὸν μισθὸ του τοῦ αὐστριακοῦ ἰλάρχου.

Σὲ λίγον καιρό, ὁ Φρειδερῖκος φὸν ντὲρ Τρὲνκ πῆγε στὸ Ἄαχεν. Ἐκεῖ, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1765, σὲ ἡλικία 39 χρόνων, παντρεύτηκε τὴν κόρη τοῦ δημάρχου ντὲ Μπραί. Ἔγινε πατέρας ἕνδεκα παιδιῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔζησαν τὰ ὀκτώ. Ἄνοιξε ἕνα κατάστημα κρασιῶν, ἵδρυσε μιὰ ἐφημερίδα καὶ ἔβγαλε σὲ βιβλίο τὰ ἀπομνημονεύματά του. Ἀλλὰ ὅπως ἦταν ἀνήσυχος χαρακτήρας δὲν μποροῦσε νὰ μείνη στὸ σπίτι του στὸ Ἄαχεν καὶ νὰ ζῆ τὴν ζωὴ τοῦ μικροαστοῦ. Ταξίδεψε σὲ πολλὲς χῶρες καὶ μόνο στὴν Πρωσσία δὲν μποροῦσε νὰ πάη, ὥσπου στὶς 17 Αὐγούστου 1786 πέθανε ὁ Φρειδερῖκος ὁ Μέγας.

Ἀλύγιστος...

Τὸ Βερολῖνο τοῦ φάνηκε μιὰ ὁλότελα ξένη πόλη. Εἶχε νὰ τὸ δῆ 42 χρόνια.

Μόλις ἔφθασε θέλησε νὰ δῆ τὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία. Τώρα καὶ τριάντα χρόνια ἦταν ἡγουμένη στὴν μονὴ τοῦ Κβέντλιμπουργκ, ἀλλὰ τὸν περισσότερο καιρὸ ἔμενε στὸ Βερολῖνο.

Ὁ Τρὲνκ ἦταν τότε ἑξήντα χρόνων, ἡ φυλακὴ ὅμως καὶ τὰ χρόνια δὲν τὸν εἶχαν λυγίσει.

Λύγισε μόνο ὅταν εἶδε τὴν πριγκίπισσα Ἀμαλία, ὄρωστη, σχεδὸν τυφλὴ ἀπὸ τὸ ἕνα μάτι. Τὸ χέρι ποὺ τοῦ ἔδωσε νὰ φιλήση ἦταν ἀδύνατο καὶ ψυχρό. Λίγο μετὰ τὴν ἐπίσκεψη αὐτή, στὶς 30 Σεπτεμβρίου 1787, πέθανε ἡ πριγκίπισσα Ἀμαλία τῆς Πρωσσίας.

Ὁ Τρὲνκ ἐξακολουθοῦσε νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἡσυχάση. Σπάνια βρισκόταν στὸ σπίτι του στὸ Ἄαχεν. Κι ὅταν ξέσπασε ἡ γαλλικὴ ἐπανάσταση, ἐγκατέλειψε ὁριστικὰ τὴν οἰκογένειά του.

Εἶχε περάσει τὰ καλύτερα χρόνια του στὶς ἁλυσίδες καὶ τὸν συνετήρε τὸ μεγαλεῖο καὶ ὁ πρωτογονισμὸς τοῦ ξεσπάσματος αὐτοῦ γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Θέλησε νὰ τὸ ζήση ἀπὸ κοντά, μὰ ὁ περήφανος αὐτὸς ἀτρόμητος ἄρχοντας προκάλεσε τὴν δυσπιστία καὶ τὸ μῖσος τῶν ἐπαναστατῶν καὶ πλήρωσε μὲ τὸ κεφάλι του τὸν Ἰδεαλισμό του.

Στὸ ἑπόμενο:
ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΗ

Δρχ. 7.900 μὲ δόσεις

Τύπος Π-404 μὲ αὐτόματον θερμοστατικὸν χρονοδιακόπτην καὶ θερμαντικὸν στοιχεῖον 2.000 W.

Ἐπίσης μὲ δόσεις:
Τύπος Π-403 δρχ. 7.400
Τύπος Π-402 δρχ. 6.900

ΤΟ ΠΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΜΕΝΟ ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ

Αὐτὸ εἶναι τὸ πλυντήριο ποὺ ἀγαπάει τὰ ροῦχα. Τὰ ἀναδεύει ἀπαλά, τὰ πλένει πεντακάθαρα, τὰ στεγνώνει προσεχτικά. Καὶ πλένει μὲ τὸν ἀναδευτή, τὸ τελειότερο σύστημα πλυσίματος, ποὺ ὑπάρχει σήμερα στὸν κόσμο.

Σᾶς τὸ ἐγγυᾶται ἡ μεγαλύτερη ἑλληνική βιομηχανία ἠλεκτρικῶν συσκευῶν.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΖΟΛΑ ΤΑ ΠΙΟ ΦΡΟΝΤΙΣΜΕΝΑ

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Ι/209

ΡΙΠ ΚΙΡΜΠΥ

Μιά μυστηριώδης νέα, ἡ μίς Μόνα, συναντᾶ τὸν Ρίπ Κίρμπυ, ποὺ τὸν νομίζει γιὰ τὸν διαβόητο διαρρήκτη Στάν, στὸ ἀεροδρόμιο τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἀναχωροῦν μὲ ἕνα ἰδιωτικὸ ἀεροπλάνο, πρὸς ἄγνωστη κατεύθυνση. Κατὰ τὴν πτήση ἡ Μόνα δίνει ὑπνωτικὸ στὸν Κίρμπυ, ποὺ ξυπνᾶ σὲ ἕναν παράξενο πύργο, τὸν «Οὐράνιο Θησαυρό»...

ΤΙ ΛΕΝΕ Τ' ΑΣΤΡΑ

ΚΡΙΟΣ: ('Από 21)3 ἕως 20 4). Ἡμέρες ἐξαιρετικὲς γιὰ τὰ οἰκογενειακά σας ζητήματα. Θὰ σημειώσετε μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Στὴν ἐργασία σας: Μικρὲς δυσκολίες. Στὸν ἔρωτα: Νέο εἰδύλλιο. Προσπαθῆστε νὰ ξεκουρασθῆτε. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Παρασκευή. 'Αριθ.: 4. Χρῶμα: Κόκκινο.

ΤΑΥΡΟΣ: ('Από 21)4 ἕως 20)5). Μιὰ ἀπρόσπτη συνάντηση θὰ σᾶς βοηθήσει νὰ λύσετε ἕνα προσωπικό σας θέμα 'Αποσδόκητα κέρδη θὰ σᾶς βγάλουν ἀπὸ μιὰ δύσκολη θέση. Ἡ 'Αφροδίτη σᾶς προσφέρει γοητεία καὶ ἐπιτυχίες. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Τετάρτη. 'Αριθμός: 6. Χρῶμα: Πράσινο.

ΔΙΔΥΜΟΙ: ('Από 21)5 ἕως 21)6). Θαυμάσιες ἰδέες, ἐξαιρετικὲς πρωτοβουλίες, ποὺ θὰ σᾶς ὠφελήσουν σημαντικά. Ἂν καταστρώσετε ἕνα πρόγραμμα θὰ ἐπιτύχετε σὲ ὅ,τι ἐπιχειρήσετε. Μπορεῖ νὰ τὰ παίξετε ὅλα γιὰ ὅλα. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Κυριακή. 'Αριθμός: 9. Χρῶμα: Βιολέ.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ: ('Από 22) 6 ἕως 22)7). Μὴν ἐπιμένετε σὲ ζητήματα ποὺ δὲν προχωροῦν ὅπως τὰ ἐπιθυμεῖτε. 'Ασχολεῖθῆτε αὐτές τίς ἡμέρες μόνο μὲ δευτερεύοντα ζητήματά σας. Προσαρμοσθῆτε στὶς περιστάσεις. Ζῆλεια στὸν ἔρωτα. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Τρίτη. 'Αριθμός: 2. Χρῶμα: Λευκό.

ΛΕΩΝ: ('Από 23)7 ἕως 22)8). Ἡ 'Αφροδίτη εὐνοεῖ τίς πρωτοβουλίες ποὺ θὰ πάρετε, σᾶς δημιουργεῖ ὅμως δυσκολίες σὲ ἕνα αἰσθηματικὸ θέμα. Στὸν ἐπαγγελματικὸ τομέα: 'Επιτυχία, ἀλλὰ καὶ κούραση. Εὐνοοῦνται τὰ τυχερὰ παιχνίδια. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Πέμπτη. 'Αριθμός: 1. Χρῶμα: Ρόζ.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ: ('Από 23) 8 ἕως 22)9). Τὰ μικροπράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς σᾶς κουράζουν. Μὴν παραμελεῖτε τὰ σοβαρά σας προβλήματα. Μεγάλες πιθανότητες ἐπιτυχίας γιὰ τὰ σχέδιά σας. Μὴν ἐμπιστεύσθε κανένα. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Δευτέρα. 'Αριθμός: 12. Χρῶμα: Καφὲ ὁλέ.

ΖΥΓΟΣ: ('Από 23)9 ἕως 22)10). Ἔχετε τόσα προβλήματα νὰ ἀντιμετωπίσετε, ποὺ σᾶς κάνουν νευρικούς. Προσπαθῆστε νὰ διαλύσετε μιὰ παρεξήγηση οἰκογενειακὴς καὶ αἰσθηματικῆς φύσεως, ποὺ σᾶς δημιουργεῖ ζητήματα. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Τετάρτη. 'Αριθμός: 65. Χρῶμα: Κίτρινο.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ: ('Από 23) 10 ἕως 22)11). Διώξτε τὴν μελαγχολία καὶ τὴν νευρικότητα ποὺ σᾶς δασανίζουν καὶ ἀντιμετώπισε τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξία. Ἕνα οἰκονομικὸ θέμα θὰ γιορτοποιηθῆ εὐχάριστα γιὰ σᾶς. Ἕνα μικρὸ δῶρο. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Σάββατο. 'Αριθμός: 100. Χρῶμα: Ποστοκαλί.

ΤΟΞΟΤΗΣ: ('Από 23) 11 ἕως 21)12). Ἐπωφελήθητε ἀπὸ τὴν εὐνοια τοῦ Διός γιὰ νὰ λύσετε ἕνα δύσκολο πρόβλημά σας. Στὴν οἰκογένεια: Μικρὴ περαστικὴ ἀδιαθεσία. Γιὰ τοὺς νέους: Νέα γνωριμία καὶ εὐχάριστο φλέρτ. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Παρασκευή. 'Αριθμός: 15. Χρῶμα: Μπλέ.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ: ('Από 22) 12 ἕως 19)1). Νευρικότης. 'Αποφύγετε τίς ζωηρὲς συζητήσεις μὲ συγγενεῖς. Προσοχὴ στὴν ὑγεία σας. Εὐχάριστα νέα ἀπὸ ἀγαπημένο πρόσωπο. Στὴν οἰκογένεια: Φανῆτε ὑποχωρητικοί. Νέο εἰδύλλιο. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Τετάρτη. 'Αριθμός: 71. Χρῶμα: Μαῦρο.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ: ('Από 20) 1 ἕως 18)2). Στὴν οἰκογένεια: Ἕνα δυσάρεστο γεγονός. Μὴ μεγαλοποιεῖτε τὰ πράγματα. Ἡ 'Αφροδίτη εὐνοεῖ τοὺς νέους καὶ κάθε τί ποὺ σχετίζεται μὲ τὰ θέματα τῆς καρδιάς. Νέα γνωριμία. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Δευτέρα. 'Αριθμός: 13. Χρῶμα: Τυρκουάζ.

ΙΧΘΥΕΣ: ('Από 19)2 ἕως 20)3). 'Ασχοληθῆτε μὲ τὰ προσωπικά σας ζητήματα κι ἀποφεύγετε νὰ λαβαίνετε μέρος σὲ συζητήσεις ποὺ μπορεῖ νὰ γεννήσουν διαφωνίες. Ἐπισκέψεις, προσκλήσεις καὶ ἐκπλήξεις. Στὸν ἔρωτα: Λύση. Εὐνοϊκὴ ἡμέρα: Κυριακή. 'Αριθμός: 95. Χρῶμα: Γκρίζο.

LES HOTELS ASTIR

ΓΛΥΦΑΔΑ
ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ
ΚΡΗΤΗ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ **ἀστὴρ**

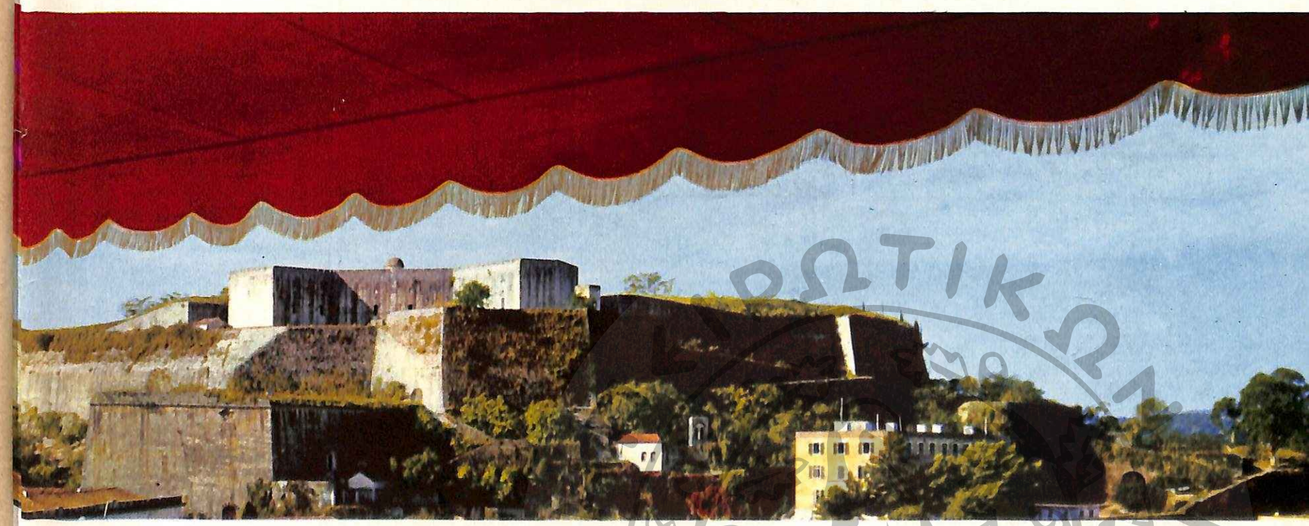

Στὴ Γλυφάδα καὶ στὴ Βουλιαγμένη
στὴν Κρήτη καὶ στὴν Κέρκυρα
θὰ βρῆτε στὰ ξενοδοχεῖα Ἀστὴρ
ξεκούραση σὲ χαρούμενο περιβάλλον

"Γνώμη"
Γ.Β.

Γίνεσθε θαυματοποιὸς

ΜΕ ΤΟ

ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΡΟΜΠΟΤ

Candy

ΔΙΟΤΙ:

Τοποθετώντας τὸν διακόπτη σ' ἕνα ἀπό τά 8 προγράμματα πλυσίματος πού ταιριάζει στά ροῦχα σας, μπορεῖτε νά φύγετε γιά τή δουλειά σας. Τό CANDY **μόνο του** σᾶς παραδίδει τά ροῦχα πεντακάθαρα ἕτοιμα γιά σιδέρωμα.
Γι' αὐτό ὀνομάστηκε πλυντήριο Ρομπότ.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙ

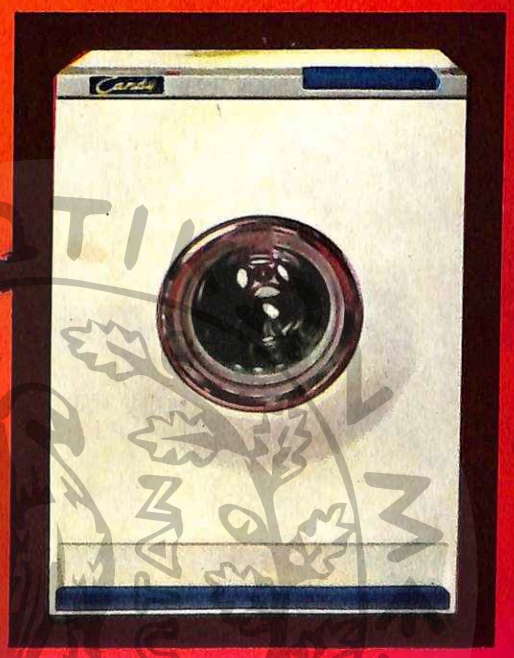

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΡΑΔΙΟΑΘΗΝΑΙ

ΑΘΗΝΑΙ - ΚΑΤ/ΜΑ Α΄: ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 11 - ΚΑΤ/ΜΑ Β΄: ΣΤΑΔΙΟΥ - ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΤΣΙΜΙΣΚΗ 35 (Ν. ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ)

PA/5/64

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΑΣΠΙΩΤΗ - ΕΛΚΑ Α.Ε.
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΣΠ. ΜΠΟΝΤΑΣ ΓΡΑΦ. ΤΕΧΝΑΙ Ε.Π.Ε.